

2803

ԻՆՏԵՐՆԱՏԻՑԻՆ
ՌԵՍՈՒՐՍԵՆ ԼԵՂՈՒՐ

491.71-3

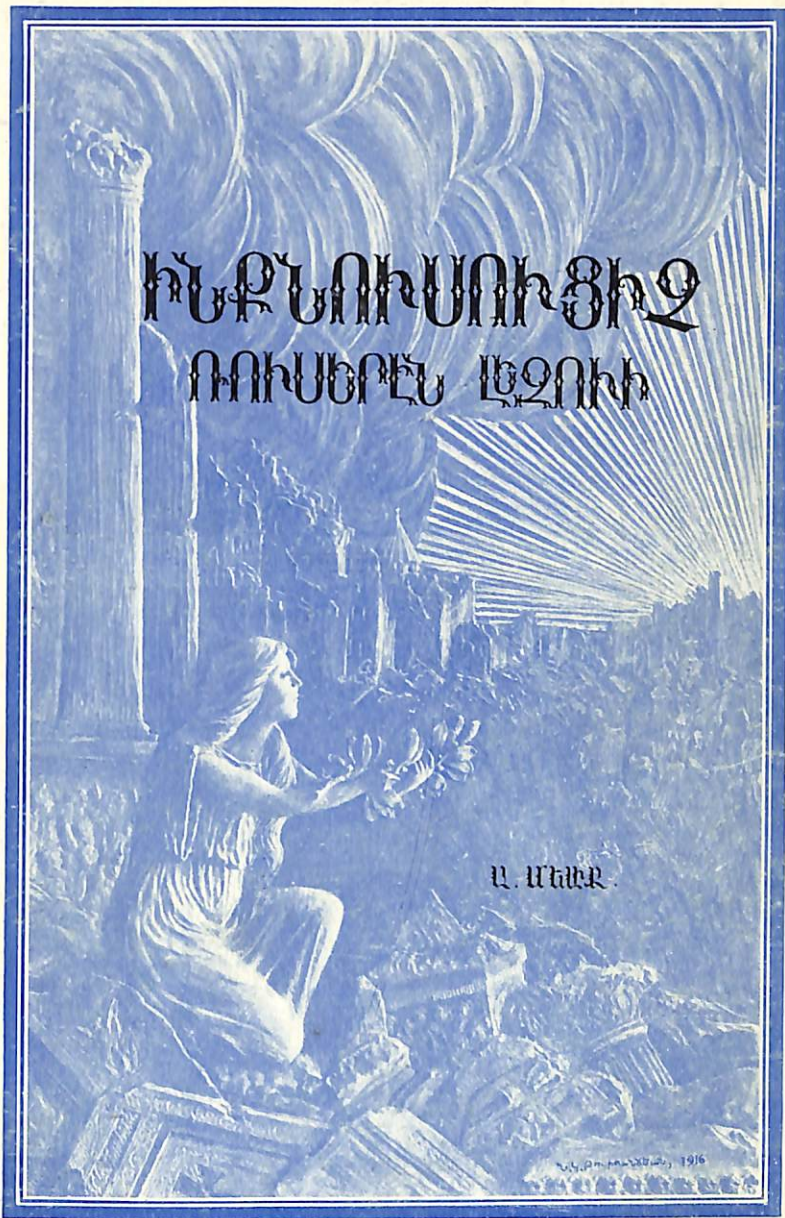
ԼԲ-47

98

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ՌՈՒՍԵՐԸ ԼԶՈՒԻ

Ա. ԱՄԵՐ

Երևան, 1916

ИЗДАНИЕ АРМЯНСКОЙ ГАЗЕТЫ "АСПАРЕЗЪ"

САМОУЧИТЕЛЬ РУССКАГО ЯЗЫКА

ДЛЯ АРМЯНЪ

СОСТАВИЛЪ
АЛЕКСАНДРЪ МЕЛИКЪ

1916

ФРЕЗНО, КАЛИФОРНІЯ

497.77-8
Ա-47

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ «ԱՍՊԱՐԷՋ»Ի

05 OCT 2011

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԼԶՈՒԻ

Ա. ԱԽԱՔ

1916

ՖՐԷՋՆՕ, ԿԱԼԻՖՈՐՆԻԱ

27 JUN 2013

2703

Ներկայ աշխատության մէջ առաջնորդուած ենք
Պ. Սմիթսոնի և Պ. Կրանաֆորսկու ֆերալա-
նութեան ձեռնարկներով, Օլեկորֆի ինֆունու-
ցիներով, ինչպէս նաև Եւրօպական մի շարք յար-
մար հրատարակութիւններով :

4510-2011

ПРЕДИСЛОВІЕ

Кровавая трагедія, разыгрывающаяся въ теченіе послѣднихъ лѣтъ въ Турецкой Арменіи, поголовное истребленіе армянскаго населенія руками озвѣрѣвшихъ монгольскихъ ордъ, безусловно являются причиною того необычайнаго наплыва армянскихъ эмигрантовъ въ Россію, колоссальность котораго превзошла всѣ ожиданія самыхъ мрачныхъ пессимистовъ. Сотысячныя толпы несчастныхъ бѣглецовъ изъ пограничныхъ съ Кавказомъ турецкихъ вилайетовъ, какъ гонимыя смертоноснымъ ураганомъ стада овецъ, нахлынули въ южные предѣлы Россіи и вмѣстѣ съ этимъ началось новое эмиграціонное движеніе армянъ въ Россію изъ Соединенныхъ Штатовъ и Канады, изъ Южной Америки и изъ всѣхъ Европейскихъ государствъ, особенно изъ Румыніи и Болгаріи. Послѣдняя категорія — это исключительно молодежь — группы добровольцевъ, которыя направляются на Кавказъ, съ цѣлью поступленія въ армянскія дружины для смертельной борьбы противъ безстыдныхъ мусульманскихъ угнетателей погибающей родины.

Великая Русская нація всегда была и останется той притягательной силой, къ которой такъ сильно стремились лучшіе слои армянскаго народа, какъ въ Россіи, такъ и за предѣлами ея, и подъ защитою которой многіе думали найти осуществленіе завѣтныхъ мечтъ армянской молодежи. Русская культура и русская литература, въ лицѣ ихъ лучшихъ представителей, всегда усваивались съ особымъ восхищеніемъ читающей армянской публикой даже въ Новомъ Свѣтѣ, и потому не удивительно, что въ послѣднее время среди не русскоподанныхъ армянъ замѣтна особая потребность въ изученіи русскаго языка. Къ сожалѣнію до сихъ поръ никѣмъ еще не было предпринято, хотя-бы въ примитивномъ видѣ, какое нибудь изданіе въ этомъ направленіи. Имѣя въ виду крупную разницу между діалектами русскихъ и турецкихъ армянъ, особенно въ произношеніи согласныхъ звуковъ, каждому лицу, которое рѣшилось - бы составить подобное руководство, пришлось-бы весьма осторожно узучить всѣ тонкости діалекта турецкихъ армянъ и согласовать его произношенія съ русскими звуками, не смѣшивая съ діалектомъ кавказскихъ армянъ.

Въ общемъ масса чисто техническихъ неудобствъ дѣлають подобное изданіе весьма затруднительнымъ, особенно здѣсь, въ Америкѣ. Несмотря на всѣ эти затрудненія, мы рѣшились въ видѣ опыта выпустить настоящее изданіе, которое, если не можетъ явиться идеальнымъ руководствомъ для изученія русскаго языка, во всякомъ случаѣ можетъ послужить фундаментомъ для начинающихъ.

А. М.

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

Թիւրքական Հայաստանում վերջին տարիների ընթացքին կատարուող արիւնոտ ողբերգութիւնը, Հայ բնակչութեան համատարած ոչնչացումը մոլեգնած Մօնղոլական հորդանների ձեռքով՝ անտարակոյս պատճառ եղան Հայ գաղթականների արտասովոր հոսանքի առաջացման դէպի Ռուսաստան, որի հսկայ չափերը գերազանցեցին ամենամոռայլ յոռետեսների բոլոր ակնկալութիւնները: Կովկասին սահմանակից Թիւրքական վիլայէթների հարիւր հազարաւոր քեռւառ փախստականների խումբեր, մահապիւռ մրրիկից ճեւած ոչխարների հօտի պէս Ռուսաստանի հարաւային սահմանները խուժեցին, և դրա հետ գաղթային մի նոր շարժում ստեղծուեցաւ դէպի Ռուսաստան՝ Միացեալ Նահանգներից և Կանադայից, Հարաւային Ամերիկայից, Եւրոպական բոլոր պետութիւններից, մասնաւորապէս Ռումանիայից և Բօլգարիայից: Վերջին դասակարգը — բացառապէս երիտասարդութիւն — կամաւորների խումբեր են ներկայացնում, որոնք Կովկաս եւ ուղղում Հայկական գորախումբերին միանալու՝ մահացու պայքար մղելու համար կործանուող հայրենիքի անաւօր միւսուկման հարստահարիչների դէմ:

Ռուս մեծ ազգը միշտ էլ այն փառապանքն ունի, որին այնքան ուժգնապէս ձգտած են Հայ ժողովուրդի լաւագոյն խաւերը, ինչպէս Ռուսաստանի մէջ, նոյնպէս և նրա սահմաններից դուրս, և որի հովանիի տակ շատերը երազած են իրագործուած տեսնելու Հայ երիտասարդութեան նուիրական անուրջները: Ռուսական կուլտուրան և Ռուս գրականութիւնը՝ յանձին իր լաւագոյն ներկայացուցիչների՝ մի առանձին յափշտակութեամբ միշտ իւրացուել է Հայ ընթերցող հասարակութեան կողմից նոյն իսկ Նոր Աշխարհին մէջ, և այդ պատճառով զարմանալի չէ, որ վերջերս ոչ-ռուսահայտակ հայերի մէջ նկատելի է մի առանձին պահանջ Ռուսերէն լեզուն ուսումնասիրելու համար: Դժբախտաբար մինչև այժմ ոչ ոք փորձած չէ գէթ սկզբնական մի ձեռնարկ հրատարակելու այդ ուղղութեամբ: Նկատի առնելով Ռուսահայ և թիւրքահայ բարբառների միջև եղած մեծ տարբերութիւնը, մասնաւորապէս բաղաձայնների հնչման մէջ՝ նման ձեռնարկ հրատարակելու որոշում կայացնող ամէն անձ ստիպուած պիտի լինէր շատ մեծ զգուշութեամբ ուսումնասիրելու թիւրքահայոց բարբառի բոլոր նրբութիւնները և նրա հնչումները Ռուսերէն լեզուին համաձայնեցնելու, չափաքելով Կովկասահայ բարբառին հետ:

Ընդհանուր առումով գուտ տեքնիքական բազմաթիւ անյարմարութիւններ այսպիսի հրատարակութեան գործը չափազանց դժուարացնում են, առանձնապէս այստեղ — Ամերիկայում: Չնայելով այդ բոլոր դժուարութիւններին՝ մենք որոշեցինք իբր փորձ հրապարակ հանել ներկայ հրատարակութիւնը, որ եթէ չի կարող Ռուսերէն լեզուն սովորելու համար իդէալական մի ուղեցոյց լինել, բայց և յամենայն դէպս կարող է իբր հիմք ծառայել սկսնակներին:

Ա. Մ.

Հ Ն Չ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Ներկայ «Ինքնուսուցիչ»ը դրական օգտաւէտութիւն կարող է ունենալ թիւրքահայ կամ Ամերիկահայ անհատին այն ժամանակ միայն, երբ նախ քան զրքին մէջ որեէ ընթերցում սկսելը՝ նա ուշի ուշով ծանօթանայ բաղաձայն մի քանի գրերի հնչման: Այս կէտը չափազանց կարեւոր է, և մեղադրելի չալտի լինենք մենք, երբ մեր գիրքը ակնկալուած օգուտը չկարողանայ տալ: ամբողջ յանցանքը ընթերցողը իր վրայ պէտք է առնէ, եթէ միայն անհոգութիւնն ունենայ մեր ցուցմունքներն անտեսելու:

Դժուարութիւնը նրա մէջն է, որ թիւրքահայերը իրապէս բաղաձայնների հնչման որոշ սխառն չունին: Թիւրքահայ բարբառի մէջ աւելում է հնչումների մի օտարոտի խառնաշփոթութիւն. դաւառացի հայերը սոլսահայ դրական տիրող ազդեցութեան ենթարկուելով՝ զոհում են իրենց տեղացիական հարազատ հնչումները մայրաքաղաքի իբր թէ բարեկիրթ ճաշակին, աղաւաղում են իրենց լեզուն օտարամուտ, արուեստական ձայներով: Եւ որովհետև նոյն խառն տարիների ընթացքում նրանք չեն կարողանում միանգամ ընդմիջտ մոռանալ իրենց հայրենական խօսակցութեան յատուկ ձայները, և չեն էլ կարողանում սոլսականը որդեգրել իր ենթագրեալ նրբութիւններով՝ հետեւաբար յայտնում են մի տարօրինակ դրութեան մէջ. — խօսակցութեան մէջ նրանք ոչ դաւառացի են, ոչ սոլսացի:

Բուն հայ հնչումները իրենց հարազատութեան մէջ պէտք է փնտռել ոչ թէ Բօսֆորի եղերքների վրայ, այլ ժողովրդի, դաւառի հայ ուսմիկների շրթունքների մէջ: Եւ մեր թիւրքահայ զիւղացիները կատարելապէս պահած են իսկական հայ հնչումները անաղարտ կերպով, մանաւանդ այն վայրերում ուր Պօլսական կրթութեան, գրականութեան և այսպէս ասած «քաղաքակրթութեան» ազդեցութիւնը համեմատաբար թույլ եղած է: Կարելի է շատ մեծ գիւրութեամբ ստուգել, որ Տաճկահայաստանի արեւելեան նահանգների հայ բնակչութիւնը աւելի հարազատօրէն պահած է բուն հայ հնչումները, քան արեւմտեան մասերի բնակիչները, և որքան մենք Պօլսին մօտենանք, այնքան

Հնչումները սկսում են ենթարկուիլ պոլսական աղդեցութեան, այսինքն՝ աղաւաղուիլ, բուն հայկական ձայները կորցնելով:

Կովկասահայ և Պոլսահայ հնչման սուր տարբերութիւնները հետեւեալ բաղաձայնների մէջ են.— բ, գ, դ, կ, պ, տ, ինչպէս նաեւ ծ, ձ, ճ, ջ, ղ: Որովհետեւ Ռուսերէն լեզուին մէջ ամենեւին գոյութիւն չունին ծ, ձ, ճ, ջ, ղ ձայները՝ մենք նկատի կառնենք միայն բ, գ, դ, կ, պ, տ ձայները, որոնք Ռուսերէնի մէջ ևս լինելով՝ կարող են անվերջ շփոթութիւնների տեղի տալ, եթէ ճշգրիտ կերպով ըմբռնելի չգառնայ նրանց հնչման եղանակը:

Ինչպէս յայտնի է բոլոր Եւրոպական լեզուների այբուբենները կաղապարուած են յունական-լատինական այբուբենների վրայ: Եւրոպական որեւէ լեզուի մէջ պատահող վերոյիշեալ բաղաձայնները, (բացի անգլիերէնից, որ աղճատուած է ուրոյն հնչումներով) ինչպէս օրինակ Իտալերէնի, Ֆրանսերէնի, Գերմաներէնի, Ռուսերէնի, Լեհերէնի, Հոլանդարերէնի մէջ՝ այդ բաղաձայնների հնչումները համապատասխան են Ռուսահայ հնչումներին՝ հետեւեալ ձևով.—

Եւրոպական	Ռուսերէն	Ռուսահայերէն
b	б	բ
c	к	կ
d	д	դ
g	г	գ
t	т	տ

Պոլսահայերը օտար յատուկ անունների մէջ պահած են գրաբարի փոխադրութեան ձևերը, որ միակ ճիշդ եղանակն է.—

Babylon [Babilon]	Բաբիլոն
Caesar	Կեսար
David	Դաւիթ
Germania	Գերմանիա
Peter	Պետրոս
Timotheus	Տիմոթէոս

Այդ փոխադրութեամբ b—բ, c—կ, d—դ, g—գ, p—պ, t—տ:

Հետեւաբար բացարձակ անհեթեթութիւն է Բարսեղեան, Կարապետեան, Դաւիթեան, Գրիգորեան, Պետրոսեան, Տիգրանեան յատուկ անունները գրել Եւրոպական որեւէ լեզուով՝ Parsekian, Garabedian, Tavitian, Krikorian, Bedrosian, Dikranian; հակասութեան մէջ չընկնելու համար պէտք է գրել Barsagian, Karapetian, Davidian, Grigorian, Petrosian, Tigranian — որ միակ ճիշդ ձևն է:

Պոլսահայերը շփոթում են b և p, c (k) և g, d և t ձայները հայերէն փոխադրելու միջոցին, ինչպէս նաեւ հայերէն բ և պ, գ և կ, դ և տ ձայների հնչումները, որով ստեղծւում է խառնաշփոթութիւն:

Ռուսերէն բաղաձայնների հնչումները ճիշդ կերպով կւրացնելու միակ և ապահով միջոցն է որդեգրել բուն Ռուսահայ հնչումները, կամ գոնէ հետեւիլ նրանց, որով ուսանողը կարող է վստահ լինել, թէ ինքը ազատ պիտի մնայ անախորժ սայթաքումներից՝ Ռուսերէն ձայների հնչման մէջ:

Ռուսերէն բաղաձայնները հնչելու համար նկատի առնելու է որ եթէ ընդունինք թէ Թիւրքահայ բարբառի հիմքն է Պոլսահայ գրական լեզուն (և ոչ բուն Թիւրքահայ ժողովուրդի լեզուն), այն ժամանակ Ռուսերէն բաղաձայնների փոխադրութիւնը հետեւեալ պատկերը պիտի տայ.—

Ռուսերէն	Ռուսահայերէն	Պոլսահայերէն
б	բ	պ, երբեմն փ
г	գ	կ, ,, ղ
д	դ	տ, ,, թ
к	կ	գ, ,, ղ
п	պ	բ, ,, փ
т	տ	դ, ,, թ

Քանի որ Ռուսերէնի մէջ բնաւ գոյութիւն չունին թ, փ, ղ ձայները՝ նկատի առնելու է որ Ռուսահայ բ համապատասխանում է Պոլսահայ պ պինդ հնչման, ինչպէս բաժակ, բուն բառերի մէջ, գ—կ, ինչպէս գեղեցիկ, գումար բառերի մէջ, դ—տ, դաժան, դժուար բառերի մէջ, կ—դ, կարճ, կրակ բառերի մէջ, պ—բ, պտուղ, պանիր բառերի մէջ, տ—դ՝ տաք, տուն բառերի մէջ:

ՌՈՒՍԵՐԻՆ ԱՅԲՈՒԲԷՆ

Ռուսերէն կամ ընդհանուր առումով՝ Սլաւոնական այբուբէնը հնաբնէն Սլաւոնացիներէ քրիստոնէութեան առաջին առաքեալները — Կիրիլ և Մէթոդիոս (Կիրիլ և Մէթոդիոս)՝ Լեզբայրները: Նախաձեռնութեան զարթոյց 860ին Սև Մովի հիւսիսային եղբորը զբաւել Թաթարներէ մի ցեղ: 861ին Մէթոդիոսի մկրտեց Բուլղար թաղաւոր Բորիս և իր ժողովուրդը: Մօրավիայի իշխանի խնդրանքով նրանք ստեղծեցին Սլաւոնական այբուբէնը, կաղապարելով այն յունական գրերի վրայ: Հին գոյութիւն ունեցող Սլաւոնական այբուբէնը բոլորովին դուրս ձգուեցաւ զարծածութիւնից: Սլաւոնական այբուբէնի, ինչպէս նաեւ այդ լեզուով քրիստոնէական հաւատալիքները — Սուրբ Գրքի, եկեղեցական արարողութեանց և կրօնական երգերի թարգմանութեան ու մշակման գործը մեծ մասամբ Կիրիլին է վերադրուած:

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Жж	Зз
ա	բ	գ	դ	ե	է	ժ	զ
Ии	И	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп
ի	ի ստօշկօյհ	կա	էլ	էմ	էն	օ	պ
Рр	Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч
էր	էս	տե	ու	էֆ	խա	ցե	չա
Шш	Щщ	Ъъ	Ыы	Ьь	Ѣѣ	Ѥѥ	Юю
շա	շչա	երբ	երբի	եր	էաւ	է	իւ
	Яя	Ѧѧ	Ѩѩ	Ѫѫ	Ѭѭ	Ѯѯ	Ѱѱ
	կա	փրաւ	իծիցա	իսկրաւիօյհ			

ՉԵՌԱԳԻՐ ՌՈՒՍԵՐԻՆ

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Жж	Зз
Ии	И	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп
Рр	Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч
Шш	Щщ	Ъъ	Ыы	Ьь	Ѣѣ	Ѥѥ	Юю
Ѧѧ	Ѩѩ	Ѫѫ	Ѭѭ	Ѯѯ	Ѱѱ	Ѳѳ	Ѵѵ
Ѷѷ	Ѹѹ	Ѻѻ	Ѽѽ	ѿѐ	ѻѼ	ѽѿ	ѿѐ

ԳԻՐԵՐՆ ՌԻՐԵՆՅ ՀՆԶՈՒՄՆԵՐԸ

ԲԱՂԱԶԱՅՆՆԵՐԻ ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ՀՆԶՈՒՄ

Անուն	Հնչում	Անուն	Հնչում	Անուն	Հնչում
Аа	ա	Лл	լ	Чч	չ
Бб	բ	Мм	մ	Шш	շ
Вв	վ	Нн	ն	Щщ	շչ
Гг	գ	Оо	օ	Ѣѣ	է
Дд	դ	Пп	պ	Ыы	ը/ի
Ее	ե	Рр	ր, ա	Ьь	անձայն
Жж	ժ	Сс	ս	Ѥѥ	անձայն
Зз	զ	Тт	տ	Ѧѧ	է
Ии	ի	Уу	ու	Юю	իւ
Йй	իյհ	Фф	ֆ	Яя	էա
Іі	ի	Хх	խ	Ѧѧ	ֆ
Кк	կ	Цц	ց	Ѩѩ	ի

ԲԱՂԱԶԱՅՆՆԵՐԻ ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՀՆԶՈՒՄ

Ռուսերէն 6 բաղաձայնները Պօլսահայ հնչման համաձայնեցնելու համար առկա ենք նաեւ Ռուսերէնին համապատասխան Ֆրանսերէն հնչումները:

Ռուսերէն—	б	г	д	к	п	т
Ֆրանսերէն—	b	g	d	c, k	p	t
Պօլսահայերէն—	պ	կ	ա	գ	ր	դ

ԾԱՆՈԹ. — Աղագարձ (') նշան ունեցող բաղաձայն գրերը փափուկ պէտք է հնչուին: Ռուսերէն լեզուի բնորոշ յատկու-
թիւններից մէկն է բաղաձայնները երբեմն փափուկ և երբեմն
պինդ հնչել:

Ռուսերէն բառեր և նախադասութիւնները գրելու թեամբ
կարգալու համար՝ դրուած են նաև իրենց հնչումները — Ռու-
սահայերէն՝ առանց փակագծի, և Պօլսահայերէն՝ փակագծի
մէջ:

ԳԻՐԵՐԻ ՀՆՁՈՒՄՆԵՐԸ

Հայնաւոր գիրերը հետեւեալներն են. — а, е, и, і, (й), о, у,
ы, ё, ю, я.

Բաղաձայններն են. - б, в, г, д, ж, з, к, л, м, н, п, с, т, ф, х,
ц, ч, ш, щ, ъ.

Անձայններն են. - ъ, ъ.

а հնչուում է ինչպէս հայերէն ա, օր. алмазъ ալմա՝զ - ալա-
մանդ, գոհար. армия ա՝րմիա - բանակ:

б հնչուում է ինչպէս հայերէն բ (պ), բարի, բնութիւն բա-
ռերի մէջ, օր. буква բու՝կվա (պո՝կվա) գիր, տառ, Богъ
բոգ (պօկ) Աստուած:

в հնչուում է ինչպէս հայերէն վ, օր. весна վեսնա՝ - գա-
րուն, вино վինօ՝ - գինի:

г հնչուում է ինչպէս գ (կ), գեղեցիկ, գութան բառերի
մէջ, օր. глазъ (կ) գլազա՝ք, грибъ գրիբ (կրիպ) սուճի: Սե-
ռական հոլովին մէջ г ձայնը երբեմն գ-ի փոխարէն հնչուում
է ինչպէս վ, օր. ուղղական глухой գլուխօյ՝ (կլուխօյ՝)
խուլ, սեռական глухого գլուխօ՝վօ կամ глухаго գլուխա՝վօ
խուլի:

д հնչուում է ինչպէս դ (տ), դանակ, դժուար բառերի
մէջ, օր. дождь դօժդ (տօժտ) անձրև, дай դայ՝ (տայ՝) տուր:

е հնչուում է ինչպէս հայերէն ե, օր. челнокъ շելնօ՝կ - մա-
կոյկ, երբեմն իէ միախառն հնչիւն ունի, օր. ересь իէ՝րէս-հեր-
ձուած, հերետիկոսութիւն, ехидна իէլիսի՝դնա - իժ, սողուն: е
հնչուում է նաև սուր՝ է ձայնի պէս, օր. берегъ բերէգ-եգերք,
ափ: Մի քանի բառերի մէջ е գիրը իօ կամ եօ միախառն հնչ-
իւն ունի, օր. слезы սլիօ՝զրի ալցունք, берега բերե՝օզա

թիւանի ծառ: Ոմանք е գիրին վրայ երկու կէտ դնե-
լու սովորութիւն ունին, իօ կամ եօ միախառն հնչիւնը անմի-
ջապէս բացայայտելու համար, օր. утѣсь ուտե՝սու. քարաժայռ
котѣль կատեօ՝լ - կաթսայ: Մի քանի դէպքում е հնչուում է
ինչպէս օ, օր. чертъ չօրտ (չօրդ) սատանայ:

ж հնչուում է ինչպէս հայերէն ժ, օր. жена ժենա՝, կին, ա-
մուսին, жара ժարա՝ - տօթ, տաքութիւն:

з հնչուում է ինչպէս հայերէն ղ, օր. зима զիմա՝ - ձմեռ,
засада զասա՝դա - ծուղակ, որոգայթ:

и հնչուում է ինչպէս հայերէն ի, օր. ива ի՝վա - ուռենի,
идолъ ի՝դօլ - կուռք:

і ի ստօշկօյ՝, յի կէտով՝ հնչուում է նոյնպէս и-ի նման,
օր. миръ միր - աշխարհ: Миръ - միր բառը и գրով նշանա-
կում է խաղաղութիւն:

й ի սկրաուկօյ՝, յի կարճ՝ նշանով՝ հնչուում է ինչպէս իյ՝
կարճ ձևով, կամ հայերէնյ գիրը՝ բայ, վայ, սայլ բառերի մէջ
օր. чай չայ՝ - թէյ, дай դայ՝ - տուր: Й գիրը աւելի չուտ
բաղաձայն է, քան ձայնաւոր, իր կարճ հնչման պատճառաւ:

к հնչուում է կ (զ)՝ կրակ, կուռք բառերի մէջ, օր. казакъ
կազա՝կ (զազազ) կազակ զինուորական, кинжалъ կինժա՝լ -
դաշոյն:

л գիրը е, и, ё, ъ, в, ю գիրերի առաջ դորժածուելով, օր.
любовь լիւբօվ՝ - սէր՝ լ գիրը փափուկ պիտի արտասանուի:
Лицо լիցօ՝ - դէմք, նոյն л գիրը աւելի զօրաւոր հնչիւն ունի:

м հնչուում է ինչպէս հայերէն մ, օր. минута մինո՝ւտա-
րուպէ, май մայ՝ - մայիս:

н հնչուում է ինչպէս հայերէն ն, օր. наука նաո՝ւկա - գի-
տութիւն, нужда նուժդա՝ - կարիք, չքաւորութիւն:

о հնչուում է ինչպէս հայերէն օ, օր. рота ոօ՝տա - վաշտ,
дѣло դէ՝լօ - գործ: О գիրը բառերի սկիզբը դորժածուելով՝
մեծ մասամբ ա հնչիւն է ստանում, իսկ երբ մի քանի օ գիր
միևնոյն բառի մէջ հանդիպին՝ վերջին օ գիրը հնչուում է ինչ-
պէս օ, իսկ սկզբի օ գիրերը ինչպէս ա, օր. молоко մալակօ՝ -
կաթ, огонь ադօ՝ն՝ - կրակ:

п հնչուում է ինչպէս պ, (բ կամ փ) պէտք, պտոյտ բառերի

մէջ, օր. ПИСЬМО պիտ'մօ' - նամակ, право պրա'վօ - իրաւունք.
 p հնչւում է ինչպէս հայերէն p, աւելի շուտ p և ու ձայների
 միջին հնչիւնով, օր. рѣка բէկա' - գետ, рука բուկա' - ձեռք:
 с հնչւում է ինչպէս հայերէն ս, օր. сумка սո'ւմկա - պա.
 յուսակ. столъ սո'ոլ - սեղան.

Т հնչւում է ինչպէս հայերէն տ (դ), տուր, տէր բառերի
 մէջ, օր. три տրի. երեք, труба տրո'ւբա (գրո'ւպա) խողովակ.
 у հնչւում է ինչպէս հայերէն ու, օր. уродъ ուրօ'դ - ճի-
 ւաղ, հրէջ, այլանդակութիւն.

Ф հնչւում է ինչպէս հայերէն ֆ, օր. флагъ փլագ - դրօ-
 շակ, фиалка ֆիա'լկա - մանուշակ.

х հնչւում է ինչպէս հայերէն խ, օր. хлѣбъ խլէբ - հաց,
 глухой գլուխօ'յ՝ - խուլ.

ц հնչւում է ինչպէս հայերէն ց, օր. царица ցարի'ցա - Թա-
 դուհի, царевна ցարէ'վնա - արքայադուստր.

ч հնչւում է չ, օր. чудо չո'ւդօ - հրաշք, քանչեւիք, ча-
 родѣйка շարադէ'յկա - կախարդուհի, գիւթիչ աղջիկ.

ш հնչւում է շ, օր. шея շէ'եա - վիզ, шляпа շլէպա'պա - գլու-
 խարկ.

щ հնչւում է միախառն շշ, օր. щить շչիտ - վահան. շչիտ
 արտառանելու է միանգամից, բայց բնաւ երբեք ըշչիտ կամ
 շըշիտ.

Ե իէրը կամ „տվէօրդըլյ՝ զնակ” - պինդ նշան կոչուող
 գիրը անձայն է, և երբեք բառի սկիզբը չի գործածւում, այլ
 վերջը և մի քանի դէպքերում - բառին մէջ, օր. шумъ շում -
 աղմուկ, ուր Ե գիրը ձայն չունի. обѣтя արեատիա - գիրկ
 (գրկախառնութիւն), ուր Ե նոյնպէս անձայն է: Գոյական
 անունի վերջը գործածուելով՝ Ե մասնանշում է գոյականի
 արական սեռին պատկանելը, օր. городъ գօ'րօդ - քաղաք,
 мальчикъ մա'լչիկ տղայ: Ե սովորաբար բաղաձայն գրից
 վերջ գործածուելով՝ այդ բաղաձայնին հաղորդում է պինդ
 հնչիւն, օր. смѣхъ սմէխ - ծիծաղ, ուր խ պէտք է պինդ հնչել.

Ե իէր կամ „միախիլ զնակ” - փափուկ նշան կոչուող գի-
 րը անձայն լինելով, իր նախորդ բաղաձայն գրին հաղորդում
 է փափուկ հնչիւն, օր. ночь նօշ - գիշեր, ч գիրը հնչւում

է փափուկ չ ձայնով: Թէ Ե և թէ Ե գիրերը բաղաձայն գրի
 վերջը գործածուելով՝ որին յաջորդում է ձայնաւոր մէկ գիր՝
 մասնանշում են որ բառին սկիզբ և վերջը իրար բաժան
 ձևով պէտք է արտառանուին, օր. съѣсть սըէստ' - ուտել.
 սակայն объявление արեաւլէ'նիե (ապեաւլէ'նիե) յայտա-
 բարութիւն, ծանուցում, объяснение արեասնէ'նիե - բա-
 ցատրութիւն և այլ բառերի մէջ Ե չի փոխարինւում հայե-
 րէն Ը ձայնով, ինչպէս съѣсть բառին մէջ, և բացարձակ ան-
 ձայն է.

Ы “երբի” գիրը հնչւում է ինչպէս ըի միաձայն, և երբեք
 բառին սկիզբը չի գործածւում. Ый վերջաւորութիւնը յա-
 տուկ է արական ածականներին, ինչպէս նաև դասական թի-
 ւերին և հնչւում է ըիյ՝, օր. прекрасный պրեկրա'ս-
 նըլյ՝ - գեղեցիկ, первый պե'րվըլյ՝ - առաջին.

Ѣ հնչւում է ինչպէս է, օր. ѣсъ բէս - դե, չար ոգի. здѣсь
 զդէս-այստեղ, ѣлка բէ'լկա - սկիւռ: Մի քանի բառերում եօ
 հնչիւն ունի, օր. цвѣль ցվեօլ - ծաղկում էր, փթթում էր,
 звѣзды զվեօ'զդըի - աստղեր, гнѣзда գնեօ'զդա - բոյներ
 [թռչունի բոյն], сѣдла սեօ'դլա - թամբեր.

Ю հնչւում է ինչպէս յու, հայերէն սիւն, ձիւն բառերի մէջ,
 օր. югъ յուգ (իւկ) հարաւ, малютка մալի'տկա (մալի գդա)
 մանկիկ, союзъ սաի'ւզ - միութիւն.

Я հնչւում է ինչպէս եա՝ սարեակ, մանեակ բառերի մէջ,
 օր. яблоко եա'րլօ. խնձոր, ясный եա'սնըի՝ - պայծառ. яйцо
 եայցօ' - ձու, (հաւկիթ), երբեմն հնչւում է ինչպէս կարճ ե,
 օր. пятачокъ պետաչօ'կ, հինգնոց (հինգ կոպէկանոց դը-
 բամ):

Ѳ (Ֆի'տա) հնչւում է ինչպէս ֆ, բայց այդ գրով բառեր
 Ռուսերէնի մէջ հաղիւ 5—6 գոյութիւն ունին.

Ѵ (իժի'ցա) ի գրի ձայն ունի: Հաղուադէպ է գործածու.
 թեան մէջ:

Ռուսերէն գիրերը իրենց հնչման համեմատ դասաւոր-
ւում են հետեւեալ կարգերի. —

Կոկորդային. — Г, К, Х.

Ատամային. — Д, Т.

Քմբային (ռնգային). — Л, Н, Р.

Սուղղական. — З, И, С.

Շչական (հռչիւն). — Ж, Ч, Ш, Щ.

Շրթնային. — Ъ, В, М, П, Ф.

Ձայնաւոր գիրերը լինում են պինդ և փափուկ: Պինդ
ձայնաւորներն են. — а, э, о, у, ы. Փափուկներն են. — я, ъ,
е, ю, и, і, у:

ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ

Ր Օ Դ Ե — Ս Ե Ռ
Րօդ (րօտ)

Ռուսերէնի մէջ բոլոր բառերը ունին իրենց յատուկ սեռ — արական, իգական կամ չեզոք :

Мужескій родъ մո'ւժեսկիյն' Րօդ (մո'ւժեսկիյն' Րօտ) արական սեռ, Женскій родъ ժե'նսկիյն' Րօդ (ժե'նսկիյն' Րօտ) իգական սեռ, Средній родъ սրե'դնիյն' Րօդ (սրե'տնիյն' Րօտ) չեզոք սեռ :

Սեռը կարելի է որոշել իմաստով և բառի վերջաւորութեամբ :

Արական սեռին պատկանող գոյականի հետ պէտք է դործածել արական ածական և արական զերանուն. իգական և չեզոք գոյականների հետ իրենց համապատասխան սեռին պատկանող ածականներ և զերանուններ :

Արական գոյականները վերջանում են ь, ъ կամ ѣ գրերով, օր․

ь, СОЛДАТЪ	սալդա'տ (սալտա'դ) զինուոր
ь, КОНЬ	կօն' (դօն')
ѣ, чай	չայ թէյ

Իգական գոյականների վերջաւորութիւններն են․ — а, я, ѳ, օր․

а, душа	դուշա' (տուշա')	հոգի
я, время	վրե'մեա	ժամանակ
ь, КОСТЬ	կօստ' (դօստ')	ոսկոր

Չեզոք գոյականների վերջաւորութիւններն են․ — о, е, օր․

о, ДѢЛО	դէ'լօ (տէ'լօ)	գործ
е, поле	պօ'լե (բօ'լե)	դաշտ

Ռուսերէնի մէջ կան մի քանի արական գոյականներ, որոնք իգական վերջաւորութիւն ունին, օր․ ГОЛОВА գալավա' (կալավա') գլուխ, այդ իմաստով իգական է, բայց նոյն բառը ունի նաև պետ, գիւղապետ, քաղաքապետ իմաստ, այդ դէպքում արական է։ Воевода վաեվօ'դա (վաեվօ'տա) իգա․

կան և վերջապահութիւն ունի, սակայն իմաստով արական է, նշանակելով զօրապետ, հրամանատար, ռազմապետ: Судья, սուգ'եա՝ իգական յ վերջապահութիւն ունի, բայց արական է, նշանակելով դատաւոր:

Ածականի սեռը որոշող վերջապահութիւններն են. —

Արական. — ый рцз', ій цз', ор.

ый, храбрый խրա'բրբից' (խրա'պրբից') քաջ
ий, высокий վրիսո'կից' (վրիսո'գից') բարձր

Իգական. — ая անա, яя եանա, ор.

ая, красивая կրասի'վանա (գրասի'վանա) գեղեցիկ
ая, синяя սի'նեանա կապոյտ

Դերանունի սեռը որոշող վերջապահութիւններն են. —

Արական	Իգական	Չգոյր
ъ, й, ь	а, я, сја	о, е, сје
онъ он-նա	она անա'նէ	оно անո'նա
мой մոյզ'-իմ	моя մանա'-իմ	мое մանո-իմ
сей սեյ-այս	сја սի'եա - այս	сје սիե - այս

ИМЯ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ - ԳՈՅԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ

Ի'մեա Սուչեստվի'տել'նոե (Սուչեստգվի'գել'նոե)

Գոյականները յաճախ ունենում են հետեւեալ ձևեր. —

Увеличительное Ուվելիչի'տել'նոե (ուվելիչի'գել'նոե)
Աճողական, որ ցոյց է տալիս առարկայի սովորականից մեծ լինելը, ор. городище գարագի'չէ (կարատի'չէ) շատ մեծ քաղաք. домина գամի'նա (տամի'նա) շատ մեծ տուն:

Уменьшительное ումենչի'տել'նոե (ումենչի'գել'նոե) նը-
ւազողական, ցոյց է տալիս առարկայի սովորականից աւելի փոքր լինելը, ор. садикъ սա'գիկ (սա'տիգ) պարտէզիկ, փոք-
րիկ պարտէզ, коровка կարո'վկա (գարո'վգա) կովիկ, փոք-
րիկ կով:

Ласкательное լասկա'տել'նոե (լասգա'գել'նոե) Գաղա-
քըշական, որ ցոյց է տալիս առարկայի սիրելի և հաճելի լի-
նելը. ор голубка գալո'ւբկա (կալո'ւպգա) աղանեան, коро-
вушка կարո'վուչկա (գարո'վուչգա) փոքրիկ սիրուն կով:

Унизительное ունիզի'տել'նոե, (ունիզի'գել'նոե) Անար-
գական, ор. человекъ չելալէչեկ (չելալէչեգ) մարդուկ,
лошаденка լաշագեո'նկա (լաշատեո'նգա) փոքրիկ ձի:

Գոյականների այդ ձևերը յաճախ իրենց իսկական իմաս-
տով չեն գործածւում, ор. милый человекъ միլըիյչ' չելա-
լէչեկ (չելալէչեգ) սիրելի մարդուկ (փոքրիկ հաճելի
մարդ), прекрасная лошаденка պրեկրասնանա լաշագեոնկա
(բրեգրասնանա լաշատեոնգա) փոքրիկ գեղեցիկ ձի:

СКЛОНЕНИЕ - ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Սկլանե'նիե (սգլանե'նիե)

Именительный падежъ	իմենի'տել'նըիյչ' պողե'թ (իմենի'գել'նըիյչ' բառե'թ) ուղղական հոլով
Родительный	,, բադի'տել'նըիյչ' (բատի'գել'նըիյչ') սեռական հոլով
Дательный	,, գա'տել'նըիյչ' (տա'գել'նըիյչ') տրա- կան հոլով
Винительный	,, վինի'տել'նըիյչ' (վինի'գել'նըիյչ') հայցական հոլով
Творительный	,, տվարի'տել'նըիյչ' (գվարի'գել'նը- իյչ') գործիական հոլով
Предложный	,, պրեդլո'թնըիյչ' (բրետլո'թնըիյչ') նախադրական հոլով
Звательный	,, զվա'տել'նըիյչ' (զվա'գել'նըիյչ') կոչական հոլով

Նախադրական հոլովը միշտ օ կամ на նախդիրներ ունի,
մասին, վրայ իմաստով, ор. о человекъ մարդու մասին,
на столъ սեղանի վրայ:

Գոյական անունները երեք տարբեր հոլովումներ ունին.

ԱՌԱՋԻՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Առաջին հոլովման ենթակայ են պինդ և փափուկ յ գրե-
թով աւարտուող արական և իգական գոյականները. ор. же-
на ժենա' - կին, пуля, պո'ւլեա (բո'ւլեա) փամփուշտ:

Единственное Число - Եղի'նսովեննօե (Ետի'նսովեննօե չիւլօ') Եղակի թիւ. Множественное Число - Մնօ'ժեսովեննօե (Մնօ'ժեսովեննօե) չիւլօ' :

Жена Ժենա' - կին (ամուսին)

Եղակի

Ուղ. жена Ժենա'

Սեռ. жены Ժենի'

Տր. женѣ Ժենէ'

Հայց. жену Ժենո'ւ

Գործ. женою Ժենօ'իւ (կամ женой)

Նախ. женѣ Ժենէ'

Յորքակի

жены Ժօ'նքի

женѣ Ժօն

женамъ Ժօ'նամ

женѣ Ժօն

женами Ժօ'նամի

женахъ Ժօ'նախ

Пуля պո'ւլեա (բո'ւլեա) - զնդակ, փամփուշտ

Եղակի

Ուղ. пуля պո'ւլեա

Սեռ. пули պո'ւլի

Տր. пулѣ պո'ւլէ

Հայց. пулю պո'ւլիւ

Գործ. пулею պո'ւլերիւ (կամ пулей)

Նախ. пулѣ պո'ւլէ

Յորքակի

пули պո'ւլի

пулѣ պուլէ

пулямъ պո'ւլեամ

пули պո'ւլի

пулями պո'ւլեամի

пуляхъ պո'ւլեախ

Կոշական հոլովը ուղղականի ձև ունի :

Առաջին հոլովման ենթարկում են воевода, судья վաե-վօ'դա (վաեվօ'տա), սուդեա' (սուտեա') - զօրապետ, դա-տաւոր բաւերը, որոնք թէև իմաստով աթական գոյականներ են, բայց իգական վերջաւորութիւն ունին : Այդպիսի բացառութիւններ Ռուսերէնի մէջ հազուադէպ են :

Այն գոյականներ, որոնք նա վերջաւորութիւն ունին, օր. басня առասպել, հեքիաթ, башня աշտարակ, вишня կեռաս, пѣсня երգ, сотня հարիւրակ, спальня ննջարան՝ յորքակի սեռական հոլովի մէջ են վերջաւորութիւն ունին, ինչպէս басень, башень. вишень, пѣсень, сотень, спалень.

Զայնաւոր գրով վերջացող մի քանի գոյականներ, ինչպէս вожжа վօթա - սանձ, юноша ի'ւնօշա պատանի, дядя դեա' - դեա (տեա'տեա) քեռի - յորքակի սեռական հոլով մէջ ей

վերջաւորութիւն ունին, օր. вожжей վաթե'յէ', юношей ի'ւնօշե'յէ', дядей դեադե'յէ' :

Զայնաւոր я գրով վերջացող մի քանի գոյականներ, ինչ-պէս линия գիծ, шалунья չարածձի աղջիկ՝ յորքակի սեռա-կան հոլովի մէջ ի՞նչ վերջաւորութիւն ունին, ինչպէս лини́й, шалуні́й, մինչդեռ судья դատաւոր, зме́я օձ - судей, зме́й ձև ունին յորքակի սեռականի մէջ :

Մի քանի գոյականներ յորքակի սեռականի մէջ երկու ձևի վերջաւորութիւն ունին, օր.

свѣча սվէչա - մօմ

свѣчѣ սվէչ, свѣчей սվէչե'յէ'

роща բօշչա - անտառակ

рощѣ բօշչ, рощей բօշչե'յէ'

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Երկրորդ հոլովման ենթարկում են պինդ ь, о, և փափուկ ь, й, е վերջաւորութիւն ունեցող արական և չեղոք գոյա-կանները, օր.

Столъ ստօլ (սդօլ) սեղան

Եղակի

Ուղ. столъ ստօլ

Սեռ. стола ստալա'

Տր. столу ստալո'ւ

Հայց. столъ ստօլ

Գործ. столомъ ստալօ'մ

Նախ. столѣ ստալէ'

Յորքակի

столы ստալի'

столовъ ստալօ'վ

столамъ ստալա'մ

столы ստալի'

столами ստալա'մի

столахъ ստալա'խ

Слово սլօ'վօ - բառ, խօսք

Եղակի

Ուղ. слово սլօ'վօ

Սեռ. слова սլօ'վա

Տր. слову սլօ'վու

Հայց. слово սլօ'վօ

Գործ. словомъ սլօ'վօմ

Նախ. словѣ սլօ'վէ

Յորքակի

слова սլավա'

словѣ սլով

словамъ սլավա'մ

слова սլավա'

словами սլավա'մի

словахъ սլավա'խ

Фонарь ֆանար՝ - լապտեր

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. фонарь ֆանար՝	фонари ֆանարի՝
Սեն. фонаря ֆանարեա՝	фонарей ֆանարե՝յէ՝
Տր. фонарю ֆանարի՝ւ	фонарямъ ֆանարեա՝մ
Հայց. фонарь ֆանար՝	фонари ֆանարի՝
Գործ. фонаремъ ֆանարեա՝մ	фонарями ֆանարեա՝մի
Նախ. фонарь ֆանարէ՝	фонаряхъ ֆանարեա՝խ

Герой - գերո՝յէ՝ (կերո՝յէ՝), հերոս

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. герой գերո՝յէ՝	герои գերոի՝
Սեն. героя գերո՝եա	героевъ գերո՝եվ
Տր. герою գերո՝իւ	героямъ գերո՝եամ
Հայց. героя գերոե՝ա	героевъ գերո՝եվ
Գործ. героемъ գերո՝եմ	героями գերո՝եամի
Նախ. герой գերո՝յէ	герояхъ գերո՝եախ

Море մո՝րե - ծով

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. море մո՝րե	моря մարեա՝
Սեն. моря մո՝րեա	морей մարե՝յէ՝
Տր. морю մո՝րիւ	морямъ մարեա՝մ
Հայց. море մո՝րե	моря մարեա՝
Գործ. моремъ մո՝րեմ	морями մարեա՝մի
Նախ. морь մո՝րէ	моряхъ մարեա՝խ

ԵՐՐՐՐԴ ԶՈԼՈՎՈՒՄ

Երրորդ հոլովման ենթարկուում են Ե վերջաւորութիւն ունեցող իգական գոյականները, օր. лошадь լօշադ՝ (լօշատ՝) ձի, кость կօստ՝ (գօսդ՝) ոսկոր :

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. лошадь լօ՝շադ՝	лошади լօշադի՝
Սեն. лошади լօ՝շադի	лошадей լօշադե՝յէ՝
Տր. лошади լօ՝շադի	лошадямъ լօշադեա՝մ
Հայց. лошадь լօ՝շադ՝	лошадей լօշադե՝յէ՝
Գործ. лошадью լօ՝շադիւ	лошадьми (ьми) լօշադեա՝մի
Նախ. лошади լօ՝շադի	лошадяхъ լօշադեա՝խ

Երկրորդ հոլովման ենթակայ մի քանի արական գոյական, ներ յօքնակի ուղղականի մէջ ա կամ я վերջաւորութիւն ունին, և այդ դէպքում չեղտը նոյն ձայների վրայ է ընկնում, օր.

Եզակի

Ուղղական

Յոքնակի

лѣсъ լէս, անտառ	лѣса լէսա՝
берегъ բե՝րեզ (պե՝րեկ) եզերք	берега բերեզա՝
голосъ գօ՝լօս (կօ՝լօս) ձայն	голоса գալասա՝
край կրայ (գրայ) կողմ, երկիր	края կրաեա՝

Մի քանի արական գոյականներ երբեմն յօքնակի ուղղականի մէջ Ե կամ И վերջաւորութիւն ունին, ինչպէս նաև ա կամ я, օր.

Եզակի

Ուղղական

Յոքնակի

домъ դօմ (տօմ) տուն	дома, дома
годъ գօդ (կօտ) տարի	годы, года
волосъ վօ՝լօս, մազ	волосы, волосы
край կրայէ՝ (գրայէ՝) կողմ, երկիր	краи, края
образъ օ՝բրադ (օ՝պրադ) պատկեր	образы, образа

Երբեմն վերոյիշեալ վերջաւորութիւնները փոխում են նաև բառին իմաստը, օր. цветы ծաղիկներ, цвѣта գոյներ :

Այն գոյականներ, որոնք аинтъ, яинтъ, интъ վերջաւորութիւն ունին՝ յօքնակի ձևին մէջ կորցնում են ин վերջաւորութիւնը, օր.

Եզակի

Ուղղական

Յոքնակի

крестьянинъ կրեստեանին - գիւղացի	крестьяне կրեստեանե
татаринъ տատարին - թաթար	татары տատարըի

Ребенокъ բերեօ'նօկ (բերեօ'նօգ) մանուկ, ինչպէս նաև մատաղ անասունների անունները, որոնք енокъ վերջաւորութիւն ունին՝ յօքնակի ձևի մէջ ստանում են ата կամ ята վերջաւորութիւն, օր․

Եղակի	Ուղղական	Յօքնակի
ребенокъ	ребята	բերեա'տա
теленокъ տելեօ'նօկ (դելեօ'նօգ)	телята	տելեա'տա
жеребенокъ ժերերեօ'նօկ, քուռակ	жеребята	ժերերեա'տա
волченокъ վալչօ'նօկ, գայլի ձագ	волчата	վալչա'տա

Մի քանի գոյականներ յօքնակի ձևի մէջ ընդունում են ъ, овъ, евъ յաւելուածական մասնիկներ, օր․

Եղակի	Ուղղական	Յօքնակի
другъ դրուգ (տրուկ) բարեկամ	друзья	դրուգե'ա
мужъ մուժ - այր, ամուսին	мужья	մուժե'ա
кумъ կում (գում) խնամի	кумовья	կումաժե'ա
зять զեատ' (զեադ') փենայ	зятьевья	զեատեժե'ա

ЧУДО չո'ւդօ - չրաշք, небо նե'բօ (նե'պօ) երկինք, յօքնակի ձևի մէջ լինում են чудеса, չուդեսա', небеса ներեսա' :

ՅԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒՆՆԵՐ

Ռուսերէն խօսակցութեան կամ գրութեան մէջ ընդունւած է երկրորդ կամ երրորդ դէմքի յատուկ անուններին կըցել նաև որոշ անձի հօր անունը : Այսպէս, փոխանակ ասելու «Պարոն Իվան», «Տիկին Աննա» կամ «Օրիորդ Սօֆիա», սովորական է ասել «Իվան Պետրովիչ», «Աննա Պավլովնա», «Սօֆիա Նիկալայեֆնա», որոնք մատնանշում են որ Իվանի հայրը Պետր է, Աննայի հօրը անունը Պավել, Սօֆիայի հօր անունը Նիկալայ :

Նոյն ձևով առաջացած են царь ցար' - թագաւոր, կայսր բառից царица ցարի'ցա-ցարուհի, ցарь կին, царевичъ ցարե'վիչ-ցարի որդի, царица ցարե'վնա - ցարի դուստր բառերը : Յատուկ անուններ ևս ենթակայ են գոյականների հոլովման ընդհանուր օրէնքներին :

ИМЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ — ԱԾԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ (Ի'մեա Պրիլագա'տել'նօե (բրիլակա'դել'նօե)

Ածականները գոյականի պէս սեռ ունին : Արական գոյականի հետ պէտք է գործածել արական ածական, իգական գոյականի հետ իգական ածական, չեղոք գոյականի հետ չեղոք ածական, օր․ —

Արական, ъй, ѣ — раненный солдатъ րա'նենըրիյհ' սալգա'տ (սալտադ) վիրաւոր գինուոր : Իգական, ая, а — милосердная сестра միլասե'րդնատե սեստրա' (միլասե'րտնատե սեստրա) գթութեան քոյր (կամ сестра милосердия) : Չեղոք, ое, е — внимательное лечение վնիմա'տել'նօե լեչե'նիե - ուշադիր բժշկութիւն :

Ածականների վերջաւորութիւնները լինում են երկար կամ չարճ, օր․ —

Երկար	Կարճ
Արական умный ո'ւմնըրիյհ' - խելացի	умень ումեօն-խելացի
Իգական умная ո'ւմնատե	умна ումնա'
Չեղոք умное ո'ւմնօե	умно ումնօ'

Ռուսերէնի մէջ Ածականները ունենում են երեք աստիճան․ —

Положительная степень պալաթի'տել'նատե ստե'պեն' (բալաթի'դել'նատե սդերեն') Գրական աստիճան․

Сравнительная степень սրաֆի'տել'նատե ստե'պեն' (սրաֆի'դել'նատե սդե'բեն') Համեմատական աստիճան․

Превосходная степень պրեփասի'ո'դնատե ստե'պեն' (բրեփասի'տնատե) — Գերադրական աստիճան :

ԴՐԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Красивый կրասիվըրիյհ' դեղեցիկ

Արական	Իգական	Չեղոք
красивый	красивая	красивое
կրասի'վըրիյհ'	կրասի'վաիա	կրասի'վօե

ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Красивѣе կամ Красивѣйшій գեղեցկագոյն

красивѣйшій	красивѣйшая	красивѣйшее
կրասի' վէյշըիհ'	կրասի' վէյշահա	կրասի' վէյշեհ

ԳԵՐԱԴՐԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Наикрасивѣйшій ամենագեղեցիկ

наикрасивѣйшій	наикрасивѣйшая	наикрасивѣйшее
նաիկրասի' վէյշըիհ'	նաիկրասի' վէյշահա	նաիկրասի' վէյշեհ

Գոյականների պէս ածական անուններ ևս ունին Աճողա-
կան, Նուաղողական և Փաղաքական ձևեր, օր. — красный
կրասնըիհ', կարմիր. —

Աճողական	Նուաղողական	Փաղաքական
краснехонекъ	красноватый	красненькій
կրասնեո'խոնոկ	կրասնավա'տըիըհ'	կրա'սնենկիյհ'
կարմրագոյն (չառ կարմիր) կարմրորակ		կարմրուկ

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Ածական անունները ենթարկում են որոշ և դասաւոր-
ւած հոլովման օրէնքներին, որոնք չառ պարզ են և դիւրաւ
ըմբռնելի: Ածականները, նայելով իրենց վերջաւորութեան՝
լինում են՝ պինդ և փափուկ, և հոլովման մէջ կրում են հե-
տեւալ փոփոխութիւններ՝ իրենց վերջաւորութեան մէջ. —

ԵՐԿԱՐ ՎԵՐՋԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ե Զ Ա Կ Ի

Արական		Իգական	
Պինդ	Փափուկ	Պինդ	Փափուկ
Ուղղական ый, ой	ий	ая	яя
Սեռական аго, ого	яго	ой	ей
Տրական ому	ему	ой	ей
Հայց. ый, ой (аго)	ий (яго)	ую	(юю)
Գործ. ымъ	имъ	ою (ой)	ею (ей)
Նախ. омъ	емъ	ой	ей

ՉԵղոք

Պինդ	Փափուկ
Ուղ. ое	ее
Սեռ. аго	яго
Տր. ому	ему
Հայց. ое	ее
Գործ. ымъ	имъ
Նախ. омъ	емъ

Յ Ո Ք Ն Ա Կ Ի

Իոլոր սեռերի համար

Պինդ	Փափուկ
Ուղ. ые, ыя	іе, ія
Սեռ. ыхъ	ихъ
Տր. ымъ	имъ
Հայց. ые, ыя (ыхъ)	іе, ія (ихъ)
Գործ. ыми	ими
Նախ. ыхъ	ихъ

ԿԱՐՃ ՎԵՐՋԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ե Զ Ա Կ Ի

Արական		Իգական	
Պինդ	Փափուկ	Պինդ	Փափուկ
Ուղ. ѣ	а	я	я
Սեռ. а	я	ой	ей
Տր. у	ю	ой	ей
Հայց. ѣ (а)	ь (я)	у	ю
Գործ. ымъ	имъ	ою (ой)	ею (ей)
Նախ. омъ	емъ	ой	ей

Զեղոք		
Պիճեղ	Փափուկ	
Ուղ․ օ	е	
Սեռ․ ա	я	
Տր․ у	ю	
Հայց․ օ	е	
Գործ․ ԻՄԻ	ИМЪ	
Նախ․ ԻՄԻ	ЕМЪ	

Յ Ո Ք Ն Ա Կ Ի

Բոլոր Սեռերի Համար

Պիճեղ	Փափուկ	
Ուղ․ Ի	и	
Սեռ․ ԻՄԻ	ИМЪ	
Տր․ ԻՄԻ	ИМЪ	
Հայց․ Ի (ԻՄԻ)	и (ИМЪ)	
Գործ․ ԻՄԻ	ИМИ	
Նախ․ ԻՄԻ	ИМЪ	

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ն Ե Ր

ԲՆԱԿԱՆ ԲԵՆԵՐԻՆՆԵՐԸ (ԿԵՆԵՐԻՆՆԵՐԸ) ՍԱԽԱՆԱԿ

Ե Չ Ա Կ Ի

Արական	Իգական	Զեղոք
Ուղ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Սեռ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Տր․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Հայց․ ԲՆԱԿԱՆ (ԱԿԱՆ)	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Գործ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ (ՕԻ)	ԲՆԱԿԱՆ
Նախ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ

Յ Ո Ք Ն Ա Կ Ի

Արական	Իգական	Զեղոք
Ուղ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Սեռ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Տր․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Հայց․ ԲՆԱԿԱՆ (ԻՄԻ)	ԲՆԱԿԱՆ (ԻՄԻ)	ԲՆԱԿԱՆ (ԻՄԻ)
Գործ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ
Նախ․ ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ	ԲՆԱԿԱՆ

Синій - սինյի՝ - կապույտ

Ե Չ Ա Կ Ի

Արական	Իգական	Զեղոք
Ուղ․ սինյի	синяя	синее
Սեռ․ синяго	синей	синяго
Տր․ синему	синей	синему
Հայց․ սինյի (յո)	синюю	синее (յո)
Գործ․ синимъ	синюю (ей)	синимъ
Նախ․ синемъ	синей	синемъ

Յ Ո Ք Ն Ա Կ Ի

Արական	Իգական	Զեղոք
Ուղ․ սինյի	синія	синія
Սեռ․ синихъ	синихъ	синихъ
Տր․ синимъ	синимъ	синимъ
Հայց․ սինյի (իՄԻ)	синія (иՄԻ)	синія (иՄԻ)
Գործ․ синими	синими	синими
Նախ․ синихъ	синихъ	синихъ

ԱճԱԿԱՆՆԵՐԸ ՈՆԻՆ ՀԱՄԱՐԱՄԱԿԱՆ ՀԵՄԵՆԱԿ ԺԵՆԵՐ.—

Чудный зореньері - հրաշալի. чуднѣ зореньѣ - աւելի հրաշալի. чуднѣйшій зореньѣ - ամենից հրաշալի. Высочайшій зореньѣ - բարձր, выше зореньѣ - աւելի բարձր, Высочайшій зореньѣ - բարձրագույն. Дешевый зореньѣ - ատեն, дешевле зореньѣ (տեղեկ) - աւելի ատեն:

Կարճ Ածականները հոլովւում են հետեւեալ ձևով:

дядинъ դեադին (տեւտին) - քեռիի

ԵԶԱԿԻ

Արական	Իգական	Չեղոք
Ուղ. дядинъ	дядина	дядино
Սեռ. дядина	дядиной	дядина
Տր. дядину	дядиной	дядину
Հայց. дядинъ	дядинъ	дядино
Գործ. дядинымъ	дядиною (կամ ой)	дядинымъ
Նախ. дядиномъ	дядиной	дядиномъ

ՅՈՒՆԱԿԻ

Բոլոր սեռերի համար

Ուղ. дядины
Սեռ. дядиныхъ
Տր. дядинымъ
Հայց. дядины (կամ ыхъ)
Գործ. дядинымы
Նախ. дядинихъ

МѢСТОИМѢНІЕ Մէտաբիւմէ՝ նիւ - ԴԵՐԱՆՈՒՆ

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ

Անձնական դերանուններից առաջին դէմքը՝ я եա-եո, ե երկրորդ դէմքը՝ ты արի (դրի) սեռ չունին: Երրորդ դէմքն է՝ արական - онъ он - նա, իգական - она անա՝ - նէ, չեղոք - оно անո՝ - նա: Հոլովւում են հետեւեալ ձևով —

ԵԶԱԿԻ

Ուղ. я եա - եո	ты արի (դրի) դու
Սեռ. меня մենեա՝ - իմ (ինձ)	тебя տերեա՝ - քո (քու, քեզ)
Տր. мнѣ մնէ - ինձ, ինձի	тебѣ տերէ (դեպէ) քեզ, քեզի
Հայց. меня մենեա՝ - ինձ	тебя տերեա՝ - քեզ
Գործ. мной (мною) մնոյ՝ ինձնով	тобой (тобою) տաբոյ՝ - քեզնով
Նախ. мнѣ մնէ - ինձ (իմ մասին)	тебѣ տերէ - քեզ (քու մասին)

ԾԱՆՈԹ.— Նախադրական հոլովը սովորաբար օ նախդիրով է գործածւում, օր. օ тебѣ քո վրայ, քո մասին, կամ օбъ նախդիրով՝ ձայնաւոր գրով սկսուող բառերի հետ:

ՅՈՒՆԱԿԻ

Ուղ. мы մըլի - մենք	вы վըլի - դուք
Սեռ. насъ նաւ - մեր	васъ վաւ - ձեր
Տր. намъ նամ - մեզ, մեզի	вамъ վամ - ձեզ, ձեզի
Հայց. насъ նաւ - մեր (զմեզ)	васъ վաւ - ձեր (զձեզ)
Գործ. нами նա՝ մի - մեզնով	вами վա՝ մի - ձեզնով
Նախ. о насъ նաւ - մեր վրայ	о васъ ա վաւ - ձեր վրայ, ձեր մասին

Երրորդ Դէմք - Եղակի

Արական	Իգական	Չեղոք
Ուղ. онъ он - նա	она օնա՝ - նէ	оно անօ՝ - նա
Սեռ. его եվօ՝ - նրա	ея եեա-նէրա (էնոր)	его եվօ՝ - նրա
Տր. ему եմո՝ւ - նրան	ей եյէ՝ - նէրան	ему եմո՝ւ - նրան
Հայց. его եվօ-նրա (զայն)	ее եեօ -նէրա (զնէ)	его եվօ՝ - նրա
Գործ. имъ իմ - նրանով	ей եիւ-նէրանով	имъ իմ - նրանով
Նախ. о немъ ա նեօմ -	о ней ա նեյ՝ - նէ -	о немъ ա նեօմ
նրա վրայ, մասին	րա մասին	նրա մասին

ԾԱՆՈԹ.— Его դերանունին մէջ Դ գ (կ) դիրքը հնչւում է իբրեւ վ. փոխանակ առելու եզօ՝ պէտք է հնչել՝ եվօ՝:

Ея հնչելու է՝ եեա (ե - եա): Ее հնչելու է եեօ: Ыа, եօ հնչելու է մէկ անգամից, միավանկ ձայնաւորի պէս:

ՅՈՒՆԱԿԻ

Արական	Իգական	Չեղոք
Ուղ. они անի՝ - նրանք	онѣ անէ՝ -նէրանք	они անի - նրանք
Սեռ. ихъ իիւ - նրանց (անոնց)	а р а կ а ն и պ է ո	
Տր. имъ իմ - նրանց (անոնց)	” ”	
Հայց. ихъ իիւ - նրանց (զանոնք)	” ”	
Գործ. ими ի՝ մի - նրանցով (անոնցմով)	” ”	
Նախ. о нихъ ա նիիւ - նրանց վրայ, մասին	” ”	

ԱՆԴՐԱԴԱՐԶ (Возвратное վաղվրա'տնօե) себя իրեն, (գինք) դերանունը եզակի և յոգնակի միևնոյն ձև ունի և ուղղական հոլովի մէջ չի գործածուում: Սեռականն և Հայ-ցականն է՝ себя սերեա', Տրական ինքն սերէ, Գործիական со-бою, собою սարօիւ. սարօյ՛, Նախադրական о себе ա սերէ:

ՄՏՄՏՄՄԱՆ դերանունները անձնական երրորդ դէմքի հոլովում ունին, բացի մի քանի զարտուղումներից:

Мой մօյ՛ - իմ՝ դերանունի հոլովման ձևերը հայերէնի մէջ անգործածելի են (իմի, իմին, իմով):

ԵԶԱԿԻ

Արական	Իգական	Չեղոք
Ուղ. мой մօյ՛,	моя մաեա՛	мое մաեօ՛
Սեռ. моего մաեվօ՛	моей մաե՛յ՛,	моего մաեվօ՛
Տր. моему մաեմո՛ւ	моей	моему մաեմո՛ւ
Հայց. мой կամ моего	мою մաի՛ւ	мое
Գործ. моимъ մաի՛մ	моею մաե՛իւ	моимъ մաի՛մ
Նախ. моемъ մաեօ՛մ	моей	моемъ մաեօ՛մ

Յոքնակին բոլոր սեռերի համար միևնոյնն է..

Ուղ. мои մաի՛	Հայց. мои կամ моихъ
Սեռ. моихъ մաի՛իւ	Գործ. моими մաի՛մի
Տր. моимъ մաի՛մ	Նախ. моихъ

Мои մաի՛ գործ է անում իմ(երը) իմաստով, օր. мои книги մաի՛ կնի՛գի - իմ գրքերը: Շփոթելու չէ мой մօյ՛ (եզակի իմաստով) և мои մաի՛. (յոգնակի իմաստով) հըն-չումները:

Ստացական դերանունները нашъ նաչ. մեր, вашъ վաչ. ձեր, հոլովում են հեռակալ կերպով. —

ԵԶԱԿԻ

Արական	Իգական	Չեղոք
Ուղ. вашъ վաչ	ваша վա՛չա	ваше վա՛չե
Սեռ. вашего վա՛չեվօ	вашей վա՛չեյ՛,	вашего
Տր. вашему վա՛չեմո՛ւ	вашей	вашему
Հայց. вашъ, вашего	вашу վա՛չու	ваше
Գործ. нашимъ վա՛չիմ	вашею (եիւ)	нашимъ
Նախ. о нашемъ վաչեմօ	вашей ա վա՛չեյ՛,	о нашемъ

Յ Ո Ք Ն Ա Կ Ի

Բոլոր սեռերի համար

Ուղ. ваши վա՛չի	Հայց. ваши, вашихъ
Սեռ. вашихъ վա՛չիիւ	Գործ. вашими վա՛չիմի
Տր. нашимъ վա՛չիմ	Նախ. о вашихъ վա՛չիիւ

Արական չեյ չեյ՛, իգական չյա չեա, չեղոք չե չեօ դե-րանունները՝ ո՞ւմ, որո՞ւ իմաստով՝ ենթարկուում են հոլով-ման նոյն ձևին. —

Արական և չեղոք	Իգական
Ուղ. чей չեյ՛ չե չեօ	чья չեա
Սեռ. чьего չըեվօ՛	чей չըեյ՛
Տր. чьему չըեմո՛ւ	чей
Հայց. чей, чьего, чьего չե	чью չիւ
Գործ. чьимъ չըիմ	чьей չըեիւ
Նախ. чьемъ չըեմօ	чей չըեյ՛

Յ Ո Ք Ն Ա Կ Ի

Բոլոր սեռերի համար

Ուղ. чьи չըի	Հայց. чьи, чьихъ
Սեռ. чьихъ չըիիւ	Գործ. чьими չըիմի
Տր. чьимъ չըիմ	Նախ. чьихъ

Միեւնոյն ձեռով են հոլովում նաեւ հետեւեալ դերանունները.—

Արական	Իգական	Չեղոք
сей սեյ՝ - այս	сія սիեա	сіе սիե
весь վես - ամբողջ, բոլոր	вся վսեա	все վսեօ
тотъ տոտ (դօդ) այն	та տա	то տօ
самъ սամ - ինք	сама սամա՛	само սամօ՛

Весь վես - ամբողջ, բոլոր՝ յոքնակի ձեռի մէջ լինում է՝

Ուղ․	ВСѢ վսէ	Հայց․	ВСѢ, ВСѢХЪ
Սեռ․	ВСѢХЪ վսէխ	Գործ․	ВСѢМИ վսէմի
Տր․	ВСѢМЪ վսէմ	Նախ․	О ВСѢХЪ ա վսէխ

Հարցական КТО? կոտօ (գդօ) ո՞վ, ЧТО? չտօ (չդօ) ի՞նչ դերանունները հոլովման նոյն ձեւն ունին։

ԴԻՏՈՂՈԹԻԻՆՆԵՐ.— Ռուսերէն լեզուն՝ բոլոր լեզուներէ պէս՝ քերականական ինքնայատուկ ձեւեր ունի, որոնք չեն համապատասխանում հայերէն քերականական ձեւերին։ Մի քանի հոլովների փոխադրութիւնը հայերէնի մէջ երբեմն կարող է չփոթութիւն առաջացնել, եթէ որոշապէս չմատնանշուի նրանց իմաստը։ Այդ պատճառով մենք դերադասեցինք չհետեւել ռուսահայ մի շարք հրատարակութիւնների որդեգրած եղանակին, պարզապէս դիւրամբոնելի դարձնելու համար ռուսերէնի իմաստը սկսնակ ընթերցողին, եթէ մանաւանդ ամերիկահայ է, և բնաւ պատեհութիւն չէ ունեցած կենդանի ռուսերէնը լսելու։

Հոլովների իմաստը անգլիագէտ ընթերցողին դիւրաւ ըմբռնելի դարձնելու համար՝ ներկայացնում ենք նաեւ նրանց անգլիերէն փոխադրութեան ձեւերը.—

Именительный	Nominative	Ուղղական
Родительный	Genitive	Սեռական
Дательный	Dative	Տրական
Винительный	Accusative	Հայցական

Творительный	Instrumental	Գործիական
Предложный	Prepositional	Նախադրական
Звательный	Vocative	Կոչական

Անհրաժեշտ է յիշել, որ ամէն մէկ հոլով ներկայացնում է իրենով մի որոշ պատասխան՝ արուած որոշ մի հարցումին։ Այսպէս, ռուսերէն հոլովները պատասխանում են հետեւեալ հարցումներին.—

Ուղ․	КТО? կոտօ (գդօ) ո՞վ	ЧТО? չտօ (չդօ) ի՞նչ
Սեռ․	КОГО? կովօ - ո՞ւմ, (որո՞ւն)	ЧЕГО? չեվօ - ինչ՞ի (ն)
Տր․	КОМУ? կամու - ո՞ւմ, (որո՞ւն)	ЧЕМУ? չեմու - ինչ՞ի (ի)
Հայց․	КОГО? կովօ - ո՞ւմ, (գո՞վ)	ЧЕМУ? (գի՞նչ)
Գործ․	КѢМЪ? կէմ - ում ո՞վ (որո՞վ)	ЧѢМЪ? չէմ - ինչ՞ով
Նախ․	О КОМЪ? ա կօմ - ո՞ւմ վրայ, ո՞ւմ մասին	О ЧЕМЪ? ա չօմ - ինչ՞ի (մասին)

Գործիական հոլովին հարցումը բացառապէս ուղղութիւնով, ո՞ւմ կողմից, ո՞ւմ հետ, նայելով նախդիրներին, որոնք ամբողջացնում են հարցումները։

Նախադրականը համապատասխանում է հայերէն գրաբար «ի» նախդիրին Բացառական հոլովին մէջ, օր.— զորմէ՞ բարբառիս։

ՀՈԼՈՎՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

Հոլովների ճիշտ նշանակութիւնը որոշելու համար՝ առաջնորդուելու է հետեւեալ հարց ու պատասխաններով, որոնք արուած են կրկնակի օրինակներով՝ շնչաւոր էականի և անշունչ առարկաների համար.

ՈՒՂՂԱԿԱՆ. Հարցում.— Кто величайший русский писатель? կոտօ՞ վելիչա՛յս՝ ռո՛ւսսկիյս՝ պիսա՛տել՝ (բիսադել՝) Ո՞վ է ռուս ամենամեծ հեղինակը։

Պատասխան.— Графъ Левъ Николаевичъ Толстой величайший русский писатель. Գրաֆ Լեվ Նիկալա՛յեվիչ Տօլստոյս՝ վելիչա՛յս՝ ռո՛ւսսկիյս՝ պիսա՛տել. - Կոմս Լեվ Նիկալայեվիչ Տօլստոյն ռուս ամենամեծ հեղինակն է։

Հարցում.— Что освѣщаетъ вселенную? Չտօ՞ ասվէչա՛ետ վսելե՛ննուիւ. - Ի՞նչն է լուսաւորում տիեզերքը։

Պատասխան.— Солнце освѣщаетъ вселенную. Սօ'ւնցե ասովէջչա'ետ վսեւե'ննուիւ. - Արեւը լուսաւորում է տիեզերքը :

ՍԵՌԱԿԱՆ. Հարցում.— Кого нѣтъ въ комнатѣ? Կա՞վօ'նէտ վիօ'մնատէ. . Ո՞վ չկայ սենեակում (Кого սենեական հոլով լինելով՝ հայերէնի մէջ կը լինի - ո՞ւմ, որո՞ւ) :

Պատասխան.— Въ комнатѣ нѣтъ моего друга. Կիօ'մնատէ նէտ մայեվօ' դրո'ւգա (տրուկա). - Սենեակում չկայ իմ բարեկամս (բարեկամս սենեակը չէ) :

Հարցում.— Чего не существуетъ на свѣтѣ? Չե՞վօ' նե սուչչեսսովօ'ւետ նա ովէ'տէ. Ի'նչը (ի'նչ բան) գոյութիւն չունի աշխարհում (На - վրայ) :

Պատասխան.— На свѣтѣ не существуетъ справедливости. Նա ովէ'տէ նե սուչչեսսովօ'ւետ սարավեղէ'իվօտի. - Աշխարհում գոյութիւն չունի արդարութիւնը :

ՏՐԱԿԱՆ. Հարցում.— Кому воздвигнуть этотъ памятникъ? Կի՞մո՞ւ վազդվի' դնուտ է'տօտ պա'մեատնիկ. - Ո՞ւմն (համար) է կանգնեցուած այս արձանը :

Պատասխան.— Этотъ памятникъ воздвигнуть извѣстному герою. Է'տօտ (էդօդ) պա'մեատնիկ վազդվի' դնուտ իդվէ'ստնօմու գերօ'իւ. - Այս արձանը կանգնեցուած է (ի պատիւ) յայտնի հերոսին :

Հարցում.— Чему поклоняются люди? Չե՞մո՞ւ պակա'նեա'իւտսեա լի'ւգի. - Ինչի'ն (ի'նչ բանին) են երկրպագում մարդիկ :

Պատասխան.— Люди поклоняются доллару. Լի'ւգի պակա'նեա'իւտսեա դօ'ւլարու. - Մարդիկ երկրպագում են դալէրին (տալէրին) :

ՀԱՅՑԱԿԱՆ. Հարցում.— Кого замѣтилъ казакъ? Կա՞վօ' դամէ'տիլ կազա'կ (գազադ). - Ո՞ւմ (գո՞վ) նկատեց կազակը :

Պատասխան.— Казакъ замѣтилъ разбойника курда. Կազա'կ դամէ'տիլ բազբօ'յնիկա կո'ւրդա (բազպօյնիդա գուրտա) - Կազակը նկատեց աւազակ քուրդին :

Հարցում.— Что видѣлъ астрономъ? Չտօ' վի'դէլ աստրա'նօ'մ. - Ի'նչ էր տեսնում աստղագետը :

Պատասխան.— Астрономъ видѣлъ блестящую планету. Աստրա'նօ'մ վի'դէլ բլեստեա'չչուիւ պլանե'տու. - Աստղագետը տեսնում էր շողշողուն մոլորակ :

ԳՈՐԾԻԱԿԱՆ. Հարցում.— Кѣмъ освобождена родина? Կէ՞մ աովարաժդենա' ռօ'դինա. - Ո՞ւմ միջոցով (որո՞ւն ձեռքով, որո՞ւն շնորհիւ) փրկուած է հայրենիքը :

Պատասխան.— Родина освобождена мучениками за свободу. Րօ'դինա աովարաժդենա' մօ'ւչենիկամի դա սվարօ' - դու (սվապօտու). - Հայրենիքը փրկուած է ազատութեան (համար մեռած) նահատակների շնորհիւ :

Հարցում.— Чѣмъ провожали похоронную процессію? Չէ՞մ պրավաժա'լի պախարօ'ննուիւ պրացե'սսիւ (ի'իւ) - Ինչո՞վ էին ուղեկցում թաղման թափօրը :

Պատասխան.— Похоронную процессію провожали плачемъ и рыданіями. Պախարօ'ննուիւ պրացե'սսիւ պրավաժա'լի պլա'չեմ ի բըրդա'նիեամի. - Թաղման թափօրը ուղեկցում էին լացով և հեկեկանքով :

ՆԱԽԱԴՐԱԿԱՆ. Հարցում.— О комъ вы думаете такъ печально? Ա կօ'մ վըրի դո'ւմատե (տուժաեդե) տակ պեչալ'նօ. - Ո՞ւմ մասին էք մտածում այդպէս վշտահար :

Պատասխան.— Я думаю о моей прекрасной любвицѣ. Եա դո'ւմաիւ ա մաե'յչ, պրեկրա'ննօյչ' լիւրօ'վնիցէ (լիւպօվնիցէ). - Ես մտածում եմ իմ չքնաղ սիրուհու մասին :

Հարցում.— О чемъ молились узники въ тюрьмѣ? Ա չօ'մ մալի'լիս ո'ւզնիկի վաիւրմէ'. - Ինչի' (ի'նչ բանի) համար էին աղօթում կալանաւորները բանտում :

Պատասխան.— Узники въ тюрьмѣ молились объ освобожденіи. Ո'ւզնիկի վաիւրմէ' մալի'լիս ար աովարաժդե'նիյի. - Կալանաւորները բանտում աղօթում էին ազատուելու համար :

ԿՈՉԱԿԱՆՆՆՈՒՆ ուղղականի ձև ունի և ցոյց է տալիս դիմում անձին կամ առարկային. օր. другъ мой, братъ мой, ты страдалъ такъ ужасно! Դրուդ (տրուկ) մօյչ, բրատ (պրադ) մօյչ, տըր ստրադա'լ տակ ուժա'ննօ. - Ի՞մ բարեկամ, ի՞մ եղբայր, դուն տանջւում էիր այնքան ահաբեկօրէն!

ՀԱՆՈՒՆԵՐԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հայերէն և Ռուսերէն լեզուների տարբերութիւններից մէկն է Անունների, Ածականների և Դերանունների քերականական փոփոխութիւնը նախադասութեան մէջ, օր.—

Ուղղական՝ Իմ հիւանդ եղբայր, Սեռական՝ Իմ հիւանդ եղբոր, Դերանունը (իմ) և Ածականը (հիւանդ) մնում են անփոփոխ և միայն գոյականն է հոլովում (եղբայր, եղբոր)։ Ռուսերէնի մէջ Գոյականի հետ զուգընթացաբար պիտի հոլովուին Դերանունները, Ածականները և այլն. օր.

Ուղ. Мой больной братъ մօյ՛նօյ՛ բրատ (պրատ), Սեռ. Моего больного брата մաեւփօ՛ բալ՛նօ՛ւփօ. բրա՛տա։

ՍԵՌԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ԵՒ ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ՄԷՋ

Գոյական և Ածական անուններն ու Դերանունները իրար հետ համաձայնում են սեռի խնդրին մէջ հետևեալ ձևով.

Արական. - Мой отецъ веселый старикъ. Մօյ՛ն՛ առե՛ց վեռեօ՛ւրիյ՛ ստարի՛կ (սգարիգ)։ - Հայրս ուրախ ծերուկ է։ Мой արական դերանունը համաձայնում է օրինակ արական գոյականին, ինչպէս նաև веселый արական ածականը համաձայնում է старикъ արական գոյականին։

Իգական. - Моя мать веселая старуха. Մաեա՛ մատ՛ վեռեօ՛ւրաեա ստարի՛կա։ - Մայրս ուրախ (զուարթ) պառաւ է։ Моя իգական դերանունը համաձայնում է մայր իգական գոյականին, ինչպէս նաև веселая իգական ածականը համաձայնում է старуха իգական գոյականին։

Չեղոք. - Его кольцо рѣдкое сокровище. Եւփօ՛ կալ՛ցօ՛րէ՛դէօե (րէդէօե) սակրօ՛վիչչե. - Նրա մատանին հազուադիւր գանձ է (չատ արժէք ունի)։ Его չեղոք դերանունը համաձայնում է кольцо չեղոք գոյականին, ինչպէս նաև рѣдкое չեղոք ածականը համաձայնում է сокровище չեղոք գոյականին։

Իրրիւ ընդհանուր օրէնք յիշելու է, որ ամէն նախադասութեան մէջ ածականները, դերանուններն ու բայերը անպայման ունենալու են այն սեռը, որ ունի գոյականը։

ИМЯ ЧИСЛИТЕЛЬНОЕ - ԹՈՒԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ Ի՛մեա չիսլի՛տել՛նօե

Թուական անունները լինում են Количественные կալի՛. չեստվենըիեա - Գանակական, և Порядковые պարեա՛դկօ. վըիեա - Դասական։

ԹԱՆԱԿԱՆ ԹԻԻՆԵՐ

1 одинъ	ադի՛ն
2 два	դվա
3 три	տրի
4 четыре	չետըրի՛րե
5 пять	պեատ՛ (րեադ՛)
6 шесть	չեստ՛
7 семь	սեմ՛
8 восемь	վօ՛սեմ՛
9 девять	դե՛վեատ՛
10 десять	դե՛սեատ՛
11 одиннадцать	ադի՛նադցատ՛
12 двѣнадцать	դվ՛չնա՛դցատ՛
13 тринадцать	տրի՛նա՛դցատ՛
14 четырнадцать	չետըրի՛րնադցատ՛
15 пятнадцать	պեատնա՛դցատ՛
16 шестнадцать	չեստնա՛դցատ՛
17 семнадцать	սեմնա՛դցատ՛
18 восемнадцать	վօսեմնա՛դցատ՛
19 девятнадцать	դեվիտնա՛դցատ՛
20 двадцать	դվա՛դցատ՛
21 двадцать одинъ	դվա՛դցատ՛ ադի՛ն
30 тридцать	տրի՛դցատ՛
40 сорокъ	սօ՛րօկ
50 пятьдесятъ	պե՛տ՛դեսեատ՛
60 шестьдесятъ	չե՛ստ՛դեսեատ՛
70 семьдесятъ	սե՛մ՛դեսեատ՛
80 восемьдесятъ	վօ՛սեմ՛դեսեատ՛
90 девяносто	դեվիտնօ՛ստօ
100 сто	ստօ
101 сто одинъ	ստօ ադի՛ն

110	сто десять	սոս դե'սեան'
150	сто пятьдесят	սոս պե'սեան'
200	двѣсти	դվ'ստի
300	триста	տրի'ստա
400	четыреста	չե'տրե'ստա
500	пятьсот	պե'ստ
600	шестьсот	չե'ստ
700	семьсот	սե'ստ
800	восемьсот	վո'սե'ստ
900	девятьсот	դե'վե'ստ
1000	тысяча	տրի'սե'աչա
1001	тысяча одинъ	տրի'սե'աչա ադի'ն
1010	тысяча десять	տրի'սե'աչա դե'սե'ան
1500	тысяча пятьсот	տրի'սե'աչա պե'ստ
2000	двѣ тысячи	դվ' տրի'սե'աչի
3000	три тысячи	տրի տրի'սե'աչի
5000	пять тысячъ	պե'ստ տրի'սե'աչ
10000	десять тысячъ	դե'սե'ան տրի'սե'աչ
25000	двадцать пять	դվ'ա'դ'ստա պե'ստ տրի'սե'աչ
	тысячъ	
100000	сто тысячъ	սոս տրի'սե'աչ
1000000	миллионъ	մի'լի'ոն

Վերջիչեալ թիւերը գործածելի են բոլոր սեռերի համար, բացի հետեւեալներից, որոնք սեռ ունին—

Արական	Իգական	Չեզոք
1 одинъ ադին	одна ադնա'	одно ադնո'
2 два դվա	двѣ դվէ	арականի պէս
21 двадцать одинъ	двадцать одна	двадцать одно
դվ'ա'դ'ստա ադի'ն	դվ'ադ'ստ' ադնա'	դվ'ա'դ'ստա ադնո'
22 двадцать два	двадцать двѣ	арականի պէս

ԴԱՍԱԿԱՆ ԹԻԻՆԵՐ

Դասական բոլոր թիւերը սեռ ունին: Իգական սեռը ունենում է ալ վերջաւորութիւն, բացի третья արետեա - երրորդ: Չեզոք դասականները ունին օք վերջաւորութիւն, բացառութիւն է կազմում третья արե-տրե - երրորդ:

первый	պե'րվ'ելիս'	սոսչին
второй	վտարո'յս'	2րդ
третій	տրե'տիյս'	3րդ
четвертый	չե'տվե'ո'րտրիյս'	4րդ
пятый	պե'ա'տրիյս'	5րդ
шестой	չե'ստո'յս'	6րդ
седьмой	սե'դո'յս'	7րդ
восьмой	վո'սո'յս'	8րդ
девятый	դե'վե'ա'տրիյս'	9րդ
десятый	դե'սե'ա'տրիյս'	10րդ
одиннадцатый	ադի'ն ադ'ստա տրիյս'	11րդ
двѣнадцатый	դվ'չնա'դ'ստա տրիյս'	12րդ
тринадцатый	տրի'նա'դ'ստա տրիյս'	13րդ
четыренадцатый	չե'տրե'նա'դ'ստա տրիյս'	14րդ
пятнадцатый	պե'տնա'դ'ստա տրիյս'	15րդ
шестнадцатый	չե'ստնա'դ'ստա տրիյս'	16րդ
семнадцатый	սե'մնա'դ'ստա տրիյս'	17րդ
восемнадцатый	վո'սե'մնա'դ'ստա տրիյս'	18րդ
девятнадцатый	դե'վ'տնա'դ'ստա տրիյս'	19րդ
двадцатый	դվ'ադ'ստա տրիյս'	20րդ
двадцать первый	դվ'ա'դ'ստա պե'րվ'ելիս'	21րդ
тридцатый	տրի'տգա'տրիյս'	30րդ
тридцать первый	տրի'տգա'տա պե'րվ'ելիս'	31րդ
сороковой	սարակալո'յս'	40րդ
пятидесятый	պե'տիդե'սե'ա'տրիյս'	50րդ
шестидесятый	չե'ստիդե'սե'ա'տրիյս'	60րդ
семидесятый	սե'միդե'սե'ա'տրիյս'	70րդ
восемидесятый	վո'ս'միդե'սե'ա'տրիյս'	80րդ
девяностый	դե'վ'տնո'ստա տրիյս'	90րդ
сотый	սո'տրիյս'	100րդ
сто первый	սոս պե'րվ'ելիս'	10, րդ
двухъ-сотый	դվ'ու'սո'ստա տրիյս'	200րդ
двухъ-сотъ-первый	դվ'ու'սո'ստա պե'րվ'ելիս'	201րդ
трехъ-сотый	տրե'ո'սո'ստա տրիյս'	300րդ
пяти-сотый	պե'տի'սո'ստա տրիյս'	500րդ
тысячный	տրի'սե'աչն'ելիս'	1000րդ
пяти-тысячный	պե'տի'տրի'սե'աչն'ելիս'	5000րդ
десяти-тысячный	դե'սե'տի'տրի'սե'աչն'ելիս'	10,000րդ
сто-тысячный	սոս-տրի'սե'աչն'ելիս'	100,000րդ
миллионный	մի'լի'ոն'ելիս'	1,000,000րդ

ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Արական՝ Одинъ , *Իգական՝* одна, *Չեղոք՝* одно
ադիւն *ադինա՛* *ադինօ՛*

t q u y h

Արական և Չեղոք	Իգական
Ուշ. ОДИНЪ, ОДНО	Одна աղնա՝
Սեռ. ОДНОГО աղնալօ՝	Одной աղնոյ՝
Տր. ОДНОМУ աղնամո՛ւ	ОДНОЙ
Հայց. Ուշ. Կամ Սեռ. պէս	ОДНУ աղնո՛ւ
Գործ. ОДНИМЪ աղնի՛մ	ОДНОЮ աղնո՛ւի
Նախ. ОДНОМЪ աղնո՛մ	ОДНОЙ

3 0 9 2 4 5 6

Ուղ․	ОДНИ	աղնի՛	ОДНѢ	աղնի՛
Սէռ․	ОДНИХЪ	աղնի՛ /ւ	ОДНѢХЪ	աղնի՛ /ւ
Տր․	ОДНИМЪ	աղնի՛ /ւ	ОДНѢМЪ	աղնի՛ /ւ
Հայց․		Ուղ․ կամ Սէռ․ պէս		
Գործ․	ОДНИМИ	աղնի՛ /ւր	ОДНѢМИ	աղնի՛ /ւր
Եախ․	ОДНИХЪ		ОДНѢХЪ	

Արական два դիւա . երկու, և Իգական двѣ դիւէ՝ միեւնոյն
ձեռով են հոյ ուլուում:

Ուղ․	два, двѣ	Հայց․	Ուղ․	կամ Սեռ․	սկիս
Սեռ․	двухъ դվոսիս	Գործ․	двумя	դվոսիսեա՝	
Տր․	двумѣ դվոսիս	Նախ․	двухъ		

Դասական թիւերը հոլովուով են Ածականների պէս, օր.
первый, первого, первому **կլն** :

Կոտորակներ են.— $\frac{1}{2}$ половина պալավի'նա (բալավինա)
 $\frac{1}{4}$ четверть չե'տվերտ (չեդվերդ), $\frac{1}{3}$ треть տրետ, $1\frac{1}{2}$ пол-
 тора պալտարա' :

ኒሊክጉታቦኒቴቦ

Նախդիրները գոյականների հետ գործածւելով՝ նրանց հաղորդում են յատուկ նշանակութիւն. ալպսէս՝ Կ, ԿԵ, ՇԵ - ու, Կ (գ), ս, գոյականների հետ հետևեալ իմաստ ունին.

Առանց նախդիրի նախդիրով

Ուղ. отецъ *ատեց* - *Հայր*
Սեն. отца *ատցա'* - *հօր* у отца *ու ատցа'* - *հօր մօտ*
Տբ. отцу *ատցո'ւ* - *հօր* къ отцу *կատցո'ւ* - *հօր մօտ, դէ-*
պի Հայրը, հօր կողմ
Գործ. отцомъ *ատցո'մ* - *հօրով,* съ отцомъ *սատցո'մ* - *հօր*
Հետ, մխարին. օր,

У отца нѣтъ денегъ *սուտցո՛ւ նէտ դե՛նեք* - *հօր մօտ*
դրամ չկայ (*հայրը դրամ չունի*) : Онъ обратился къ отцу -
օն արբանի՛ր սեփ կատցո՛ւ - *նա դիմեց հօրը* : Она гуляла
 съ отцомъ *անա՛ դուռեա՛լա ստացօ՛մ* - *նէ* (*իգական*) *դրօն-*
նութ էր հօր հետ : Къ отцу *պէտք է հնչել ինչպէս մէկ բան*
- կատցո՛ւ, *նմանապէս* съ отцомъ *ստացօ՛մ* :

Въ մէջ, դէպի, որ я отправился въ городъ եւ ասպրա՛վ իրեա վզօ՛ր օղ (վզօ՛ր օղ), եւ մեկնեցայ (դիմեցի, գնացի) քաղաք (դէպի քաղաք) : Въ городѣ страшный шумъ վզօ՛ր օղէ սարա՛ն ջնրիյն՝ շուժ - քաղաքում սարափելի աղմուկ (կայ) : Въ городѣ հնչելու է ինչպէս մէկ բառ - վզօ՛ր օղէ :

ИЗЪ ІІЧ - ІІЖ, ЇЊ, ОР. ИЗЪ ГОРОДА ПОБѢДУ ВЪ ДЕРЕВНЮ ІІЧ
ГО'РОГА УАХЬ ГЛУ ЧЛЕРЕНД' ИЛИ - РАУЛАРИС КРЕМЕНЕМ
ГРУП : ИЗЪ НАШЕЯ СКАКИНАСА ЗАКОННОМЪ БЪ ВАЛЕРАДИ
БАШАКАНА ЗОЛОТИ ПАМЯТО :

— 67 —

Его ելժօ' (նրա), Եմո'ւ (նրան), Իմ' իմ' (նրանով) գերանուններին վերոյիշեալ նախդիրները նոյն իմաստն են հաղորդում, գերանունները սակայն սկզբից ընդունում են և յաւելում ածական գիրը, օր. у него ու նեժօ' - նրա մօտ, Կ' Եմո'ւ - գէպի նա, նրան, Ե' Իմ' - նրա հետ :

ГЛАГОЛЪ ԳԼԱԳՕԼ (ԿԼԱԿՕԼ) — ԲԱՅ

Բայերը Ռուսերէնի մէջ սեռ ունին՝ արական, իգական, չեզոք:

Անձնական դերանունները՝ Я եա - ես, Ты արի - դու, Онъ он - նա (իգ. Она անա՛, չեզոք Оно անօ՛ - նա), երբեմն գործածւում են բայերի հետ, իբր օժանդակ որոշիչ դերանուններ, երբեմն ոչ: Բայերի խոնարհումը կամ այդ դերանունների օգնութեամբ է տեղի ունենում, կամ բուն իսկ բայերի վերջաւորութեան փոփոխմամբ:

Վերջաւորութիւնները հետեւեալներն են. -

Ներկայ ժամանակ

Եղակի

Յոքնակի

Առաջին դէմք у, ю

мь

Երկրորդ դէմք шь

те

Երրորդ դէմք ть

утъ, ютъ, атъ, ятъ

Օրինակներ.—

Եղակի

Ա. դէմք пишу (пиш-у) պիշո՛ւ (բիշու) գրում եմ

Բ. դէմք пишешь (пише-шь) պի՛շեշ՝ - գրում ես

Գ. դէմք пишетъ (пише-тъ) պի՛շետ - գրում է (կը գրէ)

Յոքնակի

Ա. դէմք пишемъ (пише-мъ) պի՛շեմ - գրում ենք

Բ. դէմք пишете (пише-те) պի՛շետե - գրում էք

Գ. դէմք пишутъ (пишу-тъ) պի՛շուտ - գրում են (կը գրեն)

Շատ բայեր յոքնակի երրորդ դէմքի մէջ ունենում են ютъ, атъ, ятъ վերջաւորութիւն, ինչպէս отвѣчаютъ ատվէչա՛ - իւտ - պատասխանում են (կը պատասխանեն), кричатъ կրիչա՛տ - աղաղակում են, говорятъ գովարեա՛տ - խօսում են:

Անձնական Դերանունների հետ բայերը հետեւեալ ձևով են գործածւում.—

Դերանունների հետ բայերը գործածւում են՝

Ե Զ Ա Կ Ի

Я читаю եա չիտա՛իւ - ես կարդում եմ (կը կարդամ)

Ты читаешь արի չիտա՛եշ՝ - դու կարդում ես

Онъ читаетъ он չիտա՛ետ - նա կարդում է

Իգական երրորդ դէմք՝ Она читаетъ անա՛ չիտա՛ետ, չե. զոք երրորդ դէմք՝ Оно читаетъ:

Յ Ո Ք Ն Ա Կ Ի

Мы читаемъ մըի չիտա՛եմ - մենք կարդում ենք

Вы читаете վըի չիտա՛ետե - դուք կարդում էք

Они читаютъ անի չիտա՛իւտ - նրանք կարդում են

Իգական երրորդ դէմք՝ Онъ читаютъ անէ՛ չիտա՛իւտ, չեզոք երրորդ դէմք՝ արականի պէս:

Բայերը անցեալ անկատար և անցեալ կատարեալ ժամանակով՝ ունենում են նաև սեռը որոշող ձևեր. օր.

Արական. онъ ушелъ он ուշօ՛ւ - նա գնաց

Իգական. она ушла անա՛ ուշլա՛ - նէ գնաց

Զեզոք. оно ушло անօ՛ ուշլօ՛ - նա գնաց

Առանց Դերանունների՝

Արական. сіялъ սիալ փայլում էր

Իգական. сіяла սիեա՛լա ”

Զեզոք. сіяло սիեա՛լօ ”

Բայերը հինգ տարբեր բաժանումներ ունին.—

Дѣйствительный դէստվի՛ տել՛նիյ՝ - Ներգործական, երբ գործողութիւնը փոխանցւում է ուրիշ անձի կամ առարկայի վրայ, օր. приглашать друзей պրիգլաչա՛տ՝ գրուգե՛յ՝ - հրաւիրել բարեկամները. нести кушанье նեստի՛ կո՛ւչանդե - տանել ուտելիքները:

Возвратный վազվրատնըիյ՝ - Անդրադարձ, երբ գործողութիւնը փոխանակ ուրիշ անձի կամ առարկայի փոխանցը ունենալ անդրադարձւում է նոյն անձի վրայ, օր. удивляться

ուղիվէտա'սեա . դարմանալ, умиваться. ումիվա'սեա .
լուացուիլ :

Взаимный վզարի'մերիյհ' - փոխադարձ, որ ցոյց է տալիս
երկու կամ մի քանի անձերի կամ առարկաների միջև փոխա-
դարձ կապակցութիւնը, օր. кланяться - կլա'նեատոեա - բարե-
եւ (և բարե առնել), цѣловаться ցէլ'ովա'տ'սեա - համբուր-
ուիլ (համբուրել և համբոյր առնել) :

Средний սրե'դնիյհ' - Միջին (չեզոք) երբ դործողութիւնը
ինքն իր մէջ է կատարուում, առանց ուրիշին փոխանցելու և
առանց փոխանցուելու, օր. спать սպա'տ (սրադ') քննալ,
смѣяться սմէեա'տ'սեա - ծիծաղել, խնդալ, итти իտա'ի (իդդի)
գնալ :

Страдательный սարադա'տել'նիյհ' - Կրաւորական, որ
ցոյց է տալիս դործողութեան փոխանցու'ը ուրիշ անձից
կամ առարկայից, օր. побѣждаться պարէժգա'տ'սեա - յաղ-
թուիլ, учиться ուչի'տ'սեա - սովորիլ :

Խոնարհումները չորս տեսակ են .

Изъявительное իշեալի'տել'նոե - ՍաՀմանական, մատ-
նանշում է մի որոշ դործողութիւն, օր. я вижу եա վի'ժու -
ես տեսնում եմ, онъ умеръ он ու'մեր - նա մեռաւ :

Сослагательное Սառադա'տել'նոե - Ստորադասական որ
ցոյց է տալիս դործողութեան ենթադրական բնոյթը, օր.
она узнала бы тебя անա ուզնա'լա բրի տերեա' - նէ կարող
էր քեզ ճանաչել, (եթէ կարելի լինէր' նէ կը ճանաչէր քեզ) :

Повелительное պալելի'տել'նոե - Հրամայական, օր. ухо-
ди! ու'սաղի' - գնա', пусть громъ гремитъ и молнія сверкаетъ
պուսա' (բուսդ') գրօմ գրեմի'ա (կրեմիդ) ի մ'օ'լնիա սվեր-
կա'եա - թող ամպը (որոտը) գոռգոռա' և կայծակը (թո'ղ)
փայլատակէ :

Неопредѣленное նեապրեդ էլեօ'ննոե - Անորոշ, слушать
սլուչա'տ - լսել, говорить գալարի'տ - խօսել :

Բայերի Ընդունելութիւնները լինում են' անցեալ ժա-
մանակ' ушедшій ուչե'դչիյհ' - գնացած, մեկնած. ներկայ
ժամանակ' уходящій ուխադեա'չչիյհ' - գնացող, մեկնող :

Այս շարքի ընդունելութիւնները ունին սեռի բաժանումներ,
և հոլովում են ածական անունների պէս :

Անցեալ ժամանակ' говоривши գալարի'վչի - խօսելիս,
(երբ խօսում էր), увидѣвъ ուվի'դէվ - տեսնելով (երբ տե-
սաւ), ներկայ ժամանակ' говоря գալարեա - խօսելով, слыша
սլըի'չա - լսելով' այս շարքի ընդունելութիւնները սեռի,
թուի կամ հոլովման փոփոխութիւններ չեն ունենում :

ՅԺԱՆԴԱԿ ԲԱՅ БЫТЬ - բըիա' (պրիդ') - Լինել

БЫТЬ բայի եզակի և յօքնակի առաջին և երկրորդ դէմ-
քերը Սահմանական եղանակի ներկայ ժամանակի մէջ գոր-
ծածելի չեն. նրանք են'

ՆԵՐԿԱՅ

Եզակի

Յօքնակի

Ա. դէմք (есмь) եամ' - եմ

есми եամի' - ենք

Բ. դէմք (еси) եսի' - ես

есте ե'ստե - էք

Գործածում են եզակի есть եսա' - է, կայ, և յօքնակի
суть սուա' - են, կան :

БЫТЬ Անձնական Դերանունի հետ' ՅԺանգակ բայը գոր-
ծածում է հետեւեալ ձևով .

ԱՆՅԵԱԼ

Եզակի

Յօքնակի

я былъ եա բըիլ - ես էի

мы были մ'ըիբըի'լի - մենք էիք

ты былъ արի'' - դուն էիր

вы были վըի'' - դուք էիք

онъ былъ он'' - նա էր

они были անի'' - նրանք էին

она была անա' բըիլա' - նէ էր онъ былъ անէ'' - նէրանք էին

оно было անօ' բըիլօ - նա էր (չեզոք)

Յօքնակի շեզոքը արականի ձև ունի :

ԱՊՍՈՆԻ

Եզակի՝ բոլոր սեռերի համար

буду բո՛ւղու (պոռ՛տու) կը լինեմ (պիտի ըլլամ)
 будешь բո՛ւղեչ՝ - կը լինես
 будет բո՛ւղետ - կը լինի

Յոքնակի

будем բո՛ւղեմ - կը լինինք
 будете բո՛ւղետե - կը լինէք
 будут բո՛ւղուտ - կը լինին

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԱՆՅԵԱԼ

Եզակի

я был бы եա բըիլ բըի - Թէ որ լինէի (կամ՝ ես՝ կը լինէի)
 ты был бы աըի՝ - Թէ որ լինէիր
 он был бы օն՝ - Թէ որ լինէր
 она была бы անա բըիլա բըի - Թէ որ լինէր (իգական)
 оно было бы անօ բըիլօ բըի - Թէ որ լինէր (չեզոք)

Յոքնակի

мы были бы մըի բըիլի բըի - Թէ որ լինէինք
 вы - - - - - վըի՝ - - - - - լինէիք
 они - - - - - անի՝ - - - - - լինէին
 онѣ - - - - - անէ - - - - - լինէին (իգական)
 они - - - - - անի - - - - - (չեզոք)

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

Եզակի

Յոքնակի

будь բուղ՝ (պուտ՝) - եղի՛ր будьте - բո՛ւղետե - եղէ՛ք
 пусть будет - պուտտ՝ բո՛ւղետ - Թո՛ղ լինի пусть бѹдутъ
 պուտտ բո՛ւղուտ - Թո՛ղ լինեն

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եզակի

Ներկայ՝

Արական՝ сущій սո՛ւշչի՛յ՝ - եղող
 Իգական՝ сущая սո՛ւշչաեա - ՝
 Չեզոք՝ сущее սուշչեե - ՝

Անցեալ՝

Արական՝ бывшій բըի՛ վչի՛յ՝ - եղած
 Իգական՝ бывшая բըի՛ վչաեա - ՝
 Չեզոք՝ бывшее բըի՛ վչեե - ՝

Ապանի՝

Արական՝ будущій՝ բո՛ւղուշչի՛յ՝ - լինելիք
 Իգական՝ будущая բո՛ւղուշչաեա - ՝
 Չեզոք՝ будущее բո՛ւղուշչեե - ՝

Имѣть — Իմէտ՝ — Ունենալ

Ն Ե Ր Կ Ա Յ

имѣю	Իմէ՛լու	Ունիմ
имѣешь	Իմէ՛լես՝	Ունիս
имѣетъ	Իմէ՛լու	Ունի
имѣемъ	Իմէ՛լու	Ունինք
имѣете	Իմէ՛լուե	Ունիք
имѣютъ	Իմէ՛լուտ	Ունին

Ա Ն Յ Ե Ա Լ

я имѣлъ	Եա Իմէ՛լ	Ես ունէի
ты имѣлъ	Տըի Իմէ՛լ	Դու ունէիր
онѣ имѣлъ	Օն Իմէ՛լ	Նա ունէր
она имѣла	Անա՝ Իմէ՛լա (իգ.)	Նէ ունէր
оно имѣло	Անօ՝ Իմէ՛լօ (չեզ.)	Նա ունէր
мы имѣли	Մըի Իմէ՛լի	Մենք ունէինք
вы имѣли	Վըի Իմէ՛լի	Դուք ունէիք
они имѣли	Անի՝ Իմէ՛լի	Նրանք ունէին
онѣ имѣли	Անէ՝ Իմէ՛լի (իգ.)	Նէրանք ունէին

Ա. Պ Ա Ռ Ն Ի

я буду имѣть	Ես քո՛ւղու (պուտու) իմէտ	Ես կունենամ
ты будешь „	Տքի քո՛ւղե իմէ՛տ՝	Դու պիտի ունենաս
онъ будетъ „	Օն քուղետ իմէտ	Նա պիտի ունենայ
она „ „	Անա՛ քուղետ իմէ՛տ	Նէ պիտի ունենայ
оно „ „	Անո՛ քուղետ իմէտ	Նա պիտի ունենայ
мы будемъ имѣть	Մքի քո՛ւղեմ իմէտ՝	Մենք պիտի ունենանք
вы будете „	Վքի քո՛ւղետե իմէտ	Դուք պիտի ունենաք
они будутъ „	Անի՛ քո՛ւղուտ իմէտ	Նրանք պիտի ունենան
онѣ „ „	Անե՛ քուղուտ իմէտ	Նէրանք » ունենան

Ստորագրական Անցեալ՝ я имѣлъ бы, ты имѣлъ бы ելն.
 Հրամայական՝ имѣй имѣй՝ - ունեցիր, имѣйте имѣйте՝ յտէ՛ ունեցէք. пусть онъ, она, оно имѣетъ, պուտա՛ (քուտա՛) իմէ՛ ետ, Թո՛ղ ունենայ, пусть они, онѣ имѣютъ Թո՛ղ ունենան :
 Ընդունելութիւն, ներկայ՝ имѣющій имѣет՝ - ունեցող, Անցեալ՝ имѣвшій имѣет՝ - ունեցած :

Есть եստ՝ - է, կայ, суть սուտ՝ - են, կան՝ նախագաղտու-
 Թեան մէջ սովորաբար դուրս են ձգւում. օր. փոխանակ ա-
 սելու у меня есть ваше пальто ու մենեա՛ եստ՝ վա՛ չե պալ՝-
 տո՛ - ինձ մօտ կայ ձեր վերարկուն, պէտք է ասել у меня
 ваше пальто կամ՝ ваше пальто у меня. Французы суть пре-
 восходные борцы Ֆրանցո՛ւզքի սուտ՝ պրեվասիօ՛ դըրիե
 բարցըի՛ - (Ֆրանսիացիները ընտիր կռուողներ են) նախա.
 դասութեան մէջ суть դուրս է ձգւում և պէտք է ասել
 французы превосходные борцы.

ԱՆԿԱՆՈՆ ԵՒ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ԲԱՅԵՐ

Անկանոն են կոչւում աշնպիտի բայեր, որոնք խոնարհ-
 ման ընդհանուր օրէնքներին չեն ենթարկւում և կրում են
 որոշ փոփոխութիւններ, օր. идти (итти) իտաի - գնալ, եր-
 Թալ, иду գնում եմ (կ'երթամ), шельзюլ - գնում էի (կ'եր-
 Թալի), пойду պայդո՛ւ (բայտու) պիտի գնամ :

Я говорю եա գալարի՛ւ (կալարի՛ւ) ես խօսում եմ, ելն.

я говорю	Եա գալարի՛ւ
ты говоришь	տքի գալարի՛ւ
онъ говоритъ	օն գալարի՛ւ
мы говоримъ	մքի գալարի՛ւ
вы говорите	վքի գալարի՛ւ
они говорятъ	անի գալարի՛ւ

Я слушаю եա սլո՛ւշաիւ - ես լսում եմ, ելն.

я слушаю	Եա սլո՛ւշաիւ
ты слушаешь	Տքի սլո՛ւշաե
онъ слушаетъ	օն սլո՛ւշետ
мы слушаемъ	մքի սլո՛ւշեմ
вы слушаете	վքի սլո՛ւշետե
они слушаютъ	անի սլո՛ւշաիւ

Я люблю եա լիւբլի՛ւ - ես սիրում եմ, ելն.

я люблю	Եա լիւբլի՛ւ
ты любишь	տքի լիւբլե
онъ любитъ	օն լիւբիւ
мы любимъ	մքի լիւբիւ
вы любите	վքի լիւբիւե
они любятъ	անի լիւբետ

Я вижу եա վի՛ժու - ես տեսնում եմ, ելն.

я вижу	Եա վի՛ժու
ты видишь	տքի վի՛դիւ
онъ видитъ	օն վի՛դիւ
мы видимъ	մքի վի՛դիւ
вы видите	վքի վի՛դիւե
они видятъ	անի վի՛դետ

Я иду եա իդո՛ւ . ես գնում եմ (ես կերթամ), ԼԼՆ.

я иду	եա իդո՛ւ
ты идешь	տըի իդեօ՛ւ
онъ идетъ	օն իդեօ՛ւտ
мы идемъ	մըի իդեօ՛ւմ
вы идете	վըի իդեօ՛ւտե
они идутъ	անի իդո՛ւտ

Я сплю եա սպլիւ - ես քնում եմ (ես կը քնանամ), ԼԼՆ.

я сплю	եա սպլիւ
ты спишь	տըի սպիւ՛
онъ спитъ	օն սպիտ
мы спимъ	մըի սպիմ
вы спите	վըի սպի՛տե
они спятъ	անի սպեա՛տ

Я пью եա պիւ . ես խմում եմ, ԼԼՆ.

я пью	եա պիւ
ты пьешь	տըի պեօ՛ւ
онъ пьетъ	օն պեօտ
мы пьемъ	մըի պեօ՛ւմ
вы пьете	վըի պեօ՛ւտե
они пьютъ	անի պիւտ

Я кушаю եա կո՛ւչաիւ - ես ուտում եմ, ԼԼՆ.

я кушаю	եա կո՛ւչաիւ
ты кушаешь	տըի կո՛ւչաեօ՛ւ
онъ кушаетъ	օն կո՛ւչաեօտ
мы кушаемъ	Մըի կո՛ւչաեմ
вы кушаете	վըի կո՛ւչաեօտե
они кушаютъ	անի՛ կո՛ւչաիւտ

Я хочу եա խաչո՛ւ - ես ուզում եմ (կ'ուզեմ) ԼԼՆ.

я хочу	եա խաչո՛ւ
ты хочешь	տըի խօ՛չեօ՛ւ
онъ хочетъ	օն խօ՛չեօտ
мы хотимъ	մըի խատի՛մ
вы хотите	վըի խատի՛տե
они хотятъ	անի խատեա՛տ

Արական

я, ты, онъ говорилъ	Գալարի՛լ	Պօսում էի (էիք, էր)
мы, вы, они говорили	Գալարի՛լի	Պօսում էիք (էիք, էին)

Իգական

я, ты, она говорила	Գալարի՛լա	Պօսում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ говорили	Գալարի՛լի	Պօսում էիք (էիք, էին)

Արական

я, ты, онъ слушалъ	Սլն՛ւցալ	Լսում էի (էիք, էր)
мы, вы, они слушали	Սլն՛ւցալի	Լսում էիք (էիք, էին)

Իգական

я, ты, она слушала	Սլն՛ւցալա	Լսում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ слушали	Սլն՛ւցալի	Լսում էիք (էիք, էին)

Արական

я, ты, онъ любилъ	Լիւրի՛լ	Սիրում էի (էիք, էր)
мы, вы, они любили	Լիւրի՛լի	Սիրում էիք (էիք, էին)

Իգական

я, ты, она любила	Լիւրի՛լա	Սիրում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ любили	Լիւրի՛լի	Սիրում էիք (էիք, էին)

Արական

я, ты, онъ видѣлъ	Վի՛դել	Տեսնում էի (էիք, էր)
мы, вы, они видѣли	Վի՛դելի	Տեսնում էիք (էիք, էին)

Իգական

я, ты, она видѣла	Վի՛դէլա	Տեսնում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ видѣли	Վի՛դէլի	Տեսնում էիք (էիք, էին)

Արական

я, ты, онѣ шелъ	Շօլ	Գնում էի (էիք, էր)
мы, вы, они шли	Շիլ	Գնում էիք (էիք, էին)

Իգական

я, ты, она шла	Շլա	Գնում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ шли	Շիլ	Գնում էիք (էիք, էին)

Արական

я, ты, онѣ спалъ	Սպալ	Բնած էի (էիք, էր)
мы, вы, они спали	Սպալի	Բնած էիք (էիք էին)

Իգական

я, ты, она спала	Սպալա	Բնած էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ спали	Սպալի	Բնած էիք (էիք էին)

Արական

я, ты, онѣ пилъ	Պիլ	Խմում էի (էիք, էր)
мы, вы, они пили	Պիլի	Խմում էիք (էիք, էին)

Իգական

я, ты, она пила	Պիլա	Խմում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ пили	Պիլի	Խմում էիք (էիք, էին)

Արական

я, ты, онѣ кушалъ	Կա՛ւալ	Ուտում էի (էիք, էր)
мы, вы, они кушали	Կա՛ւալի	Ուտում էիք (էիք, էին)

Իգական

я, ты, она кушала	Կա՛ւալա	Ուտում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ кушали	Կա՛ւալի	Ուտում էիք (էիք, էին)

Արական

я, ты, онѣ хотѣлъ	Խատէ՛լ	Ուզում էի (էիք, էր)
мы, вы, они хотѣли	Խատէ՛լի	Ուզում էիք (էիք էին)

Իգական

я, ты, она хотѣла	Խատէ՛լա	Ուզում էի (էիք, էր)
мы, вы, онѣ хотѣли	Խատէ՛լի	Ուզում էիք (էիք էին)

Ա Ն Ց Ե Ա Լ Կ Ա Տ Ա Ր Ե Ա Լ

Անցեալ կատարեալի մէջ **ВЫ, У, ПО, ЗА, НА, ДО** նախդիրները ընդունելով՝ բայերը ստանում են այլ և այլ նշանակութիւն, օր. я шелъ եւ չօլ - ես գնում էի, я пошелъ եւ պաշօ՛ւ ես գնացի, я ушелъ եւ ուշօ՛ւ - ես հեռացայ, я зашелъ եւ դաշօ՛ւ - ես հանդիպեցի, մտայ, я дошелъ եւ դաշօ՛ւ - ես հասայ, ելն։

Անցեալ կատարեալ բայերի ձևերն են.—

я, ты, онѣ		
я „ „	поговорилъ	Պագովարի՛լ Խօսեցայ (ար, աւ)
я „ „	послушалъ	Պասլնալ Լսեցի (իր, եց)
я „ „	полюбилъ	Պալիւրի՛լ Սիրեցի (իր, եց)
я „ „	увидѣлъ	Ուվի՛դէլ Տեսայ (ար, աւ)
я „ „	поспалъ	Պասպալ՛լ Բնացայ (ար, աւ)
я „ „	выпилъ	Վըի՛պիլ Խմեցի (իր, եց)
я „ „	покупалъ	Պակնալ Կերայ (ար, աւ)
я „ „	захотѣлъ	Չախատէ՛լ Ուզեցի (իր, եց)

Ա Պ Ա Ռ Ն Ի Ա Ն Ո Ր Ո Շ

я буду говорить	Ես քո՛ւղու (պուտու) գավարի՛տ՝
ты будешь „	Տըի քո՛ւղե գավարի՛տ
онъ будетъ „	Օն քո՛ւղետ գավարիտ և այլն

Ապառնի Անորոշը մատնանշում է ապագային կատարուելիք գործողութիւնը, որ սակայն տարակուսական է, մինչդեռ Ապառնի Որոշը գործողութեան հաստատական բնոյթն է ցոյց տալիս :

Я буду говорить ես խօսելու եմ, պիտի խօսեմ (կարող է պատահել, որ չխօսեմ) • я поговорю ես պիտի խօսեմ (հաստատ կերպով) • я поговорю съ нимъ ես պաղապարի՛ւ և սնիմ, ես պիտի խօսեմ նրա հետ :

я поговорю	Ես պագավարի՛ւ	Ես պիտի խօսիմ
ты послушаешь	Տըի պասլո՛ււտեմե՛ս՝	Դու պիտի լսես
онъ полюбитъ	Օն պալի՛ւրիտ	Նա պիտի սիրէ
она увидитъ	Անա՛ ուզի՛ղիտ	Նէ պիտի տեսնէ
оно пойдетъ	Անօ՛ պայդեօ՛տ	Նա պիտի գնայ
мы поспьемъ	Մըի պասպեօ՛մ	Մենք պիտի քնանանք
вы покусаете	Վըի պակո՛ււտետե	Դուք պիտի ուտէք
они захотятъ	Անէ՛ գախատեա՛տ	Նէրանք պիտի ուզեն

Հ Ր Ա Մ Ա Յ Ա Կ Ա Ն

говори	Գավարի՛	Խօսիր
говорите	Գավարիտե	Խօսեցէք
слушай	Սլո՛ււտայի՛	Լսիր
слушайте	Սլո՛ււտայտե	Լսեցէք
любим	Լիւրի՛	Սիրէ
любите	Լիւրի՛տե	Սիրեցէք

Խ Օ Ս Ա Կ Ց Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ՈՒՂԵՑՈՅՑ

Նախ քան խօսակցութիւնների վարժութեան սկսիլը՝ ընթերցողը ստիպողաբար պէտք է նախապատրաստուի հնչումները ճիշդ կերպով ըմբռնելու համար: Ինչպէս մատնանշուած է Գրերի Հնչման յատկացուած բաժնին մէջ՝ ուսաստանայ և պոլսաստանայ հնչումների աչքառու տարբերութիւններ դոյութիւն ունին, որոնք անվերջ չփոթութեան պատճառ կարող են դառնալ, բաղաձայնների հնչման մէջ, եթէ որոշապէս չիւրացուին մեր տուած ցուցմունքները:

Տաճկաստանայ հնչումների մէջ տիրող խառնաշփոթութիւնը ոչ մէկ կերպ հնարաւոր չէ համաձայնեցնել բուն ուսու հնչումներին, որովհետեւ որոշ բաղաձայններ, ինչպէս բ, գ, դ, կ, պ, տ խարբերողքին տարբեր է հնչում, կարնեցին տարբեր, վանեցին տարբեր, պոլսեցին ևս տարբեր: Մենք գերազանցելիք ընտրել բուն ուսաստանայ հնչումները, որոնք շատ որոշ են, կատարելապէս համաձայնում են ուսու հնչումներին, և բնաւ չփոթութեան տեղիք չեն տալու: Նկատի ունենալով սակայն, որ ներկայ աշխատութիւնը յատկացուած է ամերիկահայութեան, վերոյիշեալ բաղաձայնները ճիշդ կերպով հնչելու համար տուինք նաեւ պոլսաստանայ հնչումներին համաձայնեցնելու հրահանգները:

Վերոյիշեալ վեց բաղաձայնների ճիշտ հնչումները իւրացնելու համար՝ ընթերցողը որոշապէս ըմբռնելու է, որ ուսերէն Յ, Դ, Ը, Կ, Ս, Թ հեղուած են ուսաստանայերէն, իբր միակ ապահով միջոց, այն է Յ-բ (պոլս. հնչ. պ), Դ-գ (կ), Ը-դ (տ), Կ-կ (գ), Ս-պ (բ), Թ-տ (դ):

Խօսակցութիւնների վարժութիւնները կարգաւորեց առաջ ուշի ուշով ծանօթանալու է այդ բաղաձայնների հնչման եղանակին, որ բացատրուած է 9.-17 էջերի մէջ:

Շեշտերը (') մատնանշում են որ ձայնաւորը ուժով պիտի հնչուի: Ապադարձ (?) կրող բաղաձայնները փափուկ պիտի հնչուին:

Ճ պիտի հնչուի իյճ', սակայն Հ գիրը հազիւ լսելի ձևով:

ԾՃ պիտի հնչուի ըիյճ', ոչ շատ երկարացնելով, վերջին Հ գիրը հազիւ լսելի:

ՌՌԻՍԱԿԱՆ

Աշխարհագրական Ծանոթութիւններ

Ռուսաստանը տարածութեամբ աշխարհի ամենահսկայ պետութիւնն է և ընդհանուր երկրագունդի մէկ վեցերորդ տեղն է զբաղում: Պատերազմից առաջ ձգւում էր 19,099,887 քառակուսի վերստ կամ 394,462 քառակուսի մղոն հողի վրայ, այն է մօտ 2,000,000,000 օրավար:

Բուն Ռուսաստանը միօրինակ հսկայ դաշտավայր է իրենով ներկայացնում, տեղ-տեղ բլրակների աննշան շարքերով: Եւրոպական Ռուսաստանը բաժանւում է Սիբիրից Ուրալեան լեռնաշղթայով: Արևելեան և Կենդրոնական Սիբիրի մէջ ձգւում են մի շարք լեռներ. Եւրոպ. Ռուսաստանի արեւմտեան սահմանները մօտենում են Կարպատեան լեռներին: Ղրիմի թերակղզին ունի Տավրիկեան բարձունքներ, իսկ Կովկասի լեռնաշղթան Կասպից Ծովից մինչև Սև Ծովը երկարելով՝ ամենաբարձր մասն է ամբողջ պետութեան մէջ:

Երկիրը հողագործութեան յարմար մի վայր լինելով՝ յատկացւած է մեծ մասամբ հացահատիկի մշակութեան, որ հում նիւթերի արտադրութեան զլիսաւոր ճիւղն է կազմում: 95 միլիոն օրավար մշակուած հողերից տարեկան ստացւում է մօտ 5,000,000,000 փութ հացահատիկ, (ցորեն, համար, դարի) կամ մօտ 100,000,000 թրն: Չափազանց զարգացած է նաև կանեփի մշակութիւնը, ինչպէս նաև բամբակի, ծխախոտի, ձալընդեղի (չաքարի համար) և այլն:

Հանքային արդիւնաբերութիւնը ծաղկում է Ուրալեան լեռնաշղթայում և Սիբիրի մէջ, ուր տարեկան հանւում է մօտ 85 միլիոն ռուբլի արծողութեամբ ոսկի, ինչպէս նաև արծաթ, պլատին (սպիտակ ոսկի), երկաթ, պղինձ, թանկագին քարեր և այլն: Կովկասի մէջ, Ափշերոնեան թերակղզին, Բազուի մօտ՝ հարուստ է քարիւղով, ուր տարեկան մօտ 600 միլիոն փութ քարիւղ է արտադրւում:

Բնակչութեան 78% երկրագործ է: Գործարանային արդիւնաբերութիւնը իր զարգացման նախնական փուլին մէջ է տակաւին, հսկայ ապագայի հեռապատկերով:

ПРИБЫДЬ պրիէ'զդ - ԺԱՄԱՆՈՒՄ

пароходъ	պարախո'դ	չողենաւ
жельзная дорога	ժելէ'զնաեա դօ.	երկաթուղի
поѣздъ	պօ'էզդ (րօ'դա	գնացք (երկթուղ.)
станція	ստա'նցիեա	կայարան
портъ	պօրտ	նաւահանգիստ
городъ	դօ'րօդ	քաղաք
граница	գրանի'ցա	սահմանագլուխ
таможня	տամօ'ժնեա	մաքսատուն
жандармъ	ժանդա'րմ	ժանդարմ, ոստիկ.
полиція	պալի'ցիեա	ոստիկանութիւն
городовой	գարադաւօյ՝	ոստիկան
паспортъ	պա'սպօրտ	անցագիր
носильщикъ	նասի'լչչիկ	բեռնակիր
пошлина	պօ'չլինա	մաքս
платить пошлину	պլատիտ' պօչլինու	մաքս վճարել
билетъ	բիլե'տ	տոմսակ
пріѣхать	պրիէ'խատ'	ժամանել
уѣхать	ուէ'խատ'	մեկնել
багажъ	բագա'ժ	իրեր, սպասք
чемоданъ	չեմադա'ն	պայուսակ
книги	կնի'գի	գրքեր
газеты	գազե'տըի	թերթեր
револьверъ	րեվօ'լվեր	ատրճանակ
новыя вещи	նօ'վըիեա վե'չչի	նոր իրեր
подержанныя вещи	պադե'րժաննիեա	գործածուած իրեր
драгоцѣнности	դրագացէ'ննօտի	թանկագին իրեր
деньги	դե'ն'գի	դրամ
имѣю	իմէ'իւ	ունիմ
не имѣю	նե իմէ'իւ	չունիմ
да	դա	այո
нѣтъ	նէտ	ոչ
спасибо	սպասի'բօ	չորհակալ եմ
благодарю	բլագադարի'ւ	”

ГРАНИЦА *գրան'իցա - ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ*
ТАМОЖНЯ *տամո'սնեա - ՄԱՔՍԱՏՈՒՆ*

Позвольте вашъ паспортъ.	Պազվոյտե վաշ պաշ- պորտ:	Թոյլ տուէք (ստա- նալ) ձեր անցադիրը:
Вотъ онъ.	Վօտ օն:	Ահա առիկ այն:
Какъ ваше имя?	Կա՞կ վա՛շե՛ ի՛մեա:	Ի՞նչ է ձեր անունը:
Откуда вы прибыли?	Ատկո՞ւղա վրի պրի՛- բըլի:	Ո՞րտեղից եկաք:
Изъ Америки.	Իզ Ամե՛րիկի:	Ամերիկայից:
Куда вы ѣдете?	Կուղա՞ վրի ե՛ղեալ:	Ո՞ւր էք գնում:
Въ городъ Ванъ.	Վգո՛րոդ վան:	Վան քաղաքը:
Гдѣ вы родились?	Գդէ՞ վրի րադի՛լիս:	Ո՞ւր էք ծնունդ:
Я родился въ Мупѣ.	Ես րադի՛լիսա վՄուէ:	Ես Մուչ ծնունդ եմ:
Вы женатый или нѣтъ?	Վրի ժեմա՞տըլի ի- լի՞ նէտ:	Դուք ամուսնացա՞ծ էք կամ ոչ:
Да, я женатъ.	Դա, ես ժեմա՛տ:	Այո, ամուսնացած եմ:
Имѣете ли дѣтей?	Իմէ՞ետե լի դէ՛- տեյի:	Ունե՞ք արդեօք դա- ւակներ:
Да, имѣю одну дочь и мальчика.	Դա. իմէ՛իւ ադն՛ւ դօս՛ ի մալ՛չիկա:	Այո, ունիմ մէկ աղ- ջիկ և մէկ տղայ:
Имѣлъ, но всё переби- ты турками.	Իմէ՛լ, նօ վա՛շ պերե- րի՛տըլի տո՛ւրկամի:	Ունէ՛ի, բայց բոլորը կոտորւած են թուր- քերի ձեռքով:
Имѣю и теперь ѣду къ нимъ.	Իմէ՛իւ ի տեպե՛ր՝ ե- ղու կնիմ:	Ունիմ և այժմ նրանց մօտ եմ գնում:
Нѣтъ, я не женатъ.	Նէտ, ես նե ժեմա՛տ:	Ոչ, ես ամուսնացած չեմ:
Я холостъ.	Ես խօ՛ւտտ:	Ես ամուրի եմ:
Я вдовецъ	Ես վդա՛վե՛ց:	Ես այրի եմ:
Я вдова.	Ես վդա՛վա՛:	Ես այրի կին եմ:
Сколько вамъ лѣтъ?	Սկօ՞լ՛կօ վամ լէտ:	Քանի՞ տարեկան էք:
Мнѣ тридцать.	Մնէ տրի՛դցատ:	Երեսուն (տարեկան) եմ:
Вотъ вашъ паспортъ.	Վօտ վաշ պա՛շպորտ:	Ահա առիկ ձեր անցա- դիրը:
Спасибо.	Սպասի՛րօ:	Ծնորհակալ եմ:

СТАНЦІЯ *ստա՛նցիեա - ԿԱՅԱՐԱՆ*

Какая эта станція?	Կակա՞եա էտա ստա՛նցիա:	Ի՞նչ (ո՞ր) կայարանն է այս:
Не знаю.	Նե գնա՛իւ:	Չը գիտեմ:
Говорите ли вы по русски?	Գավարի՞տե-լի վրի պա րո՛ւսսկի:	Պօսո՞ւմ էք ռուս տերէն:
Нѣтъ, я не говорю по русски.	Նէտ, ես նե գավարի՛ւ պա րո՛ւսսկի:	Ոչ, ես չեմ խօսում ռուսերէն:
Я говорю весьма мало.	Ես գավարի՛ւ վես՛մա՛ մա՛լօ:	Ես խօսում եմ շատ քիչ:
Говорите ли вы по английски?	Գավարի՞տե լի վրի պա անգլի՛իսկի:	Պօսո՞ւմ էք արդեօք անգլիերէն:
Я говорю по армянски и по гречески.	Ես գավարի՛ւ պա ար- մեա՛նսկի ի պա գրե՛չեսկի	Ես խօսում եմ Հայե- րէն և Յունարէն:
Онъ говоритъ по ту- реки и по арабски.	Օն գավարի՛տ պա տուրեցի ի պա ա- րա՛բսկի:	Նա խօսում է թուր- քերէն և Արաբերէն:
Понимаете ли?	Պանիմա՞ետե լի:	Հասկանո՞ւմ էք արդ- եօք:
Почти не понимаю.	Պաչոթի՛ նե պանի- մա՛իւ:	Գրեթէ՛ չեմ հասկա- նում:
Совершенно не пони- маю.	Սավերե՛ննօ նե պա- նիմա՛իւ:	Ամենեկն չեմ հասկա- նում:
Скажите пожалуйста, гдѣ можно размѣнять деньги?	Սկաժի՛տե, պաժա՛լ- ուչատա, գդէ՞ մօ՛ժնօ րազմէնեա՛տ դե՛ն՛գի Ու մեմեա՛ եստ՛ ամե- րիկանսկի դօլլարըլի:	Ասացէք, խնդրեմ, ո՞ւր կարելի է դրամ- ները փոխել:
У меня есть амери- канскіе доллары.	Սկօ՞լ՛կօ րուրի՛նի՛ պալուէն՛ւ զա դօլլար:	Ես ամերիկեան տալէր ներ ունիմ:
Сколько рублей полу- чу за долларъ?		Քանի՞ րուրի պիտի ստանամ (ամէն) դա- լէրի համար:
Благодарю, вы очень любезны.	Բլադադարի՛ւ, վրի օչե՛ն՛ լիւրե՛զնըլի:	Ծնորհակալ եմ, դուք շատ սիրալի (ազնիւ) էք:
Гдѣ можно отдать ручной багажъ на хра- неніе?	Գդէ՞ մօ՛ժնօ ատղա՛տ՛ րուչնօ՛յի՛ րազա՛ժ նա խրանե՛նի:	Ո՞ւր կարելի է ձեռքի իրերը յանձնել պահե- լու համար:

Гдѣ уборная?

Дайте мнѣ билетъ третьяго класса до Тифлиса.

Сколько стоитъ билетъ второго класса до Эривани?

Когда отходитъ поѣздъ на Кавказъ?

Въ три часа утра.

Въ половинѣ десятаго вечера.
Вотъ третій звонокъ; поѣздъ уже двинулся.

Я хочу осмотрѣть этотъ городъ до отъѣзда поѣзда.

Я думаю остаться здѣсь нѣсколько дней.

Гдѣ тутъ городской садъ?
Можете ли показать хорошую гостинницу?

На право.

На лѣво.

Прямо.

Назадъ.

Впередъ.

Простите!

Извините!

Увидимся.

Всего хорошаго.

Գդէ՞ ուրո՞րն ախար:

Դա՛յտէ՛ մնէ՛ բիլե՛տ տրե՛տեալօ կլա՛սսի դա Տիֆլիսի՛ստ
Սկօ՞ւ՛կօ սոսօ՛խտ բիլե՛տ վտարօ՛վօ կըլա՛սսի դա էրիվա՛նի:
Կազդա՞ տխօ՛ղիտ պօ՛ւէզդ նա կալկա՛ղ:

Վտրի չասա՛ ուտրա՛

Վալալի՛նէ դեսեա՛տալօ վե՛չերա
Վօտ տրե՛տիյի՛ զվա՛նօ՛կ պօ՛ւէզդ ուժե՛ր դիլ՛նուսեա:
Նա խաչո՛ւ ասմատրե՛տ է՛տօտ զօ՛րոյ դա ատըէ՛զդա պօ՛ւէզդա:
Նա դո՛ւմաիւ աստա՛տալօն գդէս նե՛սկօլիօ դնեյի՛:

Գդէ՞ տուտ գարադիւփօ՛յի՛ սադ
Մօ՞ժեստե լի պալափա՛տա՛տ՝ խարօ՛ւսիւ գաստի՛նիցու
Նա պրա՛վօ
Նա լե՛վօ
Պրեա՛մօ
Նազա՛դ
Վաբեօ՛դ
Պրաստի՛տե:
Իզվի՛նիտե
Ուվի՛դիմեսա
Վսեվօ՛ խարօ՛ւսալօ

Ո՞ւր է յարդարման սենեակը (լւացարան)՝
Տուէ՛ք ինձ երրորդ կարգի տոմսակ մինչև Թիֆլիս:
Ի՞նչքան արժէ՛ երկրորդ կարգի տոմսակ մինչև Երևան:
Ե՞րբ է զնացքը ուղեւորու՞մ դէպի՛ Կովկաս:

Առաւօտեան ժամը երեքին:
Երեկոյեան տասի կէսին (9 1/2):
Ահա երրորդ զանգակը (հնչեց), զնացքը արդէն շարժուեցաւ:
Նա ուղու՞մ եմ դիտել այս քաղաքը մինչև զնացքի (երկաթուղի) մեկնումը:
Նա միտք ունի՞մ մնալու այստեղ մի քանի օր:

Ո՞ւր է այստեղ քաղաքային պարտէզը:
Կարո՞ղ էք ցոյց տալ մի լաւ հիւրանոց:

Դէպի՛ աջ:

Դէպի՛ ձախ:

Ուղիղ:

Ետ:

Առաջ:

Ներեցէ՛ք:

Ներեցէ՛ք:

Կը տեսնուի՞նք:

Ամէն լաւ բան (կը ցանկամ):

ВРЕМЯ վրե՛ժեա • ԺԱՄԱՆԱԿ

вѣчность

столѣтіе

вѣкъ

годъ

мѣсяць

недѣля

день

ночь

утро

вечеръ

полдень

полночь

до полудня

передъ обѣдомъ

послѣ обѣда

часъ

минута

секунда

ежедневно

каждый день

каждый вечеръ

каждую ночь

каждое утро

сегодня

завтра

вчера

позавчера

послѣзавтра

теперь

послѣ

никогда

часто

рѣдко

վէ՛չնօստ՝

ստալէ՛ տիե

վէ՛կ

դօդ

մէ՛ս սեաց

նեդէ՛լեա

դե՛ն՝

նօչ՝

ո՛ւտրօ

վե՛չեր

պօ՛ւլդե՛ն՝

պօ՛ւլնօչ՝

դա պալո՛ւդնեա

պերե՛դդ արէ՛դօմ

պօ՛ւլէ արէ՛դա

չաա

մինո՛ւտա

սեկո՛ւնդա

եթեդնե՛վնօ

կա՛թդըիյ՛ դե՛ն՝

կա՛թդըիյ՛ վե՛չեր

կա՛թդուիւնօչ՝

կա՛թդօե ո՛ւտրօ

սեվօ՛դնեա

դա՛վտրա

վչերա՛

պազավչերա

պօսլէզա՛վտրա

տեպե՛ր՝

պօ՛ւլէ

նիկադդա՛

չա՛ստօ

րէ՛դկօ

յաւիտենականութ՝

հարիւր տարի

դար

տարի

ամիս

չարաթ՝

օր

գիշեր

առաւօտ

երեկոյ

կէս օր

կէս գիշեր

մինչև կէս օր

ճաշից առաջ

ճաշից յետոյ

ժամ

րոպէ

վայրկեան

ամեն օր

ամեն օր

ամեն երեկոյ

ամեն գիշեր

ամեն առաւօտ

այսօր

վաղը

երէկ

երէկ չէ միւս օրը

վաղը չէ միւս օրը

այժմ

յետոյ

երբէք

յաճախ

հազուադէպ

МОНЕТЫ Ժանեաղբի - ԴՐԱՄԱՆԵՐ

копѣйка	կապէ՛յկա	մէկ կոպէկ
двѣ копѣйки	դւէ կապէ՛յկի	երկու կոպէկ
пять копѣекъ	պեաա՛ կապէ՛եկ	հինգ կոպէկ
пятачокъ	պետաչո՛կ	” ”
десять копѣекъ	դեսեսա՛ կապէ՛եկ	տասը ”
гривенникъ	գրի՛ վեննիկ	” ”
двугривенный	դւու գրի՛ վեննիկ	քսան ”
пятиалтинный	պետիալտի՛ ննիկ	տասնէկինգ կոպէկ
четвертакъ	չետվերтаա՛կ	քսանէկինգ ”
полтинникъ	պալտի՛ ննիկ	շիսուն ”
рубль	րուբլ	րուբլի (100 կոպ.)
бумажки	բումա՛ ժկի	թղթադրամ
кредитный билетъ	կրեդիտնիկ թիւետ	”
золото	զօ՛լօօօ	ոսկի
серебро	սերերօ՛	արծաթ
мѣдь	մէդ՛	պղինձ

Есть ли у васъ?	Եստ՝ի ու վաա:	Կա՞յ արդեօք ձեզ մօտ
Да, у меня есть.	Դա, ու մեմեա՛ եստ՝:	Այո, ինձ մօտ կայ:
Нѣтъ, у меня нѣтъ.	Նէտ, ու մեմեա մէտ	Ոչ, ինձ մօտ չկայ:
Имѣете ли вы?	Իմէտե՞ք ի վրի:	Ունի՞ք արդեօք դուք:
Да, я имѣю.	Դա՛, եա իմէ՛իւ:	Այո, ես ունիմ:
Нѣтъ, не имѣю.	Նէտ, մե իմէ՛իւ:	Ոչ, ես չունիմ:
Хотите ли вы?	Խատի՞տե՛ի վրի:	Ուզո՞ւմ էք արդեօք
Да, я хочу.	Դա, եա խաչո՛ւ:	Այո, ես ուզում եմ:
Нѣтъ, не хочу.	Նէտ, մե խաչու:	Ոչ, ես չեմ ուզում:
Видите ли?	Վի՞դիտե՛ի:	Տեսնո՞ւմ էք արդեօք
Кажется вижу.	Կա՛ծեսեսա վի՛ժու:	Կարծեմ տեսնում եմ:
Нѣтъ, я не вижу.	Նէտ, եա մե վի՛ժու	Ոչ, չեմ տեսնում:
Желаєте ли вы?	Ճելա՞տե՛ի վրի:	Ցանկանո՞ւմ էք արդեօք:
Понятно, я желаю.	Պանեա՛տնօ, եա ժե- լա՛իւ:	Հասկանալի է, ցան- կանում եմ:
Вовсе не желаю.	Վօ՛վսե մե ժելաիւ:	Ամենևին չեմ ցանկա- նում:

ВЪ ГОРОДѢ վգօ՛րօդէ (վհօրօտէ) - ԳԱՂԱՔՈՒՄ

городъ	գօ՛րօդ	քաղաք
деревня	դերե՛ վնեա	գիւղ
село	սելօ՛	գիւղ
станица	ստանի՛ցա	կաղակների աւան
улица	ո՛ւլիցա	փողոց
переулокъ	պերեո՛ւլօկ	նեղ փողոց
церковь	ցե՛րկօվ՛	եկեղեցի
садъ	սադ	պարտէզ
домъ	դօմ	տուն
квартира	կվարտի՛րա	բնակարան
комната	կօ՛մնատա	սենեակ
спальня	սպա՛լնեա	ննջարան
столовая	ստալօվաեա	ճաշարան
кухня	կո՛ւխնեա	խոհանոց
ванная	վաննա՛եա	լողարան
дверь	դւեր՛	դուռ
окно	ակնօ՛	պատուհան
стѣна	ստէնա՛	պատ
поль	պօլ	յատակ
потолокъ	պատալօ՛կ	առաստաղ
занавѣсъ	զա՛նավէս	վարագոյր
картина	կարտի՛նա	պատկեր
лѣстница	լէ՛ստնիցա	սանդուխ
кровать	կրավատ՛	մաշճակալ
постель	պաստել՛	անկողին
одѣяло	ադէեա՛լօ	վերմակ
подушка	պադո՛ւչկա	բարձ
полотенце	պալատե՛նցե	երեսորբիչ
простыня	պրաստըինեա	սաւան
мыло	մըրի՛լօ	օճառ
теплая вода	տեօպլաեա վադա՛	տաք ջուր
холодная вода	խալօդնաեա վադա՛	պաղ ջուր

Мы желаемъ увидѣть интересные мѣста этого города.

Городовой, гдѣ здѣсь главная улица?

Какъ она называется?

Гдѣ почтовая контора?

Гдѣ телеграфная контора?

Гдѣ Государственный банкъ?

Иностранный банкъ.

Американское консульство.

Участокъ.

Будьте любезны, скажите, гдѣ армянская церковь?

Извоцикъ, сколько вы возьмете до армянскаго собора?

Скажите пожалуйста, гдѣ тутъ бани?

Прошу показать мнѣ публичную библиотеку.

Можете ли сказать мнѣ, какъ называется эта площадь?

Гдѣ можно получить чистую и не дорогую пищу?

Մըի ժեղա՛նմ ուզի՛ս
դէտ ինտերէ՛սներէս
մէտա՛ւ է՛տովո գո՛ւ
րօքս:

Գաղաղա՛վօ՛յի՛, գդէ՞
գդէս գլա՛վնաեա ո՛ւ
լիցա:

Կա՞կ տնա՛ մազիվա՛-
ետես:

Գդէ՞ պաշտօ՛վաեա
կանոս՛րա

Գդէ՞ տելեգրա՛ֆնա-
եա կանոս՛րա:

Գասուղա՛րսովեների՛ս
րանկ

Ինաստրա՛նների՛ս
րանկ

Ամերիկա՛նսկօե
կօ՛մսուլ՛ստվօ

Ուշա՛ստօկ

Բո՛ւղ՛տն լիւրե՛զների,
սկաթի՛տն, գդէ արմ-
եա՛նսկաեա ցե՛ր՛կօլ՛

Իզվօ՛ւցիկ, սկօ՛լ՛կօ
վըի վազմե՛օտն դա
արմեա՛նսկավօ սա-
րօ՛րա:

Սկաթի՛տն, պաժա՛-
լույստա, գդէ՞ տուտ
րա՛նի:

Պրաեո՛ւ պակապա՛տ՛
մնէ պուրի՛ջնուիւ
րիւրի՛օտեկու:

Մօ՛ժետն-լի սկա-
գա՛տ՛ մնէ, կա՞կ մա-
զիվա՛ետես էտա
պլօ՛ւցադ՛

Գդէ՞ մօ՛ժնօ պալու-
ջիտ՛ չի՛ստուիւ ի մե
դարագո՛ւիւ պի՛ւցու

Մենք ցանկանում ենք
տեսնելու հետաքրքր-
րական մասերը այս
քաղաքի:

Ստորիկան, ո՞ւր է այս
տեղ գլխավոր փողոցը

Ի՞նչպէս է նա կոչ-
ւում:

Ո՞ւր է փոստային դը-
րասենեակը:

Ո՞ւր է պետական դը-
րամատունը:

Օտար (արտասահմա-
նի) դրամատունը:

Ամերիկեան հիւպա-
տոսարանը:

Ստորիկանատունը:

Եղէք սիրալի, ասա-
ցէք ո՞ւր է հայոց ե-
կեղեցին:

Կառապան, ի՞նչքան
պիտի վերցնէք մինչև
հայոց մայր եկեղեցին

Ասացէք խնդրեմ,
ո՞ւր է այտեղ քաղա-
նիքը:

Խնդրում եմ ցոյց տալ
ինձ հանրային գրադա-
րանը:

Կարող էք ինձ ասել,
ի՞նչպէս է կոչւում
այս հրապարակը:

Ո՞ւր կարելի է ստա-
նալ մաքուր և ոչ սուղ
կերակուր:

ВЪ ГОСТИННИЦѢ վգաստի՛ննիցէ - ՀԻՒՐԱՆՈՑՈՒՄ

Есть ли у васъ не осо-
бенно дорогой номеръ?

Какъ же, есть нѣсколь-
ко.

Сколько стоитъ эта
комната въ сутки?

Вы требуете много.

Это очень дорого.
Здѣсь темно, покажи-
те болѣе свѣтлую ком-
нату.

Постель не особенно
чиста.

Имѣете ли другую
комнату съ двумя
кроватями?

Имѣется ли чистая
ванная?

Хорошо, думаю я оста-
нусь здѣсь нѣсколько
сутокъ.

Дайте мнѣ, пожалуйста
теплой воды, я хочу
бриться.

Принесите самоваръ.

Дайте чистыя просты-
ни.

Здѣсь очень холодно;
затопите печку.

Завтра утромъ я уѣду:
когда отходить поѣздъ
въ Тифлисъ?

Եստ-լի ու վաս մե
ասօ՛րեննօ դարագօ՛յի
նօ՛մեր

Կակ-ժե, եստ՛ մէ՛ս-
կօլ՛կօ:

Սկօ՛լ՛կօ ստօ՛լտ է՛-
տա կօ՛մնատա վը-
տ՛ւտկի

Վըի տրե՛րուետն
մնօ՛գօ:

Է՛տօ օ՛չեն՛ դօ՛րօգօ
Զդէս տե՛օմնօ, պա-
կաթի՛տն բօլէ՛

սվէ՛տլուիւ կօ՛մնատու
Պաստե՛լ՛ մե ասօ՛րեն-
նօ չիտա՛

Իմէ՞ետն-լի դրու-
գո՛ւիւ կօ՛մնատու
սդվումեա՛ կրավա՛տ-
եամի

Իմէ՞ետն-լի չի՛ս-
տաեա վա՛ննաեա:

Խարաեօ՛, դո՛ւմալի
եա աստա՛նուս՛ գդէս
նեսկօլ՛կօ տ՛ւտօկ

Դայտն մնէ, պաժա՛-
լույստա տեօ՛պլօյի՛
վադըի՛, եա խաչո՛ւ
բրի՛տ՛եսա

Պրինեսի՛տն սամա-
վա՛ր

Դա՛յտն չիտաըիեա
պրաստըի՛նի

Զդէս՛ օչեն՛ խօ՛լօդ-
նօ, գատապի՛տն
պե՛չկու

Զա՛վտրա ո՛ւտրօմ եա
ուէ՛դու, կագղա՞ տա
խօ՛դիտ պօ՛ւէգդ վՏիֆ

լիս

Եստ-լի ու վաս մե
ասօ՛րեննօ դարագօ՛յի
նօ՛մեր

Կակ-ժե, եստ՛ մէ՛ս-
կօլ՛կօ:

Սկօ՛լ՛կօ ստօ՛լտ է՛-
տա կօ՛մնատա վը-
տ՛ւտկի

Վըի տրե՛րուետն
մնօ՛գօ:

Է՛տօ օ՛չեն՛ դօ՛րօգօ
Զդէս տե՛օմնօ, պա-
կաթի՛տն բօլէ՛

սվէ՛տլուիւ կօ՛մնատու
Պաստե՛լ՛ մե ասօ՛րեն-
նօ չիտա՛

Իմէ՞ետն-լի դրու-
գո՛ւիւ կօ՛մնատու
սդվումեա՛ կրավա՛տ-
եամի

Իմէ՞ետն-լի չի՛ս-
տաեա վա՛ննաեա:

Խարաեօ՛, դո՛ւմալի
եա աստա՛նուս՛ գդէս
նեսկօլ՛կօ տ՛ւտօկ

Դայտն մնէ, պաժա՛-
լույստա տեօ՛պլօյի՛
վադըի՛, եա խաչո՛ւ
բրի՛տ՛եսա

Պրինեսի՛տն սամա-
վա՛ր

Դա՛յտն չիտաըիեա
պրաստըի՛նի

Զդէս՛ օչեն՛ խօ՛լօդ-
նօ, գատապի՛տն
պե՛չկու

Զա՛վտրա ո՛ւտրօմ եա
ուէ՛դու, կագղա՞ տա
խօ՛դիտ պօ՛ւէգդ վՏիֆ

լիս

Ունի՞ք ոչ շատ սուղ
սենեակ:

Ինչպէս է, մի քանի
հատ:

Ի՞նչ արժէ այս սեն-
եակը օրուայ համար:

Դուք շատ էք պահան-
ջում:

Այդ շատ սուղ է:

Այստեղ մութ է, ցոյց
տուէք աւելի պայծառ
մի սենեակ:

Անկողինը շատ մա-
քուր է:

Ունի՞ք արդեօք մի ու-
րիչ սենեակ երկու
մահճակալով:

Այստեղ կա՞յ արդեօք
մաքուր լողարան:

Լաւ, կարծեմ մի քա-
նի օր այստեղ կը մը-
նամ:

Տուէք խնդրեմ, տաք
ջուր, ուզում եմ ա-
ծիլուիլ:

Սամավար (ինքնաեռ)
բերէք:

Տուեցէք մաքուր սա-
ւան:

Այստեղ շատ պաղ է,
վառարանը տաքացը-
րէք:

Վաղը առաւօտ ես մեկ
նում եմ, երբ է դը-
նացքը Թիֆլիս գնում

РЕСТОРАНЪ րեստորան - ճԱՇԱՐԱՆ

столь	ստօլ	սեղան
стуль	ստոուլ	աթոռ
ножь, ножикъ	նօժ, նօժիկ	դանակ
вилка		պատառաքաղ
тарелка	տարե՛լկա	ափսէ
ложка	լօ՛ժկա	գդալ
салфетка	սալֆե՛տկա	անձեռոցիկ
супъ	սուպ	սպուր
борщъ	բօրշչ	ռուսական սպուր
щи	շչի	„ „
чайная ложка	չա՛յնաեա լօ՛ժկա	թէյի գդալ
зелень	զե՛լեն՝	կանաչեղէն
радиски	րադի՛սկի	բողկ
капуста	կապո՛ւստա	կաղամբ
помидоръ	պամիդօ՛ր	թօմատէս
лукъ	լուկ	սոխ
чеснокъ	չեսնօ՛կ	սխտոր
грибы	գրիբըի՛	սուճկ
шпинатъ	շպինա՛տ	սպանախ
икра	իկրա՛	խաւիար
соленные огурцы	սալեօճնըիե	աղի վարուկ
	ադուրցըի՛	
раки	րա՛կի	խեցգետին
сыръ	սըրը	պանիր
хлѣбъ	խլէբ	չաց
масло	մա՛սլօ	իւղ
соль	սօլ՝	աղ
перець	պե՛րեց	պղպեղ
ветчина	վետչինա՛	խոզի ադդը, (չէմ)
рыба	րըի՛բա	ձուկ
бифштексъ	բիֆշտեկս	պիֆսթէյք
телятина	տելեա՛տինա	չորթի միս
баранина	բարա՛նինա	գառան միս

говядина	գավեա՛դինա	տաւարի միս
свинина	սվինի՛նա	խոզի միս
жаренная	ժա՛րենաեա	խորոված
варенная	վարեօ՛նաեա	եփած
поросенокъ	պարասեօ՛նօկ	խոզի ձագ
заяць	զա՛եաց	նապաստակ
курица	կո՛ւրիցա	չաւ
цыпленокъ	ցըիպլեօ՛նօկ	վառեակ
почки	պօ՛չկի	երկամուռնք
печенка	պեչօ՛նկա	լեարդ
мозги	մաղգի՛	ուղեղ
салать	սալա՛տ	սալաթ
картофель	կարտօ՛ֆել՝	գետնախնձոր
омлетъ	ամլե՛տ	օմլէթ
яйца въ смятку	եա՛յցա վամեա՛տ- կու	խաչած չաւկիթ
битая яичница	բի՛տաեա եաի՛չնի-	ձուլած ձուկ
	ցա	
пирожное	պիրօ՛ժնօե	կարկանդակ
мороженое	մարօ՛ժենօե	պաղպաղակ
сухари	սուխարի՛	պաքսիմատ
сливки	սլի՛վկի	սեր
кофе	կօ՛ֆե	սուրճ
чай	չայ՝	թէյ
сахаръ	սա՛խար	չաքար
содовая вода	սօ՛դօվաեա վադա	սօդայի ջուր
водка	վօ՛դկա	օղի
пиво	պի՛վօ	գարեջուր
красное вино	կրա՛սնօե վինօ՛	կարմիր գինի
бѣлое вино	բէ՛լօե վինօ՛	սպիտակ գինի
молоко	մալակօ՛	կաթ
завтракъ	զա՛վտրակ	նախաճաշ
обѣдъ	աբէ՛դ	ճաշ
ужинъ	ո՛ւժին	ընթրիք

Человѣкъ!
Что вы прикажите?

Подайте мнѣ меню.

Принесите мнѣ щи зеленныя.

Дайте мнѣ говяжій супъ.

Есть ли у васъ горчицы и уксуса?

Дайте мнѣ, пожалуйста, сливочное масло.

Оливковое масло.
Эта баранина кажется вчерашняя.

Салатъ мнѣ не нравится.

Я очень доволенъ обѣдомъ.

Подайте мнѣ счетъ.

Сколько я вамъ долженъ?

Вотъ вамъ гривенникъ на чай.

Благодарю, вы очень великодушны.

Какъ называется этотъ ресторанъ?

Есть ли по близости приличный трактиръ?

Какъ могу найти армянскую кофейную?

Прощайте.

Спокойной ночи!

Զեղովէ՛կ!

Զտօ՞ վըի պրիկա՛-
ծիտե

Պաղա՛յտե մնէ մե-
նի՛ւ:

Պրիմեսի՛տե մնէ շի
գելեօնըիեա

Դա՛յտե մնէ գավեա՛-
ծիյի՛ սուպ:

Ե՞ստ՝ լի ու վառ գար-
չի՛ցըի ի ո՛ւկսուսա

Դա՛յտե մնէ, պաժա՛-
լույստա, սլի՛վօջնօե

մա՛սլօ

Ալի՛վկօվօե մա՛սլօ

Է՛տա բարանի նա,
կա՛ծեսեսա վչերա՛ւ-

նաեա

Սալա՛տ մնէ նե նրա՛-
վիտսեա

Եա օ՛չնե՛ դալօ՛լեմ
աբէ՛դօմ

Պաղա՛յտե մնէ սջօտ

Սկօ՛լ՛կօ եա վամ
դօ՛լծեմ

Վօտ վամ գրի՛վեմնիկ
նա չայ

Բլաղադարի՛ւ, վըի
օ՛չնե վելիկադո՛ււ-

նըի:

Կա՞կ նազիվա՛ետսեա
Է՛տօտ րեստօրա՛ն

Ե՞ստ լի պա րի՛գօստի
պրիլի՛ջնըիյի՛ տրակ-

տի՛ր

Կա՞կ մագո՛ւ նայտի՛
աբմեա՛նսկուիւ կա-

ֆէ՛յնուիւ

Մարդ! (սպասաւոր):
Ի՞նչ կը հրամայէք:

Տուէք ինձ ճաշացու-
ցակը:

Բերէք ինձ կանաչ ա-
պուր:

Տուէք ինձ կոզի ա-
պուր:

Որդակը և քացախ ու-
նի՞ք արդեօք:

Տուէք ինձ, խնդրեմ,
կարագ:

Զիթաիւղ:

Այս դառան միւր կար
ծեմ երէկուանից մը-

նացած է:

Սալաթան չեմ հաւա-
նում:

Ես չատ դո՛հ եմ ճաշից

Տուէք ինձ հաշիւը:
Ի՞նչքան պարտք ու-

նիմ ձեզ:

Ահա ձեզ տասը կողէկ
թէյի դրամ (նուէր):

Շնորհակալ եմ, դուք
չատ վեհանձն էք:

Ի՞նչպէս է կոչուում
այս ճաշարանը:

Կա՞յ արդեօք մօտ տեղ
վայելուէ թէյատուռ:

Ի՞նչպէս կարող եմ
դտնել հայկական սըր

ճարանը:

Մնաք բարե:

Գիշեր բարի:

ВСТРѢЧА վստրէչա՛ - ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

отецъ

мать

мужъ

жена

мужчина

женщина

сынъ

дочь

братъ

сестра

дѣдъ, дѣдушка

бабушка

дядя

тетя, тетка

двоюродный братъ

двоюродная сестра

женихъ

невѣста

юноша

мальчикъ

ребенокъ

молодой человѣкъ

молодая дѣвушка

старикъ

старуха

родственникъ

другъ

пріятель

знакомый

землякъ

товарищъ

подруга

ատե՛

մատ՛

մուժ

Ժենա՛

մուժիչի՛նա

Ժե՛նչի՛նա

սըին

դօչ՛

բրատ (պրատ)

սեստրա՛

դէդ, դէ՛ դուչկա

բա՛բուչկա

դեա՛ դեա

տե՛ տեա, տեօտկա

դՎաիւրօ՛ղնըիչ՛

դՎաիւրօղնաեա

Ժենիխ

նեվէ՛ ստա

ի՛ւնօչա

մալ՛չիկ

րեբեօ՛նօկ

մալադօյչ՛ չեղովէկ երիտասարդ տղայ

մալադա՛եա դէ՛- երիտասարդ աղջիկ

ստարի՛կ (վուչկա ծեր

ստարո՛ւխա

դրուդ

պրիեա՛ տել՛

դնակօ՛ մըիյչ՛

դեմլեա՛կ

տալա՛րիչչ

պադրո՛ւգա

հայր

մայր

ամուսին (էրիկ)

կին (ամուսին)

տղամարդ

կին

որդի

դուստր

եղբայր

քոյր

պապ

տատ

քեռի

հօրաքոյր, մօրքոյր

քեռի տղայ (ջիկ

քեռի (մօրք.) աղ-

նչանած (տղայ)

նչանած (աղջիկ)

պատանի

տղայ

մանուկ

երիտասարդ տղայ

երիտասարդ աղջիկ

ծեր

պառաւ

աղդական

բարեկամ

մտերիմ

ծանօթ

հայրենակից

ընկեր

բարեկամ ուհի

Здравствуйгэ.
Доброе утро.
Добрый вечеръ.
Какъ вы поживаете?

Благодарю васъ, пре-
красно.
Не совѣмъ хорошо.
Очень плохо.
Съ кѣмъ имѣю честь
познакомиться?
Очень радъ съ вами
познакомиться.
Очень рада съ вами
видѣться.

Который теперь часъ?

Теперь ровно часъ.

Половина третьяго.

Четверть четвертаго.

Безъ четверти пять.

Три четверти пятаго.

Безъ десяти минутъ

шесть.

Двадцать минутъ
восьмого.

Полночь.

Почти полдень.

Вы рано встаете?

Да, я встаю рано.

Нѣтъ, я встаю поздно.

Я приду къ вамъ въ

Զդրա՛վստվույտե
Դո՛բրո՛ւ եւ տրօ
Դո՛բրըրիյի՛ վե՛չեր
Կա՞ղի վրի պաժիվա՛ւ-
հտե

Բլադադարյա՛րի՛ւ վաս,
պրեկրասնօ
Նե սավսե՛ւմ խարաժօ՛
Օչենի՛ պլօ՛խօ
Սկե՞ւմ իմէ՛լիւ չեստ՛
պագնակօ՛ւմ իտ՛սեա
Օչենի՛ րադ սվամի
պագնակօ՛ւմ իտ՛սեա
Օչենի րա՛դա սվամի
վի՛դէտ՛սեա

Կաժո՞րըրիյի՛ տեպե՛ր՝
չաս

Տեպե՛ր րօ՛վնօ չաս

Պալավի՛նա տրե՛տ-
եավօ

Չե՛տվերա՛ չետվե-
օ՛րտավօ

Բեզ չե՛տվերտի պեաա

Տրի չե՛տվերտի պեա՛ւ-
տավօ

Բեզ դեսեստի՛ մի-
նո՛ւտ շեստ՛

Դվա՛տցատ՛ մինո՛ւտ
վաա՛մօ՛վօ

Պօլնօժ՛

Պաչտի՛ պօ՛լդեմ

Վրի րա՞նօ վատաժօ՛ւ-
տե:

Դա, եա վատաի՛ւ
րա՛նօ

Նէտ, եա վատաի՛ւ
պօ՛ղնօ

Եա պրիդո՛ւ կվամ

Բարե՛կէզ:
Բարի առաւօտ:
Բարի երեկոյ:
Ի՞նչպէս էք ապրում:

Ծնորհակալ եմ, շատ
լաւ:
Ոչ ամբողջովին լաւ:
Շատ վատ:
Ո՞ւր է ետ պատիւ ու-
նիմ ծանօթանալու:
Շատ ուրախ եմ ձեզ
հետ ծանօթանալով:
Շատ ուրախ եմ ձեզ
հետ տեսնուելով
(իզական):

Ժամը քանի՞սն է
այժմ:

Այժմ ճիշդ ժամը
մէկն է:

Երեքի կէսն է (2.30):

Չորսի քառորդն է

Առանց քառորդի հին-
գուն է:

Հինգի երեք քառորդն
է (4.45):

Առանց տասը րոպէի
վեցն է:

Ութի քսան րոպէ
(7.20):

Կէս դիւեր է:

Գրեթէ կէսօր է:

Դուր չո՞ւտ էք ելնում
(անկողնից):

Այո, եա չուտ եմ ել-
նում:

Ոչ, եա ուշ եմ ելնում:

Ես ձեզ մօտ կը գամ

четыре часа,
Нѣтъ, лучше приходи-
те ко мнѣ въ десять
часовъ утра.
Вашъ отецъ дома?
Когда онъ приходитъ
домой.
Онъ обыкновенно при-
ходитъ домой въ че-
тыре часа.
Передайте поклонъ ва-
шей сестрѣ.
Въ которомъ часу вы
хотите придти ко
мнѣ?
Я буду у васъ въ семь
часовъ вечера.

Имѣю ли я?
Есть ли у меня?
Нѣтъ ли у васъ?

Есть ли у него?
Имѣетъ ли она?
Видитъ ли она?

Да, она видитъ.
Нѣтъ, не вижу.
Мы всѣ отлично ви-
димъ.
Вы зовете меня?

Да, я васъ звалъ.

Что вы желаете?
Дайте мнѣ, пожалуйста

Принесите мнѣ.

վչետրիք չասա՛
Նէտ, լուշե՛կ պրիխա-
դի՛տե կա մնէ վդե՛ս-
եատ՛ չասօ՛վ ումրա՛
Վաժ ատե՛ց դօ՛ւա
Կազդա՞ օն պրիխօ՛ւ-
դիտ դամօյի՛
Օն պրըիկնավե՛ննօ
պրիխօ՛դիտ դամօ՛յի՛
վչետրի՛ք չասա՛
Պերեդա՛յտե պալլօ՛ն
վա՛ւեյի՛ սեստրէ՛
Վկաոօ՛րօմ չատու՛
վրի խատի՛տե պրիտ-
տի՛ կա մնէ՛
Եա րո՛ւդու ու վաս
վսեմ՛ չասօ՛վ վե՛չերա

Ժամը չորսին:
Ոչ, աւելի լաւ է ինձ
մօտ եկէ՛ք առաւօտ-
եան ժամը տասին:
Չեր հայրը տա՞նն է:
Ե՞րբ է նա տուն դառ-
նում:
Նա սովորաբար տուն
է դառնում ժամը 4ին:

Յայտնեցէ՛ք բարեւս
ձեր քրոջը:
Ժամը քանի՛րն դուր
կուղէ՛ք ինձ մօտ գալ:
Ես ձեզ մօտ կը լինեմ
երեկոյեան ժամը 7ին:

Իմէ՞լիւ-լի եա
Ե՞ստ լի ու մենեա՛
Նէ՞տ լի ու վաս

Ե՞ստ լի ու նեվօ՛
Իմէ՞ետ-լի աճա՛
Վի՞դիտ-լի աճա՛

Դա՛, աճա՛ վի՞դիտ
Նէտ, նե վիժու:
Մըի վսէ աալի՛չնօ
վի՞դիմ
Վըի գավեօ՛տե մենեա

Դա, եա վաս գվալ

Չոօ՞ վըի ժելա՛հտե
Դա՛յտե մնէ, պաժա-
լույտաա
Պրիմեսիտե մնէ

Ունի՞մ արդեօք ես:
Կա՞յ արդեօք ինձ մօտ
Չկա՞յ արդեօք ձեզ
մօտ:
Կա՞յ արդեօք նրա մօտ
Նէ ունի՞ արդեօք:
Նէ տեսնո՞ւմ է արդե-
օք
Այո, նէ տեսնում է:
Ոչ, ես չեմ տեսնում:
Մենք ամէնքս շատ
լաւ տեսնում ենք:
Դուր կանչո՞ւմ էք
ինձ:
Այո, ես կանչում էի
ձեզ:
Ի՞նչ էք ցանկանում:
Տուէ՛ք ինձ, խնդրեմ:
Բերէ՛ք ինձ:

Кто эта старуха?

Та старуха моя бабушка.

Тотъ юноша мой братъ.

Вы знаете ту дѣвушку?

Да, она моя невеста.

Кто эта молодая женщина?

Она моя жена.

Вы знаете того молодого человека?

Да, онъ женихъ моей сестры.

Напишите мнѣ, пожалуйста, вашъ адресъ.

Гдѣ вы живете?

На какой улицѣ?

Когда я могу застать васъ дома?

Извините, я не хорошо понялъ.

Куда вы идете теперь?

Я иду домой.

Куда вы ѣдете?

Я ѣду въ гостиницу.

Я иду въ театръ.

Прощайте!

Կոս՝ է՛տա ստարու՛ւ- խա

Տա ստարու՛ւխ մա- եա՛ քա՛րուեկա

Տօտ ի՛ւնօցա մօյի՛ քրատ

Վըի գնա՞ետե տու ղէ՛վուեկու

Դա, ամա մաեա՛ մէ- վէ՛ստա

Կոս՝ է՛տա մալադա՛- եա ժե՛նեջիմա

Անա՛ մաեա՛ ժեմա՛ վըի գնա՞ետե տալօ՛

մալադօ՛վօ չեկա վէկա

Դա, օմ ժեմիխ մաեյի սեսորըի

Նապիեի՛տե մմէ, պա- ժա՛լույստա, վաե ա՛դրես

Գդէ՞ վըի ժիվե՛օտէ Նա կալօ՛յի՛ ո՛ւլիցէ

կազդա՛ եա մազո՛ւ գաստա՛տ՛ վաս դօ՛մա

իզվիմի՛տե, եա մե խարաեօ՛ պանեալ

կուդա՞ վըի իդեօ՛տե տեպե՛ր՛

եա իդո՛ւ դամօյի՛

Կուդա՞ վըի ե՛դետե

Եա ե՛դու վգաստի՛- միցու

եա իդո՛ւ վտեա՛տը

Պրաւեչա՛յտե

Ո՞վ է այն պատաւը:

Այն պատաւը տատն է

Այն պատանին եղբայ- րես է:

Դուք ճանաչո՞ւմ էք այն աղջկան:

Այո, նէ իմ նշանա- ծըս է:

Ո՞վ է այն դեռատի կինը:

Նէ իմ կինս է:

Դուք ճանաչո՞ւմ էք այն երիտասարդին:

Այո, նա քրոջս նշա- նածն է:

Գրեցէք ինձ համար, խնդրեմ, ձեր հասցէն:

Ո՞րտեղ էք ապրում:

Ո՞ր փողոցի վրայ:

Ե՞րբ կարող եմ ձեզ տանը դռնել:

Ներեցէք, լաւ չը հասկացայ:

Ո՞ւր էք դուք այժմ գնում (ոտքով):

Ես տուն եմ գնում (ոտքով):

Ես գնում եմ (կառ- քով) հիւրանոց:

Ես գնում եմ (ոտքով) Թատրոն:

Մնաք բարեաւ:

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ԲԱՅԵՐ

я вижу

я покупаю

я даю

ты говоришь

онъ сидитъ

она желаетъ

я боленъ

я больна

ты здоровъ

ты здорова

онъ здоровъ

она здорова

мы голодны

вы совете

они продаютъ

онѣ знаютъ

я ждалъ

ты узналъ

онъ доволенъ

вы узнали

она читала

мы получили

они писали

онѣ одѣвались

долженъ ли вамъ?

ты видѣлъ?

онъ сидитъ?

она спитъ?

видѣлъ ли ты?

сидитъ ли онъ

спитъ ли она?

ես վիժու

ես պակուպա՛լու

ես դաի՛ւ

Տըի գավարի՛ց՝

Օմ սիդի՛տ

Անա՛ ժելա՛ետ

ես բօ՛լեմ

ես բալ՛նա՛ (իդ.)

Տըի գդարօ՛վ

Տըի գդարօ՛վա (իդ.)

Օմ գդարօ՛վ

Անա՛ գդարօ՛վա (իդ.)

Մըի գալօ՛ղմըի

Վըի գավեօ՛տե

Անի՛ պրադաի՛ւտ

Անէ՛ գնա՛լուտ (իդ.)

ես ժդալ

Տըի ուզնա՛լ

Օմ դալօ՛լեմ

Վըի ուզնա՛լի

Անա՛ չիտա՛լա (իդ.)

Մըի պալուչի՛լի

Անի՛ պիսաի

Անէ՛ ադէվա՛լիս (իդ.)

Դօ՛լժեմ լի վամ

Տըի վի՞դէլ

Օմ սիդի՛տ

Անա՛ սալի՛տ (իդ.)

Վիդէ՛լ լի տըի

Սիդի՛տ լի օմ

Սպի՛տ լի անա՛ (իդ.)

ես տեսնում եմ:

ես գնում եմ (առնել):

ես տալիս եմ:

Դու խօսում ես:

Նա նստած է:

Նէ ցանկանում է:

ես հիւանդ եմ:

ես հիւանդ եմ:

Դու խոսող ես:

Դու խոսող ես:

Նա առողջ է:

Նէ առողջ է:

Մենք քաղցած ենք:

Դուք կանչում էք:

Նրանք ծախում են:

Նրանք դիտեն:

ես սպասում էի:

Դու ճանաչեցիր:

Նա դո՛ւ է (իմացար):

Դուք ճանաչեցիր:

Նէ կարդում էր:

Մենք ստացանք:

Նրանք գրում էին:

Նէրանք հաղնում էին

Պա՞րտ եմ արդեօք ձեզ

Դու տեսա՞ր:

Նա նստած է:

Նէ բնած է:

Տեսա՞ր արդեօք:

Նստած է արդեօք նա:

Բնած է արդեօք նէ:

Թուսերէնի մէջ միշտ դերադասելու է յոքնակի ձև գործածել երկրորդ անձի համար, դուք, ձեր՝ փոխանակ ասելու դու, քեզ. վերջին ձևը ներելի է միայն շատ մտերմական բարեկամութիւնների պարագային:

Բայերի բոլոր բացասական ձևերը կազմում են դրական ձևերից՝ և բացասական նախդիր ընդունելով. օր. ՕՆՔ ՍԼԱԿԱՆՔ ՕՆՔ ՍԼԱԿԱՆՔ (ԲԼԱԿԱՆ) ՆԱ լալիս էր, ՕՆՔ ՆԵ ՍԼԱԿԱՆՔ ՆԱ չէր լալիս. ԿԱՆՔ ՎԵՐԵՆԼԱ - դու տեսա՞ր. ԿԱՆՔ ՆԵ ՎԵՐԵՆԼԱ - դու չտեսա՞ր (իդ.):

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ՆԱԽԴԻՐՆԵՐ ԵՒ ՇԱՂԿԱՊԵՆԵՐ

И	ի	և
НО	նօ	բայց
НИЧТО	նիչտօ՝	ոչ ինչ
НИКО	նիկտօ՝	ոչ ոք
ЧТО-НИБУДЬ	չտօ.նիրո՝ւդ՝	որեւէ բան
КТО-НИБУДЬ	կտօ.նիրո՝ւդ՝	որեւէ մէկը
КТО-ТО	կտօ-տօ	մէկը, մի անձ
ЧТО-ЛИБО	չտօ.լի՝բօ	մի բան, ու է բան
КОЕ-ЧТО	կօ՝ե-չտօ	” ”
НѢЧТО	նէ՝չտօ	մի բան ” ”
НѢКТО	նէ՝կտօ	մին, մի անձ
НИСКОЛЬКО	նիրակօ՝լ՝կօ	ամենեւին
НѢСКОЛЬКО	նէ՝սկօլ՝կօ	մի քանի
НИКАКОЙ	նիրակօ՝յճ՝	ոչ մէկ, բնաւ
СКОЛЬКО	սկօ՝լ՝կօ	ինչքան
СТОЛЬКО	ստօ՝լ՝կօ	այդչափ
ДОВОЛЬНО МНОГО	դավօ՝լ՝նօ մնօ՝դօ	բաւական շատ
ДОВОЛЬНО МАЛО	դավօ՝լ՝նօ մա՝լօ՝	բաւական քիչ
СЛИШКОМЪ	սլի՝շկօմ՝	շատազանց
ДЛЯ	դլեա՝	համար
ХОТЯ	խատեա՝	թէև
ГДѢ	դդէ՝	որտեղ, ինչտեղ
НИГДѢ	նիրդդէ՝	ոչ մէկ տեղ
ГДѢ-ТО	դդէ-տօ	մի ինչ որ տեղ
ГДѢ-НИБУДЬ	դդէ.նիրո՝ւդ՝	որեւէ տեղ, մի տեղ
ОКОЛО	օ՝կօլօ	մօտ
ВОКРУГЪ	վակրո՝ւդ	շուրջ, մասին
ПРИБЛИЗИТЕЛЬНО	պրիրլիզի՝տել՝նօ	մօտաւորապէս
НАВѢРНО	նավէ՝րնօ	հաւանաբար
МЕЖДУ ТѢМЪ	մե՝ծդու տէմ՝	միմիջեւ
МЕЖДУ ПРОЧИМЪ	մե՝ծդու պրօ՝շիմ՝	ի միջի ալլոց
ОДНАКО	ադնա՝կօ	սակայն

всегда	վսեղդա՝	միշտ
никогда	նիկագդա՝	երբէք
какъ	կակ	ինչպէս
такъ	տակ	այդպէս, այնպէս
тотъ	տօտ	այն, նա (արական)
та	տա	այն, նէ (իգ.)
то	տօ	այն, նա (չեղոք)
потому	պատամո՝ւ	որովհետև
почему	պաչեմո՝ւ	ինչու, ինչ պատճառ
ПОТОМУ ЧТО	պատամո՝ւ չտօ	որովհետև (ուս)
такъ какъ	տակ կակ	որովհետև, վստեղի
вотъ	վօտ	ահա, ահաւասիկ
много	մնօդօ	շատ
мало	մալօ	քիչ
немного	նեմնօ՝դօ	ոչ շատ, սակաւ
на	նա	վրայ
изъ	իզ	ից, էն (բացռ. հոլ.)
болѣе	բօ՝լէե	աւելի շատ, մեծ
больше	բ՝օլճէ	աւելի շատ
менѣе	մե՝նէե	աւելի քիչ
меньше	մե՝նճէ	աւելի քիչ, փոքր
хорошо	խարաշօ՝	լաւ
сколько	սկօ՝լ՝կօ	ինչքան
столько	ստօ՝լ՝կօ	այնքան
какой	կակօ՝յճ՝	ինչպիսի
такой	տակօ՝յճ՝	այնպիսի
когда	կագդա՝	երբ
тогда	տագդա՝	այն ժամանակ
съ тѣхъ поръ	ստէխ պօր	այն ժամանակից
до тѣхъ поръ	դա տէխ պօր	մինչ այն ժամանակ
никого	նիրկավօ՝	ոչ ոք,
ничего	նիրչեվօ՝	ոչ ինչ

ПОГОДА պարզօ՛ղա - ԵՂԱՆԱԿ (օղի)

морозъ	մարօ՛ղ	սառնամանիք
холодъ	խօլօղ	ցուրտ
снѣгъ	սնէգ	ձիւն
ледъ	լեօ՛ղ	սառուց
туманъ	տոռմա՛ն	մառախոռղ
буря	բո՛ւրեա	փոթորիկ
ураганъ	ուրագա՛ն	մրրիկ
жара	ժարա՛	տաք, տոթ
теплота	տեպլատա՛	տաքութիւն
плохая погода	պլախստեա պարզօղա	վատ եղանակ
скверная „	սկվե՛րնաեա „	անպիտան
пасмурная „	պա՛սմութնաեա „	մշուշոտ
хорошая „	խարօ՛շաեա	լաւ
прекрасная „	պրեկրա՛նաեա	շատ գեղեցիկ
чудная „	չո՛ւղնաեա	հրաշալի
непостоянная „	նեպաստաեա՛նաեա	անհաստատ
ясная „	եա՛նաեա	պայծառ
дождливая „	դաժդլի՛վաեա	անձրևային
небо	նե՛րօ	երկինք
туча, тучи	տուչա, տուչի	ամպ, ամպեր
облака	աբլակա՛	ամպեր
звѣзда, звѣзды	զվէզդա, զվեօղդըի	աստղ, աստղեր
луна	լունա՛	լուսին
солнце	սօ՛լնցե	արև
свѣтло	սվէտլօ՛	լոյս, լուսաւոր է
темно	տեօ՛մնօ	մութ, խաւար է
свѣтъ	սվէտ	լոյս
темнота	տեմնատա՛	մթութիւն
мракъ	մրակ	խաւար
вѣтеръ	վէ՛տեր	քամի
гроза	գրազա՛	փոթորիկ
радуга	րա՛դուգա	ծիածան
молнія	մօ՛լնիա	կայծակ

Какова сегодня погода?	Կակալա՞ սեփօղնեա պարզօ՛ղա	Ինչպէ՞ս է այսօր եղաւ
Не особенно хорошая.	Նե սաօ՛րննօ խարօ՛ւաեա	նալը:
Очень холодная погода.	Օչեմ՛ խալօ՛ղնաեա պարզօղա	Շատ ցուրտ եղանակ է:
Ужасный морозъ.	Ուժա՛սնըիյի՛ մարօ՛ղ	Սոսկալի սառնամանիք է:
Морозить.	Մարօ՛ղիտ	Սառնամանիք է (շատ ցուրտ է անուժ):
Снѣгъ идетъ.	Սնէգ իղեօտ	Ձիւն է դալիս:
Снѣгъ таетъ.	Սնէգ տա՛ետ	Ձիւնը հալուում է:
Утромъ было пасмурно, а еперь ясно.	Ո՛ւտրօմ բըիօ պա՛սմութնօ, ա տեպեր՛ եա՛սնօ	Առաւօտը մշուշոտ էր, բայց այժմ պայծառ է
На улице՝ очень сыро.	Նա ո՛ւլիցէ օ՛չեմ՛ սըի՛րօ	Փողոցում շատ խոնավ է:
Идетъ дождь.	Իղեօտ դօժդ՛	Գալիս է անձրևը
Я озябъ.	Եա ագեա՛ր	Ես սառեցայ:
Я [ты, она] озябла.	Եա ագեա՛րլա (իղ.)	Ես սառեցայ (ար, աւ)
Очень жарко.	Օ՛չեմ՛ ժա՛րկօ	Շատ տաք է:
Дуетъ сѣверный вѣтеръ.	Դո՛ւետ սե՛վերնըիյի՛ վէ՛տեր	Փչում է հիւսիսային քամին:
Южный вѣтеръ.	Ի՛ւմերիյի՛ վէ՛տեր	Հարաւային քամին:
Восточный вѣтеръ.	Վաստօչնըիյի՛ վէ՛տեր	Արեւելան քամին:
Западный вѣтеръ.	Զա՛պադնըիյի՛ վէ՛տեր	Արեւմտեան քամին:
Юговосточный.	Իւզօվաստօ՛չնըիյի՛	Հարաւ արեւելան:
Сѣверозападный.	Սե՛վերօզա՛պադնըիյի՛	Հիւսիս արեւմտեան:
Мнѣ душно.	Մնէ դո՛ւեմօ	Ինձ խեղդում է (չունի չրս կը կտրի):
Вы потѣете?	Վըի պատե՞ետե	Դուք զրտնո՞ւմ էք:
Да, я потѣю.	Դա, եա պատե՛իւ	Այո, ես զրտնում եմ:
Видите, собирается гроза.	Վի՛դիտե, սաբիրա՛ետետա գրազա՛	Տեսնո՞ւմ էք, հաւաքուում է (կը պատրաստուի) փոթորիկը:
Громъ гремитъ.	Դրօմ գրեմի՛տ	Որոտում է:
Сверкаетъ молнія.	Սվերկա՛ետ մօ՛լնիա	Փայլատակում է կայծակը:
Гроза утихла.	Դրազա՛ ուտի՛խա	Փոթորիկը մեղմացաւ:

Смотрите, на горизон-
тѣ появилась радуга.

Красиво, неправда ли?

Уже ночь.

Какая чудная ночь!

Великолѣпно!

Поздно.

Да, почти полночь.

Пора спать.

Спокойной ночи!

Пріятнаго сна.

Սմարիտե, նա
գարիգո'նտէ
պահալի'լաւ'

բա'ղուգա

կրասի'վօ, նե

պրա'վդաւի

Ուժե'ն ցօջ'

Կակա'նա չո'ւղնաւա

ցօջ'

Վելիկալէ'նօ

Պօ'գղնօ

Դա, պաչտի' պօ'լնօջ'

Պարա' սպաւտ'

Սպաւտ' յնօյն' ցօ'ջի

Պրիւնա'տնալօ սնա

Նայեցէք, հորիզոնի
վրայ ծիածան երեւաւ

Գեղեցիկ է, այնպէս

չէ՞:

Արդէն գիշեր է:

Ի՞նչ հրաշալի գիշեր է

Հոյակապ է:

Ուշ է:

Այո, դրեթէ կէս գի-

շեր է:

Ժամանակ է քնանալու

Հանդիստ գիշեր (բա-

րի գիշեր):

Ինչպէս Հայերէնի մէջ՝ Ռուսերէնն ևս ունի բացական-
չական օ, ахъ ձայներ, նոյն իմաստով:

Увы! ուզրի - աւա'ղ.

Господи, դօ'սպօդի (կօ'սպօտի), О, Боже мой. օ, բօ'Յե
մօյ՛ - օ, Աստուած իմ, Եյլն շատ դործածական են խօսակ-
ցութեան մէջ:

ԴԵԼՈ տէ'լօ (դէ'լօ) - ՄԱՐԽԻՆ

ГОЛОВА

ВОЛОСЬ

ЛИЦО

ЛОБЬ

БРОВЬ

ГЛАЗЬ

РѢСНИЦЫ

РОТЪ

ГУБЫ

ЗУБЬ

ЯЗЫКЪ

УХО

ГОРЛО

ПЛЕЧИ

УСЫ

БОРОДА

ГРУДЬ

СОСОКЪ

ЖЕЛУДОКЪ

БЕДРО

РУКА

НОГА

ПАЛЕЦЪ

НОГТИ

КИСТЬ РУКИ

ГОЛЕНЬ

КОЛѢНИ

ЛЕГКІЯ

СЕРДЦЕ

КРОВЬ

НЕРВЪ

АРТЕРІЯ

գալաւա

վօ'լօս

լիցօ'

լօբ

բրօվ'

գլաղ

րէ'սնիցըի

րօտ

դո'ւբըի

զո'ւբ

եաղըի'կ

ս'ւխօ

դօ'րլօ

պլեչի

ուսըի'

բարաղա

դրուդ' (կրուտ)

սասօ'կ

ժեւ'ւդօկ

բեդրօ

րուկա'

նաղա'

պա'լեց

նօ'դաի

կիստ' րո'ւկի

դօ'լեհ'

կալէ'նի

լեօ'խէիեա

սե'րդցե

կրօվ'

ներվ'

արտե'րիա

գլուխ

մաղ

դէմք

ձակատ

յօնք

աչք

թերթերունք

բերան

չրթունքներ

ստամ

լեզու

ականջ

կոկորդ

ուսեր

բեխեր

մօրուք

կուրծք

ծիծ

ստամոքս

աղդր

ձեռք

ոտք

մաա

եղունգներ

ձեռքի ափ

սրունք

ծունկեր

թոքեր

սիրտ

արիւն

նեարդ, ջիղ

երակ

БОЛՅՆԻ ԲՈԼԻՆ՝ ԳՆ՝ - ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Я боленъ.
Я [ты, она] больна.
Вы больны?
Мнѣ нездоровится.
Попишите когонибудь
за докторомъ.

Будьте любезны, дайте
мнѣ адресъ хорошаго
доктора.
Какъ его имя?
Гдѣ онъ живетъ?
На какой улицѣ?
Когда могу застать его
дома?

Докторъ дома?
Доктора нѣтъ дома.
Когда онъ будетъ дома?

Да, онъ дома.
Войдите.
Пожалуйте.
Вы больны?
Да, я боленъ.
Что съ вами?
У меня сильно болитъ
голова.
Я простудился.
Я сильно кашляю.

У меня лихорадка.
Очень слабъ.
Очень слаба.
У меня ужасно болитъ
животъ.

Ես քօ'լին
Ես բալ'նա' (Իդ.)
Վրի բալ'նըի՞
Մնե՛ նեղաբո'վիտես
Պաշի'տե կալօ'
նիրն'ւդ՝ գա
դօ'կտորօւ
Բո'ւդ'տե լիւրե'գնրի,
դա'յտե մնե՛ ա'դրես
խաբօ'ւալօ դօ'կտորա
կա'կ ելօ' ի'մեա
Գդէ՞ օն ժիվեսո
Նա կալօ'յի՛ ո'ւլիցե
կազդա՞ (գալտա')
մագն'ւ գաստա'տ'
եկօ' դօմա
Դօ'կտոր դօ'մա
Դօ'կտորա նե՛տ դօմա
կազդա՞ օն քո'ւդես
դօ'մա
Դա, օն դօ'մա
Վալդի'տե
Պաժա'լույտե
Վրի բալ'նըի՞
Դա, ես քօ'լին
Ձառօ՞ ալա'մի
Ու մեմեա' սի'լ'նօ
բալի'տ գալալա'
Ես պրաստոդի'լես
Ես սի'լ'նօ կա'շիւալի

Ու մեմեա'
լիխարա'դկա
Օ'չեն' ալա
Օ'չեն' ալա'րա (Իդ.)
Ու մեմեա' ուժա'ւնօ
բալի'տ ժիվօ'տ

Ես հիւանդ եմ:
Ես հիւանդ եմ:
Դուք հիւանդ էք:
Առողջութիւնս վատ է
Ուղարկեցէք մէկը բը-
ժըշկի ետեկց:

Եղէք սիրալի (աղնիւ)
տուէք ինձ մի լաւ բը-
ժըշկի հասցէ:
Ի՞նչ է նրա անունը:
Ո՞ր է նա ապրում:
Ո՞ր փողոցի վրայ:
Ե՞րբ կարող եմ հան-
դիպել նրան տանը:

Բժիշկը տա՞նն է:
Բժիշկը տանը չէ:
Ե՞րբ նա կը լինի տա-
նը:
Այո, նա տանն է:
Ներս մտէք:
Հրամեցէք:
Դուք հիւանդ էք:
Այո, հիւանդ եմ:
Ի՞նչ ունիք:
Գլուխս սաստիկ ցա-
ւում է:
Ես պաղ եմ տառ՝:
Ես սաստիկ հազում
եմ:
Տենդ ունի՞մ:

Շատ թոյլ եմ:
Շատ թոյլ եմ:
Փորս սարսփելի ցա-
ւում է:

Я страдаю отъ раз-
стройства желудка.

У меня одышка.
Покажите мнѣ вашъ
языкъ.
Три дня почти ничего
не ѣлъ.
Дайте мнѣ попробо-
вать вашъ пульсъ.

Я раненъ.
Я вывихнулъ себѣ но-
гу.
У меня ревматизмъ.

Я отморозилъ уши.

У меня болятъ зубы.

Я чувствую себя хуже.

Сегодня мнѣ гораздо
лучше.
Вы думаете что этотъ
пластырь скоро зажи-
витъ мою рану?

Могу ли я ѣсть мясо?

Пить кофе?
Вотъ рецептъ, снесите
въ ближайшую аптеку.

Вотъ лекарство; при-
нимайте по столовой
ложкѣ три раза въ
день.
Каждые два часа.
По чайной ложкѣ.

Ես ստրադա'իւ առ
րազստրօ'խտալա
Ժելո'ւդկա
Ու մեմեա' ադրիւկա
Պակածի'տե մնե՛ վաշ
եազըի'կ
Տրի դնեա պաշտի'
նիչեվօ' նե ել
Դա'յտե մնե՛ պապրօ-
բօլատ' վաշ պուլ'ս

Ես րա'նեն
Ես վրի'վիլնուլ
սերէ' նօ'գու
Ու մեմեա'
րեվմատի'զմ
Ես առմարալի'լ
ո'ւշի

Ու մեմեա' բալես'տ
գո'ւբրի

Ես չո'ւվալուլուիւ
սերես' խո'ւմե
Սեվօ'դնեա մնե՛
գարա'զդօ լո'ւշե
Վրի դո'ւմանտե չոս
էտօտ պլաստրի'ր'
սկօ'րօ գաժիվի'տ
մաի'ւ րա'նու
Մագնօ՞ լի եա եստ'
մեա'սօ

Պիտ' կօ'ֆե
Վօտ րեցե'պտ,
սնեսի'տե
վրիժա'յուլի
ապտե'կու
Վօտ լեկա'րալօ,
պրիմիա'յտե պա
սալօ'վօյի՛ լօ'ժկե
տրի րա'գա վդեն'
կա'ժդրիե դվա չասա'
Պա չա'յնօյի՛ լօ'ժկե

Ահաւանիկ զեղր- ըն-
դունեցէք (զործածե-
ցէք) կերակուրի դա-
ւով օրը երեք անգամ:
Ամէն երկու ժամից:
Թէյի զգալով:

Ես տանջւում եմ ըս-
տամոքսի խանգարու-
մից:
Շնչահեղձ եմ լինում:
Ցուց տուէք ինձ ձեր
լեզուն:
Երեք օր է զրեթէ ոչ-
ինչ կերած չեմ:
Ցուէք ինձ (թոյլ տը-
ւէք) փորձելու ձեր ե-
րակը:

Ես վերաւորում եմ:
Ես ոտքս վնասեցի:

Յօղացաւ ունիմ:

Աղանջներս սասցրի:

Առամներս ցաւում են

Աւելի վատ եմ զգում:

Այսօր աւելի լաւ եմ:

Դուք կարծո՞ւմ էք որ
այս սպեղանին շու-
տով պիտի առողջա-
ցնէ՞ վէրբս:

Կարո՞ղ եմ միս ուտել
մեա'սօ
Սուրճ խմել:
Ահաւանիկ զեղադի-
րը, մօտակայ զեղա-
րանը տարէք:

Ահաւանիկ զեղր- ըն-
դունեցէք (զործածե-
ցէք) կերակուրի դա-
ւով օրը երեք անգամ:
Ամէն երկու ժամից:
Թէյի զգալով:

По десяти капель.
Передь обѣдомъ.
Передь ужиномъ.
Послѣ обѣда.
Пилуля.
Порошокъ.
Касторовое масло.

Պա դեսեսի' կա'պել'
Պերե'դ արե'դում
Պերե'դ ու'սմիում
Պո'սլէ արե'դա
Պիլի'ւլեա
Պարաշո'կ
Կաստո'րովօն մա'սլօ

Տասնական կաթիլ:
Ճաշից առաջ:
Ընթրիքից առաջ:
Ճաշից յետոյ:
Գեղաճատ:
Փոշի:
Կղրաձէթ, լուծողա-
կան:

Какъ вы себя чувству-
ете?
Я чувствую себя пло-
хо.
Что съ вами?

Կա'կ վրի սերեա'
Հո'ւվստվուեաե
Եա Հո'ւվստվուիւ
սերեա' պլ'եխօ
Ձոսօ պլամի

Ի՞նչպէս էք դուք ձեզ
զգում:
Ես զգում եմ ինձ վատ
Ի՞նչ է (պատահել)
ձեզ հետ:
Ես գլխացաւ ունիմ:

У меня головная боль.

Ու մենեա' գալալ-
նա'եա բօլ'

У меня сильный нас-
моркъ.

Ու մենեա' սի'լ'նըիյի'
նա'սմօրկ

Я долженъ быть ле-
жать въ постели.

Եա դօ'լժին բըիլ
լեժա'տ' վախստե'լի

Ես սաստիկ հարբուեա
ունիմ:
Ես ստիպուած եղայ
պառկելու անկողնի
մէջ:
Ես կորեցի ձեռքս:

Я сломалъ себѣ руку.

Եա սլամա'լ սերե'
րո'ւկու

Мой товарищъ сло-
малъ себѣ на прошлой
недѣлѣ ногу.

Մօյի' տավա'րիւշ
սլամա'լ սերե' նա
պրօ'շլօյի' նեդէ'լէ
նօ'գու

Իմ ընկերս կորեց
անցեալ շաբաթ իր
ստիճ:

Онъ вывихнулъ себѣ
руку.

Օն վրի'վիխնուլ սերե'
րո'ւկու

Նա վնասեց (ստիճը
յօդից դուրս ընկաւ)
իր ձեռքը:

Какъ чувствуетъ себя
ваша мать?

Կա'կ Հո'ւվստվուեա
սերեա' վա'ւա մատ'

Благодарю васъ, она
чувствуетъ себя пре-
красно, но моя сестра
нездорова.

Բլագադարի'ւ վա,
անա' Հո'ւվստվուեա
սերեա' պրեկրա'ւնօ,
նօ մաեա' սեստրա'
նեգդարօ'վա

Ի՞նչպէս է զգում իրեն
ձեր մայրը:
Շնորհակալ եմ ձեզ,
նէ զգում է իրեն շատ
լաւ, բայց իմ քոյրս
հիւանդ է:

Я очень жалѣю, что
она нездорова.
Мнѣ очень непріятно
это узнать.

Եա օ'չենի' ժալէ'իւ,
Հոս անա' նեգդարօ'վա
Մնէ օ'չենի' նեպրի-
եա'ւնօ է'սօ ուզնա'տ

Ես շատ ցաւում եմ,
որ նէ հիւանդ է:
Ինձ շատ անախորժ է
այդ լսել:

МѢСЯЦЫ дѣтской - ԱՄԻՍՆԵՐ

Январь
Февраль
Мартъ
Апрѣль
Май
Іюнь
Іюль
Августъ
Сентябрь
Октябрь
Ноябрь
Декабрь

Եանվա'ր'
Փէվրա'լ'
Մարտ
Ապրէ'լ'
Մայշ'
Իի'ւն' (ի-ի'ւն')
Իի'ւլ' (ի-ի'ւլ')
Ավգուստ
Սեպտեա'բր
Սկտեա'բր'
Նոեա'բր'
Դեկա'բր'

յունուար
փետրուար
մարտ
ապրիլ
մայիս
յունիս
յուլիս
օգոստոս
սեպտեմբեր
հոկտեմբեր
նոյեմբեր
դեկտեմբեր

ВРЕМЕНА ГОДА վրեմենա' դօդա - ՏԱՐՈՒԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ- ՆԵՐ (եղանակներ)

весна
лѣто
осень
зима

վեոնա'
լէ'տօ
օ'սեն'
զիմա'

գարուն
ամառ
աշուն
ձմեռ

ДНИ դնի - ՕՐԵՐ

понедѣльникъ
вторникъ
среда
четвергъ
пятница
суббота
воскресенье
недѣля

պանեդէ'լ'նիկ
վտօ'րնիկ
սրեդա'
չետվէ'րդ
պեա'անիցա
սուբբօ'տա
վասիլեան'նըն
նեդէ'լեա

երկուշաբթի
երեքշաբթի
չորեքշաբթի
հինգշաբթի
ուրբաթ
շաբաթ
կիրակի
շաբաթ (եօթօր)

Какой у насъ мѣсяцъ? Կալօօջի՛ ու նաւ
մէսեաց
Кажется, Сентябрь Կա՛մետեա,
սեմտեա՛րբ՛
Какой сегодня день? Կալօօջի՛ սեվօ՛ղնեա
դեմ՛
Вчера былъ вторникъ,
значить сегодня среда. Վշերա՛ւ բըիլ
վտօ՛րնիկ, գնա՛ջիտ
սեվօ՛ղնեա արեդա՛.
Завтра Пасха. Զա՛վտրա պա՛սխա
До Рождества осталось
шесть дней. Դա բաժդեստվա՛
սստա՛յու ճեստ՛
դեմեյի՛
Поздравляю васъ съ
Новымъ Годомъ. Պազդրավիեա՛իւ վաւ
սնօ՛վըիմ գօ՛ղօւմ
Съ праздникомъ. Սպրա՛գդնիկօւմ
Вы останетесь у насъ
на время Масленицы? Վըի սստա՞նետես՛ ու
նաւ նա վրե՛մեա
մա՛սլեանիցըի
Думаю. Դո՛ւմաիւ
Какой сегодня празд- Կալօօջի սեվօ՛ղնեա
никъ? պրա՛գդնիկ
Сегодня великій Սեվօ՛ղնեա վելի՛կիյի՛
праздникъ, день пам- պրա՛գդնիկ, դեմ՛
яти святыхъ воеводъ պա՛մեստի
Вардананцъ, погиб- սվեստըի՛ս վաեվօ՛ղ
шихъ въ великой վարդանանց,
войнѣ за вѣру. պագիբըի՛ս
վվելի՛կօյի՛ վայնե՛
գա վե՛րու
Послѣзавтра день
святого Григорія, Պօսլէգա՛վտրա դեմ՛
уվեստօ՛վօ Գրիգօ՛ւ
Просвѣтителя Арме- բիեա, պրասվետի՛ւ
нiи, память его стра- տելեա Արմենիի,
даний и вверженiя պա՛մեստ՛ եվօ՛
въ ровъ. ստրադա՛նիյի՛ ի
վվերժե՛նիեա վվրօվ
Церковный праздник՝ Յերիօվըրիյի՛
պրա՛գդնիկ
Царскiй день. Յա՛րսկիյի՛ դեմ՛

Ո՞ր ամիսն է: Կարճեմ սեպտեմբեր է
Ի՞նչ օր է այսօր: Երէկ երեքշաբթի էր,
կը նշանակէ այսօր
չորեքշաբթի է:
Վաղը Զատիկ է:
Մինչև ծնունդ վեց օր
մնաց:
Շնորհաւորում եմ
ձեզ նոր տարին:
(Շնորհաւորում եմ)
տօն օրը:
Դուք պիտի մնա՞ք մեզ
մօտ բարեկեհականի
համար:
Կարճեմ թէ:
Այսօր ի՞նչ տօն է:
Այսօր մեծ տօն է, յի-
շատակի օրն է Վար-
դանանց սուրբ զօրա-
վարների, օրոնք բն-
կան մեծ պատերազ-
մում՝ հաւատի հա-
մար:
Վաղը չէ միւս օրը
սուրբ Գրիգորի օրն է,
Հայաստանի Լուսա-
ւորչին, յիշատակը
նրա տանջանքների և
Խոր Վերապը նեւտելու
եկեղեցական տօն:
Յարական (կայսերա-
կան) տօն օր:

старшій
младшій
старшая
младшая
полный
худой
красивый
некрасивый
умный
глупый
веселый
скучный
грустный
большой
маленький
крѣпкій
слабый
сильный
безсильный
печальный
радостный
прилежный
лѣнивый
хитрый
подозрительный
здоровый
больной
образованный
воспитанный
красавецъ
красавица
чудакъ
чудачка

ստա՛րչիյն՛
մլա՛ղչիյն՛
ստա՛րչաեա
մլա՛ղչաեա
պօ՛լնըիյն՛
խոււղօ՛յն՛
կրասի՛վըիյն՛
նեկրասի՛վըիյն՛
ո՛ւմնըիյն՛
գլու՛ւպըիյն՛
վեսեօ՛լըիյն՛
սկո՛ւչնըիյն՛
գրո՛ւստնըիյն՛
բալ՛չօյն՛
մա՛լենիկիյն՛
կրե՛պկիյն՛
սլա՛րըիյն՛
սի՛լնըիյն՛
բեզսի՛լնըիյն՛
պեչա՛լնըիյն՛
բա՛ղօտնըիյն՛
պրիլե՛ծնըիյն՛
լէնի՛վըիյն՛
խի՛տըիյն՛
պաղաղօրիտե՛լնըիյն՛
զդարօ՛վըիյն՛
բալ՛չօյն՛
արբազօ՛վաննըիյն՛
վասպի՛տաննըիյն՛
կրասա՛վեց
կրասա՛վեցա
չուղա՛կ (չուտաղ)
չուղա՛չկա
աւաղ (արական)
կրտսեր ՚՚
աւաղ (իգական)
կրտսեր ՚՚
լեցուն, գէր
նիհար
գեղեցիկ
տգեղ
խելացի
յիմար
ուրախ
ախուր
վշտոտ
մեծ
փոքր
պինդ, զօրեղ
Թոյլ, տկար
զօրաւոր
անզօր
տխուր
զոււարթ
ջանասէր
ծոյլ
խորամանկ
կասկածելի
առողջ
հիւանդ
կրթուած
դաստիարակուած
գեղադէմ (տղայ)
գեղեցկուհի
խենթ, խենթուկ
խենթուկ աղջիկ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պատերազմից առաջ Ռուսաստանի բնակչությունը 182 միլիոն էր. այդ թիվը, անտարակոյս, կայուն չօղիտի հաշուել, մինչև պատերազմի վախճանը: Բուն ուսումական 50 նահանգների մէջ բնակչութեան թիւն է 126 միլիոն, Կովկաս՝ 12,675,000, Սիբիր՝ 9,100,000, Կենդրոնական Ասիայի շրջանում — Թուրքեստան՝ 11,200,000, Ֆինլանդիա՝ 3,450,000:

Երկրի հսկայ տարածութեան համեմատութեամբ՝ Ռուսաստանը խիտ բնակչութիւն չունի. մինչդեռ Բէլլիքայի մէջ իւրաքանչիւր քառակուսի մղոնի վրայ 268, Հոլլանդիայում՝ 175, Անգլիայում՝ 155, Իտալիայում՝ 130, Գերմանիայում՝ 125, Ֆրանսիայում 81 բնակիչ է սպրում, Ռուսաստանի մէջ ամէն քառակուսի մղոնի վրայ ընդամենը միայն 8 բնակիչ կայ:

Բնակչութեան ամէն 1000 անձից 771 գիւղացի են, 106՝ քաղաքների մէջ ապրող, 23՝ կաղակներ, 15՝ աղքատականներ, 5՝ կղերական. ուրիշ խօսքով՝ ամէն 200 անձի վրայ մէկ կը դերական:

Ըստ դաւանութեան՝ իւրաքանչիւր 100 բնակչից 70ը ուղղափառ են, 11ը մահմետական, 9ը կաթօլիկ, 5ը բողոքական, 4ը հրեայ, 1ը հայ: Հեթանոս-կուսականների թիւն է մօտ 800,000:

Գրել-կարդալ գիտցողները կազմում են հարիւրից 21 միայն. իւրաքանչիւր բնակչի կրթութիւնը (եթէ հաշուենք որ ամէնքը կրթուած լինէին) արժէ 44 կոպէկ կամ 21 սէնթ, մինչդեռ Մ. Նահանգների մէջ \$8.00:

Կրթական ծախսերից 35%ը փճարւում է պետական դանձարանից, քաղաքները ծախսում են 30%, գիւղական համայնքները 23%, նուէրներ և այլ եկամուտներ՝ 12%:

Երկու սեռի դպրոցները յաճախողների թիւն է 7,150,066, մինչդեռ Մ. Նահանգների մէջ 23,000,000:

Ռուսաստանի մէջ իւրաքանչիւր դպրոցականի վրայ ծախսւում է տարեկան 12 ռուբլի — մօտ \$6.00, մինչդեռ Մ. Նահանգների մէջ \$35.00:

ԴԻՄՈՒՄԻ ՎԱՅՆԵԼՈՒՉ ՁԵԻՆԸ

Ընթացիկ խօսակցութեան մէջ միայն մտերմական յարաբերութիւնների պարագային թոյլատրելի է երկրորդ անձի հետ ты դու եղակի դերանունով խօսել, ինչպէս արդէն մասնանշուած է 80րդ էջին մէջ. վայելչութիւնը պահանջում է вы. դուք յօքնակի ձեւը նախընտրել, իսկ շատ դէպքերում նաև հայերէն «պարոն, տիկին, օրիորդ» բառերին համապատասխան հետեւեալ ձևեր. —

Милостивый Государь մի՛ լատիվելիս՝ դասուգա՛ւր՝ - ողորմած տէր. համապատասխան հայերէն «յարգելի պարոն» արտայայտութեան: Государь միաժամանակ «թագաւոր» իմաստ ունի:

Милостивая Государыня մի՛ լատիվեա դասուգա՛ւրրինեա - ողորմած տիրուհի (յարգելի տիկին, յարգելի օրիորդ):

Сударыня սուգա՛ւրրինեա - տիկին, օրիորդ:

Господинъ դասպագի՛ն (կասպատին) - պարոն:

Госпожа դասպաժա՛ - տիրուհի, տիկին:

Барыня բա՛ւրրինեա - " "

Барышня բա՛ւրրինեա - օրիորդ:

Дама դամա՛ - տիկին:

Սովորական խօսակցութեան մէջ երբեմն քաղաքավա. ական ձևերը ընդունուած լինելով՝ милостивый государь, господинъ, милостивая государыня, сударыня երկրորդ դէմքի համար միայն գործածելի են, և շատ քիչ անգամ նաև барышня: Բացակայ անձի մասին խօսած ժամանակ (երրորդ դէմք) պէտք է գործածել господинъ, госпожа, барышня և дама. Барыня և барынь տիրուհի, տէր՝ գործածելի է ստորագրու անձի կողմից՝ մեծաւորի, գործատիրոջ նկատմամբ:

Նամակադրութեան մէջ ընդունուած է գործածել կնոջ կամ աղջկայ նկատմամբ Милостивая Государыня, իսկ այր մարդու նկատմամբ Милостивый Государь, ինչպէս նաև մի քանի սերիչ ձևեր, որոնք յիշուած են յատուկ օրինակներով:

ԸՆԹԱՑԻԿ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Я їду вь деревню. Եւ ե'դու վդերե'վնիւ
 Я иду вь городъ. Եւ իդո'ւ վգո'րոդ
 Ты идешь вь церковь. Տըի իդե'ս վցե'րկով'
 Куда она идетъ теперь? Կուդա' անա' իդե'ստ
 Она идетъ вь школу. Անա' իդե'ստ վեկո'լու
 Онѣ идутъ сегодня вь театръ. Անե' իդո'ւտ սեվո'դնեա վտեա'տը
 Куда вы идете? Կուդա' վըի իդե'ստ
 Я иду домой. Եւ իդո'ւ դամո'յի'
 Къ кому вы идете? Կկամո'ւ վըի իդե'ստ
 Я иду къ моей сестрѣ. Եւ իդո'ւ կմաե'յի' սեսորե'
 Вы видѣли вашу сестру? Վըի վի'դելի վա'սու սեսորո'ւ
 Да, я видѣлъ мою сестру. Դա, եւ վի'դել մաի'ւ սեսորո'ւ
 Я видѣлъ мою сестру и вашу жену. Եւ վի'դել մաի'ւ սեսորո'ւ ի վաեո'ւ ժեմո'ւ
 Что онѣ дѣлали? Չոո անե' դե'լալի
 Куда онѣ шли? Կուդա' անե' շի
 Онѣ шли на представление. Անե' շի եւ պրեդստվի'նիե
 Куда онѣ идетъ? Կուդա' օն իդե'ստ
 Навѣрно домой. Եւ վե'րնօ, դամո'յի'
 Вы вернетесь назадъ? Վըի վերնե'տես' նազա'դ
 Да, я вернусь съ братомъ. Դա, եւ վերնո'ւտ սրրա'տօմ
 Я думаю, что вернусь завтра утромъ. Եւ դո'ւմաիւ, չոո վերնո'ւտ գա'վտըա ո'ւտրօմ

Եւ դնում եմ (կառ-
 քով կամ ձիով) դիւզ:
 Եւ քաղաք եմ դնում
 (ստրով):
 Դուն եկեղեցի եւ դը-
 նում:
 Ո'ւր է նէ դնում այժմ
 նէ դնում է ուսում-
 նարան:
 Նէրանք դնում են այս
 օր Թատրոն:
 Ո'ւր էք դուք դնում:
 Եւ տուն եմ դնում:
 Ո'ւմ ծօտ էք դնում:
 Եւ դնում եմ քրօջս
 ծօտ:
 Դուք տեսա՞ք ձեր քը-
 րօջը:
 Դա, եւ տեսայ իմ
 քրօջը:
 Եւ տեսայ իմ քրօջը և
 ձեր կնոջը (իմ քոյրը
 և ձեր կինը):
 Ի՞նչ էին նէրանք ա-
 նում:
 Ո'ւր էին նէրանք դը-
 նում:
 Նէրանք դնում էին
 ներկայացմանը:
 Ո'ւր է նա դնում:
 Հաւանարար տունը:
 Դուք զանաալո'ւ էք
 ետ:
 Այո, եւ եղբորս հետ
 կը դառնամ:
 Եւ կարծում եմ, որ
 կը դառնամ վաղը ա-
 րաւոտ:

Вы желаете говорить со мною?
 Да, я хотѣлъ бы погово-
 рить съ вами.
 Вы имѣете дѣло съ
 моимъ братомъ?
 Да, милостивая госу-
 дарыня, у меня дѣло
 съ вашимъ братомъ.

Вы хотите видѣть
 моего мужа?

Да, сударыня, я хочу
 видѣть вашего мужа
 и васъ.
 Вы знаете ту красивую
 барышню?

Да, милостивая госу-
 дарыня, я знаю ту кра-
 савицу, она ваша
 двоюродная сестра.

Вы хотите познако-
 миться съ моимъ от-
 цомъ?

Я буду очень радъ, ес-
 ли вы познакомите
 меня съ вашимъ
 отцомъ.

Можете ли сказать
 мнѣ, кто тотъ госпо-
 динъ?

Да, милостивый госу-
 дарь, онъ пріятель
 моего брата.

Վըի ժեյա'ետե
 գալարի'տ' սա մնօ'իւ
 Դա, եւ խտեղ-բըի
 պագալարիտ' սկամի
 Վըի իմե'ետե դե'լօ
 սմաի'մ քրա'տօմ
 Դա, մի'լօստիվաեա
 գասուդա'րըինեա, ու
 մեմեա' դե'լօ սկա'եիմ
 քրա'տօմ
 Վըի խտի'տե
 վի'դե'տ' մաեվօ'
 մո'ւժա

Դա, սուդ ա'րըինեա,
 եւ խաչո'ւ վի'դե'տ'
 վաեելօ մո'ւժա ի վաս
 Վըի գնա'ետե տու
 կրասի'վուիւ
 Դա', մի'լօստիվաեա
 գասուդա'րըինեա,
 եւ գնա'իւ տու
 կրասա'վիցու. անա'
 վա'սա դվաիւրօ'դնեա
 սեսորա'

Վըի խտի'տե
 պագնալօ'միտ'սեա
 սմաի'մ աոցօ'մ
 Եւ քո'ւդու օ'չեմ'
 րադ, ե'սի վըի
 պագնալօ'միտե
 մեմեա' սկա'եիմ
 աոցօ'մ

Մօ'ժետե ի սկազա'տ'
 մնե', կոո' տօտ
 գասպադի'ն
 Դա, մի'լօստիվըիյի'
 գասուդա'ր', օն
 պրիեա'տեի' մաեվօ'
 քրա'տա

Դուք ցանկանում էք
 խօսել ինձ հետ:
 Այո, եւ պիտի ուղէի
 խօսել ձեզ հետ:
 Դուք ունի՞ք (մի)
 դործ իմ եղբոր հետ:
 Այո, ողորմած (յար-
 գաւելի) տիկին, ինձ
 ծօտ կայ (ունիմ) մի
 դործ ձեր եղբոր հետ:
 Դուք ցանկանո՞ւմ էք
 տեսնել իմ ամուսնուն
 (էրկին):

Այո, տիկին, եւ ցան-
 կանում եմ տեսնել
 վաեելօ մո'ւժա և ձեզ
 Դուք ճանաչո՞ւմ էք
 այն դեղանի օրիորդին
 Բա'րըիւնիւ
 Դա', մի'լօստիվաեա
 գասուդա'րըինեա,
 եւ գնա'իւ տու
 կրասա'վիցու. անա'
 վա'սա դվաիւրօ'դնեա
 սեսորա'

Այո, յարգելի տիկին,
 եւ ճանաչում եմ այն
 գեղեցկուհուն. նէ ձեր
 հօրեղբոր (կամ հօրա-
 քրօջ, մօրաքրօջ) աղ-
 ջիկն է:

Դուք ցանկանո՞ւմ էք
 ծանօթանալ իմ հօր
 հետ:
 Եւ շատ ուրախ կը լի-
 նեմ, եթէ դուք ծանօ-
 ցընէք ինձ ձեր հօր
 հետ:
 Կարո՞ղ էք ինձ ասել,
 ո՞վ է այն պարոնը:
 Այո, յարգելի պարոն,
 նա բարեկամ է իմ եղ-
 բորս (եղբորս բարե-
 կամ է):

Вы знаете кто этотъ веселый красавецъ?

Да, сударыня, онъ мой товарищъ.

Вы видѣли того больного старика?

Нѣтъ, милостивая государыня, я не видѣлъ больного старика, я видѣлъ здоровую старуху.

Вы любите того не-красиваго господина?

Нѣтъ, сударыня, я не люблю того некрасиваго господина.

Кого вы любите?

Я, милостивая государыня, люблю эту молодую дѣвушку.

Я, сударыня, никого не люблю.

Я люблю только свою мать и сестру.

Вы видѣли моего старшаго брата?

Да, милостивый государь, я видѣлъ вашего старшаго брата и младшую сестру.

Վրի գնահատե կոտ է՝տոտ վեսեօ՝լըիյի՝ կրասա՝վեց

Դա, սուղա՛րըինեա, օմ մօյի՝ տավա՛րիւն Վրի վի՞դէլի տավօ՛րալ՝նօ՛վօ ստարիկա՛նէտ, մի՛լօստիվաեա գասուղա՛րըինեա, եա նե վի՞դէլ րալ՝նօ՛վօ ստարիկա՛ն, եա վի՞դէլ զղարօ՛վուիւ ստարն՝վսու

Վրի լի՞ւրիտե տավօ՛նեկրասի՛վավօ գասաղի՛նա

Նէտ, սուղա՛րըինեա, եա նե լիւրի՛ւ տավօ՛նեկրասի՛վավօ գասաղի՛նա

Կավօ՞ վրի լի՞ւրիտե

Եա, մի՛լօստիվաեա գասուղա՛րըինեա, լիւրի՛ւ է՛տու մալադն՝ւիւ դէ՛վուելու

Եա, սուղա՛րըինեա, նիկավօ՛նե լիւրի՛ւ եա լիւրի՛ւ տօ՛լ՝իօ սվաի՛ւ մատ՝ ի սեսարն՝ւ

Վրի վի՞դէլի մաեվօ՛ստա՛րաւօ րրա՛տա Դա՛, մի՛լօստիվըիյի՛ գասուղա՛ր՝, եա վի՞դէլ վա՛ւելօ ստա՛րաւօ րրա՛տա ի միա՛դուիւ սեսարն՝ւ

Դուք գիտէ՞ք ով է այն գուարթ գեղեցիկ մարդը:

Այո, տիկին, նա իմ բնկերս է:

Դուք տեսա՞ք այն հիւանդ ծերունուն:

Ոչ, յարգելի տիկին, ես չտեսայ հիւանդ ծերունին, ես տեսայ առողջ պատար:

Դուք սիրո՞ւմ էք այն աղեղ պարոնին:

Ո՛չ, տիկին, ես չեմ սիրում այն աղեղ պարոնին:

Ո՞ւմն էք (զո՞վ) սիրում:

Ես, յարգելի տիկին, սիրում եմ այս դեռատի աղջկան:

Ես, տիկին, ոչ ոքին չեմ սիրում: Ես սիրում եմ միայն իմ մօրս և քրոջս:

Դուք տեսա՞ք իմ աւագ եղբորս:

Այո, տիկին, ես տեսայ, ձեր աւագ (մեծ) եղբորը և կրտսեր քրոջը:

Вы познакомились съ моимъ умнымъ землякомъ?

Нѣтъ, сударыня, я познакомился съ моимъ глупымъ землякомъ.

Вы познакомились съ господиномъ Н?

Да, я познакомился съ нимъ.

Неправда ли, что онъ очень образованный молодой человекъ?

Напротивъ, я увѣренъ, что онъ настоящій невѣжа.

Вы гуляли съ нимъ?

Да, я гулялъ съ нимъ.

Вы замѣтили, что у него прекрасное, овальное лицо, голубые глаза и правильный носъ?

Да, я замѣтилъ, что у него безобразное плоское лицо, безцвѣтные глаза и громадный, красный носъ.

Что сказать зубной врачъ, когда ссмотрѣлъ зубы знакомой дамы?

Վրի պագնակօ՞միլիս՝ սմաիմ ո՛ւմնըիմ գեմ՛եակօ՛ւմ

Նէտ, սուղա՛րըինեա, եա պագնակօ՛միլսեա սմաի՛մ գլո՛ւպըիմ գեմ՛եակօ՛ւմ

Վրի պագնակօ՞միլիս սգասաղի՛նօմ էն (Ե Դա, եա պագնակօ՛միլսեա սնիմ

Նեպրա՞վդա՛լի, չտօ օմ օ՛չեմ արրազօ՛վանըիյի՛ մալադօյի՛ չեկվէ՛կ

Նապրօ՛տիվ, եա ուվէ՛րեմ, չտօ օմ նաստաեա՛ւչիյի՛ նեվէ՛թա

Վրի գուլեա՞լի սնիմ

Դա՛, եա գուլեա՛լ սնիմ

Վրի գամէ՞տիլի, չտօ ու նեվօ՛ պրեկրա՛սնօե ալա՛լ՝նօե լիցօ՛, գալուրըի՛ե գլազա՛լի պրա՛վիլ՝ նըիյի՛ նօս

Դա, եա գամէ՛տիլ, չտօ ու նեվօ՛ րեգա՛րրա՛գնօե, պլօ՛սիօե լիցօ՛, րեզզվէ՛տնըիե գլազա ի գրամա՛դնըիյի՛, կրա՛սնըիյի՛ նօս

Չտօ՞ սկազա՛լ գուրնօ՛յի՛ վրաչ, կազդա՛ ամատարէ՛լ գուրըի գնակօ՛մօյի՛ դա՛մըի

Դուք ծանօթացա՞ք իմ խեղացի հայրենակցի հետ:

Ոչ, տիկին, ես ծանօթացայ իմ յիմար հայրենակցի հետ:

Դուք ծանօթացա՞ք պարոն Ն.ի հետ:

Այո, ես ծանօթացայ նրա հետ:

Ճիշդ է՞ որ նա չատկըթուած երիտասարդ է (երիտասարդ մարդ չեկվէ՛կ)

Ընդհակառակն, ես համոզուած եմ, որ նա խսկապէս աղէտ է: (Համբալի մէկն է.):

Դուք զրօսնո՞ւմ է՞ք նրա հետ:

Այո, ես զրօսնում էի նրա հետ:

Դուք նկատեցի՞ք, որ նա դեղեցիկ, ձուածե դէմք ունի, կապոյտ աչքեր և կանոնաւոր քիթ:

Այո, ես նկատեցի որ նա անճոռնի, տափալ դէմք ունի, անդոյն աչքեր և ահաղին կարմիր քիթ:

Ի՞նչ ասաց ատամնաւորսժը, երբ քննեց ծանօթ տիկնոջ ատամնէրը:

Онъ сказать, сударыня, я вижу такія страшныя развалины!

Кого замѣтилъ нашъ сосѣдь?

Вашъ сосѣдь никого не замѣтилъ, но наша сосѣдка замѣтила меня и мою подругу.

Я замѣтила, что вы долго любовались той дѣвушкой.

Да, вы не ошибаетесь, я дѣйствительно долго любовался ею.

Неужели она вамъ такъ нравится?

Да, сударыня, она мнѣ очень нравится, такъ какъ она рѣдкая красавица.

Вы говорите это безъ шутокъ?

Да, сударыня, у нея такіе чудные, мечтательные глаза!

Неужели она такъ затолдовала васъ?

Да, сударыня, она дѣйствительно очаровала меня; я чувствую въ

Оն սկսեալ, սուղա՛րքիմեա, ես վի՛ժու տակի՛եա ստրա՛նքիմեա րազվա՛լիմըի

Կալօ՞ գամե՛տիլ նա սասե՛ղ

Վա՛ս սասե՛ղ նիկալօ՛ նե գամե՛տիլ, նո նա՛սա՛ սասե՛ղ կա գա՛մե՛տիլ մեմեա՛ ի մաի՛ւ պաղրո՛ւզու

եա գամե՛տիլ, չոս վըի դօ՛լգօ իւրա՛վա՛ իս՛ տօյի՛ դե՛վուճօյի՛

Դա, վըի նե աճիւրա՛նտեա՛, ես դէիստվի՛տել՛նօ դօ՛լգօ իւրա՛վա՛ լսեա ե՛րի

Նեո՛ւժելի անա՛ վա՛ տակ նրա՛ վիտսեա

Դա, սուղա՛րքիմեա, անա՛ մեկ օ՛չեմ նրա՛ վիտսեա, տակ՝ կակ անա՛ րե՛դկաեա կրասա՛վիցա

Օտ, չ գտ. վմտիմե վմի րեզ շո՛ւտօկ

Դա, սուղա՛րքիմեա, ու նեեա՛ տակիե չո՛ւղնրիե, մեչտա՛ տել՛նրիե գլագա՛

Նեո՛ւժելի անա՛ տակ գակալդա՛վա՛ վաս

Դա, սուղա՛րքիմեա, անա՛ դէիստվի՛տել՛նօ աշարա՛վա՛ մեմեա՛. ես չո՛ւվտուիւ վեեա՛

Նա ասաց, Տիկին, ես տեսնում եմ այնպիսի սարսափելի աւերակներ :

Ո՞ւմ նկատեց մեր հա՛րեանը :

Ձեր հարեանը ոչ ոքին նկատեց, բայց մեր հարեանուհին նկատեց ինձ և իմ ընկերուհուն :

Ես նկատեցի (իդ.), որ դուք երկար հիւ՛նում էիք այն աղջկայ վրայ :

Այո, դուք է՛ք սխալ՝ ւում, ես իրապէս երկար հիւնում էի նկատուով :

Մի՞թէ նէ ձեզ այդ՝ չափ հաճելի է (այդ՝ չափ կը հաճելի՞ք) : Այո, տիկին, նէ ինձ շատ հաճելի է, որովհետեւ նէ հազուադրուս դեղեցկուհի է :

Դուք ասում էք այդ ասանց կատակի :

Այո, տիկին, նէ այնպիսի հրաշագեղ, երազուն աչքեր ունի :

Մի՞թէ նէ այդչափ հմայել է ձեզ :

Այո, տիկին, նէ իրապէս դիւրեւ է ինձ. ես զգում եմ նէրա աչքերի մէջ բոլոր աղնուն :

ность и теплоту ей чувствъ.

Правда ли, что вы обручены?

Да, правда; та дѣвушка, о которой вы говорили, моя невѣста.

Можете ли сказать мнѣ откуда она?

Она рождена въ Арменіи, но воспитана на Кавказѣ.

Имѣетъ ли она родныхъ?

Нѣтъ, она круглая сирота.

Неужели это могло случиться?

Это меня поражаетъ.

Это невозможно.

Не можетъ быть.

Вы сообщаете жестокую новость.

Это въ высшей степени неприятно.

Ахъ, какое ужасное несчастье!

Я искренно этому радуюсь, какъ вашъ другъ.

Это доставило мнѣ большую радость.

Это меня удивляетъ.

գլագա՛լս վսիւ չե՛ստնօստ՛ ի տեպլատո՛ւ (դերլադու) եեա՛ չուվասով

Պրա՞վդա-լի չոս վըի արրուչեմըի՛ Դա, պրա՛վդա. տա դէ՛վուճկա, ա կատօ՛րօյի՛ վըի գավարի՛լի, մաեա նեվէ՛ստա

Մօ՞ժեես-լի սկագա՛տ մնէ ատկո՛ւդա անա՛ Անա՛ րաժդեմա՛ վԱրմենիի, նո վասպի՛տանա նա կավկա՛զէ

Իմէ՛տ-լի անա՛ րադնրի՛լս Նէտ, անա՛ կրո՛ւզլաեա սիրատա՛

Նեո՛ւժե՛լի է՛տօ մագլօ՛ պուչի՛տսեա է՛տօ մեմեա՛ պարաժա՛նտ

Է՛տօ նեվագմօ՛ժնօ Նե մօժես քըիտ՛ վըի սաարչա՛նտե ժեստօ՛կուիւ նօվօստ՛

Է՛տօ վըի՛սեւյի՛ ստե՛պեմի նեպրիեատնօ Այս, կակօ՛ն ուժա՛մնօն նեսչաստիե

Ես ի՛սկրեմնօ է՛տօմու րադուիւ,՛ կակ վա՛ս դրուգ

Է՛տօ դաստա՛վիլօ մնէ րալ՛շուիւ րադօստ՛ Էտօ մեմեա՛ ուղիվիեանտ

Թիւնն ու ջերմութիւնը իր զգացմունքնե՛րի :

ձե՞ղք է որ դուք նրա նստած էք :

Այո, ճիշդ է. այն աղջիկը, որի մասին դուք խօսում էիք՝ իմ նշանածու է :

Կարո՞ղ էք ինձ ասել, նէ ի՞նչ տեղացի է :

Նէ ծնւած է Հայաստանում, բայց կըրթնում է Կովկասում :

Ունի՞ արդեօք ծնողներ :

Ոչ, նէ բոլորովին որր է :

Մի՞թէ այդ կարող էր պատահել :

Այդ ինձ աղչեցնում է

Այդ անկարելի է :

Դուք հաղորդում էք ցաւալի նորութիւն :

Այդ վերին աստիճան անխորժ է :

Ախ, ի՞նչ սարսափելի դժբախտութիւն :

Ես անկեղծօրէն ուրախ եմ այդ բանին համար, ինչպէս ձեր րարեկամ :

Այդ պատճառեց ինձ մեծ ուրախութիւն :

Այդ ինձ զարմացնում է :

ПОКУПКИ *սրահո՛ււպկի ԳՆՈՒՄՆԵՐ*

платье	<i>պլա՛տըե</i>	<i>Հազուստ</i>
пальто	<i>պալ՛տո՛</i>	<i>վերարկու</i>
сюртукъ	<i>սիւրտուկ</i>	<i>բաճկոն</i>
жилетъ	<i>ժիլե՛տ</i>	<i>ելակ</i>
брюки	<i>բրի՛ւկի</i>	<i>տարաւ (բէնս)</i>
шуба	<i>շո՛ւբա</i>	<i>մուշտակ</i>
шляпа	<i>շլեա՛պա</i>	<i>գլխարկ</i>
сапоги	<i>սապագի՛</i>	<i>կօշիկներ</i>
рубашка	<i>րուբա՛շկա</i>	<i>շապիկ</i>
носки	<i>նասկի՛</i>	<i>գուլ պաններ</i>
поясъ	<i>պօ՛ւետ</i>	<i>գօտիկ</i>
воротникъ	<i>վարատնի՛կ</i>	<i>օճիք</i>
платокъ	<i>պլատո՛կ</i>	<i>թաշկիւնակ</i>
кальсоны	<i>կալ՛սո՛ներ</i>	<i>վարտիկ</i>
пantalоны женскіе	<i>պանտալօ՛ներ ժե- նսկիեա</i>	<i>կնոջ վարտիկ</i>
чулки	<i>չուլկի՛</i>	<i>կնոջ գուլպան</i>
юбка	<i>յի՛ւբկա</i>	<i>ներքին շրջազգեստ</i>
перчатки	<i>պերչա՛տկի</i>	<i>ձեռնոցներ</i>
калоши	<i>կալօ՛շի</i>	<i>կրկնակօշիկներ</i>
галстухъ	<i>գալստո՛ւկ</i>	<i>վզկապ</i>
корсетъ	<i>կարսե՛տ</i>	<i>սեղմիրան</i>
башмаки	<i>բաշմալի՛</i>	<i>կօշիկներ</i>
полуботинки	<i>պալուրատի՛նկի</i>	<i>թեթե կօշիկ</i>
туфли	<i>տո՛ւֆլի</i>	<i>Հողաթափներ</i>
портной	<i>պարտնօ՛յշ՝</i>	<i>գերձակ</i>
сапожникъ	<i>սապօ՛ժնիկ</i>	<i>կօշկակար</i>
прачка	<i>պրա՛շկա</i>	<i>լուացարարուհի</i>
нить, нитки	<i>նիտ՝, նի՛տկի</i>	<i>թել, թելեր</i>
иголка	<i>ի՛գուկա</i>	<i>սոեղ</i>
пуговица	<i>պո՛ւգուկցա</i>	<i>կոճակ</i>

Можете-ли вы миѣ сдѣлать зимнюю пару?

Лѣтнюю пару?
Покажите миѣ не дорогое сукно.
Нѣтъ ли у васъ гото- ваго платья?
Сколько вы хотите за костюмъ?

Это очень дорого.
Снимите съ меня мѣру.

Пожалуйста, выгя- дите мои брюки.

Пришейте эту пугови- цу.
Можете-ли отдать въ стирку мое бѣлье?

Грязное бѣлье.
Чистое бѣлье.
Когда оно будетъ гото- во?
Нѣтъ-ли здѣсь по бли- зости хорошаго сапож- ника?
Миѣ нужна пара боти- нокъ.
Миѣ нужна готовая обувь.
Я хочу примѣрнить.

Дайте на пуговицахъ.

На шнуркахъ.
Эти сапоги жмутъ.
Эти ботинки узки.

Մօժե՞տե՛լի վըրի մե՛կ սղե՛լատ՝ զի՛մնուիւ պա՛րու
Լե՛տնիւիւ պարո՛ւ
Պակածի՛տե մե՛կ նե
Պարագօ՛ւտ սուկնօ՛
Նե՛տ-լի ու վաս
գատո՛վալօ պլա՛տ՝եա
Սկօ՛լ՝կօ վըրի
խատի՛տե գա

կաստի՛ւմ
Է՛տօ օ՛շեն՝ դօ՛րօգօ
Սնիմի՛տե սմե՛նեա՛
մե՛րու

Պաժա՛լտա, յայտա,
վըրի՛գլեադիտե մաի՛
բրի՛ւկի
Պրիե՛շտե է՛տու
պո՛ւգօ վիցու
Մօժե՞տե՛լի ատղա՛տ՝
վատի՛րկու մաեօ՛
բէլեօ՛

Գրե՛ագնօե բէլեօ՛
Ձի՛ստօե բէլեօ՛
կա՞գղա՛ անօ՛ բո՛ւ-

դետ գատօ՛վօ
Նե՛տ-լի գղեա՛ պա
բլի՛գօստի խարօ՛ւալօ
սապօժնիկա

Մե՛կ նուժնա՛ պա՛րա
բատի՛նօկ
Մե՛կ նուժնա՛
գատօ՛վաեա օ՛րուվ՛
եա խաշո՛ւ

պրիմե՛րիտ՛
Դա՛յտե նա
պո՛ւգուկցալի
Նա ճնուրկա՛լի

Է՛տի սապագի՛ ժմուտ
Է՛տի բատի՛նկի ուզկի

կարո՞ղ էք ինձ հա- մար պատրաստել ձը- մեռուայ (հաղուստ) :
Ամառուայ հաղուստ :
Ֆոյց տուէք ինձ ոչ սուղ բուրդի կտոր :
Չունի՞ք արդեօք պատրաստի հաղուստ :
Ի՞նչքան կուզէք հա- ղուստի համար :

Այդ շատ սուղ է :
Վերցրէ՛ք ինձանից հա- վը (շափա առէ՛ք) :
Հաճեցէ՛ք արդուկել տարատա (բէնս)

Կարեցէ՛ք վրան կոճա- կը :
Կարո՞ղ էք տալ լուա- լու համար իմ ձերմա- կեղէնս :

Աղաքս ձերմակեղէն :
Մաքուր ձերմակեղէն :
Ե՞րբ այն կը լինի պատրաստ :

Ձկա՞յ արդեօք մօտե- ըը մի լու կօշկակար :

Ինձ պէտք է մէկ դուր կօշիկ :
Ինձ պէտք է պատ- բատի կօշիկ :

Ես կուզեմ հափել (փորձել) :
Տուէ՛ք կոճակներով :

Կապերով :
Այս կօշիկները սեղ- մու՞մ են :
Այս կօշիկները նեղ են

Слишкомъ велики.
Дайтѣ мнѣ пару рези-
новыхъ калошъ.
Можете-ли починить
мои башмаки?

Почините каблуки.

Сдѣлайте новыя по-
дошвы къ этимъ са-
погамъ.

ПАРИКМАХЕРЪ

Я хочу побриться.

Сбрейте мнѣ лицо.
Сбрейте усы.
Оставьте усы.
Подстригите мнѣ во-
лосы.
Коротко.
Не слишкомъ коротко.
Сбрейте затылокъ.
Вимойте мнѣ голову.

УЧАСТОКЪ

Городовой, гдѣ учас-
токъ?

Гдѣ паспортное отдѣ-
леніе?

Требуется ли здѣсь
прописать паспортъ?

Այլ' շօմ վելի' կի
Դա'յտն մնէ պա'րու-
րեզի'նօվըիս կալօ'ւ
Մօ'ժետե-լի
պաշիմի'տ' մաի
բաւակի
Պաշիմի'տն կարլուկի'

Ադէ'լայտն նօ'վըիեա
պաղօ'ւվըի կէ'տիմ
սապազա'մ

պարիկաւ'սեր

Եա խաշու
պարրի'տ'սեա
Սրբե'յտն մնէ լիցօ'
Սրբե'յտն ուսըի'
Աստա'վ'տն ուսըի'
Պաղստրիզի'տն մնէ
վօ'լօսըի
կօ'րօտկօ
Նե սի'ւելօմ կօ'րօտկօ
Սրբե'յտն գատի'լօկ
վըի'մօյտն մնէ
գօ'լօվու

ուչա'ստօկ

Գարադավօյի', գդէօ
ուչա'ստօկ

Գդէօ պա'սպօրնօե
ստդէլեմիե

Տրե'բուետսեա լի
գդէս' պրապիսատ'
պասպօրն

Շատ խոշոր են:
Տուէք ինձ մէկ զոյգ
սեռիկէ կրկնակօշիկ:
(լաստիք):
Կարո՞ղ էք նորոգել
կօշիկներս:
Նորոգեցէք կրօնեկնե-
րը:
Շինեցէք նոր նրբան-
ներ այս կօշիկների
վրայ:

ՍԱՓՐԻԶ

Կուգե՞մ ամերիկի:

Աձիկեցէք դէմք:
Աձիկեցէք պեխերս:
Թողէք պեխերս:
Խօսեցէք մօզերս:

Կարձ:
Ոչ շատ կարձ:
Աձիկեցէք ծոծրակս:
Լուսեցէք դուրսս:

ՈՍՏԻԿԱՆԱՏՈՒՆ

Ոստիկան, ո՞ւր է (Թա-
ղապետական) ոստի-
կանատունը:
Ո՞ւր է անցադիրների
բաժինը (գրասենեա-
կը):
Պահանջու՞մ է (ստի-
պոզակա՞ն է օրէ՞նք
է), որպէ՞սզի այստեղ
արձանագրուի անցա-
դիրս:

Мой паспортъ просро-
ченъ.
Какъ ваше имя?
Какъ звали вашего
отца?
Чѣмъ вы занимаетесь?

Я портной.
Сапожникъ.
Мастеровой.
Рабочій.
Журналистъ.

Священникъ.
Вы американецъ?
Вы армяининъ?
Да, я армяининъ.
Я американскій граж-
данинъ.
Давно ви прибыли
сюда?
Всего три дня.
Гдѣ вы остановились?

Я живу въ гостинницѣ
Парижъ.
Вы имѣете знакомыхъ
въ этомъ городѣ?

Знаетъ ли васъ кто ни-
будь въ этомъ городѣ?

Да, я имѣю знакомыхъ.
Нѣтъ, меня никто не
знаетъ.

Я имѣю здѣсь брата,
но не знаю гдѣ онъ
живетъ.
Я ищу мою сестру;

Մօյի' պա'սպօրն
պրասրօ'չեմ
Կա'կ վա'ւե ի'մեա
Կա'կ գվա'լի վա'ւեիօ
ատգա'
Զէ'մ վըի
զանիմա'ետես'
Եա պարնօ'յի'
Սապօմի'կ
Մաստերավօյի'
Բաբօ'չիյի'
Ժուրնալի'ստ

Սվեաշե'ննիկ
վըի ամերիկա'նեց
վըի արմենի'ն
Դա, եա արմենի
եա ամերիկա'նակիյի'
գրաժդանի'ն
Դավնօ' վըի պրիբըիլի
սիւդա
վսեվօ' տրի դեմա
Գդէօ վըի
աստանավի'լիս'
Եա ժիվն'ւ
վգաստի'ննիցէ Պարիժ
վըի իմէ'ետն
գնակօմըիս վէ'տօմ
գօ'րօդէ
Զնա'ետ լի վաս կտօ
նիբուդ' վէ'տօմ
գօ'րօդէ
Դա, եա իմէ'իւ
գնակօմըիս
Նէտ, մեմեա' նիկտօ'
նե գնաե'տ
Եա իմէ'իւ գդէս
բրա'տա, նօ նե գնա'իւ
գդէ օն ժիվեօ'տ
Եա իւշու մաի'ւ

Եա տպրում եմ «Փա-
րիզ» հիւրանոցում:
Դուք ունե՞ք բարեկամ
ներ այս քաղաքի մէջ:
Ծանաչո՞ւմ է արդեօք
ձեզ որեէ մէկը այս
քաղաքում:
Այո, եա ունիմ ծանօթ
ներ:
Ոչ, ինձ ոչ ոք չէ ճա-
նաչում:
Եա ունիմ այստեղ եղ-
բայր, բայց չգիտեմ
ո՞ւր է նա ապրում:
Եա փնտռում եմ բրո-

Անցադրին ժամանակը
անցած է:
Ինչ է ձեր անունը:
Ինչպէս էին կոչում
ձեր հօրը:
Ինչո՞վ էք պարա-
պում:
Ես դերձակ եմ:
Կօշկակար եմ:
Արհեստաւոր եմ:
Գործաւոր եմ:
Օրադրող (հրապարա-
կադրող) եմ:
Քահանայ եմ:
Դուք ամերիկացի՞ էք:
Դուք հայ էք:
Այո, ես հայ եմ:
Ես ամերիկեան քաղա-
քացի եմ:
Վաղո՞ւց է (որ) եկած
էք այստեղ:
Ընդամէնը երեք օր է:
Ո՞ւր էք իջևանած:

Ես տպրում եմ «Փա-
րիզ» հիւրանոցում:
Դուք ունե՞ք բարեկամ
ներ այս քաղաքի մէջ:
Ծանաչո՞ւմ է արդեօք
ձեզ որեէ մէկը այս
քաղաքում:
Այո, եա ունիմ ծանօթ
ներ:
Ոչ, ինձ ոչ ոք չէ ճա-
նաչում:
Եա ունիմ այստեղ եղ-
բայր, բայց չգիտեմ
ո՞ւր է նա ապրում:
Եա փնտռում եմ բրո-

думаю она проживаетъ
въ этой мѣстности.

Я желаю поѣхать въ
Персію; потрудитесь
засвидѣтельствовать
мой паспортъ.

Долженъ ли я запла-
тить за это?

Мой другъ тоже армя-
нинъ.
Онъ англійскій под-
данный.
Она армянка.
Та молодая дѣвушка
тоже армянка.

Тотъ пѣвецъ италья-
нецъ.
Этотъ старикъ кана-
децъ.
Тотъ господинъ англи-
чанинъ.
Думаю что онъ ирлан-
децъ.
Этотъ художникъ
французъ.
Тотъ мясникъ испа-
нецъ.
Этотъ плутъ грекъ.
Тотъ негодай турокъ.

Эти разбойники безус-
ловно курды.

Этотъ ростовщикъ
еврей.

սեւտրու. դումա'իւ
անա' պրաժիվ'եստ
վէտոյի մէ'ստնօտի
եւ ժեղաի պաէ'յսատ
վՊե'րսիիւ. պատրու-
դիտես' գասվիդէ-
տեխտվօվատ' մօյի'
պասպօրտ

Դօ'լժենի լի եւ
գասլատիտ գա է'տօ

Մօյի' դրուգ տօ'ժե
արմեհի'ն
Օն անգլիիսկիյի'
պօղդանքիյի'
Անա արմեհ'նկա
Տա մալադա'ես
դէվուէկա տօ'ժե
արմեհ'նկա

Տօտ պէվե'ց
իտալեհ'նեց
է'տօտ ստարի'կ
կանա'դեց
Տօտ գասպատի'ն
անգլիէս'նի
Դումա'իւ Տտօ օն
իրլա'նդեց
է'տօտ խուդօ'ժնիկ
ֆրանցուգ
Տօտ մեասնիկ
իսպա'նեց
է'տօ'տ պլուտ գրեկ
Տօտ նեգադեայի'
տո'ւրօկ
է'տի րազրօ'նիկի
բեգուսօ'վնօ
կո'ւրդի
է'տօտ րաստալէշիկ
եվրէյի'

Ջըս. կարծում եմ նէ
տպրում է այս վայրի
մէջէ:
Ես ցանկանում եմ
մեկնել Պարսկաստան.
Հաճեցէք հաստատել
(արձանագրել' մեկ-
նելու արտօնել) իմ
անցագրերս:
Պարտաւոր եմ վճա-
րելու այս բանին հա-
մար:

Իմ բարեկամս նմանա-
պէս հաչ է:
Նա անգլիական հօղա-
տակ է:
Նէ հայուհի է:
Այն դեռատի աղջիկը
նոյնպէս հայուհի է:

Այն երգիչը իտալացի
է:
Այս ծերուկը քանա-
տացի է:
Այն սպորտը անգլիա-
ցի է:
Կարծեմ նա իրլանդա-
ցի է:
Այս նկարիչը ֆրանսի-
ացի է:
Այն մտախճառը
սպանիացի է:
Այն խարերան յոյն է:
Այն անպիտանը թիւրք
է:
Այս աւագակները ան-
պայման քիւրդեր են:

Այս վաշխառուն
հրեայ է:

ИСКУССТВА իսկո'ւստվա - Գեղարդիւս

театръ
опера
оперетка
драма
трагедія
комедія
артистъ

артистка
актеръ
актриса
балетъ
балерина
танецъ
сцена
декорація
занавѣсъ
музыка
оркестръ
хоръ
публика
представленіе
начало
конецъ
циркъ
живыя картины
актъ
картина
художникъ
скульпторъ
статуя
пейзажъ
лекція

տեա'տր
օ'պերա
ասերե'տկա
դրա'մա
տրագե'դիա
կամե'դիա
արտի'ստ

արտի'ստկա
ակտեօ'ր
ակտրի'սա
բալե'տ
բալերի'նա
տա'նեց
սցե'նա

դեկորա'ցիա
զա'նավէս
մո'ւզիկա
արկե'ստր
խօր
պո'ւբլիկա
պրեզստավլե'նիե
նաչա'լօ
կանե'ց
ցիրկ
ժիվլիեհկարտինըի
ակա
կարտի'նա
խոուգօ'ժնիկ
սկուլ'պտօ'ր
ստատո'ւեա
պէյզա'ժ
լե'կցիեա

Թատրոն
օպերա
պղտիկ օպերա
դրամա
ոդրերգու թի'ն
կատակերգու թիւն
դերասան, դեղար-
ուեւտագէտ
նոյնը՝ իզական
դերասան
դերասանուհի
պարախաղ
պարուհի
սլար
բեմ
բեմի զարդարանք
վարուցիչ
երաժշտութիւն
նուագախումբ
երգեցիկ խումբ
ժողովուրդ
ներկայացում
սկիզբ
վախճան
կրկէս (ներ)
կենդանի պատկեր-
արարուած
պատկեր
նկարիչ
արձանագործ
արձան
դաշտանկար
դասախօսութիւն

Вы хотите идти сего-
дня въ театрѣ?
Нѣтъ, сегодня я занятъ
но думаю завтра идти
въ оперу.

վրի խառնի՞տե իդտի՛
սեվօ՞ղնեա վտեա՛տր
Նէտ, սեվօ՞ղնեա եա
զա՛նեաւ, եօ
դո՛ւմաիւ զա՛վտրա
իդտի՛ վօ՛պերու

Դուք ուզո՞ւմ էք դը-
նալ այսօր թատրոն:
Ոչ, այսօր ես զբաղ-
ուած եմ, բայց կար-
ծում եմ (մտադիր
եմ) վաղը օպերա եր-
թալ:

Я сегодня не въ духѣ.

Ես սեվօ՞ղնեա եմ
վդո՛ւլիւ:

Не хотите ли идти на
драму?

Նե խառնի՞տե լի իդտի
նա դրա՛մու

Ես այսօր լաւ տրա-
մադրուած չեմ
Զէ՞ք ուզում արդեօք
երթալ դրամային
(դրամատիք ներկա-
յացման):

Можетъ быть; сколько
стоитъ билетъ въ
партерѣ?
Какую пьесу играютъ?

Մօ՛ժետ-բըիիւ՛.
սկօլ՞իօ սոօ՛խ
բիլե՛տ վպա՛րտերէ
կակո՞ւիւ պըե՛սու
իգրա՛լու

Կարելի է (թերեւս).
Ի՞նչքան արժէ դետնա
յարկի տոմսակը:

Первый актъ.

Պերվըիյի՛ ակտ

Второй актъ.

Վտարօ՛յի ակտ

Когда кончится пред-
ставленіе?

Կագդա՞ կօ՛նչիտսեա
պըեդատավի՛նիե

Ի՞նչ գրուածք են խա-
ղում:

Вы бывали въ Амери-
канскихъ театрахъ?

Վրի բըիվա՞լի
վԱմերիկա՛նսկիյս
տեա՛տրալս

Առաջին արարուած:
Երկրորդ արարուած:
Ե՞րբ կը վերջանայ

Какъ-же, всегда; я по-
сѣщала все армянскія
представленія въ Аме-
рикѣ?

Կակ՝ժե, վսեգդա՛.
եա պասէչա՛լ վսէ
արմեա՛նսկիեա պըեդ-
ատավի՛նիեա վԱմե-
րիկէ

Ներկայացումը:
Դուք լինո՞ւմ էիք
(յաճախո՞ւմ էիք) Ա-
մերիկեան թատրոն-
ներում:

Развѣ Армяне имѣютъ
театръ въ Америкѣ.

Բա՛գվէ Արմեա՛նե
իմէ՞լու տեա՛տր
վԱմերիկէ

О, да, почти вездѣ.

Օ՛, դա, պաչտի՛
վեգդէ՛

Какіе сюжеты они
предпочитаютъ?

Կակի՞օէ սիւժետրի
անի՛

Ինչպէս չէ, ես յաճա-
խում էի բոլոր հայե-
րէն ներկայացումները
Ամերիկայում:

Մի՞թէ հայերը ունին
թատրոն Ամերիկա-
յում:

Օ, այո, դրեթէ ամէն
տեղ:

Ի՞նչպիսի նիւթեր նը-
րանք դերադատում են

Պատմական և հայրե-
նասիրական:

Историческіе и патріо-
тическіе.

պըեդպաչիտա՛լու
խտարի՛չնսկիե
պատրիօտի՛չնսկիե

СТРАНЫ, ГОСУДАРСТВА - Ստրաների՛, Գասուղա՛րսովա

ԵՐԿՐՆԵՐ, ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Европа	Եւրօ՛պա	Եւրօպա
Азія	Ա՛զիա	Ասիա
Африка	Ա՛ֆրիկա	Աֆրիկա
Америка	Ամե՛րիկա	Ամերիկա
Австралія	Աւստրա՛լիա	Աւստրալիա
Англія	Ա՛նգլիա	Անգլիա
Арменія	Արմե՛նիա (նի՛ն	Հայաստան
Армянинъ	Արմեա՛նին, Արմե-	Հայ
Армянка	Արմեա՛նկա	Հայուհի
Армянскій	Արմեա՛նսկիյ՛	Հայերէն, հայկական
Аравія	Արա՛վիա	Արաբիա
Аравитянинъ	Արավիտեա՛նին	Արաբ
Аравитянка	Արավիտեա՛նկա	Արաբուհի (կան
Арабскій	Արա՛բսկիյ՛	Արաբերէն, արաբա-
Аравитянскій	Արավիտեա՛նսկիյ՛	„ „
Ассирія	Ասսի՛րիա	Ասորեստան
Ассиріянинъ	Ասսիրեա՛նին	Ասորի
Ассиріянка	Ասսիրիեա՛նկա	Ասորուհի (կան
Ассирійскій	Ասսիրիի՛սկիյ՛	Ասորերէն, ասորա-
Бельгія	Բե՛լգիա	Բելգիա (Պելճիքա)
Бразилія	Բրազիլ՛իա	Բրազիլիա
Британія	Բրիտա՛նիա	Բրիտանիա
Британецъ	Բրիտա՛նեց	Բրիտանացի
Британскій	Բրիտա՛նսկիյ՛	Բրիտանական
Германія	Գերմա՛նիա	Գերմանիա
Германецъ	Գերմա՛նեց	Գերմանացի
Нѣмецъ	Նէ՛մեց	Գերմանացի
Нѣмка	Նէ՛մկա	Գերմանուհի
Греція	Գրե՛ցիա	Յունաստան
Грекъ	Գրեկ	Յոյն

Гречанка	Գրեչա'նկա	Յոյնուհի (կան
Греческій	Գրե'չեակիյ՝	Յունարէն, յունա-
Грузія	Գրո'ւզիա	Վրաստան
Грузинъ	Գրուզի'ն	Վրացի
Грузинка	Գրուզի'նկա	Վրացուհի (ցական
Грузинскій	Գրուզի'նակիյ՝	Վրացերէն, վրա-
Данія	Դա'նիա	Դանեմարք
Египтъ	Եգիպտ	Եգիպտոս
Египтянинъ	Եգիպտեա'նին	Եգիպտացի
Египтянка	Եգիպտեա'նկա	Եգիպտուհի
Египетскій	Եգի'պետակիյ՝	Եգիպտական
Еврей	Եվրեյ՝	Հրէայ
Еврейка	Եվրե'յկա	Հրէուհի
Еврейскій	Եվրե'յակիյ՝	Հրէերէն, հրէական
Жидъ	Ժիդ	Ջիդու
Жидовка	Ժիդօ'ւկա	Ջիդուուհի
Жидовскій	Ժիդօ'ւկիյ՝	Ջիդուերէն
Иудея	Իլւդե'եա	Հրէաստան
Голландія	Գալլա'նդիա	Հոլանդիա
Венгрія	Վե'նդրիա	Հունգարիա
Венгерець	Վենդե'րեց	Հունգարացի
Венгерка	Վենդե'րկա	Հունգարուհի
Индія	Ի'նդիեա	Հնդկաստան
Иидіецъ	Ինդի'եց	Հնդիկ
Индіанка	Ինդիա'նկա	Հնդկուհի (կան
Индійскій	Ինդէ'յակիյ՝	Հնդկերէն, հնդկա-
Ирландія	Իրլա'նդիա	Իրլանդիա
Ирландецъ	Իրլա'նդեց	Իրլանդացի, Սյրիւ
Италія	Իտա'լիա	Իտալիա
Итальянецъ	Իտալեա'նեց	Իտալացի
Итальянка	Իտալեա'նկա	Իտալուհի
Испанія	Իսպա'նիա	Սպանիա
Испанецъ	Իսպա'նեց	Սպանիացի

Испанка	Իսպա'նկա	Սպանիուհի
Кавказъ	Կավկա'զ	Կովկաս
Кавказецъ	Կավկա'զեց	Կովկասցի
Казакъ	Կազա'կ	Կազակ (խազախ)
Казачка	Կազա'չկա	Կազակուհի
Персія	Պե'րսիեա	Պարսկաստան
Персіянинъ	Պերսիեա'նին	Պարսիկ
Персіянка	Պերսիեա'նկա	Պարսկուհի
Персидскій	Պերսի'դակիյ՝	Պարսկերէն, պարս-
		կական
Польша	Պօ'լ'չա	Լեհաստան
Полякъ	Պալեա'կ	Լեհ
Полька	Պօ'լ'կա	Լեհուհի
Польскій	Պօլ'սկիյ՝	Լեհերէն, Լեհական
Пруссія	Պրո'ւսիա	Պրուսիա
Пруссакъ	Պրուսա'կ	Պրուսիացի
Прусскій	Պրո'ւսիկիյ՝	Պրուսական
Россія	Ռուսի'եա	Ռուսաստան (կան
Русскій	Ռո'ւսակիյ՝	Ռուսերէն, ռուսա-
Россійскій	Ռասիի'սկիյ՝	
Сибирь	Սիբի'ր'	Սիբիր (Սիպերիա)
Сибирякъ	Սիբիրեա'կ	Սիբիրցի
Сибирскій	Սիբի'րսկիյ՝	Սիբիրական
Татаринъ	Տատա'րին	Թաթար
Татарскій	Տատա'րսկիյ՝	Թաթարերէն, Թա-
		թարական
Турція	Տո'ւրքիա	Թիւրքիա
Турокъ	Տո'ւրոկ	Թիւրք
Турчанка	Տուրչա'նկա	Թրքուհի (կան
Турецій	Տուրե'ցկիյ՝	Թրքերէն, Թրքա-
Франція	Ֆրա'նցիա	Ֆրանսիա
Французъ	Ֆրանցո'ւզ	Ֆրանսիացի
Французенка	Ֆրանցո'ւժենկա	Ֆրանսուհի (սական
Французскій	Ֆրանցո'ւզսկիյ՝	Ֆրանսերէն, ֆրան-

Религія	Րելիգիոն	Կրօն (Թիւն)
Вѣра	Վէրա	Հաւատ, դաւանութեամբ
Христіанинъ	Խրիստոսիանին	Բրիստոսեայ
Армяно-григоріанскаго вѣроисповѣданія	Արմենո-Գրիգորեանի վերաբերման	Հայ-Գրիգորեանի դաւանութեամբ (Լուսաւորչական)
Протестантъ	Պրատեստանտ	Բողոքական
Католикъ	Կատոլիկ	Կաթոլիկ
Православный	Պրավասլավնիկ	Ուղղափառ
Буддистъ	Բուդդիստ	Բուդդայական
Браманистъ	Բրամանիստ	Բրամայական
Язычникъ	Եզգըրիչնիկ	Հեթանոս
Огнепоклонникъ	Սրբապաշտանիկ	Կրակապաշտ
Магометанинъ	Մադամետանին	Մահմեդական

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ՌՈՒՍԵՐԷՆ

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Арутикъ	Յարուկիկ	Александръ	Ալեքսանդր
Арутюнъ	Յարուկիւն	Багдасаръ	Բաղդասար
Арутюніанъ	Յարուկիւնեան	Багдасаріанъ	Բաղդասարեան
Абгаръ	Աբգար	Багратъ	Բագրատ
Абгаріанъ	Աբգարեան	Гаспаръ	Գասպար
Аракель	Առաքել	Гаспаріанъ	Գասպարեան
Аракеліанъ	Առաքելեան	Давидъ	Դաւիթ
Ашотъ	Աշոտ	Давидіанъ	Դաւիթեան
Аветисъ	Աւետիս	Ервандъ	Երուանդ
Аветисіанъ	Աւետիսեան	Зармайръ	Չարմայր
Асатуръ	Ասատուր	Закаріанъ	Չաքարեան
Асатуріанъ	Ասատուրեան	Жамкочіанъ	Ժամկոչեան
Авраамъ	Աբրահամ	Киракосъ	Կիրակոս
Абрагамъ	Աբրահամ	Карапетъ	Կարապետ
Абрагаміанъ	Աբրահամեան	Левонъ	Լևոն

Мартирость	Մարտիրոս	Оганесь	Յովհաննէս
Мкертичъ	Մկրտիչ	Петросъ	Պետրոս
Мигранъ	Միգրան	Погосъ	Պողոս
Нагапетъ	Նաչապետ	Сурень	Սուրեն
Гайрапетъ	Հայրապետ	Татеосъ	Թաթէոս
Айрапетъ	Այրապետ	Торосъ	Թորոս
Ованесь	Յովհաննէս		

ԿԱՆԱՆՑ ԱՆՈՒՆՆԵՐ

Ашхенъ	Աշխէն	Искуи	Իսկուհի
Арусіакъ	Արուսեակ	Искупъ	Իսկուհի
Арусякъ	Արուսեակ	Маріамъ	Մարիամ
Агавни	Ագաւնի	М	Մարիա
Арпеникъ	Արփենիկ	Назеникъ	Նազենիկ
Бардуи	Վարդուհի	Нвардъ	Նուարդ
Бардуги	Վարդուհի	Сатеникъ	Սաթենիկ
Гаяне	Գայեանէ	Щушаникъ	Շուշանիկ
Заруи	Չարուհի	Тагуи	Թագուհի
Заруги	Չարուհի	Тагуги	Թագուհի
		Христина	Խրիստինէ

ԾԱՆՈԹ. — Ռուսերէնի մէջ գոյութիւն չունին ծ, չ, ղ, ջ և մի քանի ուրիշ հնչիւններ, որ մենք ունինք հայերէնի մէջ. այդ պատճառով ծ-ի փոխարէն ռուսերէնի մէջ գերադասելի է գործածել ւ, օր. Պայծառ — Пайцаръ, հի փոխարէն ա կամ օ, օր. Հայրապետ — Айрапетъ, Թագուհի — Такуги (կամ Такуи). զ-ի փոխարէն օ, օր. Գեղամ — Гегамъ Դեղմ — Гевондъ, և այլն:

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՅԵՆԵՐ

Ամերիկայերը վերջին տղետալի գէպքերի հետեան-
քով, ստիպուած են շարունակ միջոցներ փնտռել հաղորդակ-
ցութիւն ստեղծելու համար Կովկասի մէջ ապաստանած կամ
ուսւ զօրքերով դրաւուած վայրերի մէջ գտնուող իրենց
ազգականների հետ: Ռուս լեզուին անտեղեակ անձերին
գծուար է ուսներէն հասցէներ կարդալ և գրել, իսկ Անգ-
լիերէն կամ ֆրանսերէն հասցէները ամէն անգամ փտահե-
լի չեն: Լաւագոյն միջոցն է ջանալ հասցէն ամբողջովին
ուսներէն գրել, և միայն քաղաքի և երկրի անունները
ֆրանսերէն կամ անգլիերէն, օրինակ. —

Господину

Степану Авакяну

Лорисъ - Меликовская Ул. No. 16

Тифлисъ,

Mr. S. Avakian

Tiflis, Russia

Նահանգային գլխաւոր քաղաքների միայն անունը բա-
ւական է գրել, օր. Тифлисъ, Баку, Карсъ, իսկ գաւառային
քաղաքների և գիւղերի հետ պէտք է յիշուի նաև նահանգի
անունը, օր. Александрополь, Эриванской губ. — Ալեքսանդ-
ропол, Երևանի նահանգ:

Հասցէների վրայ սովորաբար գործածուած են՝

Նահանգ - губернія գուբե'րնիա (կուպերնիա), կրճատ.
ուած ձևով՝ губ., օր. Тифлисская губернія - Тифлисская губ.

Քաղաք - городъ գօ'րոդ (կօրօտ), կրճատուած ձևով
гор. կամ г., օր. Городъ Тифлисъ, гор. Тифлисъ կամ г. Тиф-
лисъ.

Գիւղ - Селеніе սելե'նիե, կրճատուած՝ сел. օր. Сел. Башъ
Шорагяль (Սելենիե Բաշ-Շօրագեալ):

Գիւղ - Деревня գերեվնեա, կրճատուած՝ дер.

Կայարան - Станція Ստա'նցիա, կրճատուած՝ ст., օր.
Ст. Ани, (Станція Ани).

Շրջան (նահանգային) Область օ'րլաստ', կրճատուած
обл. օր. Карская Область.

Շրջան (նահանգային) Округъ օկրուգ (օկրուկ), օր.
Приморскій Округъ.

Շրջան (երկիր կամ երկրամաս) Край կրայ', օր. Зака-
спійскій Край.

Կանանց անունների հետ գործածելու է, արկնոյ կամ
օրիորդի համար՝ Госпожа, օր. Госпожа Сатеникъ Агамалианъ
արկին (կամ օրիորդ) Սաթենիկ Ագամալեան:

Այլ մարդու համար՝ Господинъ գասպուդին (կասպա-
տին) Պարոն, օր. Господинъ Зармайръ Шѣгріанъ, Պարոն
Զարմայր Շէշրիեան:

Պաշտօնական բոլոր անձերի անունների հետ ընդուն-
ուած է գործածել նաև իրենց արագուր, նայելով ասարձա.
նին: Տրագոսները լինում են՝ զինուորական, քաղաքացիա-
կան (վարչական, օրէնսդրական և այլն) կամ կրօնական:

Աստիճանական ձևով արագոսները հետեւեալ գասուորու-
թիւն ունին. —

Կայսր և կայսրուհին՝

Императорское Величество իմպերա'տօրսկօյէ վելի'չես-
տիօ - Կայսերական Մեծութիւն:

Թագաժառանգ և կայսերական ընտանիքի բոլոր անդամ-
ները՝

Императорское Высочество իմպերա'տօրսկօյէ վրիսո'-
չեստիօ - Կայսերական Բարձրութիւն:

Իշխանական ծագում ունեցողներ՝

Сіятельство սիեա'տել'ստիօ — պաշտառաւորայլութիւն
(վսեմութիւն):

Զինուորական ընդհանուր հրամանատար, ծովակալ, պետական խորհրդի անդամներ, նախարարներ, նահանգապետներից ոմանք, որոնք պալատական բարձր դիրքեր ունեցած են՝

Высокопревосходительство վերսակապրեվատսադի տել'սսովо — բարձրագերագնացութիւն։

Գաղտնի խորհրդականի, իսկական Պետական խորհրդականի տոտիճան ունեցողներ, նահանգապետներ, զինուորականներից՝ գեներալներ և փոխ-ծովակալներ՝

Превосходительство պրեվատսադի տել'սսովо — գերագնացութիւն։

Պետական խորհրդականի տոտիճան ունեցողներից ոմանք, ինչպէս նաև զինուորական հրամանատարներից գեդապետի տոտիճան ունեցողներից ոմանք՝

Высокородіе վերսակարո'դիէ — բարձրազարմութիւն (родъ՝ զարմ, տոհմ)։

Դատական, կրթական և վարչական նահանգային բարձր պաշտօնեաներ, ինչպէս նաև զինուորականներից՝ գեդապետներ, փոխ գեդապետներ, կապիտաններ և ծովային պաշտօնեաներից առաջին և երկրորդ կարգի նաւապետներ՝

Высокоблагородіе վերսոկօրելադօրո'դիէ — բարձրազնուութիւն։

Վարչական և զինուորական այլ պաշտօնեաներ, բացի զինուորներից և ոստիկանական կամ այլ ստորադաս պաշտօնեաներից՝

Благородіе բլադարո'դիէ — ազնութիւն։

Ռուսաստանը վարչական պետական կազմով ազնուպետական երկիր է, և պաշտօնական անձերի հետ բանաւոր կամ գրաւոր բոլոր յարաբերութիւնների մէջ ստիպողական է դորժած եւ վերոյիշեալ տիտղոսները՝ համաձայն այդ անձերի տոտիճանին։

Բանաւոր յարաբերութիւնների մէջ տիտղոսները գործածելի են Ваше վա'չե — ձերդ գերանունի հետ՝ օրինակ

Ваше Императорское Величество, Ձերդ Կայսերական Մեծութիւն, Ваше Превосходительство ձերդ գերագնացութիւն, Ваше Высокородіе, Ваше Благородіе և այլն։

Գրաւոր դիմումների մէջ՝ Նորին Գերագնացութիւն, Նորին Ազնութիւն ասելու համար՝ Его Превосходительство, Его Благородіе և այլն։

Նամակների հասցէներ ձիշտ նոյն ձևով պէտք է գրուին օր. Նորին Գերագնացութեան Երևանի պարոն Նահանգապետին՝ Его Превосходительству Господину Эриванскому Губернатору. Նորին Բարձրազնութեան՝ Թիֆլիսի Ոստիկանապետին՝ Его Высокородио Господину Тифлисскому Полицеймейстеру.

Կղերական պաշտօնեաների համար կան յատուկ տիտղոսներ, օր.

Святѣйшій Католикосъ Всѣхъ Армянъ սվեաթէյշիյհ' կալիկո'ս վսէխ արմեա'ն — Սրբազնագոյն Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց։

Արքեպիսկոպոս, Թեմական առաջնորդ՝ Высокопреосвященство վերսօկօպրեօսվեաչչե'նսսովо — բարձր սրբազնութիւն։

Եպիսկոպոս՝ Преосвященство — սրբազնութիւն։

Ծալրագոյն վարդապետ, վանական միաբան՝ Высокопреподобіе վերսօկօպրեպադօ'րիէ — բարձր արժանապատուութիւն։

Քահանաներ և սարկաւազներ՝

Преподобіе պրեպադօ'րիէ — արժանապատուութիւն։

Հասցէների օրինակներ . —

Преосвященному Епископу

Хорену Мурадјану

Эривань, Кавказъ

Russia

Նորին Սրբազնութեան Խորեն եպիսկոպոս Մուրադեա. նին, Երևան, Կովկաս։

Господину
Ованесу Каджуну
Учителю Армянскаго Училища
Эрзерумъ

Russia

Պարոն Յովհաննէս Բաջուրիին, Հայոց վարժարանի ուսուցչին, Էրզրում :

Господину
А. Микаеліану
Редактору Армянской Газеты “Аршалуйсь”
Мушъ, черезъ Кавказъ

Russia

Պարոն Ա. Միքայէլեանին, “Արշալույս” հայերէն թերթի խմբագրին, Մուշ :

Господину
А. Тюфенкчіану (Виноторговецъ)
Ванъ, черезъ Кавказъ

Russia

Պարոն Ա. Թյֆէնքեանին (Գինեւաճառ), Վան :

Госпожѣ
Вардуги Адаміанъ
Карсъ, Кавказъ

Russia

Տիկին (Կամ օրիորդ) Վարդուհի Աղամեանին, Ղարս, Կովկաս :

ԶՐՈՒՑԱՏՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Кого я вижу?

Это вы, господинъ Ивановъ?

Если не ошибаюсь, я имѣю честь говорить съ господиномъ
Смирновымъ.

Здравствуйте, Ольга Петровна, давно я васъ не видѣлъ.

Доброе утро, Степанъ Николаевичъ, какъ вы провели ночь?

Хорошо ли вы спали?

Спасибо, прекрасно.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Կալօ՞ եա վի՛ ժու

Է՛տօ վըի՞, դասպադի՛ն իվանօ՛վ

Եսլի նե աչիբա՛յս, եա իմէ՛ իւ չեամ՝ դավարի՛տ՝

սգասպադի՛նօմ Սմիրնօ՛վ վըիմ՝ (նե վի՛ դէլ

Ջգրա՛վստվույտե, Օ՛լգա Պետրօ՛վնա, դաւնօ՛ եա վաս

Դօ՛բրօե ո՛ւտրօ, Ստեպա՛ն Նիկալաեվիչ, կա՞կ վըի պրա-

նարաչօ՞ւի վըի սպա՛ւի (վեւի՛ նօչ՝

Սպասի՛րօ, պրեկրա՛սնօ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Այս) ո՞ւմն եմ տեսնում :

Այդ դո՞ւք էք, պարոն իվանօվ :

Եթէ չեմ սխալւում՝ ես պատիւ ունիմ խօսելու պարոն
Սմիրնովի հետ :

Բարեւ, Օլգա Պետրովնա (տիկին կամ օրիորդ), վաղուց

Բարի լոյս, Ստեպան Նիկալաեվիչ, ի՞նչպէս անցրիք գի-

Արդեօք լա՞ւ քնացաք :

Շնորհակալ եմ, շատ դեղեցիկ :

Բ Ն Ա Պ Ի Ր

Не очень хорошо.
Почему это так?
Какая же тому причина?
Мнѣ нездоровится.
У меня нервы не въ порядкѣ.
Я много думаю.
У меня масса заботъ.
Въ которомъ часу вы встали?

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Նէ օչեն՝ խորաչօ՝
Պաշեմո՞ւ է՝ տօ տակ
Կակա՞եա ժե տամո՞ւ պրիշի՛նա
Խնէ նեղդարօ՝ վիտտեա
Ու մենե՛ա նե՛րվրի նէ վարարեա՝ դկէ
Եա մնօ՛գօ դո՛ւմարւ
Ու մենեա մասսա գարօտ
Վկառօ՞րօմ՝ չառո՛ւ վրի վտալի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ոչ չառ լաւ :
Ինչո՞ւ այդ պէս :
Ի՞նչ է այդ բանի պատճառը :
Առողջութի՛նս վատ է :
Ձղերս կարգին չեն (ջղայնացած եմ) :
Ես չառ եմ մտածում :
Շատ հոգսեր ունիմ :
Ժամը քանի՞ն դու քելաք :

Բ Ն Ա Պ Ի Ր

Я встаю каждое утро въ семь часовъ.
Я привыкъ рано вставать.
Почему вы сегодня встали поздно?
Меня некто не будиль.
Я цѣлую ночь не спалъ.
Дайте мнѣ полотенце.
Принесите мнѣ мыла.
Я хочу вымыть руки.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Եա վտալի՛ւ կաժդօ՞ն ո՛ւտրօ վսեմ չառօ՛վ
Եա պրիվըրի՛ր բա՛նօ վտալաա՛
Պաշեմո՛ւ վրի ոեվօ՛ դենեա վտաա՛լի ոլօ՛ղդնօ
Մենեա՛ նիկաո՛ նե բուդիլ
Եա ցէլո՛ւիւ նօչ՝ նե ոպալ
Դա՛յտէ մնէ պալառե՛նցե
Պրինեսիա՞ն մնէ մըրի՛լա
Եա խաչո՞ւ վրիմըրիա՛ր ու՛ւկի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ես ելնում եմ ամէն առաւօտ ժամը եօթին :
Ես վարժուած եմ շուտ ելնելու :
Ինչո՞ւ դուք այսօր ելաք ուշ (ուշ ելաք) :
Ինձ ոչ ոք չարթնացրեց :
Ես ամբողջ գիշերը չքնացայ :
Տուէ՛ք ինձ երեսորիչ :
Բերէ՛ք ինձ համար օճառ :
Ես ուզում եմ լուալ ձեռքերս :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Можете ли пришить эту пуговицу?
 Имѣете ли вы булавку?
 Дайте мнѣ еще одну.
 Кто это стучить?
 Звонять.
 Кто тамъ?
 Раскройте дверь.
 Заходите.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Մօժետե լի պրիշի'տ' էտո'ւ պո'ւ գօվիցու
 Իմէ'ետե լի վըրի բուլաւ'վկու
 Դա'յտե մ'նէ եչչօ' ադնո'ւ
 Կտօ' է'տօ ոտուշիտ
 Զվանեա'տ
 Կտօ' տամ
 Բասկրօյտե դվեր'
 Զախադի'տե

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Կարող էք կարել այս կոճակը :
 Ունի՞ք արդեօք դուք գնդապետ :
 Տուէ՛ք ինձ դարձեալ մէկ հատ :
 Ո՞վ է այդտեղ բաղխում (դուռը) :
 Զանգահարում եմ :
 Ո՞վ (կայ) այդտեղ :
 Բացէ՛ք դուռը :
 Ներս մտէ՛ք :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Наконецъ то, я опять вижу васъ.
 Садитесь, пожалуйста.
 Я васъ давно не встрѣчалъ.
 Вы уже возвратились?
 Когда вы прибыли?
 Я возвратился сегодня утромъ.
 Я прибылъ вчера вечеромъ.
 Вы хорошо глядите.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Նականե'ցտօ, եա ապեա'տ' վի'ժու վաս
 Սադիտեո', պաժա'լ ույտա
 Եա վաս դավնօ' ին վստրէչա'լ
 Վըրի ուժե' վաղվրատի'լիս
 Կադդա' վըրի պրիբըրի
 Եա վաղվրատի'լտեա ոնվօ' դնեա ուտրօմ
 Եա պրի'բըրի վչերա' վեչերօմ
 Վըրի խարաչօ' գլեադիտէ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Վերջապէս, ես դարձեալ տեսնում եմ ձեզ :
 Նստեցէք, խնդրեմ :
 Ես ձեզ վաղուց է՛ չէի հանդիպում :
 Դուք արդէն վերադարձա՞ք :
 Ե՞րբ ժամանեցիք (եկաք) :
 Ես վերադարձայ այս առաւօտ :
 Ես ժամանեցի (եկայ) երէկ երեկոյեան :
 Դուք լաւ էք նայում (լաւ երևոյթ ունիք) :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Видно, вы наслаждаетесь превосходнымъ здоровьемъ.
 Да, я совершенно здоровъ.
 Вы путешествовали много.
 Можетъ быть; но я всегда былъ занятъ.
 А гдѣ вашъ другъ? я давно его не видѣлъ.
 Вы прибыли съ братомъ, не правда ли?
 Ваша сестра осталась тамъ или возвратилась съ вами?
 Мой другъ въ болницѣ.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Վրիդնօ, վրի նախաժողովներն պրեզիսիսօ՝ դնրիմ զդարօ՝
 Դա, եա սավերչեննօ զդարօ՝վ (վլբեմ
 Վրի պուտեչե՝ստվովայի մնօ՝դօ
 Մօժետ բրիտ՝. նօ եա վսեդդա՝ բրիլ զանեա՝տ
 Ա գդէ՞ վաչ դրուդ. եա դավնօ՝ եվօ՝ նե վրիչէլ
 Վրի պրիբրիլի սրբա՝տօմ, նեպրա՞վդա-լի
 Վա՛չա սեռարտ տոտա՛լառ տա՛մ իլի վազվրառի՛լառ
 Մոյ՛ն դրուդ վրալ՛նի՛ցէ (սվամի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երևում է դուք վայելում էք ընտիր առողջութիւն:
 Այո, ես կատարեալապէս առողջ եմ:
 Դուք ճամբորդեցիք շատ:
 Կարող է լինել (թերեւ) բայց ես միշտ զբաղուած էի:
 Իսկ սէր է ձեր բարեկամը. ես վաղուց է նրան չեմ տեսած:
 Դուք եկաք (ձեր) եղբոր հետ, իրաւ չէ՞:
 Ձեր քոյրը այնտեղ մնաց, թէ վերադարձաւ ձեզ հետ:
 Բարեկամս չի անդանոցի մէջն է:

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Мой братъ умеръ мѣсяцъ тому назадъ.
 Онъ женится черезъ десять дней.
 Моя сестра уѣхала на родину.
 Что вы?
 Правда ли это?
 Вотъ пріятная новость!
 Ахъ, какъ непріятно это узнать!
 Да, я всегда ожидать что-то подобное.
 Я пораженъ этимъ несчастьемъ.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Մոյ՛ն բրատ ս՛ւմեր մէ՛սեաց տամու՛ւ նաղա՛դ
 Օն ժե՛նիտեա շերե՛զ դե՛սեատ՝ դնեյ՛ն
 Մաեա՛ սեռարա՛ ուէ՛լիսալա նա րօ դինու
 Չտօ՞վլի
 Պրավ՛դա լի էաո
 Վօտ պրիեա՛տնաեա նօ՛վօտա՛
 Ախ, կակ նեպրիեա՛տնօ է՛տօ ուղնա՛տ՝
 Դա, եա վսեդդա՛ տժիդա՛լ շտօ տօ պադօ՛բնօե
 Եա պարաժօ՛ն է՛տիմ նեռչա՛տտիեմ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եղբայրս մեռաւ (մէկ) ամիս սրանից առաջ:
 Նա տառը օր վերջ պիտի ամուսնանայ:
 Իմ քոյրս մեկնեցաւ հայրենիք:
 Ի՞նչ դուք (ի՞նչ էք ասում. իրա՞ւ է):
 Ահաւասիկ հաճելի նորութիւն:
 Ախ, ի՛նչքան անախորժ է այդ լսել:
 Այո, ես միշտ սպասում էի որեւէ նման պատահմունք:
 Ես չանթահարուած եմ այդ դժբախտութեամբ:

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я имѣю вареное мясо.
Ты имѣешь молоко.
Онъ имѣетъ масло.
Она имѣетъ чай.
Мы имѣемъ капусту.
Вы имѣете огурцы.
Они имѣютъ лукъ.
Онѣ имѣютъ яблоки.

Հ Ն Չ Ո Ի Մ

Եա իմէ՛իւ վարեօ՛նօե մեա՛սօ
Տըի իմէ՛եջ՝ մալաօ՛՝
Օն իմէ՛ետ մա՛սլօ
Անա՛ իմէ՛ետ չայճ՝
Մըի իմէ՛եմ կապո՛ւսսոս
Վըի իմէ՛ետե ագուրցըի՛
Անի՛ իմէ՛իւտ լուկ
Անէ՛ իմէ՛իւտ եա՛րլօկի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես ունիմ եփուած միս :
Դու ունիս կաթ :
Նա ունի իւղ (կամ կարագ) :
Նէ ունի թէյ :
Մենք ունինք կաղամբ :
Դուք ունիք վարունգներ :
Նրանք ունին սոխ :
Նէրանք (իգլան) ունին խնձորներ :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я имѣлъ книгу.
Ты имѣлъ бумагу.
Онъ имѣлъ газету.
Оно (չեղոք) имѣло свѣтъ.
Мы имѣли чернило.
Вы имѣли карандашъ.
Они (արահան) имѣли лампу.
Они (չեղոք) имѣли голосъ.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Եա իմէ՛լ կնի՛գու
Տըի իմէ՛լ բու՛մա՛գու
Օն իմէ՛լ գաղե՛տու
Անօ՛ իմէ՛լօ սվէտ
Մըի իմէ՛լի չե՛րնի՛լօ.
Վըի իմէ՛լի կարանդա՛շ
Անի՛ իմէ՛լի լա՛մպու
Անի՛ իմէ՛լի գօ՛լօս

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես ունէի գիրք :
Դու ունէիր թուղթ :
Նա ունէր լրագիր :
Նա (չեղոք) ունէր լոյս :
Մենք ունէինք թանաք (մեղան) :
Դուք ունէիք մատիտ :
Նրանք (արահան) ունէին լամպա :
Նրանք (չեղոք) ունէին ձայն :

ԲՆԱԳԻՐ (Իգաղան ձև)

Я имѣла отца.
Ты имѣла сестру.
Она имѣла брата.
Мы имѣли учительницу.
Вы имѣли терпѣніе.
Онѣ имѣли жалость.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Եւ իմէ՛լա ատցա՛
Տըի իմէ՛լա սեփորո՛ւ
Անա՛ իմէ՛լա բրա՛տա
Մըի իմէ՛լի, ուշի՛տե՛լնիցու
Վըի իմէ՛լի տերպէ՛նիե
Անէ՛ ինէ՛լի ժա՛լօտա՝

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ես ունէի հայր :
Դու ունէիր քոյր :
Նէ ունէր եղբայր :
Մենք ունէինք վարժուհի :
Դուք ունէիր համբերութիւն :
Ներանք ունէին խղճահարութիւն :

Բ Ն Ա Պ Ի Ր

Я буду имѣть домъ.
Ты будешь имѣть комнату.
Онъ будетъ имѣть садъ.
Она будетъ имѣть богатство.
Мы будемъ имѣть мельницу.
Вы будете имѣть капиталъ.
Они будутъ имѣть имѣніе.
Онѣ будутъ имѣть драгоцѣнности.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Եւ բո՛ւղու իմէ՛տ՝ դօմ
Տըի բո՛ւղեշ իմէ՛տ՝ կօ՛մստու
Օն բո՛ւղեա իմէ՛տ՝ սադ
Անա՛ բո՛ւղեա իմէ՛տ՝ բազա՛տստփօ
Մըի բո՛ւղեմ իմէ՛տ՝ մե՛լնիցու
Վըի բո՛ւղեաե իմէ՛տ՝ կապիտալ
Անի՛ բո՛ւղուա իմէ՛տ՝ իմէ՛նիե
Անէ՛ բո՛ւղուա իմէ՛տ՝ դրաղացէ՛ննօտի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ես պիտի ունենամ տուն :
Դու պիտի ունենաս սենեակ :
Նա պիտի ունենայ պարտէզ :
Նէ պիտի ունենայ հարստութիւն :
Մենք պիտի ունենանք ջրաղաց :
Դուք պիտի ունենաք դրամագլուխ :
Նրանք պիտի ունենան կալուածք :
Ներանք (իգ.) պիտի ունենան գոհարեղէններ (թ. ն.
կալ ժէք իրել) :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Имѣю ли я сестру?
 Имѣешь ли ты отца?
 Имѣеть ли онъ жену?
 Имѣеть ли она жениха?
 Имѣемъ ли мы дѣтей?
 Имѣете ли вы родныхъ?
 Имѣютъ ли они знакомыхъ?
 Имѣютъ ли онѣ дѣвочекъ?

Հ Ն Ձ Ի Ի Ն

Իմէ՞իւ լի եա սեսորո՞ւ
 Իմէ՞եջ՝ լի ալի ատցա՞
 Իմէ՞եա լի օն ժենո՞ւ
 Իմէ՞եա լի անա՞ ժենիսա
 Իմէ՞եմ լի մըլի դէտե՞յ՝
 Իմէ՞ետե լի վըլի րադնըլի՞ս
 Իմէ՞իւտ լի անի՞ զնակօ՞մըլիս
 Իմէ՞իւտ լի անէ դէ՞ վօչէկ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ունի՞մ արդեօք ես (մի) քոյր:
 Ունի՞ս արդեօք դու հայր:
 Ունի՞ք արդեօք նա կին (կին ունի՞ք արդեօք):
 Ունի՞ք արդեօք նէ (իգ.) նշանած:
 Ունի՞նք արդեօք մենք զաւակներ:
 Ունի՞ք արդեօք դուք ծնողներ:
 Ունի՞նք արդեօք նրանք ծանօթներ:
 Ունի՞նք արդեօք նէրանք (իգ.) փոքրիկ աղջիկներ:

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я имѣлъ бы виноградъ.
 Ты имѣлъ бы грушу.
 Онъ имѣлъ бы апельсинъ.
 Мы имѣли бы зелень.
 Вы имѣли бы марковь.
 Они имѣли бы вишни.

Հ Ն Ձ Ի Ի Ն

Ես իմէ՛լ բըլի վինագրա՞դ
 Տըլի իմէ՛լ բըլի գրո՞ւչու
 Օն իմէ՛լ բըլի ապել՝սին
 Մըլի իմէ՛լ բըլի զե՛լեն
 Վըլի իմէ՛լ բըլի մարկօվ՝
 Անի իմէ՛լ բըլի վի՛շնի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես կունենայի խաղող:
 Դու կունենայիր տանձ:
 Նա կունենար նարինջ:
 Մենք կունենայինք կանաչեղեն:
 Դուք կունենայիք գազար:
 Նրանք կունենային կեռաս:

Իգական՝ Я (ты, она) имѣла бы; мы (вы, онѣ) имѣли бы.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Вы знаете его?
 Да, я знаю его.
 Онъ знаетъ васъ.
 Она прекрасно знаетъ меня.
 Знаетъ ли она васъ?
 Она меня не знаетъ, но она знаетъ его.
 Они знаютъ меня, но онѣ не знаютъ васъ.
 Мы знаемъ васъ, но вы не знаете ее.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Վրի զնա՞ետե եւո՞ւ
 Դա, եա զնա՞իւ եւո՞ւ
 Օն զնա՞ետ վաս
 Անա՞ պրեկրա՞սն զնա՞ետ մենեա՞ւ
 Զնա՞ետ լի անա վաս
 Անա՞ մենեա՞ւ նե զնա՞ետ, նո անա՞ զնա՞ետ եւո
 Անի՞ զնա՞իւտ մենեա՞ւ, նո անէ՞ նե զնա՞իւտ վաս
 Մըր զնա՞ետ վաս, նո վըր նե զնա՞ետե եեօ (ե-եօ)

ԹԱՐԳՄԱՆ ՈՒԹԻԻՆ

Դուք ճանաչում էք (սիրտէ՞ք) նրան :
 Այո՛, ես ճանաչում եմ նրան :
 Նա ճանաչում է ձեզ :
 Նէ չատ լաւ ճանաչում է ինձ :
 Ճանաչում է արդեօք նէ ձեզ :
 Նէ ինձ չէ ճանաչում, բայց նէ ճանաչում է նրան :
 Նրանք (ար.) ճանաչում են ինձ, բայց նէրանք (իդ.) չեն
 ճանաչում ձեզ : (նէրան :
 Մենք ճանաչում ենք ձեզ, բայց դուք չէք ճանաչում

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Вы хотите купить?
 Да, я хочу купить.
 Нѣтъ, не хочу купить.
 Я уже вчера купилъ.
 Она купила сегодня утромъ.
 Онъ думаетъ купить въ будущемъ.
 Они уже купили, но онѣ не хотятъ купить.
 Хотя вы не купили, но я куплю.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Վրի խափ՞տե կուպի՞տ
 Դա, եա խաչո՞ւ կուպի՞տ
 Նէտ, նե խաչու կուպի՞տ
 Եա ուժե՞ վչերա՞ կուպի՞լ
 Անա կուպի՞լա սեւո՞ւ գնեա՞ս ո՛ւտրօմ
 Օն գո՞ւմտեա կուպի՞տ՝ վրո՞ւ դու չչեմ
 Անի՞ ուժե՞ կուպի՞լի, նո անէ՞ նե խափա՞տ կուպի՞տ
 Խափա՞տ վրի նե կուպի՞լի, նո եա կուպի՞լ

ԹԱՐԳՄԱՆ ՈՒԹԻԻՆ

Դուք ուզում էք գնել :
 Այո՛, ես ուզում եմ գնել :
 Ո՛չ, ես չեմ ուզում գնել :
 Ես արդէն երէկ գնեցի :
 Նէ գնեց այսօր առաւօտեան :
 Նա միտք ունի գնելու ապագային :
 Նրանք արդէն գնեցին, բայց նէրանք չեն ուզում գնել :
 Թէեւ դուք չգնեցիք, բայց ես կը գնեմ :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я былъ здѣсь.
Ты была дома.
Они были тамъ.
Онѣ были въ школѣ.
Мой отецъ былъ въ саду.
Твой братъ былъ въ церкви.
Онѣ были въ лавкѣ.
Мы всѣ были въ театрѣ.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Եւ բըիւ զգէս՝
Տըի բըիւա՝ դօ՛մա (իգ․)
Անի՛ բըի՛լի տաճ
Անէ՛ բըի՛լի վշկօ՛ւէ (իգ․)
Մոյհ՝ ասե՛ց բըիւ վառադո՛ւ
Տփոյհ բրատ բըիւ վցե՛րկվի
Անէ՛ բըի՛լի վլաւկէ
Մըի վսէ բըի՛լի վտեա՛արէ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես էի աշտեղ (ես աշտեղ էի) :
Դու տանն էիր (տունն էիր) :
Նրանք աշտեղ էին :
Ներանք վարժարան էին :
Իմ հայրս պարտէզումն էր :
Քո եղբայրդ եկեղեցիի մէջն էր :
Ներանք խանութի մէջն էին :
Մենք ամենքս թատրոնն էինք :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я буду внимателенъ.
Ты будешь больна.
Мы будемъ вѣжливы.
Вы будете виноваты.
Будь справедливъ.
Будьте спокойны.
Пусть она будетъ любопытна.
Пусть они (иѣмъ онѣ) будутъ благодарны.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Եւ բո՛ւդու զնիմա՛տելեն
Տըի բո՛ւդեշ՝ բալ՛նա՛
Մըի բո՛ւդեմ վէ՛ժլիվի
Վըի բո՛ւդեաե զինավա՛արի
Բուդ՝ սպրավեղլի՛վ
Բուդ՝աե սպակօ՛յնըի
Պուստ՝ անա՛ բո՛ւդեա լիւրապըի՛տնա
Պուստ՝ անի՛ բո՛ւդու բլագդադա՛րնըի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես կը լինեմ ուշադիր :
Դու կը լինես հիւանդ (իգական) :
Մենք կը լինենք քաղաքավար :
Դուք կը լինէք յանցաւոր :
Եղի՛ր արդարադատ :
Եղէ՛ք հանգիստ (հանգիստ եղէք) :
Թո՛ղ նէ լինի հետաքրքիր :
Թո՛ղ նրանք լինեն շնորհակալ :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я молодъ, а ты старъ.
Онъ безобразенъ, а она красива.
Ты счастливъ, но онъ несчастенъ.
Я печаленъ, а вы радостны.
Мы богаты, а онѣ бѣдны.
Ты трусь, но онъ отваженъ.
Она благоразумна, а они ревнивы.
Вы довольны, но я недоволенъ.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Ես մօ'լօդ, ա տըի ստար
Օն բեղաբրա'ղեն, ա ահա' կրասի'վա
Տըի սչա'ստլիվ, նօ օն նեռչա'ստեն
Ես պեչա'լեն, ա վըի բա'դօստնըի
Մըի բագա'տըի, ա անէ' բէդնըի
Տըի տրուս, նօ օն տտվա'թեն
Անա' բլագաբրադո'ւմա, ա անի' բեվըի'վըի
Վըի դավօ'լենըի, նօ ես նեդավօ'լեն

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես երիտասարդ եմ, իսկ դու ծեր ես :
Նա ալանդակ է, իսկ նե գեղեցիկ է :
Դուն երջանիկ ես, բայց նա դժբախտ է :
Ես տխուր եմ, իսկ դուք ուրախ էք :
Մենք հարուստ ենք, իսկ ներանք աղքատ են :
Դուն երկչոտ ես, բայց նա քաջարի է :
Նե գիտակից է (լրջամիտ), բայց նրանք նախանձոտ են :
Դուք գոհ էք, բայց ես դժգոհ եմ :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я виноватъ (իդ. виновата).
Ты справедливъ (իդ. справедлива).
Онъ великодушенъ.
Она любопытна.
Мы спокойны.
Вы честны.
Они отважны.
Онѣ легкомыслены.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Ես վինավա'տ
Տըի սպրավեդլի'վ
Օն վելիկադո'ւչեն
Անա' լիւբապըի'տնա
Մըի սպակօ'յչնըի
Վըի չե'ստնըի
Անի' տտվա'թնըի
Անէ' լեգկամըի'սլենըի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես յանցաւոր եմ :
Դուն արդարադատ ես :
Նա մեծահոգի է (վեհանձն) :
Նե հեռաքրքրուող է :
Մենք հանգիստ ենք :
Դուք ազնիւ էք :
Նրանք քաջարի են :
Ներանք (իդ.) թեթեամիտ են :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я говорю, что онъ протестантъ.
Ты думаешь, что я католикъ?
Онъ сказалъ, что ты лютеранинъ.
Она заявила, что онъ браманистъ.
Мы увѣрены, что ты православная.
Вы спрашиваете, что она еврейка?
Они повторяли, что она магометанка.
Онѣ подумали, что я безбожникъ.

Հ Ն Ձ Ի Ի Մ

Եա դավարի՛ւ չտօ օն պրատեստանտ
Տըի դո՛ւմաեշ՝ չտօ եա կաթօ՛ւիկ
Օն սկազալ չտօ տըի լիւտերանի՛ն
Անա դաեալի՛ւ չտօ օն բրամանի՛ստ
Մըի ուվէ՛րենըի չտօ տըի պրավասլա՛ւնաեա
Վըի սպրա՛չիվաետե չտօ անա եվրե՛յկա
Անի պավտարեա՛լի չտօ անա մագամետա՛նկա
Անէ պադո՛ւմալի չտօ եա բեզբօ՛ժնիկ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես ասում եմ որ (թէ) նա բողոքական է :
Դու կարծում ես թէ ես կաթոլիկ եմ :
Նա ասաց որ դու լիւթերական ես :
Նէ յայտարարեց որ նա բրահմայական է :
Մենք համոզուած ենք որ դուն ուղղափառ ես (իգ.) :
Դուք հարցնում էք թէ նէ հրէուհի՞ է :
Նրանք կրկնում էին, որ նէ մահմեդականուհի է :
Նէրանք կարծեցին որ ես անաստուած եմ :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я былъ въ Соединенныхъ Штатахъ.
Онъ жилъ въ Канадѣ.
Вы были во Франціи?
Нѣтъ, но я былъ въ Италіи.
Она была въ Англіи.
Онѣ жили въ Америкѣ.
Откуда вы прибыли?
Я прибылъ изъ Азіи.

Հ Ն Ձ Ի Ի Ն

Եա բըիւ վՍաեդինեօ՛ննըիս Շտա՛տախ
Օն ժիլ վկանա՛դէ
Վըի բըիլի վա Ֆրա՛նցիի
Նէտ, նօ եա բըիւ վիտա՛լիի
Անա՛ բըիւ վԱ՛նգլիի
Անէ՛ ժի՛լի վԱ՛մե՛րիկէ
Ատկո՞ւդա վըի պրի՛բըիլի
Եա պրի՛բըիլ իզ Ա՛զիի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Ես Միացեալ Նահանգներում էի :
Նա ապրում էր Քանադայում :
Դուք Ֆրանսիայումն էիք (Ֆրանսա՞ էիք) :
Ոչ, բայց ես Իտալիայումն էի :
Նէ Անգլիայումն էր :
Նէրանք ապրում էին Ամերիկայում :
Ո՞րտեղից ժամանեցիք (եկաք) :
Ես ժամանեցի Ասիայից :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Кажется ты испанецъ.
Нѣтъ, я армянинъ.
Правда ли что та дѣвушка американка?
Вы ошибаетесь, она армянка.
Та молодая дама армянка.
Откуда она?
Она родилась въ городѣ Ванъ.
Она воспитана въ Америкѣ.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Կա՞ ժեստեա արի իսպա՛նեց
Նէտ, եա արմենի՛ն
Պրա՞վդաւ շտօ տա դէ՛ Վուշկա ամերիկա՛նկա
Վըր աշխատեա՛նք, ա՛նա՛ արմենկա
Տա մալադա՛ եա դա՛ մա արմենկա
Ատկո՞ւդա ա՛նա՛
Անա՛ ըստիւս՝ վա՞րձէ վա՛նէ
Անա՛ վասպի՛ տանա վԱ՛մբ՛ ըրկէ

ԹԱՐԳԻՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Թուում է (ինձ) թէ դու սպանիացի ես :
Ոչ, ես հայ եմ :
Ճիշտ է որ այն աղջիկը ամերիկուհի է :
Դուք սխալուում էք, նե՛ հայուհի է :
Այն գեռատի տիկինը հայուհի է :
Ո՞րտեղացի է նե՛ :
Նե՛ ծնուած է վա՛նում :
Նե՛ կրթուած է Ամերիկայում :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Кто этотъ старикъ?
Онъ мой отецъ.
Вы знаете ту старуху?
Какъ же, она моя мать.
Та старуха моя бабушка.
Тотъ господинъ мой дядя.
Та женщина моя родственница.
Эта дама моя жена.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Կա՞ ժէ՛ տա ստարի՛կ
Օն մօյ՛ն՝ առե՛ց
Վըր զնա՞եա է տու ստարո՛ւ խու
Կալ. ժե, ա՛նա՛ մաեա՛ մաա՛
Տա ստարո՛ւ խա մաեա՛ ըա՛ ըուշկա
Տօա գասպադի՛ն մօյ՛ն՝ դեա՛ դեա
Տա ժե՛ նշխինա մաեա՛ ըօ՛ դասվենիցա
է՛ տա դա՛ մա մաեա՛ ժենա՛

ԹԱՐԳԻՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ո՞վ է այն ծերունին :
Նա իմ հայրն է :
Դուք ճանաչում էք այն պառաւ ին :
Ի՞նչպէս չէ, նե՛ իմ մայրն է :
Այն պառաւը իմ տատն է :
Այն պարոնը քեռիս է :
Այն կինը ազգականուհիս է :
Այս տիկինը կինս է :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Онъ еврей, а она русская.
 Ты русский, а онъ французъ.
 Мы всѣ армяне, а они греки.
 Она швейцарка, а онъ шведъ.
 Вы финлядецъ?
 Онъ гречанки?
 Тотъ челоѣкъ китаецъ?
 Всѣ они японцы?

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Յն եվրեյ՝ յհ. ա անա՝ ըո՛ւստկանա
 Տըի ըո՛ւստկիյհ, ա օն ֆրանցո՛ւզ
 Մըի վսէ արմեա՛նն, ա անի՛ դրե՛կի
 Անա՛ շվեյցա՛րկա, ա օն շվեդ
 Վըի ֆինլեա՞նդեց
 Անէ՛ դրեչա՞նկի
 Տօտ չեւազէ՛կ կիտա՞նց
 Վսէ անի՛ եապօ՞նցի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նա հրէայ է, իսկ նէ ռուս (իգ.) է :
 Դու ռուս ես, իսկ նա ֆրանսիացի է :
 Մենք ամենքս հայ ենք, իսկ նրանք յոյն են :
 Նէ զվիցերուհի է, իսկ նա շվեդացի է :
 Դուք ֆինլանդացի՞ էք :
 Նէրանք յո՞յն (իգ.) են :
 Այն մարդը չինացի՞ է :
 Նրանք ամենքը ճաբօնացի՞ են :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Вы спали?
 Хотите спать?
 Вы проснулись?
 Я видѣлъ сонъ.
 Уже полночь.
 Который теперь часъ?
 Пора обѣдать.
 Хотите ужинать?

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Վըի սպա՞լի
 Խաաի՞տե սպաա?
 Վըի պրօսնու՞լիս?
 Եա վի՛դէլ սօն
 Ուժե՛ պօլնօշ՝
 Կատօ՞րըիհ՝ տեպիր՝ չաա
 Պարա՛ արէ՛դատ՝
 Խաաի՞տե ս՛ւժիւնաա?

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Դուք քնած էիք :
 Ուզո՞ւմ էք քնանալ :
 Դուք արթնացա՞ք :
 Ես երազ տեսայ :
 Արդէն կէս գիշեր է :
 Այժմ ո՞ր ժամն է :
 Ժամանակ է ճաշելու :
 Ուզո՞ւմ էք ընթրիլ :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Какая тутъ станція?
 Какъ называется этотъ городъ?
 Кажется Ростовъ на Дону.
 Вы думаете остаться здѣсь долго?
 Да, если найду работу, останусь.
 Я думаю ѣхать въ Тифлисъ.
 Я останусь въ Ванѣ на жительство.
 Черезъ пять дней думаю ѣхать въ Мушъ.

Հ Ն Ձ Ի Ի Ն

Կա՛կա՞նք տուտ ստա՛նցիւ
 Կա՞կ նաղիվա՛նքսն է՛տաւ դօ՛րոգ
 Կա՛ ժեռոնեա Ռաստօ՛վ նա Դանն՛ւ
 Վըրի դո՛ւմատեա աստա՛տնեա զդէս՝ դօ՛ւղո
 Դա, ե՛սլի նայդո՛ւ րարօ՛տու, աստա՛նուս՝
 Եա դո՛ւմաիւ ե՛րստա՛ վՏիֆլի՛ս
 Եա աստա՛նուս՝ վվա՛նէ նա ժի՛տեղ՝ստվօ
 Չերե՛զ պեատ՝ դնեյհ՝ դո՛ւմաիւ ե՛րստա՛ վՄու՛չ

ԹԱԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Այս ի՞նչ կայարան է՝
 Ի՞նչպէս է կոչուում այս քաղաքը՝
 Կարծեմ Ռաստով Դօնի վրայ՝
 Դուք մտածո՛ւմ էք (նպատակ ունի՞ք) այստեղ մնալու՝
 Այո՛, եթէ գործ գտնեմ՝ կը մնամ՝
 Ես մտադիր եմ Թիֆլիս մեկնելու՝
 Ես կը մնամ վանի մէջ՝ բնակութեան համար՝
 Հինգ օր վերջ մտադիր եմ Մու՛չ մեկնելու՝

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Вы хотите имѣть работу?
 Да, я ищу подходящую работу.
 Вы ремесленникъ?
 Да, я ремесленникъ.
 Гдѣ вы работали раньше?
 Я жилъ въ Соединенныхъ Штатахъ.
 Я работалъ въ Америкѣ.
 Шесть лѣтъ я работалъ въ Канадѣ.

Հ Ն Ձ Ի Ի Ն

Վըրի խաղի՞տե իմէ՛տ՝ րարօ՛տու
 Դա, եա իշչու պաղխաղեա՛շչուիւ րարօ՛տու
 Վըրի բեմե՛սլեննիկ
 Դա, եա բեմե՛սլեննիկ
 Դդէ՞ Վըրի րարօ՛տալի րա՛նչե
 Եա ժիլ վՍանդինեօ՛ննրիս Շտա՛տախ
 Եա րարօ՛տալ վՍմե՛րիկէ
 Շեստ՝ լէտ եա րարօ՛տալ վկանա՛դէ

ԹԱԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Դուք ուղս՞ւմ էք գործ ունենալ՝
 Այո՛, ես փնտռում եմ յարմար (մի) գործ՝
 Դուք արհեստաւոր էք՝
 Այո՛, ես արհեստաւոր եմ՝
 Ո՞ւր էիք աշխատում առաջ՝
 Ես ապրում էի Միացեալ Նահանգներում՝
 Ես աշխատում էի (գործում էի) Ամերիկայում՝
 Վեց տարի ես գործում էի Քանադայում՝

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Какую именно работу вы ищете?

Какое-бы не было дѣло.

Я хочу получить постоянное дѣло.

Лишь бы имѣть временное занятіе.

Я мастеровой; знаю сапожное дѣло.

Я первоклассный портной.

Я шоферъ; хочу имѣть занятіе по этой части.

Ранше работолъ въ знаменитомъ заводѣ Форда.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Կախուի ի' մեննո րարո' տու վրի ի' չչեան

Կախոե' բրի նէ բրիլո դէլո

Եա խաչո'ւ պալուչի' տ' պատանեա' ննոե դէ' լո

Լիչ' բրի իմէ' տ վրե' մեննոե զանեա' տիե

Եա մաստերավո'յն. զնա' իւ սապո' ժնոե դէ' լո

Եա պերվակլա' սնրիչ' պարանո'յն' (չա' սաի

Եա չօֆեր. խաչո'ւ իմէ' տ' զանեա' տիե պա է' տոյն,

Բա'նչե րարո' տալ վզնամենի' տոմ զաւօ' դէ Թո'րդա

ԹԱՐԳԻՐԱՆՈՒԹԻԻՆ

Յատկապէս ի'նչ գործ էք փնտռում :

Որեւէ գործ :

Ես ուզում եմ ստանալ մշտական գործ :

Գնէ (կուղեմ) ունենալ ժամանակաւոր դրաւում :

Ես արհեստաւոր եմ. գիտեմ կօշկակարի գործ :

Ես առաջնակարգ դերձակ եմ :

Ես չօֆեր եմ (օթոմոպիլ քչող). ուզում եմ ունենալ
գրաւում այդ ճիւղին մէջ :

Առաջ աշխատում էի հոշակաւոր Թորդի գործարանում :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Скажите пожалуйста, гдѣ этотъ заводъ?

Заводы Форда находятся въ городѣ Дитроитѣ.

Если не ошибаюсь, Дитроитъ главный городъ Штата
Совершенно вѣрно. (Мичиганъ.

Что тамъ готовится?

Развѣ не знаете? это грандіозный автомобильный заводъ,
извѣстный во всемъ мірѣ.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Սկսի' տե պաժա' լույստա, դդէ' է' տող զալօ' դ

Զալօ' դրի Թո'րդա նախօ' դեատանեա վաւ' րոգէ Դիտրօիտէ

Եսլի նէ աշխրա' իւս' Դիտրօիտա զա' վնրիչ' գո'րօդ

Շտա' տա Մի' շիգան

Սավերչե' ննօ վէ' ընօ

Չտօ' տամ պրիգատավեա' ետանեա

Բաղվէ նե զնա' ետե. է' տօ գրանդիօ' զնրիչ' ավտոմո-
բի' լ' նրիչ' զաւօ' դ, իզվէ' սանրիչ' վօ վսեօմ մի' ըէ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ

Առաջէք, խնդրեմ, ո՞ւր է այդ գործարանը :

Ֆորդի գործարանները գտնուում են Դիտրօիթ քաղաքում :

Եթէ չեմ սխալուում, Դիտրօիթը Միչիգան նահանգի
գլխաւոր քաղաքն է :

Կատարեւապէս ճիշտ է :

Ի՞նչ է այնտեղ պատրաստում :

Մի' թէ չը գիտէք. այդ (մի) հսկայական օթոմոպիլի գոր-
ծարանն է, ճանչցուած ամբողջ աշխարհում :

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я работалъ въ городѣ Линѣ, около Бостона.
 Что это за городъ?
 Въ этомъ городѣ масса фабрикъ обуви.
 Понимаю; а сколько получали въ день?
 Приблизительно около трехъ долларовъ.
 Сколько это будетъ на русскія деньги?
 Думаю шесть рублей.
 Да, это прекрасныя деньги.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Եւ ըստ զո՞րոյն վրո՞րոյն է ինչ, ո՞րոյն Բոստոն
 Չսո՞քնո զո՞րոյն
 Վէ՛տոմ դո՞րոյն մա՛սսա Փարիսի ո՞րոյն
 Պանիմա՛րւ. ա սկօ՞լ՝ կօ պալու չա՛լի վրոն
 Պրիբլիզիտնօ ո՞րոյն տրեօն դօ՛լլարով
 Սկօ՞լ՝ կօ է՛տօ բո՛ւղետ նա բո՛ւստիեա դե՛նդի
 Դո՛ւմարւ չեստ՝ բուրլիչ՝
 Դա, է՛տօ պրեկրա՛նըրեա դե՛նդի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եւ գործում էի ինչ քաղաքում, Բոստոնի մօտ:
 Այդ ի՞նչ քաղաք է:
 Այդ քաղաքում կան կոշիկի բաղամթիւ գործարաններ:
 Հասկանում եմ. իսկ ի՞նչքան էիք ստանում օրը:
 Մօտ ու որապէ՞ս երեք ապէրի չափ:
 Այդ ի՞նչքան կը լինի ռուսական դրամով:
 Կարծեմ վեց բուրլի:
 Այո՛, դա լաւ դրամ է:

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Могу ли я получить у васъ какую нибудь работу?
 Да, у меня есть свободное мѣсто.
 Сколько вы будете платить въ сутки?
 Это очень мало.
 Какъ можно жить на эти деньги?
 Хорошо, я согласенъ.
 Могу ли имѣть надежду на прибавку?
 Безъ сомнѣнія.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Մագո՞ւ լի եւ պալու չիտ՝ ու վաւ կակո՛ւ իւ նիբուդ՝ րա-
 Դա, ու մենեա՛ եստ՝ սվաբօ՛ դնօե մէ՛ստօ (բօ՛տու
 Սկօ՞լ՝ կօ վրի բո՛ւղետե պլատի՛տ՝ վսո՛ւտի
 է՛տօ ո՞չեն՝ մա՛լօ
 Կա՞կ մօթնօ ժիտ՝ նա է՛տի դե՛նդի
 Խարաչօ՛, եւ սագլա՛սեն
 Մագո՞ւ լի իմէտ՝ նագե՛ժդու նա պրիբա՛վկու
 Բեզ սամնէ՛նիեա

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կարո՞ղ եմ ստանալ ձեզ մօտ որեէ գործ:
 Այո՛, ինձ մօտ ազատ տեղ կայ:
 Ի՞նչքան պիտի վճարէք օրը:
 Այդ չափ քիչ է:
 Ի՞նչպէ՞ս կարելի է ապրել այդ դրամով:
 Լաւ, ես համաձայն եմ:
 Կարո՞ղ եմ յոյս ունենալ յաւելու մի համար:
 Անկաոկած:

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Я работалъ въ городѣ Линѣ, около Бостона.
 Что это за городъ?
 Въ этомъ городѣ масса фабрикъ обуви.
 Понимаю; а сколько получали въ день?
 Приблизительно около трехъ долларовъ.
 Сколько это будетъ на русскія деньги?
 Думаю шесть рублей.
 Да, это прекрасныя деньги.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Ես բարձր աշխատեցի Լինի, ո'րտեղ Բոստոնի
 Չորսի քաղաքում
 Վե՛րստեղ Դո'րոգե՛ մասնա՛նջ ֆաբրիկի ո'րտեղ
 Պանիմա՛նիւ. ա սկո՛ւկո պալատ չա՛լի վե՛րս
 Պրիմիվի՛տե՛ն ո'կոլո տրեօլս դո'ւլարով
 Սկո՛ւկո է՛տո բո՛ւղեւո՛ւնա բո՛ւստիւնա դե՛նդի
 Դո՛ւլարիւ չե՛ստ, բո՛ւրիւն՝
 Դա, է՛տո պրեկարատիւնա դե՛նդի

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ես գործում էի Լինի քաղաքում, Բոստոնի մօտ:
 Այդ ի՞նչ քաղաք է:
 Այդ քաղաքում կան կոշիկի բաղամթիւ գործարաններ:
 Հասկանում եմ. իսկ ի՞նչքան էիք ստանում օրը:
 Մօտավորապէս երեք աւելի շաբաթ:
 Այդ ի՞նչքան կը լինի ռուսական դրամով:
 Կարծեմ վեց ռուբլի:
 Այո՛, դա լաւ դրամ է:

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Могу ли я получить у васъ какую нибудь работу?
 Да, у меня есть свободное мѣсто.
 Сколько вы будете платить въ сутки?
 Это очень мало.
 Какъ можно жить на эти деньги?
 Хорошо, я согласенъ.
 Могу ли имѣть надежду на прибавку?
 Безъ сомнѣнія.

Հ Ն Չ Ի Ի Ն

Մագո՛ւ լի եա պալուչիտ, ու վառ կակո՛ւլի նիրուդ՝ բա-
 Դա, ու մենեա՛ եստ, սվարո՛ղնօե մէ՛տո (բօ՛տո
 Սկո՛ւկո վըր բո՛ւղեւո՛ւնա պլատի՛տ, վսո՛ւսկի
 է՛տո ո՛չեն՝ մա՛լօ
 Կա՛կ մօթնօ ժիտ՝ նա է՛տի դե՛նդի
 Նարաչօ՛, եա սագլա՛սեն
 Մագո՛ւ լի իմէտ՝ նագե՛ժդաւ նա պրիբա՛վկու
 Բեդ սամնէ՛նիեա

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կարո՞ղ եմ ստանալ ձեզ մօտ որևէ գործ:
 Այո՛, ինձ մօտ աղատ տեղ կայ:
 Ի՞նչքան պիտի վճարէք օրը:
 Այդ շատ քիչ է:
 Ի՞նչպէս կարելի է ապրել այդ դրամով:
 Լաւ, ես համաձայն եմ:
 Կարո՞ղ եմ յոյս ունենալ յաւելու մի համար:
 Անկասկած:

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

Приходите въ понедѣльникъ.

Сегодня нѣтъ никакой работы.

Приходите завтра.

Правда ли что въ Россіи подь словомъ “завтра” нужно понять “никогда”.

Да, мой другъ, иногда правда.

Русская вежливость: такъ менѣе непріятно, чѣмъ сказать “никогда”, не думаете?

Հ Ն Ձ Ի Ի Մ

Պրիսադի'տե վաանեդէլ'նիկ

Սեվո'դնեա նէտ նիկակո'յն' րաբո'տըրի

Պրիսադի'տե դա'վտրա

Պրա'վդա լի չտօ վրասսի'ի պադ սլօ'վօմ դա'վտրա
նո'ւժնօ պանեա'տ' նիկագդեա'

Դա, մօյն' դրուդ, ինագդա պրա'վդա

Բո'ւսսկանա վե'ժլիվօստ'. տակ մե'նէե նեպրիեա'տ.
նօ, չէմ սկադատ' նիկագդեա' — նե դո'ւմանե

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եկէք երկուշաբթի:

Այսօր ոչ մէկ դործ չկայ:

Եկէք վաղը:

Ճիշտ է որ Ռուսաստանում “վաղը” բառին տակ պէտք է հասկանալ “երբէք”:

Այո, իմ բարեկամ, երբեմն ճիշտ է:

Ռուսական քաղաքավարութիւն է. այդպէս պակաս ա-
նախորժ է, քան ասել “երբէք” — չէք կարծում:

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

Ընթերցանութեան օրինակները դրուած են վարժու-
թեան համար, և ոմանք առանց հնչման, որպէսզի ընթեր-
ցողը ինքնաբերաբար վարժուի թէ կարդալուն, և թէ — որ-
քան հնարաւոր է՝ հասկանալուն: Բանաստեղծական փոքր
հատուածները, ինչպէս նալբանդեանի դրութիւնը եթէ դոց
սերտուին՝ մեծ չափով պիտի նպաստեն հնչումների իւրաց-
ման: Գերադասեցինք այդ մասերի բառացի արձակ թարգ-
մանութեան փոխարէն տալ նրանց յայտնի չափաբերական
թարգմանութիւնները, որոնք թեթեօրէն զարտուղումներ
ունենալով հանդերձ՝ արտայայտում են բնագրի իմաստը:

П О Р О Г Ъ

(Стихотворение въ прозѣ)

Я вижу громадное зданіе. Въ передней стѣнѣ узкая дверь раскрыта настежь; за дверью угрюмая мгла... Передъ высокимъ порогомъ стоитъ дѣвушка... русская дѣвушка.

Морозомъ дышетъ та непроглядная мгла, и вѣстѣ съ леденящей струей выносятся изъ глубины зданія медлительный, глухой голосъ.

Պ Ա Ր Օ Գ

(Ստիխատվարե'նիե վարժու'ղէ)

Եւ վիժու դրամա՛ղնօե զդա՛նիե: Վպերե՛դնեյհ՝
ստէնէ ո՛ւղկեա դվեր՝ բասկըի՛ տա նաստեժ: զա դվե՛-
րիւ ուղրի՛ւմաեա մզլա՛...: Պերե՛դ վըխօ՛կիմ պա-
րօ՛գօմ ստաի՛տ դէ՛վուչկա... րո՛ւսսկեա դէ՛վուչկա:

Մարօ՛ղօմ դըրի՛չեա տա նեպրադլեա՛ղնաեա մզլա՛, ի
վմէ՛ստէ սլեդենեա՛չչեյհ՝ սարուեօ՛յհ՝ վըինօ՛սիտեա
իդ գլուրհնըի՛ զդա՛նիեա մեդլի՛տեւ՛նըիյհ՝ գլուխօ՛յհ՝
գօ՛լօս:

Շ Է Մ Ի Ը

(Արձակ բանաստեղծութիւն)

Եւ տեսնում եմ (մի) հսկայ շէնք: Առաջաւոր պատի
մէջ նեղ դուռը բացուած է ամբողջովին: Դրան հետ մօտայլ
խաւար է: Բարձր շէնքին առջև կանգնած է (մի) աղջիկ,
(մի) ռուս աղջիկ:

Սառնամանիքով է շնչում այն անթափանցելի խաւարը
և սառեցնող հոսանքի հետ դուռս է հնչում շէնքի խոր-
քից (մի) դանդաղ, խուլ ձայն:

—“О, ты, что желаешь переступить этот порогъ, знаешь-ли ты, что тебя ожидаетъ?”

—Знаю, отвѣчаетъ дѣвушка.

—“Холодъ, голодъ, ненависть, насмѣшки, презрѣніе, обида, болѣзнь, самая смерть?”

—Знаю.

—“Отчужденіе, полное одиночество?”

—Знаю... я готова. Я перенесу всѣ страданія, всѣ удары.

“Օ, տըի, չտօ ժեւա՛նչ՝ պերեստուպի՛տ՝ է՛տօտ պա-
րօ՛գ, զնա՞նչ՝ էի տըի, չտօ տերեա՛ ածիդա՛նտ:

—Ձնա՛իւ, ատվէչա՛նտ դէ՛վուշկա:

“Խօ՛ւօդ, դօ՛ւօդ, նե՛հավիտո՛, նաամէ՛շկի, պրեզը՝
նիե, արի՛դա, բալէ՛զն՝, սա՛մանա սմերտ՝:

—Ձնա՛իւ:

“Անշուժդե՛նիե, պօ՛ւնօե ադիւնօ՛չեստվօ:

—Ձնա՛իւ, եա դատօ՛վա: Եա պերենեսո՛ւ վոէ ստրա-
դա՛նիեա, վսէ ուդա՛րի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

“Օ՛, դուն, որ ցանկանում ես անցնել այս շէմքը, դի-
տե՞ս արդեօք թէ քեզ ի՞նչ է սպասում:

—Գիտեմ, պատասխանում է աղջիկը:

“Ցուրտ, անօթութիւն, ատելութիւն, ծաղրանք, արհա-
մարհանք, վիրաւորանք, հիւանդութիւն, նոյն իսկ մահ:

—Գիտեմ:

“Օտարացում (խորթացում բարեկամներից), կատարեալ
մենակութիւն:

—Գիտեմ... ես պատրաստ եմ: Ես կը տանեմ բոլոր
տանջանքները, բոլոր հարուածները:

—“Не только отъ враговъ но и отъ родныхъ, отъ друзей?”

—Да... и отъ нихъ.

—“Хорошо. Ты готова на жертву?”

—Да.

—“На безымянную жертву? Ты погибнешь, - и никто... никто не будетъ даже знать, чью память почтить?”

—Мнѣ не нужно ни благодарности, ни сожалѣ-
нія. Мнѣ не нужно имени.

“Նե տօ՛ւկօ աա վրագօ՛վ, նօ ի աա ըադնը՛իս, աա
դրուզե՛յճ՝:

—Դա... ի աա նիս:

“Խարաչօ՛, տըի դատօ՛վա նա ժե՛րտվու:

—Դա:

“Նա բեզըրիմեաննուիւ ժե՛րտվու: Տըի պադիբնեչ՝, ի
նիկտօ... նիկտօ նե ըո՛ւդետ դա՛ծե վնատ՝ չըիւ
պա՛մեատ՝ պաչտի՛տ՝:

—Մնէ նե նո՛ւժնօ նի բլագադա՛րնօստի, նի սաժա-
լէ՛նիեա: Մնէ նե նո՛ւժնօ ի՛մենի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

“Ոչ միայն թշնամիներից, այլ և ծնողներից (կամ ազ-
գականներից), բարեկամներից:

—Այո... և (նոյն իսկ) նրանցից:

“Լաւ: Դու պատրաստ ես զոհուելու:

—Այո:

“Անանո՞ւն (անյիշատակ) զոհուելու: Դու կը կորչես,
և ոչ ոք, ոչ ոք չպիտի նոյն իսկ գիտենայ, թէ ո՞ւմ (որո՞ւն)
յիշատակը պէ՞տք է յարգել:

—Ինձ պէ՞տք է ոչ երախտագիտութիւն, ոչ ցաւա
թիւն: Ինձ պէ՞տք է անուն:

“Готова - ли ты на преступление?”

Дѣвушка потупила голову.

—И на преступление готова...

Голосъ не тотчасъ возобновилъ свои вопросы.

“Знаешь - ли ты, зоговорилъ онъ, наконецъ, что ты можешь разувериться въ томъ, чему вѣришь теперь, можешь понять, что обманулась и даромъ погубила свою молодую жизнь?”

—Знаю и это. И все - таки я хочу войти.

“Գատնօ՞վա լի տըի նա պրեստուպլենի՞նիկ :

Դէ՛վուշկա պատուպի՛լա դօ՛լօվու :

— Ի նա պրեստուպլենի՞նիկ գատնօ՞վա :

Գօ՛լօս նե տօտչաս վազաբնավի՛լ սվաի՛ վապրօ՛սըի :

“Զնա՞նչ՝ լի տըի, զազավարի՛լ օն, նականնե՛ց, չտօ տըի մօ՛ժեչ՝ բազուվէ՛րիասեա վտօմ, չեմո՛ւ վէ՛րիչ՝ տեպե՛ր, մօ՛ժեչ՝ պանեա՛տ, չտօ արմանո՛ւլաո՝ Ի դա՛րօմ պագուբի՛լա սվաի՛ւ մալադո՛ւիւ ժիղն՝ :

— Զնա՛լի Ի է՛տօ : Ի վսեօ-տակի՛ խաչո՛ւ վալաի՛ :

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

“Պատրա՞ստ ես դու ոճիր գործելու :

Աղջիկը խոնարհեցրեց գլուխը :

— Եւ ոճիր գործելու պատրաստ եմ :

Զայնը անմիջապէս շնորոգեց իր հարցումները :

“Գիտե՞ս արդեօք դու, խօսեց նա, վերջապէս, որ դու եկարող ես հիստիօփոլի (հաւատդ կորցնել) այն բանի մէջ, ինչին հաւատում ես այժմ, կարող ես հասկանալ, որ խաբուած ես եղել եւ զուր տեղ կորցրած քո մատաղ կեանքը :

— Գիտեմ եւ այդ : Եւ այնու ամենայնիւ ուղղում եմ ներս մանել :

“Войди!”

Дѣвушка перешагнула порогъ — и тяжелая завѣса упала за нею.

“Дура!” проскрежеталъ кто - то сзади.

“Святая!” пронеслось откуда - то въ отвѣтъ.

И. Тургеневъ.

“Վայդի՛ :

Դէ՛վուշկա պրեստուպլենի՛լա պարօ՛դ, Ի տեաժօ՛լաեա զավէ՛սա ուպա՛լա զա նե՛իւ :

“Դո՛ւրա, պրասկրեթետա՛լ կտօ՛ւտօ սզա՛դի :

“Սվեատա՛եա, պրանեսլօ՛ս ասկո՛ւդա.տօ վատվէ՛տ :

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

“Մտի՛ր :

Աղջիկը քայլ փոխեց չէմքից ներս, ե ծանր վարագոյր իջաւ նէրա ետեւ :

“Յիմա՛ր, մոմրաց (ատամների միջից կրճտաց) մէկը նէրա ետեւից :

“Սո՛ւրբ, հնչեց մէկ տեղից իբրեւ պատասխան :

ԻՎԱՆ ՏՈՒՐԳԵՆԵՎ (Ծն. 1818, Մեռ. 1883)

Տուրգենեվ ռուս գրականութեան հոյակապ դէմքերից մէկը՝ յայտնի է իր բազմաթիւ վէպերով, որոնք գեղարուեստական բարձր արժանիքներ ունենալով՝ գնահատելի ճանչուած են ամբողջ աշխարհի գրասէր խաւերի մէջ : Իր վէպերից հայերէնի թարգմանուած են “Հայրեր եւ Որդիներ”, “Նախընթաց օրը” եւ մի շարք մանր պատմուածքների : “Նախընթաց օրը” վէպին մէջ ներբողուած է բուլղարական ազատագրական 1877-1878 թ. շրջանի գաղափարապաշտ երիտասարդութիւնը : Իր “Արձակ բանաստեղծութիւններ” անունով մանր պատմուածքների շարքը Եւրօպական առաջնակարգ գրական գոհարների մէջ դասուած են : Մեր բերած “Շէմքը” պատկերը գծում է գաղափարի զոհարանին դիմող մի դեռատի աղջիկ, մի “Սուրբ” :

ПѢСНЬ О СВОБОДѢ

М. НАЛБАНДЯНЪ

Лишь только первое дыханье
Свободный Богъ мнѣ даровалъ,
Еще ничтожное созданье,
Къ груди свободу я прижалъ.

Когда былъ связанъ въ колыбели
И изъ пеленокъ я рвался,
То дать мнѣ воли не хотѣли...
— Любить свободу я поклялся.

Когда языкъ мой сталъ впервые
Въ устахъ невинныхъ лепетать,
“Свобода!,, слышали родные,
А не слова “отецъ,, и “мать,,.

И прозвучалъ мнѣ голосъ рока:
— Отсель свободенъ, воинъ ты!
Но знай: трудна твоя дорога,
На ней шипы все, не цвѣты!

“Свобода!,, я воскликнулъ снова:
“Что козни, мечъ, огонь, борьба...
И до конца, конца земного,
Кричать такъ буду — до столба!,,

ՊԵՍՆ՝ Ա ՍՎԱԲՈՒԴԷ

Լիչ՝ տօ՛ւ՛կօ պե՛րվօե դըրխա՛նըե
Սվարօ՛ դնըրյհ՝ բօգ մնէ դարավա՛ւ,
Եչչօ՛ նիչտօ՛ ժնօե սաղդա՛նըե,
Կդրուդի՛ սվարօ՛ դու եա պրիժա՛ւ,
Կագդա՛ բըրլ սվեաղան վկալըբե՛ւի,
Ի իզ պեւեօնօկ եա ըվալեա,
Տօ դա՛տ՝ մնէ վօ՛ւի նե խաաէ՛ւի,
— Լի բի՛տ՝ սվարօ՛ դու պակլեա՛ւսեա,
Կագդա՛ եաղըրկ մօյհ՝ ստալ վպերվըր՛ե
Վուստա՛ խ նեվիննըրխ լեպեաւա՛տ՝,
՝Սվարօ՛ դա՛, սլըր՛ շալի ըադնըրե,
Ա նե սլավա՛ ՛՛աաեց՛՛ ի ՛՛մատ՛՛,
Ի պրազվուշալ մնէ դօ՛լօս ըօկա,
Ատսե՛ւ՛ սվարօ՛ դեն, վօ՛ին տըրի,
Նօ զնայհ՝ տրուդնա՛ տվեա՛ դարօ՛ դա,
Նա նեյհ՝ շիպըրի՛ վսեօ, նե ցվէտըրի՛,
՝Սվարօ՛ դա՛, եա վասկլի՛ կնուլ սնօ՛վա.
Չտօ կօզնի, մեչ՝, ագօ՛ն, բար՛բա,
Ի դա կանցա՛, կանցա զեմնօ՛վօ,
Կրիչա՛տ՝ տակ ըս՛ւդու, դա կանցա՛:

ԾԱՆՈԹ. — ՝Ազատութեան երգի՛ հայերէն բնագրի
իւրաքանչիւր երկու տուն (8 տող) ռուսերէն թարգմանու-
թեան մէջ ամփոփուած է շարք առողով:

Ազատն Աստուած այն օրից
Երբ հաճեցաւ շունչ փչել,
Իմ հողանիւթ շինուածքին,
Կենդանութիւն պարգեւել՝
Ես՝ անբարբառ մի մանուկ՝
Երկու ձեռքս պարզեցի,
Եւ իմ անդօր թեւերով
Ազատութիւն դրկեցի:

Մինչ գիշերը անհանգիստ՝
 Օրօրոցում կապկապուած,
 Լալիս էի անդադար՝
 Մօրս քունը խանգարած :
 Խնդրում էի նրանից
 Բազուկներս արձակել՝
 Ես այն օրից ուխտեցի
 Ազատութիւնը սիրել :
 Թոթով լեզուիս մինչ կապերը
 Արձակուեցան, բացուեցան,
 Մինչ ծնողքս իմ ձայնից
 Խնդացին ու բերկրեցան՝
 Նախկին խօսքն որ ասացի՝
 Չէր հայր կամ մայր, կամ այլ ինչ :
 «Ազատութիւն» դուրս թռաւ
 Իմ մանկական բերանից :
 «Ազատութիւն», ինձ կրկնեց
 Ճակատագիրը վերեւից,
 «Ազատութեան դու զինուոր
 Կամի՞ս գրուիլ այս օրից» :
 «Ո՛հ, փշոտ է ճանապարհդ,
 Քեզ շատ փորձանք կը սպասէ :
 Ազատութիւն սիրողին՝
 Այս աշխարհը խիստ նեղ է» :
 — Ազատութիւն, — գոչեցի —
 Թո՛ղ որոտայ իմ գլխին
 Փայլակ, կայծակ, հուր, երկաթ —
 Թո՛ղ դաւ դընէ թշնամին :
 Ես մինչ ի մահ կախաղան,
 Մինչև անարգ մահու սիւն,
 Պիտի գոռամ պիտ կրկնեմ,
 Անդադար՝ ազատութիւն :

ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ՄԱՏՈՒՐԵԱՆ

ИЗЪ ЦАТУРИАНА

На грудь молодую упала волна
 Распущенныхъ, черныхъ, душистыхъ волосъ:
 Красавица въ чаряхъ ласкующихъ грезъ,
 О сладостной ласкѣ мечтаетъ она.

Отъ балкона въ туманныя дали глядитъ,
 Гдѣ лѣтняя ночь разметала покровъ,
 Гдѣ тихій ручей говоритъ межъ цвѣтовъ
 И рося кудрявая въ сумракѣ спитъ.

Красавицѣ въ душу стараясь взглянуть
 На небѣ ночномъ брилліанты горятъ,
 И съ пѣсней любовной на землю летятъ,
 Горя припадаютъ на дѣвичью грудь.

И кажется дѣвушка; въ сумракѣ, тамъ,
 У водъ тихоструйныхъ, гдѣ лѣсъ задремалъ,
 Ее кто-то страстно въ объятыхъ сжалъ,
 Устами приникъ къ ненасытнымъ устамъ.

И голосъ чарующій слышитъ она;
 «О, пери моя,,» сладко молвить онъ ей:
 Намъ темная ночь для блаженства дана!
 Моя ты навѣки! Ты всѣхъ миѣ милѣй!..

Ծատուրեանի Հանրածանօթ սէրերգներից այս օրինակի
 բնագրի փոխարէն՝ տուած ենք ռուսերէն թարգմանու-
 թեան Հայերէն բառացի փոխադրութիւնը : Ընթերցողը
 պիտի ջանայ ըմբռնել բառերի և նախադասութիւնների ի-
 մաստը, հոգ չանելով Հայերենի սահուն չլինելուն :

Հ Ն Չ Ի Խ Ն

Նա գրուե՞ր՝ մալադո՞ւ լիւ ուսա՞լ լա վալնա՞՝
 Բասպուլ չօննըիս, չօրնըիս, գուշի՛ ստըիս վալօ՞ւս.
 Կրասա՛ վիցա վշարախ լասկա՛ իւշչիս գրեօղ
 Ա սլա՛ դօստնոյ՜, լա՛ սկէ մեշտա՛ ետ տնա՛ :

Սրալիօ՛ նա վտումա՛ ննըիեա դալի գլեադիտ
 Գդէ լէտնեաեա նօչ՝ ըազմետալա պակրօվ.
 Գդէ տի՛ խիյ՜, ըուշե՛ յ՜, դավարի՛ տ մեթ ցվէտօվ,
 Ի ըօ՛շչա կուդրեա՛ վաեա վտումրակէ սպիտ :

Կրասա՛ վիցէ վդուշու ստարա՛ ետա՞՝ վզգլեանուտ՞
 Նա ներէ նաչնօ՛ մ՝ ըրիլլիտ՛ նտըի գարեա՛ տ
 Ի սպէ՛ սնեյ՜, լիւրօ՛ վնոյ՜, նա դեմլիւ լետեա՛ տ,
 Գօրեա պրիպադա՛ իւտ նա դէվի՛ շըիւ գրուե՞ր :

Ի կա՛ ժետսեա դէ՛ վուշկէ. վտումրակէ, տամ,
 Ու վօդ տիխաստըոյնըիս, գդէ լէս զադրեմալ,
 Եեօ (ե - եօ) կտօ՛ - տօ ստրա՛ ստնօ վարըեա՛ տրեախ սթալ,
 Ուստամի պրինի՛ կ կեննատըի՛ տնըիմ՝ ուստամ :

Ի դօ՛լօս չարո՛ւ իւշչիյ՜ սլըի՛ շիտ տնա՛.
 Օ՛, պերի մաեա՛, սլա՛ դիօ մօլլիտ օն եյ՜,
 Նամ տեօ՛ մնաեա նօչ՝ գլեա բլաթե՛ նստվա դանա՛,
 Մաեա՛ տըի նավէ՛ կի տըի վսէխ մնէ միլէյ՜ :

Փ Ո Ս Ա Դ Ի Ր Ո Ւ Թ Ի Խ Ն

Կուրծքի վրայ դեռահաս՝ սփռուեցաւ ալիքը
 Արձակ, սեաթոյր, աճուշաբոյր մաղերի.
 Գեղուհին դիւթանքի մէջ փայլալուն ցնորքների
 Քաղցր գուրգուրանքների մասին է երազում :

Պատշգամից մառախլապատ հեռուն է նայում,
 Ուր ամառուայ գիշերը սփռած է իր ծածկոցը,
 Ուր հանդարտ վտակը խօսում է ծաղիկների մէջ,
 Եւ թաւ անտառակը կիսամութի մէջ է քնանում :

Գեղուհուն հոգու մէջ ջանալով նայել՝
 Երկնքի վրայ գիշերուայ՝ ագամանդներ են վառում,
 Եւ սիրոյ երգերով դէպի երկիր են սլանում,
 Վշտադին ընկնում կուսական կրծքին :

Եւ թւում է աղջկան. կիսամութի մէջ, այնտեղ,
 Զուրերի մօտ մեղմահոս, այնտեղ, ուր անտառը սկսեց
 Ննջել,

Նէրան (իրեն) մէկը տարփանքով (իր) գրկին սեղմեց,
 Շուրթերով հպեցաւ (նէրա) անյազուրդ շուրթերին :

Եւ (մի) ձայն թովիշ լսում է նէ.
 "Օ՛, իմ փերի", անոյշ շշնշում է նա նէրան (իրեն)
 Մեղ մութ գիշերը տրուած է երջանկութեան համար.
 Իմն ես յաւիտեան, դուն ամենից սիրելի :

А. С. ПУШКИНЪ

ДЕРЕВНЯ

Привѣтствую тебя, пустынный уголокъ,
Пріють спокойствія, трудовъ и вдохновенья,
Гдѣ льется дней моихъ невидимый потокъ
На лонѣ счастья и забвенья!

Я твой: я промѣнялъ порочный дворъ царей,
Роскошные пиры, забавы, заблужденья,
На мирный шумъ дубровъ, на тишину полей,
На празднество вольную, подругу размышленья.
Я твой; люблю сей темный садъ

Съ его прохладой и цвѣтами,
Сей лугъ, уставленный душистыми скирдами,
Гдѣ свѣтлые ручьи въ кустарникахъ шумятъ.
Вездѣ передо мной подвижныя картины:
Здѣсь вижу двухъ озеръ лазурныя равнины,
Гдѣ парусъ рыбака бѣлѣетъ иногда,
За ними рядъ холмовъ и нивы полосаты,
Вдали разсыпанные хаты,
На влажныхъ берегахъ бродящія стада,
Овины дымные и мельницы крылаты;

Привѣтствую *ողջոնում եմ*- пустынный *ամայի, մենա-*
ւոր уголокъ *անկիւն*. пріють *ապաստան*. льется *հոսում է*.
невидимый *անբերեցի*. счастье *երջանկութիւն*. забвение *մո-*
ռացում. промѣнять *փոխել ուրիշ բանով*. порочный *ապա-*
կանուած. дворъ *արքունիք*. пиръ *խնջոյք*. тишина *խաղա-*
ղութիւն. прохлада *դով*. лугъ *մարգ*. душистый *անուշա-*
բոյր. подвижная *շարժուն*. дымный *ծխոտ*. мельница *ջրա-*
ղաց.

Ա. Ս. ՊՈԻՇԿԻՆ

Գ Ի Ի Ղ

Ողջոյն քեզ, ո՛վ գիւղ, խաղաղ ապաստան՝
Գործի, հանգստի, ոգևորութեան,
Ուր քաղցր մոռացման և բախտի գրկում՝
Օրերիս հոսանքն իմ մենակ կեանքում՝
Անցնում, սահում է ա՛յնպէս լուռ, անտես. —
Մայրենի՛ անկիւն, ողջունո՛ւմ եմ քեզ :
Ես քոնն եմ : Եւ ճոխ խնջոյք, խրախճանք,
Ե՛ւ արքաների պալատները գեղիս,
Ե՛ւ մոլութիւններ, խաղեր ու զրօսանք —
Ամբողջը մոռցայ . . . : Այժմ նոցա տեղ
Նոր կեանք եմ, ո՛վ գիւղ, քո մէջ վայելում,
Արձակ դաշտերում, թաւ անտառներում,
Անձնատուր եղած պարապ ժամերին —
Բիւր խոկումներիս այդ ընկերներին :
Քո՛նն եմ : Սիրում եմ այս այգին ստուերոտ,
Նորա դովանին, ծաղկի անուշ հոտ,
Այս մարգագետինն հոտեղ, դէղաշար,
Ուր աղմկում են առուակներ պայծառ՝
Խաղուն կարկաչով թփերի տակին :
Այստեղ իմ աչ քին,

Ուր և նայում եմ, հանդէս են գալիս
Շարժուն պատկերներ : Տեսնում եմ ահա
Երկու կապտափայլ, հարթ լճի վրայ՝
Մի բան է յանկարծ սպիտակին տալիս —
Այդ դո՛ւն ես, ձկնո՛րս, քո առագաստով :
Լճերից այն կողմ ահա և շարքով
Կանաչ բլրակներ,
Բաղմաչերտ արտեր,
Դէս ու դէն սփռուած խրճիթներ հեռում,
Թափառող հօտեր՝ խոնաւ փերում,
Մարագներ ծխոտ, ջաղացք թեւաւոր . . .

Вездѣ слѣды довольства и труда.

Я здѣсь, отъ суетныхъ оковъ освобожденный.
Учуся въ истинѣ блаженство находить,
Свободною душой законъ боготворить,
Роптанью не внимать толпы непросвященной.
Участьемъ отвѣчать застѣнчивой мольбѣ,

И не завидовать судьбѣ

Злодѣя или глупца въ величій неправомъ.
Оракулы вѣковъ, здѣсь вопрошаю васъ!

Въ уединеньѣ величаюмъ

Слышишьъ вашъ отрадный гласъ:

Онъ гонить лѣни сонъ угрюмый,

Къ трудамъ рождаетъ жаръ во мнѣ,

И ваши творческія думы

Въ душевной зрѣютъ глубинѣ.

Но мысль ужасная здѣсь душу омрачаетъ:

Среди цвѣтущихъ нивъ и горъ

Другъ человѣчества печально замѣчаетъ

Вездѣ невѣжества губительный позоръ.

Не видя слезъ, не внемля стона,

На пагубу людей избранное судьбой,

Здѣсь барство дикое, безъ чувства, безъ закона,

Слѣдъ *հեաք*. суетный *ունայն*. истина *ճշմարտութիւն*.
блаженство *երջանկութիւն*. законъ *օրէնք*. роптаніе *բարբաջանք*. толпа *խուժան*, *ամբոխ*. застѣнчивый *ամօթխած*,
երկչոտ. мольба *աղերս*. завидовать *նախանձիր*. судьба *ճակատագիր*, *բախտ*. злодѣй *շարագործ*. глупецъ *յիմար*. оракулы *սրբաբան*. отрадный *խնդազին*, *ցնծալից*. гласъ *ձայն*. лѣнь *ծուլութիւն*. угрюмый *մռայլ*. трудъ *աշխատանք*. душевный *հոգեկան*. глубина *խորութիւն*. мысль *միտք*. ужасный *սոսկալի*. человѣчество *մարդկութիւն*. печально *վշտազին*. невѣжество *աղիտութիւն*. губительный *կործանիչ*. барство *աղայութիւն*. чувство *զգացմունք*.

Այո՛, ամենն ինչ այստեղ, չորս բոլոր
Տեսնում եմ ինչպէս կըրում է վերան
Հետքեր վատտակի, լիառատութեան:
Եւ այստեղ հեռու ունայն կապանքից,
Ես ուսանում եմ գտնել, ճաշակել
Ճշմարտութեան մէջ կեանք երջանկալից:
Եւ ուսանում եմ՝ պաշտել օրէնքի
Անաշառութիւնն անկապանք հոգով,
Ականջ չդնել անկիրթ ամբոխի
Բողոք տըրտունջին, և կարեկցանքով
Լսել ամօթխած, երկչոտ աղերսանք,
Աղերսին տալով միշտ ջերմ արձագանք:
Ես ուսանում եմ — այստեղ աննախանձ
Նայել յիմարի կամ չարագործի
Բախտին ու փառքին բազմած սիգապանծ՝
Մեծութեան գահին — անարդարացի:
Ո՛վ դուք, դարերի պատգամախօսներ,
Ես ձե՛զ եմ այստեղ իմ կոչը ուղղում —
Այս վեհ մենութեան վայրումն առաւել՝
Բա՛րձր է խնդարեր մեր ձայնը հնչում:
Նա հալածում է նիրհը ծուլութեան,
Գործի հուր ու խանդ իմ մէջ բորբոքում:
Եւ ձեր խոկումներն ստեղծող հանճարի՝
Ծլում, հասնում են իմ սրտի խորքում:
Բայց ահեղ միտք է այստեղ իմ հոգին
Արտում թէ դաշտում այս դալարաչառ՝

Մռայլով՝ պատում:

Ո՛հ, վիշտ է միայն աչքս տխրազին

Եւ աղիտութեան կործանիչ արատ

Այստեղ նկատում:

Արցունքի առջև՝ խալառ կուրացած,

Սառն ու խուլ վկայ դառն հառաչանքի,

Բիրտ աղայութիւնն՝ կոյր բախտից ընտրուած՝

Առանց զգացմունքի, առանց օրէնքի,

Присвоило себѣ насильственный лозой
И трудъ, и собственность, и время земледѣльца.
Склоняясь на чуждый плугъ, покорствуя бичамъ,
Здѣсь рабство тоньше влачится по браздамъ

Неумолимаго владѣльца.

Здѣсь тягостный иремъ до гроба все влекуть;
Надеждъ и склонностей въ душѣ питать не смѣи,
Здѣсь дѣвы юныя цѣтутъ

Для прихоти развратнаго злодѣя;

Опора милая старѣющихъ отцовъ,
Младые сыновья, товарищи трудовъ,
Изъ хижины родной идутъ собою множить
Дворовыя толпы измученныхъ рабовъ.

О, если бѣ голосъ мой умѣлъ сердца тревожить!
Почто въ груди моей горитъ бесплодный жаръ
И не данъ мнѣ въ удѣлъ витѣйства грозный даръ?
Увижу ль я, друзья, народъ неугнетенный
И рабево, падшее по манію царя,
И надъ отечествомъ свободы просвѣщенной
Взойдетъ ли, наконецъ, прекрасная заря?

Насилственно *բռնի*. трудъ *աշխատանք*. собственность *սեփականութիւն*, *ստացուածք*. земледѣлецъ *հողագործ*. плугъ *գութան*. рабство *ստրկութիւն*. гробъ *դաճաղ*. надежда *յոյս*. дѣва *կոյս*. юная (*իգ.*) *դեռատի*. развратный *մոլի*, *անբարոյական*. опора *նեցուկ*. хижина *խրճիթ*. измученный *տանջուած*. рабъ *ստրուկ*. бесплодный *անպտուղ*, *ապարդիւն*. витѣйство *պերճախօսութիւն*. неугнетенный *անհալած*. заря *արշալոյս* :

իշխում է *այստեղ*. *ձեռքին դաւադան*,
Բռնի դարձնելով իրեն սեփական,
կեղծ երկրագործի և՛ ինչք և՛ վաստակ,
Տուն և տեղ, արդիւնք, ոյժ և ժամանակ :
Ե՛ւ գործն օտարի, և՛ գութանն օտար,
Մէջքը կորացրած, լախտին հնազանդ,
Հերկում է այստեղ ստրկութիւնն անճար
Անողորք տիրոջ հողերն արդաւանդ :
Այստեղ ամենքն էլ ծանր լծի տակ՝
Մինչ մահուան դուռը տանում են կրծքում
Երկիւղից սպանուած յոյս, հակում, փափաք :
Այստեղ դեռատի կոյսեր են ծաղկում
Կեղծ շարագործի վաւաչ ու մոլար
Հաճոյքի համար :

Մտառահաս արդիք՝ օգնական գործում,
Սիրելի նեցուկ ծերուկ հայրերի,
Խրճիթն հայրական թողած ակամայ,
Այստեղ տանջում են որպէս ճորտ, գերի,
Ազալի տան մէջ դարձած խեղճ ծառայ :
Ա՛խ, եթէ իմ ձայնն ընդունակ լինէր
Ցնցելու մտքեր, յուզելու սրտեր,
Էլ ինչո՞ւ ես դու կրծքումս շարունակ
Վառւում, բորբոքւում, անարդիւն կրակ :
Ինչո՞ւ չէ տրուած և՛ ինձ ահաւոր
Պերճախօսութեան տաղանդ ու շքնորհ :
Ընկերնե՛ր, արդեօք կը տեսնե՞մ աչքովս
Ես մի օր իմ ազգս ազատ, անհալած,
Եւ արքայական քաջայաղթ բազկով
Անարգ ստրկութիւնն իսպառ տապալուած,
Եւ հայրենիքիս, վերջապէս, մի օր
Պիտ չողա՞յ արդեօք պայծառ, լուսաւոր՝
Ա՛յնքան փափաքած, ա՛յնքան տենչայոյզ
Սուրբ Ազատութեան սիրո՞ւն արշալոյս . . . :

Թարգմ. ԱԼԵՔՍԱՆԴԻՐ ԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՊՈՒՇԿԻՆ (ԾՆ. 1799 թ. ՄԵՌԱԻ 1837 թ.)

Բարձր ազնուականութեան և պալատական շրջանակների մէջ փայփայլած և սիրուած բանաստեղծ Ալեքսանդր Սերգէեւիչ Պուշկին՝ իր հարիւրաւոր սրամիտ, գեղեցիկ բանաստեղծութիւններով երբեմն գրուած, երբեմն ծաղրած է և սուր կերպով քննադատած այդ դասակարգերի ներքին կեանքը։ Ունի գրած մի քանի փոքրիկ պատմուածքներ և թատերգութիւններ, որոնք յաճախ ներկայացուած են Ռուսիոյ մէջ։ Ժողովրդի հասարակ խաւերից հեռու ապրելով՝ նա քիչ անգամ զբաղուած է նրա ցաւերով ու տառապանքով։ Այդ բացառութիւններից մէկն է «Գիւղը» սիրուն գրութիւնը, որի մէջ երգուած է ռուս գիւղացիների ստրկական վիճակը, այնքան անկեղծ շեշտով։ Պուշկին գրած է այդ բանաստեղծութիւնը 1819 ին, երբ ամբողջ ռուս գիւղացիութիւնը աւատական դրութեան տակ ապրելով՝ բացարձակ ընչազուրկ մի դասակարգ էր — ճորտ, և կալուածատէր դասակարգի ձեռքին չահագործւում էր անխնայ ճորտէն։ Պուշկին հաւատում էր Ֆարի «քաջայաղթ» բազուկին, որ պիտի վերջ դնէր ռուս ժողովուրդի անհանդուրժելի կացութեան։ Եւ թեքւեւ մարգարէութիւն կարելի է կոչել նրա այդ հաւատքը — իր մահուանից 42 տարի վերջ իրագործուեցաւ այն, երբ Ալեքսանդր Բ. ի հրովարտակով ճորտութիւնը ջնջուեցաւ և աւելի քան քսան միլիոն ռուս գիւղացիները ազատագրուեցան աղայական բռնակալութիւնից։

Պուշկին իր կնոջ անուան շուրջ հիւսուած պատմութիւնների հետեւանքով մէնամարտի հրաւիրեց Ժորժ Գեկերն Դանտէս անունով ֆրանսիական ծագում ունեցող պալատական սպային։ Մենամարտը տեղի ունեցաւ և Պուշկին վիրաւորուելով՝ երկու օր վերջ մեռաւ սարսափելի ցաւերի մէջ, յունուար 27 ին, 1837 թ.։

А. АГАРОНЯНЪ

НОВЫЙ ГОДЪ СОЛДАТА

Тихо... что ты шепчешь? иди спокойно! помни, вздохъ твой на лицѣ злой судьбы рождаетъ улыбку. Мы должны пройти черезъ эту снѣжную вершину! не слышишь? Вѣтеръ доносить до насъ ропотъ и вопли вотъ съ этой стороны... тамъ позади насъ какъ будто ущелья стонутъ. Крѣпче прижми ружье къ свѣжей ранѣ своей... крѣпче! Близокъ Новый годъ, будь храбрѣе, мой другъ! Онъ застанетъ тебя въ отчаяніи, въ безсиліи! Смотри... на эту красивую звѣзду, сіяющую въ небесахъ, большую, яркую... Мы къ ней идемъ... она приближается къ намъ, смотри на небо... и когда она достигнетъ вершины той крутой горы, покрытой чащей и лѣсомъ, тогда и для насъ наступитъ Новый Годъ.

Տի'խո... շաօ՞ տըի շե'պչեշ'. իդի' սպաիօ'յնօ. պօ'մ-նի, վզդօխ' տվօյճ' նա լիցէ' զլօյճ' սուդ'րըի բաժդա'ետ ուլըի'բկու։ Մըի դալ ժնըի' պրայտի' շերե'զ է'տու սնէ-ժնուիւ վերշի'նու. նե սլըի'շիշ'։ Վէ'տեր դանօ'սիտ դա նաո ռօ'պօտի վօ'պլի վօտ սէ'տօյճ' ստարանըի'... տամ, պաղադի' նաո կակ բո'ւդտօ ուշշե'լեա ստօ'նուտ։ Կրէ'պչե պրիժմի' բուժեօ' կովէ'ժեյճ' բանէ սվաե'յճ'... կրէ'պչե։ Բլի'զօկ նօվըիյճ' դօդ, բուդ' խրարբէ'ե, մօյճ' դրուդ. Օն դաոտա'նեա տերեա' վատչաեա'նիի, վրեզսի'լիի. Ս'աա-րի'... նա է'տու կրասի'վուիւ զվէզդո'ւ, սիեա'իւ շշուիւ փերեոա'իս, բալճո'ւիւ, եա'րկուիւ...։

Մըի կնեյճ' իդեօ'մ... անա' պրիբլիժա'ետոետ կնամ. սմատրի' նա նե'րօ... ի կադդա' անա' դաոտի'դնետ վեր-շինըի տօյճ' կրուտօ'յճ' դարըի', պակրըի'տօյճ' շա'շչեյճ' ի լէ'սօմ, տադդա' ի դիեա նաո նաոտու պիտ նօվըիյճ' դօդ։

Тише, мой другъ. умѣрь шаги! смотри... не вѣрь коню... Какъ люди иногда скрываютъ злобу въ сердцѣ своемъ, коварной и обманчивой улыбкой, такъ и снѣжный саванъ подъ холодной красой скрываетъ пропасть свою. Мы сколько прошли по снѣжному пути и вдругъ передъ встрѣчей Новаго Года, насъ поглотить пропасть, скрытая подъ снѣгомъ! Смотри, звѣзда уже приблизилась къ вершинѣ, еще немного и наступитъ Новый Годъ!..

Какъ холодно, знаю, ты дрожишь, коченѣютъ твои руки и ноги. Но мы не одни, и не однимъ намъ холодно. Милліоны стынута, дрожатъ отъ стужи, но намъ не замерзнуть! Повсюду зима. Вдовы и сироты ломаютъ пальцы, къ Богу взываютъ, и старцы, сложивъ свои сухія руки, ноютъ и дрожатъ.

Տի՛շե մօյ՛ն գրուգ, ումէ՛ր՝ շաղի՛. սմատրի՛ . . . նե վէր՛ կանի՛ւ . . . կակ լի՛ւդի ինագդա՛ սկրըիվա՛ իւտ զլա- բո՛ւ վսե՛րդցե սվաեօմ, կավա՛րնօյն՝ ի աբմա՛նչիվօյն՝ ու- լըի՛բկօյն՝, տակ ի սնէ՛ ժնըիյն՝ սավան պադ խալօ՛դնօյն՝ կրա՛սօյն՝ սկրըիվա՛ ետ պրօ՛պաստ՝ սվաիւ :

Մըի սկօ՛ւ՛կօ պրաչլի՛ պա սնէ՛ ժնօմու պուտի՛, ի վըդ- բուգ պերե՛դ վստրէ՛ չեյն՝ նօ՛վափօ դօ՛դա նա սլադօտիտ պրօ՛պաստ՝, սկրըի՛տաեա պադ սնէ՛ դօմ՝ Սմատրի, զվէզ- դա՛ ուժե՛ պրիբլիզի՛լաւ՝ կվեբչի՛նէ, եչչօ՛ նեմնօ՛ դօ ի նաստուպիտ նօվըիյն՝ դօդ :

Կակ խալադնօ՛. զնաիւ, տըի դրաժիլ՝ կաչենէիւտ սվաի բո՛ւկի ի նօդի. նօ մըի նե ադնի՛, ի նե ադնի՛մ նամ խալադնօ : Միլլիոնըի ստըի՛նուտ, դրաժա՛տ աա ստո՛ւժի. նօ նամ նե դամերզնուտ : Պափսի՛ւդու գիմա՛. վդավըի ի սիրօտըի լամա՛ իւտ պալ՛ցըի, կիօ՛դու վզըիվա՛ իւտ. ի ստա- բըըի, սլաժի՛վ սվաի սուխի՛եա բո՛ւկի նօ՛ իւտ ի դրաժաստ :

Страшенъ холодъ! Кому же тепло, тому холодно отъ страха и ужаса! И если мы, какъ эти жалкіе людишки, уступимъ въ борьбѣ съ холодомъ, то кто же, скажи, пойдетъ навстрѣчу Новому Году? Смотри, звѣзда совсѣмъ близка, Новый Годъ недалекъ отъ насъ!

Ты стонешь опять?.. рана болить? Стой, дай я согрѣю ее дыханіемъ моимъ! Вѣрь, другъ, дыханію друга твоего — оно исцѣляетъ раны, согрѣваетъ сердце, душу, оно искры испускаетъ! дай же, я согрѣю ее и пройдетъ твоя боль.

Ну, бери ружье. Прижми его крѣпче, не хорошо вѣдь, если Новый Годъ застанетъ тебя безъ ружья. Смотри, звѣзда совсѣмъ близка, еще немного и будетъ Новый Годъ!

Ստրա՛չեն խօ՛ւօդ : կամո՛ւժ ժե տեպլօ, տամո՛ւժ խա- լադնօ աա ստրախա ի ո՛ւժասա : Ի ե՛սլի մըի, կակ է՛տի ժա՛լկիե լիւդի՛ շկի, ուստո՛ւպիմ վրար՛բէ՛ սխօ՛ւօդօմ, տօ կտօ՛ժե, սկաժի՛, պալդեօ՛տ նա վստրե՛չու նօ՛վօմու դօ- դու. Սմատրի՛, զվէզդա՛ սավսէմ բլիզկա, նօվըիյն՝ դօդ նեդալեօ՛կ աա նաա :

Տըի ստօ՛նեչ՝ ապեա՛տ : րանա բալի՛տ : Ստօյն՝, դայն՝ եա սագրէ՛իւ դըրիսա՛նիեմ մաի՛մ : Վէր՝, դրուգ, դըի- խա՛նիիւ դրո՛ւգա տվաեվօ՛. անօ՛ իսցէլեա՛եա րանըի, սագրէվա՛եա սե՛րդցե, դուչու, ա՛նօ՛ իսկըի իսպուսկա՛եա : Տակ, դայն՝ ժե՛ եա սագրէ՛իւ եեօ (ե-եօ) ի պրալդեօ՛տ տը- վաեա բօլ՝ :

Նո՛ւ, բերի՛ բուժեօ՛, Պրիժմի՛ եվօ՛ կրէ՛պչե, նե խա- րաչօ՛ վէդ, ե՛սլի նօվըիյն՝ դօդ զաստա՛նեա տերեա՛ բեզ բուժեա : Սմատրի՛, զվէզդա՛ սավսէմ՝ բլիզկա, եչչօ՛ նեմնօ՛ դօ, ի բո՛ւդեա նօ՛վըիյն՝ դօդ :

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ

Կամա՛ց . . . ի՞նչ ես դու շնչում. գնա՛ հանգիստ. յի-
շի՛ր, քո հառաչանքը՝ չար ճակատագրի դէմքի վրայ ժպիտ
է ծնեցնում: Մենք պէտք է անցնինք այդ ձիւնապատ բար-
ձունքի վրայով. չե՞ս լսում: Քամին դէպի մեզ է բերում
մրմունջի ու ողբի ձայները ահա այս կողմից . . . այնտեղ,
մեր ետև կարծես կիրճերը հառաչում են: Պինդ սեղմիր
հրացանդ թարմ վէրքիդ . . . պի՛նդ: Մօտ է նոր տարին.
եղի՛ր աւելի քաջ, իմ բարեկամ: Նա պիտի գտնէ քեզ
յուսալքումի, անդօրութեան մէջ: Նայի՛ր այն գեղեցիկ
աստղին, որ շողշողում է երկնակամարում, մեծ և պայծառ:

Մենք դէպի նրան ենք գնում, նա մօտենում է մեզ,
նայի՛ր երկնքին . . . և երբ նա հասնի բարձունքին այն զա-
րիվեր լեռան, որ ծածկուած է խիտ մացառներով և անտա-
ռով, այն ժամանակ և մեզ համար կը հասնի նոր տարին:

Կամա՛ց, իմ բարեկամ. չափաւորէ քայլերդ. նայիր, մի՛
հաւատա ձիւն . . .: Ինչպէս մարդիկ երբեմն թագցնում են
շարութիւնը իրենց սրտի մէջ՝ նենգաւոր և խաբուսիկ ժպի-
տով, նոյնպէս և ձիւնեղէն այս պատանքը իր սառ գեղեց-
կութեան տակ ծածկում է իր անդունդը: Մենք այնքան
(չատ) ենք անցել ձիւնեղէն ճանապարհով և յանկարծ նախ
քան նոր տարին դիմաւորելը՝ մեզ պիտի կուլ տայ անդուն-
դը, որ ձիւնի տակ է ծածկուած: Նայի՛ր, աստղը արդէն
բարձունքին մօտեցաւ, մի փոքր ևս և պիտի վրայ հասնի
Նոր Տարին:

Ի՛նչքան ցուրտ է. գիտեմ դու դողդողում ես, փայտա-
նում են ձեռքերդ ու ոտքերդ: Բայց մենք մինակ չենք,
և միայն մենք չենք մրսում: Միլիօնաւոր մարդիկ սառ-
չում են և դողդողում ցուրտից, չայց մենք չենք սառչելու:
Ամենուրեք ձմեռ է: Այրիներն ու որբերը կտրատում են
իրենց մփսները և Աստծուն աղերսում. և ծերունիները, ծալե-
լով իրենց չորացած ձեռքերը՝ հեծկլտում են և դողդողում:

Ջարհուրելի է ցուրտը: Ով որ տաք է զգում, նա ցուր-
տին է ենթարկւում երկիւղից և վարհուրանքից: Եւ եթէ
մենք, ինչպէս այս խղճալի մարդուկները, կռուի մէջ տեղի
տանք ցուրտին՝ այն ժամանակ՝ ո՞վ արդեօք, ասա՛ — պիտի
դիմաւորէ Նոր Տարին: Նայի՛ր, աստղը արդէն բոլորովին
մօտեցած է, Նոր Տարին հեռու չէ մեզանից:

Դուն տնքո՞ւմ ես դարձեալ . . . վէ՛րքն է ցաւում:
Կանգնիր, թող տուր ես տաքացնեմ այն իմ շնչառութեամբ:
Հաւատա, բարեկամ, քո բարեկամիդ շնչառութեան — նա
բուժում է վէրքերը, ջերմացնում սիրտը, հոգին, նա կայծեր
է արտացոլում: Այդպէս, թող տուր ուրեմն, ես այն տա-
քացնեմ, և պիտի անցնի քո ցաւը:

Հաւատա ինձ, նա հզօր միջոց է. ես կը կապեմ վէրքը.
լա՞ւ է . . . չի՞ ցաւում:

Դէ՛հ, առ հրացանը. նա տակաւին տաք է: Սեղմիր այն
աւելի պինդ, լաւ չէ այդ, եթէ Նոր Տարին քեզ առանց հը-
րացանի գտնէ: Նայիր, աստղը բոլորովին մօտ է, մի փոքր
ևս, և կը հասնի Նոր Տարին:

МОРСКАЯ СКАЛА

На сѣверѣ мрачномъ и дикомъ, гдѣ вѣтеръ холодный своимъ леденящимъ дыханьемъ угрожаетъ всему живому, гдѣ старыя сосны и ели, покрытыя саваномъ зимнимъ, лишь изрѣдка видятъ улыбку и ласку весенняго солнца, — когда-то въ безбрежное море гранитной стѣной выдавалась далеко-далеко огромная, рукой человѣка воздвигнутая скала.

Сѣверъ հիւսիս, мрачный դաժան, гдѣ ուր, вѣтеръ քամի, холодный ցուրտ, угрожает սպառնում է, живой ողջ, сосна սոճենի, ель եղևնածառ, покрытый ծածկուած, саванъ պատանք, зимный ձմեռային, лишь изрѣдка հազուադէպօրէն, улыбка ժպիտ, ласка փաղաքշանք, безбрежный անեղր, море ծով, гранитъ դրանիտ, սեպարար, стѣна պատ, выдавалась տեսնում էր, դուրս էր ցցւում, огромная ահագին, воздвигнутая կառուցուած, բարձրացուած, скала ասպռաժ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԺԱՅՌԸ

Մնայի ու վայրենի հիւսիսում, ուր ցուրտ քամին իր սառեցնող շնչառութեամբ սպառնում է այն ամեն բանին, ինչ որ ողջ է, ուր ծեր սոճիներն ու եղևնիները՝ ծածկուած ձմեռային պատանքով՝ լոկ հազուադէպօրէն տեսնում են ժպիտն ու փաղաքշանքը դարնանային արեգակի, մի ժամանակ (երբեմն) անեղր ծովի վրայ դրանիտեայ պատի պէս (ստեփանի պատով) դուրս էր ցցւում մի ահագին, մարդկային ձեւքով բարձրացուած ժայռ:

Высоко и гордо поднявшись надъ уровнемъ бурнаго моря, смѣясь надъ порывами волнъ, стояла она — огромная.

И волны морскія — могучія, вольныя волны — встрѣчались съ гранитной преградой, грозившей ихъ вольному бѣгу, — о длилась борьба вѣковая, и долго боролись съ преградой могучія, вольныя волны, пока не сломила ее тѣхъ волнъ непокорная воля.

Высоко բարձր, гордо հպարտ, поднявшись բարձրանալով, надъ уровнемъ մակերևոյթի վրայ, бурный մրրկոտ, смѣясь ծիծաղելով, порывъ յուզում:

Волна ալիք, могучій կարող, հզոր, вольная (իզ․) ազատ, встрѣчать հանդիպել, преграда պատնէշ, грозить սպառնալ, бѣгъ վազք, длилась (իզ․) երկարում էր, տևում էր, борьба կռիւ, պայքար, вѣковая (իզ․) դարևոր, сломить կոտրել, բնկճել, непокорная (իզ․) անընկճելի, боля կամք:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բարձր և խրոխտ՝ մրրկոտ ծովի մակերևոյթի վրայից բարձրանալով՝ ծիծաղելով ալիքների յուզումների վրայ՝ կանգնած էր նա ահագին:

Եւ ծովի ալիքները, հզոր, ազատ ալիքները հանդիպում էին դրանիտեայ պատնէշին, նրանց ազատ թռիչքը (վազքը) արգելող, և տևում էր դարևոր պայքարը, և երկար կուռում էին պատնէշի դէմ հզոր, ազատ ալիքները, մինչև որ չխորտակեց նրան (եւ եւօ՝ իզ․ ներան) այն ալիքների անընկճելի կամքը:

И въ утро весеннее мая, лишь яркаго солнца лучи засіяютъ надъ моремъ, сильнѣй изумрудомъ блестятъ серебрянныхъ волнъ переливы, и волны, играя, рѣзвясъ надъ бездонной пучиною моря, пѣснь о борьбѣ вѣковой со стѣною гранитной поютъ.

Какъ вольныя птицы небесъ, были волны морскія свободны.

Буря мать ихъ баюкала пѣсней и въ весельи безпечномъ катились онѣ въ туманную даль... Но мрачный и злобный тиранъ, завидуя участи волнъ, ихъ свободы лишитъ захотѣлъ.

Весеннее (չեղաք սեւ) դարձանային, яркій պայծառ, засіявъ փայլիլ, շողշողալ, изумрудъ զմրուխտ, блестятъ փայլում են, серебрянный արծաթեգոյն, արծաթէ, играя խաղալով, бездонный անյատակ, пучина անդունդ, խորխորատ :

Птица թռչուն, буря փոթորիկ, баюкать երգով օրորել, веселье ուրախութիւն, безпечно անհոգ, катились թաւալում էին, սահում, туманная (իգ.) մշուշոտ, даль հեռու, мрачный դաժան, злобный չարամիտ, тиранъ բռնաւոր, завидуя նախանձելով, участь վիճակ, лишитъ դրկել :

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եւ մայրսեան առաւօտ, երբ հազիւ արեւի պայծառ ճառագայթները փայլատակում են ծովի վրայ՝ զմրուխտից աւելի են շողշողում արծաթեգոյն ալիքների ծփանքները, և ալիքները խաղալով ծովի անյատակ խորխորատի վրայ, դարեւոր պոյքարի մասին՝ գրանիտայ պատի դէմ՝ (իրենց) երգն են երգում :

Ինչպէս երկնքի թռչուններ՝ ծովի ալիքներն ազատ էին : Փոթորիկը՝ նրանց մայրը օրորում էր երգով և անհոգ ուրախութեան մէջ նրանք թաւալում էին դէպի մշուշոտ հեռուն : Բայց դաժան և մռայլ բռնաւորը՝ նախանձելով ալիքների վիճակին՝ ուղեց նրանց ազատութիւնից դրկել :

Послалъ онъ послушныхъ рабовъ.

Покорные волѣ владыки, рабы принялись за работу: холодныя скалы изъ нѣдръ доставали земли и въ пучину морскую бросали.

И море взыгралось.

Весело волнамъ глядѣтъ, какъ скалы на дно упадаютъ; скачутъ, хохочутъ, угрюмыя скалы ласкаютъ.

Шепчутся волны: “то-то раздолье! Изъ нѣдръ холодной земли къ намъ хмурые гости пришли.

Послалъ ուղարկեց, послушный հլու, рабъ ստրուկ, покорный հնազանդ, владыка (իգ. а վերջաւորութ. բայց իմաստով արական) իշխանաւոր, տէր, принялись ձեռնարկելին, սկսան, скала ժայռ, изъ нѣдръ խորքից, хмурый մռայլ :

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ուղարկեց նա հլու ստրուկներին :

Հնազանդ տիրոջ կամքին՝ ստրուկները գործի սկսան. ցուրտ ժայռերը խորքերից հող էին հանում և ծովի անդունդը նետում :

Եւ ծովը յուզուեցաւ (խաղաց, կոյտառացաւ) :

Ուրախ են ալիքները տեսնելով, թէ ինչպէս ժայռերը դէպի յատակ են ընկնում. արշաւում են, հազում (բարձր ծրծաղում), դաժան ժայռերը փաղաքում :

Շշչում են ալիքները. ա՛յ քեզ չքեղութիւն. հողի խորքերից մեղ մօտ դաժան հիւրեր են եկած :

ՌՈՒՍ ԳՐԱԳԻՏՆԵՐ

ԴԱՍՏԱՆԿԱԿԻՅՆ ԳԵՕՐ ՄԻՍԱՅԼՈՎԻՅ (Достоевский), Ծն. Մոսկովայում, 1818-ին : 1849-ին իբր «քաղաքական յանցաւոր» տառերիւ տարուայ տաժանակիր աշխատանքի դատաւարուելով՝ Սիրիր աքսորուեցաւ, ուր սակայն եօթը տարի միայն մնաց : Իբր հոգեբան-վիպագիր՝ համարձակ կարելի է ասել՝ համաշխարհային գրականութեան մէջ եղաւի գէմքն է : Իր գլուխ գործոցն է «Ոճիրը և Պատիժը» անունով հոյակապ վէպը, անբնականօրէն նուրբ հոգեբանական վերլուծումով՝ իր նկարագրած տիպերի : Նշանաւոր են իր «Ապուշը», «Բնտանիքի Բարեկամը», «Սիրիրի Բանտային կեանքը», «Կարամազով Եղբայրներ» և մի շարք ուրիշ գրքեր, որոնք մեծապէս ազդած են եւրոպական ներկայ գրական հոսանքների վրայ : Մեռաւ 1881-ին :

ԳՐԳՈՒՆ ԵՐԿԱՆՈՎ (Гоголь), Ծն. Պալտովայի մօտ, 1809 : Փոքր Ռուսաստանի ամենամեծների հեղինակն է համարուում : Իր «Վերաքննիչը» անունով կատակերգութիւնը ռուս բեմի անմահ գործերից մէկն է : «Մեռած Հոգիներ» անունով պատմութեան շարքը անուանի են բոլոր գրասէր ազգերի մէջ : Մեռաւ 1852-ին :

ՆԵԿՐԱՍՈՎ, Նիկալայ Ալէքսեւիչ (Некрасов), Ծն. 1821-ին, մեռ. 1888-ին : Յայտնի քնարերգակ բանաստեղծ, գրական-իրաւաւոր գպրոցին հետեւող :

ԿՐԻԻՒՎ, Իվան Անդրէւիչ (Крылов), Ծն. 1768-ին մեռ. 1844-ին : Հոսակաւոր առակախօս, ռուսական «Եղբայր» և «Լա-Ֆօնտէն» ածականներ վատտկած : Իր առականքը թարգմանուած են գրեթէ բոլոր եւրոպական լեզուներին :

ԿՈՒՅՈՎ, Ալէքսեյ, վասիլիւիչ (Кольцов), Ծն. 1809-ին, մեռ. 1842-ին : Յայտնի բանաստեղծ-երգած է յաճախ ճշուածների և հարստահարուածների կեանքը :

ԳՐԻԿԻՅՆ, Մաքսիմ, (Горький), Իսկական անունով՝ Ալէքսէյ յէ՝ Մաքսիմովիչ Պէշկով, Ծն. 1864-ին : Յայտնի վիպագիր, թախտիկների, մուրացիկների, գողերի և աւազակների կեանքը պատկերացնում է վարպետ գոյներով : Գնահատուած է ամերիկեան գրասէր դասակարգի մէջ, և իր գրեթէ բոլոր պատմութեանքները թարգմանուած են անգլիերէնի : Իրաւաւոր գրականութեան հետեւող :

ՏՈՒՍՏՈՅՆ, Լեւ Նիկալայիւիչ (Толстой), Ծն. 1828-ին, մեռաւ 1910-ին : Հոսակաւոր բաթոյագէտ-վիպագիր, ռուս գրականութեան ամենահոյակապ գէմքը : Իր վէպերի թուղած ազդեցութիւնը թէ իր հայրենիքի մէջ և թէ արտասահմանում՝ արտասովոր եղաւ : Իբր կրթիչ-փիլիսոփայ՝ նա, համարձակ կարելի է ասել՝ ամբողջ սերունդներ դաստիարակեց, բարոյական ամենամաքուր զգացմունքներ մշակելով իր հետեւողների մէջ : Չարիքը, բռնութիւնը խոտիւ դատաւարտելով՝ միաժամանակ հակառակ էր բռնութեամբ չարիքները ոչնչացնելու սկզբունքին, յաճախ անգործական հիմերի վրայ յենելով իր վարդապետութիւնը : Անողորմ քննադատող էր ժամանակակից ձեռք մարտնչած քրիստոնէական դաւանական տեսութիւններին և «Իսկական քրիստոնէութիւնը» անարգող կեղծաւոր կղերին : Իր գործերից «Աննա Կարենինա», «Պատերազմ և խաղաղութիւն», «Յարութիւն» և այլ վէպեր թարգմանուած են հայերէնի :

ԼԵՐՄՈՆՏՈՎ, Միխայիլ Իւրընիւիչ (Лермонтов), Ծն. 1814-ին, սպանուեց մենամարտի մէջ, (Պետրիգորսկ, Կովկաս), 1841-ին : Տաղանդաւոր բանաստեղծ, շատերի կարծիքով աւելի բարձր, քան Պուշկին : Իր ընտիր գործերի գրեթէ մեծ մասը թարգմանուած են հայերէնի, որոնց մէջ նաև հոսակաւոր «Դեղ» պօէման, երկու անգամ թարգմանուած, Սադաթեանի և Միրզաբեկի կողմից : Լերմոնտովի գրուածքներին նիւթ տուած է մեծ մասամբ Կովկասի լեռնականների կեանքը, պատկերաւից գեղեցիկ գունաւորումներով :

АНГЕЛЪ

По небу полуночи ангелъ летѣлъ
 И тихую пѣсню онъ пѣлъ;
 И мѣсяцъ, и звѣзды, и тучи толпой
 Внимали той пѣснѣ святой.
 Онъ пѣлъ о блаженствѣ безгрѣшныхъ духовъ
 Подъ кущами райскихъ садовъ,
 О Богѣ великомъ онъ пѣлъ—и хвала
 Его непритворна была.
 Онъ душу младую въ объятіяхъ несъ,
 Для міра печали и слезъ,
 И звукъ его пѣсни въ душѣ молодой
 Остался безъ словъ, но живой.
 И долго на свѣтѣ томилась она,
 Желаніемъ чуднымъ полна,
 И звуковъ небесъ замѣнить не могли
 Ей скучныя пѣсни земли.

По небу երկնքով, երկնքի վրայ. полуночь կէս գիշեր. ангелъ հրեշտակ. летѣлъ թռչում էր. тихая մեղմ. пѣлъ երգում էր. мѣсяцъ լուսին (ամիս). звѣзды աստղեր, туча ամպ, толпа խումբ (ամբոխ). внимали լսում էին. той այն. святая սուրբ. блаженство երջանկութիւն. безгрѣшный անմեղ. души հոգիներ. рай գրահատ. хвала գովք, մաղթանք. непритворный անկեղծ. душа հոգի. младая գեւատի. въ объятіяхъ գրկի մէջ. несъ տանում էր. печаль վիշտ. слезы արցունք. желаніе փափաք. чудный հրաշալի. замѣнить փոխարինել. скучный տաղտկալի:

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ

Կ Ո Վ Կ Ա Ս Ի Յ Ե Ղ Ե Ր Ը

Կովկասի մէջ բնակւում են 24 տարբեր ազգեր, չհաշուելով այլ մանր ցեղերը:

1. Ռուսներ	3,785,456	13. Ուսիներ	9,320
2. Հայեր	1,485,560	14. Կիւրիններ	176,120
3. Վրացիներ	1,240,430	15. Աբխազներ	101,285
4. Իմերէտներ	293,220	16. Ինգուչներ	68,160
5. Մինգրէտներ	263,765	17. Չեչէներ	271,525
6. Սվանեթներ	176,138	18. Աւար-անգիւն	252,120
7. Թաթեր	148,345	19. Ղազի կուսուկ	108,375
8. Քիւրդեր	125,380	20. Դարգիններ	146,910
9. Պարսիկներ	283,610	21. Կուսուկներ	94,010
10. Կաբարդին	109,250	22. Նոզայներ	76,890
11. Օսեր	215,860	23. Թաթարներ	1,782,465
12. Չէրքէզներ	63,315	24. Թիւրքեր	175,005
		Գումար՝	11,452,514

Ընդհանուր Ռուսաստանի Հայ բնակչութեան 91%-ը բնակւում է Կովկասի 11 նահանգների մէջ, իսկ 9%-ը Ռուսաստանի այլ և այլ մասերի մէջ: Ամբողջ Ռուսաստանի մէջ Հայերի թիւն է 1,620,375, Հաշուելով նաև Թիւրքեստանի [Անդրկասպեան շրջանի] և Սիբիրի Հայ գաղութները: Կովկասի մէջ Հայերը կազմում են Թիֆլիսի նահանգի բնակչութեան 21%, Ղարսի շրջանում՝ 27%, Բաքուի նահանգում 8%, Սև Ծովեան շրջանում՝ 1½%, Կուրանի շրջանում 1%, Գանձակի նահանգում 37, Երևանի նահանգում 61: Ստավրոպոլի նահանգում և Դաղեստանի շրջանում Հայերը հազիւ հարիւրին մէկ ութերորդն են կազմում:

Ռ Ո Ւ Ս Ա Կ Ա Ն Չ Ա Փ Ե Ր

ВѢСЪ վէս — ԾԱՆՐՈՒԹԻՒՆ. —

Берковецъ բերկօ՝ վեց ունի	10 пудъ պուդ
Пудъ ունի	40 фунтъ ֆունտ (փառնտ)
Фунтъ ունի	32 лотъ Լօտ
Лотъ ունի	3 золотникъ դալատնի՝ կ (մսխալ)
Золотникъ ունի	96 доля դօ՝ Լեա

Անգլիական փառնտը հաւասար է ռուսական մէկ ֆունտին և $10\frac{1}{2}$ դալատնիկին (մսխալին) :

ЖИДКОСТИ ժի՛դկօտի — ՀԵՂՈՒԿՆԵՐ. —

Бочка բօ՛չկա (տակառ) ունի	40 ведро վեդրօ (դոյլ)
Ведро ունի	20 бутылка բուտարի՛կա (շիշ)

Մէկ շիշ ջուրը կշռում է $1\frac{1}{2}$ ֆունտ, մէկ դոյլը՝ 30 ֆունտ, մէկ տակառը 30 պուդ :

Մէկ դոյլը հաւասար է անգլիական երեք կէլընին :

ДЛИНА դլինա՝ — ԵՐԿԱՐՈՒԹԻՒՆ. —

Миля միլեա (մղոն) ունի	7 верста վերստա՛
Верста ունի	500 сажень սաժեն՝
Сажень ունի	3 аршинъ արշի՛ն
Аршинъ ունի	16 вершокъ վերշօ՛կ

Сажень ունի	7 футъ ֆուտ (ոտք)
Футъ ունի	12 дюймъ դլիմ՝ մ
Дюймъ ունի	10 линия լինիա (դիծ՝)

Десятина դեսնատինա (օրավար) ունի 2400 քառ. սաժեն :

Անգլիական մէկ էյքըը հաւասար է ռուսական 890 քառակուսի սաժենին :

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ԳԼԽԱՌՈՐ ԳԱՂԱՔՆԵՐԸ

Թուանշանները ցոյց են տալիս բնակիչների թիւը հազարով :

Կ. — Կովկասի մէջ, Ռ. — Ռուսաստան,

Ս. — Սիբիր, Թ. — Թիւրքեստան :

Александрополь,	37	Ալեքսանդրօ՛ւպօլ՝	Կ.
Ардаганъ	4	Արդագա՛ն	Կ.
Ардагучъ	2	Արդանո՛ւչ	Կ.
Армавиръ	41	Արմաւի՛ր	Կ.
Армянскій Базаръ	7	Արմեա՛նսկիյչ՝ Բաղար	Ռ.
Артынь	9	Արտվի՛ն (Արդուին)	Կ.
Архангельскъ	38	Արխա՛նգելսկ	Ռ.
Астраханъ	158	Ա՛ստրախան՝	Ռ.
Асхабадъ	46	Ասխաբա՛դ	Թ.
Ахалкалаки	7	Ախալկալսի՛կի	Կ.
Ахалцыхъ	23	Ախալցեի՛խ (Ախալցխա)	Կ.
Баку	137	Բակու՛ւ (Բագու)	Կ.
Батумъ	36	Բատու՛ւմ (Բաթում)	Կ.
Благовѣщенскъ	68	Բլաղավէ՛շչենսկ	Ս.
Вагаршапатъ	9	Վագարշապա՛տ	Կ.
Владивостокъ	94	Վլադ Վոստօկ՝ կ	Ս.
Владикавказъ	76	Վլադ Վիկաւկա՛ւզ	Կ.
Гори	18	Գօ՛րի	Կ.
Грозный	33	Գրօ՛ւզնիյչ՝	Կ.
Дербентъ	36	Դերբե՛նտ	Կ.
Екатеринодаръ	96	Եկատերինադա՛ր	Կ.
Елизаветполь	52	Ելիզավէ՛տպօլ՝ (Գանձակ)	Կ.
Закаталы	5	Հակատա՛ւլըի	Կ.
Иркутскъ	134	Իրկո՛ւտսկ	Ս.
Казыманъ	14	Կազըիլմա՛ն (Կաղղուան)	Կ.

Казань	184	Կաղա'ն'	Ռ.
Карсъ	28	Կարս (Ղարս)	Կ.
Кизляръ	16	Կիզլեա'ր (Ղզլար)	Կ.
Киншинеъ	126	Կիշինեո'ւ (Բիշենեով)	Ռ.
Кіевъ	485	Կի'եւ	Ռ.
Красноярскъ	69	Կրանանեա'րսկ	Ս.
Кутаисъ	56	Կուտաի'ս (Բուժալիս)	Կ.
Майкопъ	58	Մայկո'պ	Կ.
Моздокъ	21	Մազդեօ'կ (Մոզդեօկ)	Կ.
Москва	1.725	Մաոսկվա' (Մոսկուա)	Ռ.
Нахичеванъ	11	Նախիջևան	Կ.
Нахичеванъ на Дону	76	,, նա Դանն'ւ	Ռ.
Ново-Баязетъ	13	Նովօ-Բանազե'տ	Կ.
Новороссійскъ	52	Նովորոսսի'րսկ	Կ.
Новочеркасскъ	58	Նովաչերկա'սկ	Ռ.
Нуха	34	Նո'ւսա (Նուսի)	Կ.
Одесса	515	Ադե'սսա (Օդեսսա)	Ռ.
Поти	26	Պո'տի (Փոթի)	Կ.
Пятигорскъ	54	Պեստիդեօ'րսկ	Կ.
Ростовъ на Дону	134	Րոստո'ւ նա Դանն'ւ	Ռ.
Самара	211	Սամա'րա	Ռ.
Самаркандъ	94	Սամարկան'դ	Ռ.
Петроградъ	2.150	Պետրագրա'դ	Ռ.
Симферополь	72	Սիմֆերոօ'պով	Ռ.
Ставрополь	68	Ստա'վրոպով	Կ.
Сухумъ	36	Սուխո'ւմ (Սոսսում)	Կ.
Тифлисъ	285	Տիֆլի'ս (Թիֆլիս)	Կ.
Томскъ	124	Տոմսկ	Ս.
Шемаха	34	Շեմախա (Շամախի)	Կ.
Шуша	42	Շո'ւշա (Շուշի)	Կ.
Эриванъ	37	Էրիվա'ն (Երևան)	Կ.

Բ Ե Ռ Ե Ր Ե Ն

Адвокатъ	Ադվակա'տ	Փաստաբան
адъ	ադ	դժոխք
ангелъ	անգել	հրեշտակ
аптека	ապոե'կա	դեղարան
арбузъ	արբո'ւզ	ձմերուկ
армія	ա'րմիա	բանակ
атаманъ	ատամա'ն	հրամանատար
атмосфера	ատմոսֆե'րա	մթնոլորտ
атомъ	ատո'մ	հիւլէ
бабочка	բա'բոչկա	թիթեռնիկ
бабушка	բա'բուչկա	մեծ մայր, տատ
балконъ	բալկո'ն	պատշգամ
баня	բա'նեա	բաղանիք
барабанъ	բարաբա'ն	թմրուկ
баранина	բարա'նինա	ոչխարի միս
баранъ	բարա'ն	ոչխար
барашка	բարա'չկա	գառնուկ
баринъ	բա'րին	տէր, պարոն, աղայ
бархатъ	բա'րխատ	թաւիշ
барыня	բա'րրինեա	տիկին,
барышня	բա'րրիչնեա	օրիորդ
баталіонъ	բատալիօն	գումարտակ
башмакъ	բաշմա'կ	կօշիկ
башня	բա'շնեա	աշտարակ
безвредный	բեզվրե'դերիյս'	անվնաս
бездна	բեզդե'նա	անդունդ
бездушно	բեզդեո'ւշնօ	անհոգի, անկարե-
бездѣтный	բեզդե'տնելիյս'	անդաւակ [կից
безжалостный	բեզժա'լոստնելիյս'	անգութ
безпокойный	բեզպակո'յնելիյս'	անհանգիստ
безсиліе	բեզսի'լիէ	անզօրութիւն

безмысленность	բեղմը ի' ոլեննօստ' անմտութիւն
безумецъ	բեղո'ւմեց խելագար, անխելք
безъ	բեղ առանց
берегъ	բե'րեղ ափ, եղերք
беречь	բերե'չ' հոգ տանիլ
бесѣда	բեսէ'դա զրոյց
билетъ	բիլե'տ տոմսակ
бирюза	բիրիւզա յակիրթ
бить	բիտ' զարկել, ծեծել
благо	բլա'դօ շնորհ, երախտիք
благодѣяніе	բլագադէ'եանիէ բարեսիրութիւն
благородіе	բլագարօ'դիւ ազնուութիւն
благоуханіе	բլագաուխա'նիւ անուշահոտութիւն
блаженный	բլաթե'նըրիյհ' երջանիկ, երանելի
блескъ	բլեսկ փայլունութիւն
блестѣтъ	բլեստէ'տ' փայլել
близъ	բլիզ մօտ, կից
блѣха	բլախա' լու
блуждать	բլուժդա'տ' թախառել
блѣдность	բլէ'դնօստ' դուռնատութիւն
богатырь	բաղատըր'ր հերոս, դիւցազն
богачъ	բաղա'չ հարուստ
богиня	բաղի'նեա աստուածուհի
богородица	բաղարօ'դիցա աստուածամայր
богословъ	բաղասլօ'վ աստուածարան
богъ	բօդ աստուած
боевой	բաեվօ'յհ' ռազմական
боже	բօ'ժե աստուած իմ
бой	բօյհ' կռիւ, պատերազմ
бойня	բօ'յհ'նեա սպանդանոց
болтать	բալտա'տ' շաղակրատել
боль	բօլ' ցաւ
больница	բալ'նի'ցա հիւանդանոց

больной	բալ'նօ'յհ' հիւանդ
больше	բօ'լ'չե աւելի շատ, մեծ
болѣзнь	բալէ'դն' հիւանդութիւն
бомба	բօ'մբա ռումբ
борода	բարադա' մօրուք
босякъ	բասեա'կ ոտարորիկ, թախա-
бочка	բօ'չկա տակառ [ռաչրջիկ
бояринъ	բաեա'րին ազնուական
бояться	բաեա'տ'ոեա վախենալ
бракъ	բրակ ամուսնութիւն
братъ	բրատ եղբայր
братъ	բրատ' վերցնել, ընդունել
бредъ	բրեդ զառանցանք
бремя	բրե'մեա լուծ, ծանրութիւն
бритва	բրի'տվա ամեղի
брови	բրօվի յօնք
брюхо	բրի'ւխօ փոր, որովայն
будущій	բո'ւդուչչիյհ' ապագայ, ապառնի
буква	բո'ւկվա տառ, գիր
булавка	բուլա'վկա գնդասեղ
бумага	բումա'դա թուղթ
бумажникъ	բումա'ժնիկ քսակ թղթապանակ
бунтъ	բունտ խռովութիւն
буря	բո'ւրեա փոթորիկ
бывать	բըրվա'տ' յաճախ լինել
быкъ	բըրկ եղ, ցուլ
быстрый	բըր'սորըրիյհ' շուտափոյթ
быть	բըրտ' լինել
бѣгать	բէ'դատ' վազել
бѣглець	բէգլե'ց փախտական
бѣгъ	բէդ վազ, վազք
бѣда	բէդա դժբախտութիւն
бѣдность	բէ'դնօստ' աղքատութիւն

бѣлый	բէ'լըյն'	սպիտակ
бѣсъ	բէս	դէ, չար ոգի
важный	վա'ժնըյն'	կարևոր, լուրջ
варваръ	վա'րվար	բարբարոս
варение	վարե'նիե	եփում
варенье	վարե'նըե	եփած անուշեղէն
вата	վա'տա	բամբակ
вашъ	վաշ	ձեր, ձերդ
вдова	վդավա'	որբւայրի
вдовецъ	վդավե'ց	այրի մարդ
вдругъ	վդրուդ	յանկարծ
ведро	վեդրո'	դոյլ
вексель	վե'կսել'	մուրհակ
великій	վելիկըյն'	մեծ, հոգ
величина	վելիչինա'	մեծութիւն
вельможа	վել'մո'ժա	ազնուատոհմ անձ
верблюды	վերբլի'ւդ	ուղտ
веревка	վերեօ'վկա	սլարան, թուկ
верста	վերստա'	վերստ (երկ. չափ)
верхній	վե'րխնըյն'	բարձրագոյն
верхомъ	վերխօ'մ	հեծեալ
верхъ	վերխ	վեր, բարձր
вершина	վերշի'նա	գագաթ
веселіе	վեսե'լիե	ուրախութիւն
весна	վեսնա'	գարուն
взаимный	վզաի'մնըյն'	փոխադարձ
взглядъ	վզգլէադ	հայեացք
вдохъ	վզդօխ	հառաչանք
взоръ	վզօր	նայուածք
взрослый	վզրօ'սըրիյն'	չափահաս
взрывъ	վզրըիվ	պայթիւն
взятка	վզեա'տկա	կաշառք
взять	վզեստ'	վերցնել, գրաւել

ВИДНЫЙ	վի'դնըյն'	տեսանելի
ВИДѢТЬ	վի'դէտ'	տեսնել
ВИДЪ	վիդ	կերպարանք
вилка	վիլկա	սլատառաքաղ
вина	վինա'	յանցանք, պատճառ
ВИНИТЬ	վինի'տ'	մեղադրել
ВИНОВНЫЙ	վինօ'վնըրիյն'	յանցաւոր
ВИНО	վինօ'	գինի
виноградъ	վինագրա'դ	խաղող
вѣслица	վի'սէլիցա	կախաղան
вишня	վի'շնեա	կեռաս
ВКУСЪ	վկուս	ճաշակ, համ
власть	վլաստ'	իշխանութիւն
влияніе	վլիեա'նիե	ազդեցութիւն
ВЛЮБИТЬСЯ	վլիւրի'տ'սեա	սիրահարուիլ
ВМѢСТО	վմէ'ստօ	փոխարէն, տեղ
ВМѢСТѢ	վմէ'ստէ	միասին
внезапно	վնեզա'պնօ	յանկարծակի
внизъ	վնիզ	դէպի ցած, վար
вниманіе	վնիմա'նիե	ուշադրութիւն
ВНУКЪ	վնուկ	թոռ
внутренний	վնո'ւարեհնըրիյն'	ներքին
внутри	վնուարի'	ներս
внушать	վնուշա'տ'	ներշնչել
внѣ	վնէ	դուրս
внѣ себя	վնէ սերեա'	խելքը կորցրած
внѣшній	վնէ'շնըյն'	արտաքին
во, въ	վօ, վ	մէջ
вода	վադա'	ջուր
водка	վօ'դկա	օղի
водопадъ	վադապա'դ	ջրվէժ
воевать	վաեվա'տ'	պատերազմել (պետ
воевода	վաեվօ'դա	ցեղապետ, պազմա

военноплѣнникъ
военный
вожжа
вожжи
возбуждать
воздухъ
возлѣ
возмездіе
возможно
возъ
война
войско
вокругъ
волкъ
волна
волненіе
волось
вольность
вонъ
вонь
вообразать
вообще
вопросъ
воронъ
воротникъ
воръ
востокъ
восторгъ
вотъ
впередъ
вполнѣ
врагъ
вражда

վաեննօպլէ'ննիկ
վաե'ննրիյն'
վաթթա'
վօ'թթի
վաղբուժդա'տ'
վօ'ղդուխ
վօ'զլէ
վաղմե'զդիե
վաղմօ'թնօ
վօղ
վայնա'
վօ'յսիօ
վակրո'ւգ
վօլի
վալնա'
վալնե'նիե
վօ'լօս
վօ'լ'նօստ'
վօն
վօն'
վաարբաթա'տ'
վաարչէ'
վապրօ'ս
վօ'րօն
վարատնի'կ
վօր
վաստօ'կ
վաստօ'րդ
վօտ
վպեղեօ'դ
վպալնէ'
վրադ
վրա'ժդա

պատերազմ• գերի
պատերազմական
սանձ
սանձեր
դրդեւ, յուզեւ
օդ
ժօտիկ, կից
վրիժառու թիւն
հնարաւոր, կարելի
սայլ
պատերազմ
դօրք, բանակ
չուրջ
գայլ
ալիք
ալեկոծում
մաղ
անկախութիւն
դուրս, հեռու
գարչահանութիւն
երեւակայեւ
ընդհանրապէս
հարց
ագաւ
ժիք
գող
արեւելք
հիացմունք
ահա
առաջ, սկիզբ, օն
ամբողջովին
թշնամի
թշնամութիւն

врачъ
вредъ
время
все
всегда
вселенная
вскорѣ
встрѣча
всякій
входъ
вчера
вы
выгода
выдумать
выше
вѣнецъ
вѣра
вѣрить
вѣсь
вѣсы
вѣтъ
вѣтеръ
вѣчно
вѣшать
гадать
гадкій
галстукъ, ухъ
гдѣ
геній
герой
гибель
гибкій
глава

վրաչ
վրեդ
վրե'մեա
վսօ
վսեգդա'
վսելե'ննաեա
վսիօ'րէ
վստրէ'չա
վսեա'կիյն'
վիօդ
վչերա'
վրի
վրի'դօդա
վրի'դումատ'
վրի'չե
վէնե'ց
վէ'րա
վէ'րիա'
վէս
վէսրի
վէսի'
վէ'տեր
վէ'չնօ
վէ'չատ'
գագա'տ'
գա'դկիյն'
գա'լստուկ, (ուխ)
գդէ
գե'նիյն'
գերօ'յն'
գի'րեւ'
գի'րկիյն'
գլավա'

րժիշկ
վնաս
ժամանակ
բոլոր, ամբողջ
միշտ
տիեզերք
չուտափոյթ
հանդիպում
ամեն ոք
մուտք
երէկ
դուք
չաչ, արդիւնք
հնարեւ, ստեղծել
բարձր, վեր
թագ, պսակ
հաւատ
հաւատալ
ծանրութիւն, քաշ
կշիռք
ճիւղ, սոս
քամի
յուրտենապէս
կախել
գուշակել
զոռեւելի, աղտոտ
վզկապ
ուր, ինչպեղ
հանճար
հերոս
կորուստ
ճիւղն
զլխաւոր, աւագ

гладкій	զլա՛ղիյն՛	հարթ, սահուն
глаза	զլաղա՛	աչքեր
глубокий	զլուրո՛ղիյն	խոր
глупецъ	զլուպե՛ց	յիմար
глухой	զլուխո՛յն	խուլ
гнилой	զնիլո՛յն	փտած
гной	զնոյն՛	թարախ
гнѣвъ	զնէվ	զայրոյթ
гнѣздо	զնէզդո	բոյն
говорить	զավարի՛տ	խօսել
годъ	զօդ	տարի
голова (городской)	զալալա՛	գլուխ
голова	զարաղսկո՛յն՛	քաղաքապետ
	զալալա՛	
голодь	զօ՛լօդ	սով, քաղց
голосъ	զօ՛լօս	ձայն
голубь	զօ՛լուր՛	աղաւնի
голубка моя (իդ.)	զալո՛ւրկա մաեա՛	իմ աղաւնեակ (իդ.)
голый	զօ՛լըիյն՛	մերկ
гора	զարա՛	լեռ, սար
горы	զօ՛րրի	լեռներ
гордо	զօ՛րդօ	հպարտ, խրոխտ
горе	զօ՛րե	վիշա, ցաւ
горло	զօ՛րլօ	կոկորդ
городовой	զարաղսկօ՛յն՛	ստախկան
городъ	զօ՛րօդ	քաղաք
горохъ	զարօ՛խ	սխեռ
горькій	զօ՛ր՛ղիյն՛	դառն, լեզի
господинъ	զասպադի՛ն	պարոն
госпожа	զասպաթա՛	տիկին, տ՛րուհի
гость	զօստ՛	հիւր
государь	զասուդա՛ր	թագաւոր, տէր
грабежъ	զրարեօ՛թ	թաւան, կողոպուտ

градъ	զրադ	քաղաք
градъ	զրադ	կարկուտ
гражданинъ	զրաժդանի՛ն	քաղաքացի
грамматика	զրաժմա՛տիկա	քերականութիւն
граница	զրանի՛ցա	սահման
грація	զրացիեա	վայելչութիւն
гребенка	զրերեօնկա՛	սանար
греза, грезы	զրեղա՛, զրեօդըի	անուրջ, երազ
гробъ	զրօր	գաղաղ
гроза	զրաղա՛	փոթորիկ
грозить	զրաղի՛տ	սպառնալ
громкій	զրօ՛մղիյն՛	բարձրաձայն
груди	զրո՛ւդի	ծիծեր, կուրծք
грудь	զրուդ՛	կուրծք
груша	զրո՛ւշա	տանձ
грѣхъ	զրէխ	յանցանք, մեղք
грязь	զրեազ՛	ցելի
губернаторъ	զուրերնա՛տօր	նահանգապետ
губернія	զուրե՛րնիեա	նահանգ
да	դա	այո, ե, սակայն
давать, дать	դավա՛տ	տալ
давно	դավնօ՛	վաղուց
далекій	դալեօ՛ղիյն՛	հեռաւոր
даромъ	դա՛րօմ	ձրի
дать	դատ՛	տալ
дача	դա՛շա	ամառանոց
два	դվա	երկու
дворникъ	դվօ՛րնիկ	դռնապան
дверь	դվեր՛	դուռ
двигать	դվի՛դատ՛	շարժել
движеніе	դվիժե՛նիէ	շարժում
дворецъ	դվարե՛ց	պալատ, ապարանք
дворянинъ	դվարեանի՛ն	ազնուական

демонъ	դեմոն	դե, սատանայ
день	դեն	օր, ցերեկ
деньги	դեն'ն'դի	դրամներ
депеша	դեպե'շա	հեռագիր
депутатъ	դեպուտат'տ	պատգամաւոր
деревня	դերե'վեա	գիւղ
дерево	դե'րեւո	ծառ
держать	դերժա'տ'	պահել, բռնել
дерзкій	դե'րզկիյ՝	յանդուգն, լիրբ
дира	դիրա'	ծակ, ճեղք
дитя	դիտեա'	մանուկ
длина	դլինա'	երկարութիւն
для	դլեա'	համար, վառն
днемъ	դնեօ'մ	ցերեկով
дно	դնօ	յատակ
до	դօ, դա	մինչեւ
добрый	դօ'բրըյ՝	բարի
доброволецъ	դարբավօ'ւեյ	կամաւոր
доброта	դարբատա'	բարութիւն
долой	դալօ'յ՝	հեռու
домъ	դօմ	տուն
доносить	դանանի'տ'	տեղեկագրել
допускать	դապուսկա'տ'	թոյլատրել
дорога	դարօ'դա	ճանապարհ
дорого	դօ'րօդօ	ոռւղ, թանկ
доходъ	դախօ'դ	եկամուտ
дочь	դօչ	դուստր, աղջիկ
драка	դրա'կա	կռիւ, ծեծ
древній	դրե'վնիյ՝	հին, նախկին
дрова	դրավա'	վառելու փայտ
другъ	դրուդ	բարեկամ
дружба	դրո'ւթրա	բարեկամութիւն
дружина	դրուժի'նա	գունդ,

дуга	դուգա'	կամար
дума	դո'ւմա	միտք, խորհուրդ
дура	դո'ւրա	յիմարուհի
дуракъ	դուրա'կ	յիմար
духи	դո'ւխի	ուրուականներ
духовенство	դուխա'վենսովօ	կղերականութիւն
душа	դուշա'	հգի
душа моя, душка	դուշա' մաեա'	իմ հոգեակո
духъ	դուխ	ոգի, հոգի, հոտ
душенка	դո'ւշեն'կա	հոգեակ, սիրելիս
дымъ	դըմ	ծուխ
дыханіе	դըիխա'նիե	շնչառութիւն, հոտ
дѣва	դէ'վա	կոյս
дѣвица	դէվի'ցա	կոյս աղջիկ
дѣдъ	դէդ	մեծ հայր, պապ
дѣйствіе	դէ'յստվիե	գործողութիւն
дѣлать	դէ'լատ'	անել, շինել
дѣло	դէ'լօ	գործ
дядя	դեա'դեա	քեռի
евнухъ	եվնո'ւխ	ներքինի
едва	եդվա'	հազիւ
епископъ	եպի'սկօպ	եպիսկոպոս
естественный	եստե'ստվեննըիյ՝	բնական
ехидна	եիսի'դենա	իժ
еще	եչչօ'	դարձեալ
жажда	ժա'ժդա	ծարաւ
жалкій	ժա'լկիյ՝	խղճալի
жалоба	ժա'լօբա	դանդառ
жалованіе	ժա'լօվանիե	թոշակ
жандармъ	ժանդա'րմ	ժանտարմ (սաստ.)
жара	ժարա'	տօթ, տաքութիւն
жатва	ժա'տվա	հունձ

ждать	ժդամ?	սպասել
желать	ժեւամ?	փափաքել
желтый	ժօ'լտըիյհ	դեղին
желудокъ	ժեւո'ւդօկ	ստամոքս
жельзная дорога	ժելէ'զնաեա դարօ'դա	երկաթուղի
жельзо	ժելէ'զօ	երկաթ
жемчугъ	ժեմ'չո'ւդ	մարգարիտ
жена	ժենա'	կին, ամուսին
женскій	ժե'նսկիյհ	կնոջ, կանացի
женщина	ժե'նչչինա	կին
жеребенокъ	ժերեբեօ'նօկ	ծուռ քուռակ
жертва	ժե'րտվա	զոհ
живой	ժիվօ'յհ	ողջ, կենդանի
животное	ժիվօ'տնօե	անասուն
животъ	ժիվօ'տ	փոր
жидъ	ժիդ	ջուռդ (հրէայ)
жизнь	ժիզն'	կեանք
жиръ	ժիր	ճարպ
жить	ժիտ'	սպրիլ
забава	զաբա'վա	հաճոյք
забота	զաբօ'տա	հոգս
забыть	զաբըիտ'	մոռանալ
заводъ	զավօ'դ	գործարան
завтра	զա'վտրա	վաղը
завѣщаніе	զավէչչա'նիե	կտակ
заказъ	զակա'զ	պատուէր
законъ	զակօ'ն	օրէնք, կանոն
закрывать	զակըրիվատ'	փակել, գոցել
зала, залъ	զա'լա	սրահ
замокъ	զամօ'կ	կողպէք
замокъ	զա'մօկ	դղեակ

замужняя	զա'մուծնեաեա	ամուսնացած [կին]
замѣчать	զամէ'չատ'	նկատել, նշմարել
занавѣсъ	զա'նավէս	վարագոյր
западъ	զա'պադ	արեւմուտք
запасъ	զապաս	պահեստ
запахъ	զապա'խ	հոտ, բոյր
заработать	զարաբօ'տատ'	վաստակել
зараза	զարա'զա	վարակուժ
засада	զասադա	որոգայթ
заточить	զատաչիտ'	բանտարկել
з ать	զվատ'	կանչել, զանգակ
звонокъ	զվանօ'կ	ստող
звѣзда	զվէզդա	դաղան
звѣрь	զվէր'	չէնք
зданіе	զդա'նիե	այտեղ
здѣсь	զդէս'	կանաչեղէն
зелень	զէ'լեն'	հոլ
земля	զեմ'լեա	հայելի
зеркало	զէ'րկալօ	ձմեռ
зима	զիմա	չարիք
зло	զլօ	չարագործ
злѣй	զլագէ'յհ	նշան
знакъ	զնակ	դրօշակ
знамя	զնա'մեա	ոսկի
золото	զօլօտօ	ոսկեղէն, ոսկէ
ЗОЛОТОЙ	զալատօ'յհ	հանդիսատես
зритель	զրի'տել'	ատամ
зубъ	զուբ	ասեղ
игла. иголка	իգլա'	խաղալ
играть	իգրատ'	կուռք
идолъ	իդօլ	գնալ, երթալ
идти, итти	իգդի'	

изба	իղբա՝	խորհիթ
икра	իկրա	խաւիար
или	իլի	կամ
имперія	իմպէ՝րիեա	կայսրու թիւն
императоръ	իմպերատոր	կայսր
имя	ի՛մեա	անուն
иногда	ինապէս	երբեմն
искать	իսկալ	փնտռել, որոնել
искра	իսկրա	կայծ
испугать	իսպուգա՛տ	վախեցնել
іюль	իլի՛ւլ՝	յուլիս
іюнь	իլի՛ւն	յունիս
казарма	կազա՛րմա	դորանոց
какъ	կակ	ինչպէս
капля	կապլեա	կաթիլ
капуста	կապո՛ւստա	կաղամբ
квартира	կվարտիրա	բնակարան
кинжалъ	կինժալ	դաշոյն
кислый	կի՛սլըիյ՛	թթու
клевета	կլեվետա	բամբասանք
ключъ	կլիւչ	բանալի, աղբիւր
клятва	կլեատվա	երդում
книга	կնի՛քա	գիրք
князь	կնեալ	իշխան
когда	կապէս՝	երբ
кожа	կօժա	կաշի
коза	կազա	այծ
кольцо	կալ՛ցօ	մատանի
комната	կօ՛մնատա	սենեակ
кончить	կօնչիտ՝	աւարտել
конь	կօն՝	ծի
короткій	կարօտկիյ՛	կարճ

кость	կօստ՝	սկոր
который	կատորըիյ՛	որ, որ մէկ
кошка	կօ՛շկա	կատու
край	կրայ՛	կողմ, ծայր
красный	կրա՛նըիյ՛	կարմիր
красота	կրաստա՛	գեղեցկութիւն
кресть	կրեստ	խաչ
крикъ	կրիկ	աղաղակ, ճիչ
кровать	կրավա՛տ	մահճակալ
кровь	կրօվ՝	արիւն
кромѣ	կրօմէ	ի բաց առեալ
кроткій	կրօ՛տկիյ՛	չեղ, համեստ
круглый	կրուգլըիյ՛	կլոր, բոլորակ
кругъ	կրուգ	շրջան
крыло	կրըլիօ՛	թև
крѣпкій	կրէպկիյ՛	պինդ
куда	կուդա՛	ուր
кулакъ	կուլակ	բռունցք
купальня	կուպալնեա	լողարան
купецъ	կուպե՛ց	վաճառական
курить	կուրիտ՝	ծխել
курица	կուրիցա	հաւ
кусокъ	կուսօ՛կ	կտոր, պատառ
лавка	լա՛վկա	փոքր խանութ
ласка	լասկա	փայտալանք
лаять	լաեատ՝	հաչել
лежать	լեժատ՝	պառկիլ
лицо	լիցօ	դէմք, երես
любъ	լօբ	ճակատ
ложка	լօ՛ժկա	գդալ
лошадь	լօշադ՝	ծի
лукъ	լուկ	սոխ, աղեղ
лучше	լո՛ւշէ	ընտիր, աւելի լաւ

любить	լիւրիտ'	սիրել
люди	լի'ւդի	մարդիկ
маленькій	մալեն'կիյէ'	փոքրիկ
мало	մա'լօ	քիչ
марка	մարկա	նամականքրոշմ
масло	մաւլօ	իւղ, կարագ
между	մէ'ժդու	մէջ, մ'իջև
мертвый	մեօրաւլըիյէ'	մեռած
миръ	մ'իր	խաղաղութիւն
міръ	մ'իր	աշխարհ
много	մնօ'գօ	շատ
могила	մաղիլա	գերեզման
море	մօրէ	ծով
мостъ	մօստ	կամուրջ
мужикъ	մուժի'կ	գիւղացի, բամբիկ
мука	մո'ւկա	տանջանք, ցաւ
мука	մուկա'	ալիւր
на	նա	վրայ, մասին, հետ
надежда	նալէ'ժդա	յոյս
надо	նադօ	պէտք է
народъ	նարօ'դ	Ժողովուրդ
насилие	նասիլիէ	բռնութիւն
начало	նաշա'լօ	սկիզբ
ниже	նիժէ	վար, ներքե
никогда	նիկադդա'	երբեք
новость	նովօստ'	նորութիւն
нога	նադա'	ոտք
ножь	նօժ	դանակ
носъ	նօս	քիթ
нужно	նո'ւժնօ	պէտք է
о	օ, ա	մասին, վրայ
обманъ	արմա'ն	խաբէրայութիւն

общій	օ'բշշիյէ'	ընդհանուր
одинокій	ադիւնօկիյէ'	միայնակ
одѣваться	ադէվատ'սեա	հագնուիլ
около	օ'կօլօ	մօտ, կից
окошко	ակօշկօ	պատուհան
опять	ապեա'տ'	դարձեալ
оружіе	արուժիե	զէնք
освѣщать	սովէշչատ'	լուսաւորել
осель	սսեօ'լ	էշ
остальной	սոտալ'նօյէ'	մնացած
отворять	սովարեատ'	բանալ
отвѣтъ	սովէտ	պատասխան
отдѣльно	ստդէլնօ	զատ, առանձին
отечество	ստեշեստվօ	հայրենիք
откуда	ստկուդա	ո՞րտեղից
отсюда	ստսի'ւդա	այստեղից
палець	պա'լեց	մատ
память	պամեատ'	յիշողութիւն
переводъ	պերեվօդ	թարգմանութիւն
перо	պերօ	գրիչ
печаль	պեշալ'	վիշտ
пить	պիտ'	խմել
побѣда	պարէ'դա	յաղթութիւն
повѣрить	պավէրիա'	հաւատալ
подорокъ	պադարօկ	նուէր
подозрѣніе	պադազրէ'նիե	կասկած
пожаръ	պաժար	հրդեհ
поле	պօ'լե	դաշտ
полкъ	պօլկ	գունդ
полъ	պօլ	յատակ, սեռ
попъ	պօպ	քահանայ
поцѣлуй	պացէլո'ւյէ'	համբոյր
почти	պաշտի	գրեթէ

почта
 правда
 прежде
 природа
 просить
 противъ
 птица
 пѣхота
 работа
 работникъ
 радость
 разговоръ
 рай
 рана
 рано
 родина
 родитель
 ружье
 самъ
 свобода
 свѣтъ
 сегодня
 сердце
 скорбь
 слабый
 сладкій
 слово
 слухъ
 смерть
 смѣхъ
 собака
 старшій

պօ' չտա
 պրաՎդա
 պրե' ժդե
 պրիբօդա
 պրաօխո'
 պրօ' տիվ
 պախցա
 պէխօտա
 բարօ' տա
 բարօտնիկ
 բա' դօտա
 բազդապօ' բ
 բայհ'
 բանա
 բա' նօ
 բօ' դինա
 բադիտեւ'
 բուժեօ
 սամ
 սվարօդա
 սվէտ
 սեվօ' դնեա
 սերդցե
 սկօրբ'
 սլարբիյհ'
 սլադկիյհ'
 սլօվօ
 սլուխ
 սմերտ'
 սմէխ
 սարա' կա
 ստարշիյհ'

թղթատար
 ճամարիտ, իրաւ
 առաջ, նախ
 բնութիւն
 խնդրել
 հակառակ, դէմ
 թռչուն
 հետեակ զօրք
 աշխատանք
 դործաւոր
 ուրախութիւն
 խօսակցութիւն
 դրախտ
 վէրք
 վաղ, շուտ
 հայրենիք
 ծնող
 հրացան
 ինք
 աղատութիւն
 Լոյս, աշխարհ
 այսօր
 սիրտ
 վիշտ
 թոյլ
 քաղցր
 խօսք, բառ
 Լսողութիւն
 մահ
 ծիծաղ
 շուն
 աւագ, մեծ

стыдъ
 супругъ
 счастье
 тихо
 трактиръ
 трупъ
 тѣло
 тюрьма
 ужасъ
 ухо
 холодъ
 чудо
 шагъ
 шея
 широкій
 шумъ
 ядъ

ստըլիդ
 սուպրոս'ւդ
 սչաստիե
 տիխօ
 տրակտի'ր
 տրուպ
 տէ'լօ
 տիւր'մա
 ս'ւժաս
 ուխօ
 խօլօդ
 շուդօ
 շադ
 շեեա
 շիրօ'կիյհ'
 շում
 եադ

ամօթ
 ամուսին (այր)
 երջանկութիւն
 հանդարտ, մեղմ
 թէյատուէն
 դիակ
 մարմին
 բանտ
 սարսափ
 ախնջ
 ցուրտ
 հրաշք
 քայլ
 վիզ
 Լայն
 աղմուկ
 թոյն

Վ Ե Ր Ջ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0384573

